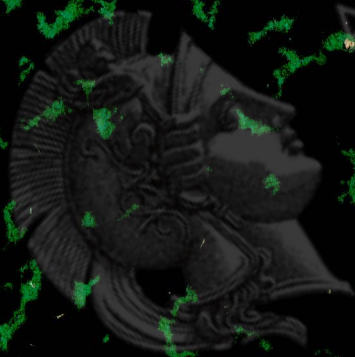

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

405

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΓΑΒΡΙΗΛ

ΤΩ, ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ, ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ

ΟΣΙΩΣ ΚΑΙ ΘΕΟΦΙΛΩΣ ΕΠΙ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΟΚΤΩ ΕΤΗ

ΑΜΦΟΤΕΡΑΣ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ ΠΟΙΜΑΙΝΟΝΤΙ

ΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ ΤΑΥΤΗΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙ

ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΥΪΚΟΥ ΚΑΙ ΤΙΜΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ

Ο ΓΡΑΨΑΣ

ΝΕΜΗΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Τῆς συγγραφῆς γενικῆς τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἱστορίας πολ-
λὰς καὶ δυσυπερβλήτους ἐχούσης τὰς δυσχερείας ἕνεκα τῶν
ποικίλων περιπετειῶν, ἃς αὐτὸ διῆλθε, δέον, καθ' ἡμᾶς, ἵνα
προταχθῇ ἡ συγγραφὴ τῆς κατὰ μέρη ἱστορίας αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ
βάσει ἐπισταμένων καὶ ἐπιχωρίων ἐρευνητῶν καὶ πληροφοριῶν,
ὥστε ὀφθαίτερον, ἀνὴρ τρίβων περὶ τὸ τοιοῦτο ἔργον καὶ δόκι-
μος, εὐρίσκων ἐν ταῖς μονογραφίαις ταύταις τὴν ὕλην συνει-
λεγμένην, νὰ κατεργασθῇ καὶ συμπήξῃ αὐτήν, καταρτίζων
οὕτως ἱστορίαν γενικὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ὅσον ἔνεστιν
ἐντελῆ καὶ ἀμαρτάδων ἀπηλλαγμένην.

Τοιαύτης δὴ τινος σκέψεως ἐμπορούμενοι, πρότερον μὲν
ἠσχολήθημεν περὶ τὴν συγγραφὴν ἱστορίας τῆς ἰδιαιτέρας ἡ-
μῶν πατρίδος Σάμου· ταύτην δ' ἐν τόμοις πέντε εἰς πέρας ἤδη
ἀγαγόντες, καλὸν ἐνομίσαμεν ἵνα, τὸ ἐγγχείρημα συνεχίζοντες,
γράψωμεν καὶ περὶ τῆς παρακειμένης τῇ Σάμῳ καὶ ἐκκλησια-
στικῶς τῇ Μητροπόλει αὐτῆς ὑπαγομένης νήσου Ἰκαρίας, εἰς
ἣν δις μετέβημεν, καὶ τὰ καθ' ἣν, ὡς ἡμῖν ἐγένετο δυνατόν, ἐ-
πιχωρίως τε καὶ ἀλλαχόθεν περιεξητάσαμεν. Καὶ δὲν ἐλάν-
θανε μὲν ἡμᾶς ὅτι ἡ νῆσος αὕτη, μικρὰ καὶ ὀλιγοοίκητος ἀπὸ
τῶν παλαιτάτων ἐτι χρόνων οὔσα, οὐδὲν διεδραμάτισε μέρος
ἐν τοῖς γεγονόσιν, ἐν οἷς ἡ Σάμος καὶ ἄλλαι τῶν νήσων τοσοῦ-
τον ἔδρασαν· πλὴν ἀλλὰ καὶ οὐδὲ ὄλως ἀπαρατήρητος δίκαιον
ἦτο νὰ παρέλθῃ, ἀφ' οὗ τὸ μὲν πάθημα τοῦ Ἰκάρου ἐπίσημον
αὐτὴν παρὰ ποιηταῖς καὶ λογογράφοις κατέστησεν, ἐξ αὐτῆς
δὲ προσέλαβε τὸ ὄνομα ἢ περικύκλω θάλασσα, καὶ ἀφ' οὗ ἡ
εὐτέλεια αὐτῆς δὲν ἀπεσόβησε τὰς φιλοκτητικὰς διαθέσεις τῶν
ἐξ ἑσπερίας τυχοδιωκτῶν, εἰς βαρωνίαν καὶ κομητιᾶν αὐτὴν
ἀνυψωσάντων καὶ ἐπὶ τῷ τίτλῳ βαρώνων καὶ κομητῶν Ἰκα-
ρίας ἐγκραυχηθέντων. Οὕτως ἄρα προσφέρομεν οἷς τὰ καθ' ἡ-
μᾶς μέμνηλεν ἀνάγνωσμα οὐχὶ πάντῃ ἀτερπὲς οὐδὲ περιεργίας
ἄμοιρον.

Ἐγράφομεν ἐν Λιμένι Βαθῆος μηνὶ Ἰουλίῳ τοῦ 1893 ἔτους.

Ἐπαμ. Ι. Σταματιάδης

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΙΚΑΡΙΑΚΩΝ

ΚΕΦΑΛ. Α΄.

Γεωγραφικὴ θέσις καὶ ὄρη Ἰκαρίας

Ἡ Ἰκαρία ἢ Ἰκαρος, νῆσος τοῦ ἑλληνικοῦ πελάγους, περιλαμβανομένη ἐν τῷ συμπλέγματι τῶν καλουμένων ἀνατολικῶν Σποράδων, ἔχει πρὸς ἀνατολὰς μὲν τὴν Σάμον, πρὸς δυσμὰς δὲ τὴν Μήκονον, πρὸς βορρᾶν δὲ τὴν Χίον καὶ πρὸς μεσημβρίαν τὴν Πάτμον καὶ τὰς Κορσεᾶς ἢ Κορσίας νήσους, τὰς κοινῶς Φούρνους ὀνομαζομένας, ἐν αἷς κατὰ τοὺς πρὸ ἡμῶν χρόνους κατέφευγον οἱ ἐκ Μελίττης καὶ Σαρδουῆς πειραταὶ καὶ τὸν πλοῦν λίαν κινδυνώδη καθίστων τοῖς ἐκ Χίου εἰς Ρόδον καὶ τανάπαλιν πλείουσι. Διέχει δὲ ἡ Ἰκαρία τῆς μὲν Σάμου μίλλια δέκα, τῆς δὲ Μηκόνου καὶ Χίου εἴκοσι καὶ πέντε, τῆς δὲ Πάτμου ὀκτωκαίδεκα, καὶ τοῦ ἐγγυτέρου τῆς ἀσιατικῆς παραλίας ἀκρωτηρίου Κορτέα εἴκοσι καὶ τέσσαρα. Κατὰ Στράβωνα¹ δὲ διέχει τῆς Σάμου σταδίους ὀγδοήκοντα, κατὰ δὲ Πλίνιον², ἡ Ἰκαρος ἀπέχει τῆς μὲν Νάξου ἑπτακαίδεκα χιλιάδας ρωμαϊκῶν βημάτων, τῆς Σάμου τριάκοντα πέντε χιλιάδας καὶ τῆς Δήλου πεντήκοντα χιλιάδας τοιούτων.

Ἡ νῆσος Ἰκαρία, παριστῶσα ἐκ τοῦ πόρρου σχῆμα νηὸς ἀνεστραμμένης, ἐκτείνεται κατὰ μῆκος ἀπὸ τοῦ βορειοανατολικοῦ πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν καὶ ἔχει πλάτος μὲν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς $37^{\circ} 33'$, ἐν τῷ ἀνατολικῷ δὲ ἀκρωτηρίῳ Φαναρίῳ $37^{\circ} 41'$ καὶ ἐν τῷ δυτικῷ Πάπα $37^{\circ} 28'$, μῆκος δὲ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς $23^{\circ} 53'$, ἐν τῷ ἀνατολικῷ δὲ ἀκρωτηρίῳ Φαναρίῳ $24^{\circ} 2'$ καὶ ἐν τῷ δυτικῷ Πάπα $23^{\circ} 43'$, τουτέστιν ἔχει μέγιστον μῆκος ἀπὸ Φαναρίου μέχρι Πάπα, τῶν δύο ἀντικειμένων ἀκρωτηρίων, μιλλίων εἴκοσιν ἢ, κατὰ Πλίνιον, μιλλίων δέκα καὶ ἑπτὰ.

1. Στράβ. ΙΔ΄. 17.

2. Plin Hist. Nat. IV.

Περὶ δὲ τῆς περιμέτρου τῆς Ἰκαρίας, ὁ Στράβων ταύτην λέγει οὔσαν τριακοσίων σταδίων· τῶν δὲ νεωτερικῶν, ὁ μὲν Δομίνικος Νέγρης δίδωσιν αὐτῇ περιφέρειαν τριάκοντα ἑπτὰ μιλίων, ὁ δὲ Βωδράνδης τεσσαράκοντα, ἕτεροι ἐξήκοντα καὶ ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τέλους Μιλέτιος ὀγδοήκοντα. Πλὴν ἀλλὰ πασῶν τούτων τῶν καταμετρήσεων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτον λελανθασμένων οὐσῶν, ἡ Ἰκαρία περιμετρον ἔχει πεντήκοντα καὶ τριῶν μόλις μιλίων.

Τὸ Ἰκαρίον πέλαγος ἔκπαλαι ὑπῆρχε περιάλητόν διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ συμβαίνοντας κλύδωνας· ὅθεν καὶ ὁ Ὅμηρος¹, θέλων νὰ παραστήσῃ τὴν ἐπιγενομένην ποτὲ ἐξέγερσιν ἐν τῷ τῶν Ἀχαιῶν στρατοπέδῳ, παρέβαλεν αὐτὴν πρὸς τὰ τοῦ Ἰκαρίου πελάγους κύματα.

Κινήθη δ' ἀγορὴ ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης
πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μὲν εὐρὸς τε νότος τε
ὄρουρ' ἐπαΐξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελῶν.

Οἱ δὲ κλύδωνες οὗτοι, *προβέντλαι* ὀνομαζόμεναι χυδαῖστί, προέρχονται ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἐγκατεσπαρμένων αὐτόθι νήσων, αἷς, κατ' Εὐστάθιον², ἀπροσρήσοντα συχνὰ τὰ κύματα ἐπαναστρέφει καὶ τῇ συνδρομῇ βιαιότερον κορυφούμενα, πολὺν ἐγείρει τὸν κλύδωνα». Ἐνεκα δὲ τοῦ τρικυμιώδους τοῦ Ἰκαρίου πελάγους, πικραὶ καὶ τῇ Ἰκαρίᾳ προσήφθησαν μομφαί. Ὁ Σωλίνος³, γράφων περὶ τῆς νήσου ταύτης, λέγει *De Sporadibus est Icarus, quae Icario mari nomen dedit. Haec inter Samum et Myconum procurrentibus saxis inhospita, ac nullio sinibus portuoso, ob inhumana litorum infamis est.* Πλίνιος δὲ ὁ νεώτερος⁴ ἐν μιᾷ τῶν πρὸς Πόντιον ἐπιστολῶν αὐτοῦ λέγει ὅτι, εἰς Ρώμην ἐπιστρέφων καὶ ἐν Ἰκαρίᾳ ἐκ τρικυμίας παρεμπόδιζόμενος, διεσκέδαζε ποιῶν στίχους ἐλεγειακοὺς κατὰ τε τῆς θαλάσσης καὶ κατ' αὐτῆς ἔτι τῆς νήσου. «*Mox quam e militia rediens, in Icaria insula ventis detinerer, latinos elegos in illud ipsum mare impramque insulam feci*».

Ὅντως δὲ ἡ Ἰκαρος οὐδένα ἔχει λιμένα ἢ ὄρμον ὅπως ἐν αὐτῷ ναυλοχῶσι πλοῖα· κέκτηται δὲ μόνον δύο ὑπόρρους, ὧν ὁ μὲν καλεῖται Ἅγιος Φωκᾶς ἐκ τινος ἐκκλησίας αὐτόθι ὑπαρχούσης καὶ ἐπὶ τὸ ὄνοματι τοῦ ἀγίου τούτου τιμωμένης, ὁ δὲ ἕτερος Κέραμοι, ὅστις ὁμῶς τόσῳ ὀλίγον ἀσφαλῆς τυγχάνει, ὥστε ἀναγκάζονται οἱ πλοῖα ρ-

1. Ὅμηρ. Ἰλ. Β. 144.

2. Εὐσταθ. εἰς Ὅμηρ. Α. 19.

3. Solin. Cap. XI. 30.

4. Plin. Epist. L. IV. III.

χοι, αὐτόθι καταπλέοντες, νὰ νεωλκῶσι τὰ ἑαυτῶν πλοῖα εἰς τὴν παρ-
ραλίαν. Τῶν Κεράμων ἀπώτερον ἔν μίλλιον εὐρηται νησίς, ὀνομαζο-
μένη *Καραβοστάσι*, ἔνθα τὰ πλοῖα ἀγκυροβολοῦσιν, ἐξησφαλισμένα
μένοντα κατὰ πάσης τρικυμίας· τούτων πάντων ἕνεκεν οἱ Ἰκάριοι,
γαλήνης μὲν οὔσης, φορτώνουσι καὶ ἐκφορτώνουσι τὰ πλοῖα ἐν τῇ τῆς
νήσου αὐτῶν ἀκτῇ μετὰ σπουδῆς, καί, τούτου τελεσθέντος, ἀποπλεύουσι,
φοβούμενοι τὴν ἐπίσηψιν τρικυμίας, ὅταν δὲ ἴδωσι τὰς κορυφὰς τῶν
ὄρέων αὐτῆς καλυπτομένης ὑπὸ νεφῶν, καταφεύγουσιν εἰς τινὰ λιμένα
τῶν παρακειμένων νήσων καὶ ναυλοχοῦσιν ἐν αὐτῷ. Σῴζεται δὲ ἐν
τῇ Ἀνθολογίᾳ¹ καὶ ἐπιγράμμα τι τοῦ Εὐφορίωνος εἰς ναυαγὸν ἀνώ-
νυμον ἐν τῷ Ἰκάρῳ πελάγει νεναυαγηκότα, ἔχον ὡς ἑξῆς.

Οὐχ ὁ τραχὺς σελιθαῖος ἐπ' ὅστ' ἐκείνα καλύπτει,
οὐδ' ἡ κυάνεον γράμμα λαβοῦσα πέτρη,
ἀλλὰ τὰ μὲν δολιχῆς τε καὶ αἰπείνης Δρακάνοιο
Ἰκάριον ρῆσει κύμα περὶ κροκάλαις,
ἀντί δ' ἐγὼ ξενίης πολυμήδεος ἢ κενὴ χθῶν
ὠγκώθην Δρυόπων διψᾶσιν ἐν βοτάναις.

Ἐκτὸς δὲ τῶν φοβερῶν τούτων κλυδάνων, οἵτινες πλείστοις ναυτιλο-
μένοις ἐπήνεγκαν τὸν θάνατον ἐν τοῖς θαλασσίαις κύμασιν, ἕτερόν τι,
οὐχὶ μὲν κινδυνῶδες, ἀλλ' ἐπαχθές καὶ δυσφόρητον ἐπισυμβαίνει αὐ-
τόθι, τὸ παρὰ τῶν πλεόντων χυδαῖστί λεγόμενον *καραντί*, οὐ μνηϊαν
ποιεῖται καὶ ὁ Ὁράτιος² λέγων.

*Luctantem Icaris fluctibus Africum
mercator metuens, otium et oppidi
laudat rura fui; mox reficit rateis
quassas indocilis pauperium pati*

δῆλον ὅτι, ἕνεκα τῆς ὀρμῆς, μεθ' ἧς ὁ ἄνεμος κατέρχεται ἀπὸ τῶν
κορυφῶν τῶν ὄρέων ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἐγγὺς τῆς παραλίας κόπτεται
ἢ σφοδρότης αὐτοῦ καὶ παύει περίξ ἐν ἐκτάσει τριῶν ἢ τεσσάρων μιλ-
λίων, ἢ δὲ κίνησις ἦν προξενεῖ ἢ ἀκωλύτως ἐπὶ τῶν ἀκτῶν πνέουσα
καταιγὶς ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν ὑπ' οὐδενὸς ἔτι ἀνέμου συνταρασσο-
μένην θάλασσαν, ὥστε συγκροτεῖται, εἰ ἐπιτρέπηται ἢ τοιαύτη ἔκφρα-
σις, χορὸς τις κυμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων διασαλεύεται τὸ πλοῖον ἐνθεν
κᾶκεῖθεν, ἄχρις οὐ τὸ ρεῦμα ἢ αἱ κῶπαι φέρουσιν αὐτὸ ἔξω τοῦ τοιοῦ-
του κλονισμοῦ καὶ ἀνεύρη τὸν ἄνεμον. Καὶ ἀλλαχοῦ μὲν βεβαίως τὸ ὁ-
μοιον συμβαίνει· ἀλλὰ τὸ μῆκος καὶ τὸ ὕψος τῶν ὄρέων τῆς Ἰκαρίας

1. Anthol. Graec. T. I. p. 504.

2. Horat. L. I. 15.

συντελεῖ ὥστε οὐδαμοῦ νὰ γίγηται τὸ τοιοῦτο μετὰ τηλικαύτης σφοδρότητος καὶ ἐνδελεχείας, μεθ' οίας ἐν τῷ Ἰκαρίῳ πελάγει.

Ἡ Ἰκαρία διατεμνεται καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος ὑπὸ ὄρους, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ οἰονεὶ συνέχεια τῶν ὀρέων τῶν διατεμνόντων τὴν Σάμον ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμῶν· αὐτὸ δὲ Δράκανον οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον. «Δράκανον, λέγει Στέφανος ὁ Βυζάντιος, ὄρος νήσου τῆς Ἰκαρίας λεγομένης· τὸ ἔθνικόν Δρακόνιος καὶ Δρακονεῖς». Μνημονεύει δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ Ἡσύχιος, λέγων «Δρακάνιον, ὄρος Ἰκαρίας». Ἔχει δὲ τὸ Δράκανον ἀνώτερον ὕψος χιλίων τεσσαράκοντα μέτρων γαλλικῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, καὶ γενικῶς μὲν καλεῖται τανῦν ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων *Αἰθέρας*, ἰδικώτερον δὲ τὸ μὲν πρὸς τὸ ἀκρωτήριον Πάπαν μέρος αὐτοῦ *Πέζη* καὶ *Ράρτη*, τὸ δὲ πρὸς τὸ ἀκρωτήριον Φανάρι *Καφαλινοκάστρο* καὶ *Φάρδη* καὶ τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς νήσου *Μεσαριά* καὶ *Κοκκινᾶς*.¹ Τὸ τοῦ ὄρους δὲ τούτου ἀκρωτήριον, τὸ ἐκνεῦον πρὸς τὴν Σάμον, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς ὁποίας Κανθαρίου ἀπέχει, κατὰ Στράβωνα, σταδίους ὀγδοήκοντα, ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων *Δρέπανον* καὶ *Δράπανον*, ὅπερ ὁ Μελέτιος² μετέτρεψεν, οὐκ οἶδα μὲν πως, εἰς *Ἀκρωτήριον Δρακόντων*, νῦν δὲ ὀνομάζεται Φανάρι.

ΚΕΦΑΛ. Β'.

Ἄρχαῖα ὀνόματα τῆς νήσου καὶ πόλεις αὐτῆς

Καθὼς πᾶσι σχεδὸν αἱ Ἑλληνίδες νῆσοι πρὶν ἢ λάβωσι τὸ τελευταῖον ὄνομα, ὅπερ ἔκτοτε διαρκῶς διέσωσαν, ποικίλα ἔσχον ὀνόματα, προσλαβοῦσαι ταῦτα εἴτε ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτῶν οἰκιστῆρων, εἴτε ἀπὸ τῶν ἐν αὐταῖς διαιτωμένων ζῶων ἢ παραγομένων προϊόντων ἢ ἐγκρυπτομένων μετάλλων ἢ ἄλλης δὴ τινος φυσικῆς ιδιότητος, οὕτω καὶ ἡ Ἰκαρία δὲν ἐγνωρίζετο ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἀνέκαθεν ὄνομα, ἀλλ' εἶχε

1. Ὅρη τῆς Ἰκαρίας, καθ' ἃ ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων ὀνομάζονται εἰσι τὰδε. Καφαλινοκάστρον, Κάφαλα, Κακὸν Καταβασιδὴ, Ἀτζίδαϊς, Πούντα τοῦ Κοσκινᾶ ἢ Κάψου, Μεγαλόφωσ, Τριπύργια, Φυτρονόρος, Ὑψηλὸ βουνό, Βωδοκεφάλα, Παγέα Κεφαλή, Πύργος, Σταυρός, Κράμπη, Ὑψών, Πάπας. Ὅροπέδια δὲ εἰσι τὰ ἐξῆς. Κοσκινᾶς, Ζητόκαμπος, Ὅστεαίς, Μουδία ἐριφὴ καὶ Παίζια· τὰ δὲ ὄρη τὰ χωρίζοντα τὸ μετηβρινὸν ἀπὸ τοῦ βορείου τῆς νήσου εἰσι τρία: Καφαλινοκάστρον, Πράμος καὶ Μέλισσα.

2. Μελετ. Γεωγρ. Τ. 3. 215.

πολλὰ ἄλλα, μέχρις οὐ ὀριστικῶς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐδόθη αὐτῇ. «Ίκαρος, λέγει Στέφανος ὁ Βυζάντιος, μία νῆσος τῶν Κυκλάδων ἐκαλεῖτο καὶ Μάκρις καὶ Δολιχὴ καὶ Ἰχθυόεσσα». Καὶ ὁ Πλίνιος¹ δ' ἐπαναλαμβάνει ante vocata *Boliche et Macris et Ichthyoessa*.

Ἄλλὰ τίνος ἕνεκεν ἄρα γε αὐτῇ ἐδόθησαν τὰ τοιαῦτα ὀνόματα;

Τὸ στενὸν καὶ ἐπιμηκες τῆς νήσου ὑπάρχει βεβαίως ἡ αἰτία, δι' ἣν κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἐκλήθη *Μάκρις*, ἐπ' ἴσης δὲ καὶ *Δολιχὴ*, διότι δολιχὸς τὸ ἐπίθετον σημαίνει μακρὸς, καθ' ἅπερ καὶ ὁ Σουίδας ἐν λέξει ἐρμηνεύει. *Ἰχθυόεσσα* δ' ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ κάλλους τῶν ἰχθύων, τῶν ἀγρευομένων ἐν τῇ παρ' αὐτῇ θαλάσῃ. Τούτοις δ' ἐπιμαρτυρεῖ ὁ τε Ἡρακλείδης,² λέγων, «Ἰχθυόεσσα ἐκαλεῖτο διὰ τὸ κάλλος τῶν ἐν αὐτῇ ἰχθύων» καὶ ὁ Ἀθήναιος,³ ἐπαναλαμβάνων, «Ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Ἰκαρὸς πρότερον Ἰχθυόεσσα διὰ τὸ ἐν αὐτῇ τῶν ἰχθύων πλῆθος, ὡς καὶ Ἐχινάδες ἀπὸ τῶν ἐχίνων καὶ Σηπιάς Ἄκρα ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὴν σηπιδῶν καὶ Λαγοῦσαι νῆσοι ἀπὸ τῶν ἐν αὐταῖς λαγωῶν καὶ ἕτεραι Φωκοῦσαι καὶ Λαυπαδοῦσαι ἀπὸ τῶν παρὰ πηλῶν».

Περὶ δὲ τοῦ τελευταίου τῆς νήσου ὀνόματος πολλὰ οἱ ἀρχαῖοι ἐμυθολόγησαν· ὅθεν πλατύτερον καὶ ἡμεῖς θέλομεν περὶ αὐτοῦ διαλάβει. Δαΐδαλος ὁ Μητιώνας τοῦ Εὐπαλάμου τοῦ Ἐρεχθέως μετὰ τηλικαύτης ἐξεδιδάχθη τὴν τεκτονικὴν καὶ ἀγαλματοποιῖαν ἐπιτηδειότητος, ὥστε περὶ αὐτοῦ μῦθος ἐφέρετο ὅτι ὅσα αὐτὸς κατεσκεύαζεν ἀγάλματα εἶχον ὁμοιότητα τοῖς ἐμψύχοις, δῆλον ὅτι ἔβλεπόν τε καὶ περιεπάτουν καὶ συνελόντι εἰπεῖν ἐτήρουν τὴν τοῦ ὅλου σώματος διάθεσιν, οἷαν τὰ ἐμψυχα σώματα κέκτηνται· τοῦτο δ' ἐρρήθη πάντως διότι οἱ πρὸ αὐτοῦ τεχνῖται κατεσκεύαζον τὰ ἀγάλματα τοῖς μὲν ὄμμασι μεμνηκότα, τὰς δὲ χεῖρας καθειμένας ἔχοντα καὶ τὰς πλευράς κεκολλημένας. Τῷ Δαϊδάλῳ τούτῳ Πέρδιξ ἡ ἀδελφὴ παρέδωκε Τάλων ἢ Κάλων τὸν υἱὸν ὅπως παρ' αὐτῷ τὴν τέχνην διδαχθῆ· ἦτο δὲ ὁ παῖς τοσοῦτω εὐφυῆς, ὥστε ἐν χρόνῳ βραχυτάτῳ ἐξέμαθεν ἵνα κατασκευάζῃ ἀγάλματα ἐξάισια, ἐφευρὼν σύναμα διάφορα τῆς τέχνης ἐργαλεῖα, οἷον τὸν κεραμευτικὸν τροχόν, τὸν πρίονα, τὸν τόρνον καὶ ἕτερα. Τὴν μεγίστην τοῦ παιδὸς ἐπίδοσιν ἐν τῇ τέχνῃ ὁ Δαΐδαλος ἰδὼν καὶ φθόνῳ κατασθεθεῖς, ἐφόνευεν αὐτόν, ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως καταρρίψας· καταληφθεὶς ὁμῶς ἐν ᾧ χρόνῳ ἔθαπτε τὸν νεκρὸν καὶ ἀναγκασθεὶς ἵνα τὸ ἔγκλημα ὁμολογήσῃ, κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐπὶ φόνῳ.

1. Plin. H. N. IV. — Εὐστάθ. εἰς Διον. 520.

2. Ἡρακλεῖδ. περὶ πολιτ. γά.

3. Ἀθῆν. Α. 30. Εὐστάθ. εἰς Βοιωτ. 431.

αὐτῶν τὸ Ἰκάριον πέλαγος, ὃ Ἰκαρος εἶτε κυβερνῶν, ὡς ὁ Πausanias λέγει, ἀμαθέστερον τὴν ναῦν εἶτε ἀποθαίνων παραβόλως, καθ' ἃ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναγράφει, πρὸς τινὰ πελαγίαν νῆσον, τὴν Ἰκαρον, καὶ πεσὼν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐπνίγη, ἐκ τούτου δὲ προῆλθεν ὁ μῦθος ὅτι ὁ Δαίδαλος πτέρυγας κατεσκεύασε. Τοῦτο βεβαίως ὑπονοεῖ καὶ ὁ Βιργίλιος.¹ λέγων περὶ Δαιδάλου ὅτι παγεράς προσενήξατο ἄρκτους καὶ ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι εἰρεσίην πτερύγων remigium alarum: ἀλλὰ καὶ ὁ Πλίνιος² τῶν αὐτῶν στοχάζεται λέγων vela Icarus, malum et antennam Daedalus.

Οἱ ἐν ἀλληγορίαις ἐπιχειροῦντες νὰ ἀνεύρωσι τῶν μύθων τὴν ἐξήγησιν λέγουσιν ὅτι τὸ ὄνομα Δαίδαλος εἶναι συριακόν, τὸ δὲ ἔτυμον αὐτοῦ εὔρηται ἐν ταῖς δυοῖς συριακαῖς λέξεσι *δαι*, ἧτις εἶναι πρόθεσις ἐπίτασιν σημαίνουσα, καὶ *δάλ*, ὅπερ ἐρμηνευόμενον δηλοῖ πένης, τούτεστι Δαίδαλος ὀνομάζεται ὁ διακείμενος ἐν μεγάλῃ πενίᾳ, ἧτις τέχνας κατεργάζεται³ καὶ πτέρυγας τῷ πένητι δίδωσιν· ὁ δὲ λαβύρινθος τοῦ Μίνως σημαίνει τὰς δυσχερείας, αἵτινες περικυκλοῦσι τὸ τῶν τεχνῶν στάδιον. Ἐντεῦθεν δὲ προῆλθε καὶ ἡ παροιμία *Δαιδάλου πτερά*, ἐπὶ τῶν δι' ἀπορίαν χρωμένων προσθήκη παρελκούση.⁴

Οἱ μὴ ἀσμενίζοντες ἔμπαιν τοῖς μυθεύμασι καὶ τὰ περὶ Ἰκάρου θρυλούμενα τέλειον ἀποροῦντες λέγουσιν ὅτι ἡ Ἰκαρος ἐκλήθη οὕτως ἢ ἐκ τῆς ἰωνικῆς λέξεως *κάρα*, ἧτις δηλοῖ πρόβατα, ὥστε Ἰκαρος σημαίνει κτηνοτρόφον χώραν, ἢ ἐκ τῆς λέξεως *καρός*, ἧτις ἐν ἰαδί διαλέκτῳ ἐσήμαινε τόπον νομῆς, ὧν γέμει ἡ νῆσος·⁵ ὁ δὲ Βωχάρτιος⁶ παράγει τὸ ὄνομα τῆς Ἰκάρου ἐκ τοῦ φοινικικοῦ *ικώρ*, ὅπερ εἶναι ταύτοσήμαντον τοῦ ἰχθυοῦς.

Ὁ Ὀρτέλιος καὶ ὁ Βωδρᾶνδης, ὑπ' ὧν ἔχοντες ἴσως ἐσφαλμένα τινὰ τοῦ Πausανίου κείμενα, ἐν οἷς γέγραπται ὅτι τὸν Ἰκαρον ἀποπνιγόντα ἀεξήνεγεν ὁ κλύδων εἰς τὴν *Πέργαμον νῆσον*, παριστόρησαν ὅτι ἡ Ἰκαρος τὸ πάλαι καὶ Πέργαμος προσωνομάζετο· πλὴν ἀλλ' ἐκτός τοῦ ὅτι τὰ δοκιμώτερα τῶν τοῦ Πausανίου κειμένων φέρουσιν *εἰς τὴν ὑπὲρ Σάμου νῆσον*, ἢ *εἰς τὴν περὶ Σάμου νῆσον*, ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς παρακατιῶν ἀναίρει τοὺς ταῦτα ἰσχυριζομένους,

1. Virg. Aen. VI. 16.

2. Plin. H. N. VII.

3. Ἀριστ. Πλοῦτ. 510.

4. Διογεν. Παραμ. 63.

5. Forbinger T. 2 p. 403.

6. Bochartus Geogr. Sacra IV. 4.

προστίθεις ἀμέσως ἔτι ἀνόνημον οὐσαν. Ὡστε ἀτυμβίβαστον ὅλως εἶναι τὸ καλεῖσθαι τὴν νῆσον Πέργαμον, ἀνόνημον ἔτι οὐσαν.

Ἐν τούτοις οἱ νῦν Ἰκάριοι διατηροῦσι συγκεχυμένην τὴν περὶ Ἰκάρου καὶ περὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ λαβυρίνθου ἀρχαίαν παράδοσιν. Διηγοῦνται ὅτι, καθ' ἃ ἐκ τῶν προγόνων αὐτῶν παρέλαβον, ἕξη τὸ πάλαι ἐν Κρήτῃ βασιλεύς τις, ἔχων μονογενῆ θυγατέρα, καλουμένην Χιόνα, καὶ μέγιστον ἀνάκτορον, περιλάμβανον ἐνεακόσια ἐνενηήκοντα ἐννέα δωμάτια, διὰ μιᾶς πάντα ἀνοιγόμενα κλειδός. Τὴν θυγατέρα δ' αὐτοῦ ἔκρυπτεν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τούτῳ· προὔκρηυξε δὲ ὅτι, ὅστις ἤθελε δυνηθῆ νὰ εὕρῃ τὴν κόρην αὐτοῦ, ἐν τῷ πολυδωματῳ ἐκείνῳ ἀνακτόρῳ μένουσαν, ὁ τοιοῦτος ἤθελε λάβει αὐτὴν σύζυγον, ἀλλ' ὁ ἀποτυχὼν ἐμελλε νὰ ἀποκεφαλίζηται. Πολλοὶ ἐπίσημοι βασιλεῖς καὶ εὐπατριδαὶ μετέβησαν εἰς Κρήτην πρὸς εὕρεσιν τῆς κόρης, ἀλλὰ πάντες, ἀστοχῆσαντες τοῦ τοιοῦτου, ἐθανατώθησαν, ἐπὶ τέλος δὲ ἀπεφάσισε καὶ ὁ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰκαρίας υἱός, οὗ ἄγνωστον αὐτοῖς τὸ ὄνομα, νὰ δοκιμάσῃ· ὅθεν καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς εἰς Κρήτην, πτέρυξι κηρίναις χρυσάμενος. Προηγουμένως ὁμως ἡ μήτηρ συνεβούλευσεν αὐτῷ νὰ ἔχῃ μετ' ἑαυτοῦ θάμιγγα καὶ δένῃ αὐτὸν ἐν ἐκάστῳ δωματίῳ ὅπως μὴ ἀποπλανᾷται ἐν τοῖς πολλοῖς ἐκείνοις δωματίοις· οὕτω δὲ κατῴρωσε νὰ εὕρῃ τὴν κόρην, ἣν ἔλαβεν ὡς σύζυγον. Ἐπιστρέφοντος ὁμως μετὰ τοῦ πατρὸς εἰς Ἰκαρίαν, ἐτάκησαν ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου τὰ πτερὰ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἐπνίγη, ἡ δὲ Χιὼν ἀπῆλθεν εἰς τινα νῆσον, περίλυπος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ νεαροῦ αὐτῆς συμβίου· αὐτόθι δὲ ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς ἐρασθεὶς ἐνυμφεύσατο αὐτὴν καὶ ἐξ αὐτῆς ὠνομάσθη ἕκτοτε ἡ νῆσος ἐκείνη Χιός. Τοιαῦτα περὶ τῶν ὀνομάτων τῆς νήσου διχλαθόντες, προστίθεμεν ὅτι καὶ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος, ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀριστοβούλου μαρτυρίᾳ, ἐκέλευσε νὰ ὀνομασθῇ ἐτέρα νῆσος ἐν τῇ Ἀφρικῇ παρὰ τὸ τοῦ Εὐφράτου στόμα Ἰκρος ἀπὸ τῆς ἐν Αἰγαίῳ ὁμωνύμου.

Ὁ τοῦ Ἰκάρου μῦθος τυγχάνει δημῳδῆς, εἰ δὲ κριτικοὶ κρίνωσιν αὐτὸν ὑπὸ φιλοσοφικὴν ἔποψιν, δὲν εἶναι ὁμως ἀπίθανον καὶ ἐτέραν τινα νὰ ἔχῃ οὗτος ἀρχήν. Ἡ περιεργία καὶ ἡ τόλμη τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐξίκετο ἔκπαλαι μέχρι τῶν ἐσχάτων. Οἱ χρονικογράφοι τοῦ πεντεκαίδεκάτου αἰῶνος μνημονεύουσι μαθηματικοῦ τινος ἐκ Περόνης, Δάντη καλουμένου, ὅστις ἐφεῦρε τεχνικὰς πτέρυγας, ἀλλ' ὅστις, καταπεσὼν ἐν τινι δημοσίῳ πειράματι, ἔθραυσε τὰς κνήμας. Ἐπ' ἴσης μνημονεύεται κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἄγγλος τις μοναχὸς ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Βενεδικτίνων, Μαλμῆσβουρου τοῦνομα, ὅστις, ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τῶν Μεταμορφώσεων τοῦ Ὁβιδίου, ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὸν

Δαίδχλον· ἀλλὰ καταπεσῶν καὶ αὐτὸς ἐξ ὕψους μέτρων τινῶν ἔθραυσε τὰς κνήμας, εὐρῶν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ παθήματι παραμυθίαν ἐν τῷ δικαιολογηματι ὅτι ἠλθσμὸνήσει νὰ προσαρτήσῃ ἑαυτῷ καὶ οὐραν. Ἐν ἔτει χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ δωδεκάτῳ πάλιν, ἐργάτης, Δεγκέν ὀνομαζόμενος, ἀνεκάλυψε σύστημα μικτόν, δῆλον ὅτι ἀνηρτάτο ἐπὶ τινος ἀεροστάτου διὰ δερματίνης ζώνης, κρατῶν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἐλευθέρους· τῇ δὲ πέμπτῃ ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἠθέλησε νὰ ἐπιδείξῃ ἐν Παρισίαις τὸ ἐφεύρημα αὐτοῦ, ὁ λαὸς ὅμως, νομίσας ὅτι πρόκειται περὶ ἀπάτης, ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ καὶ ἑκακοποίησεν, Ἐν ἔτει χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ τριακοστῷ ἐβδόμῳ καὶ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ πεντηκοστῷ τετάρτῳ, δύο ἕτεροι ἐφευρέται Κόκιγκ καὶ Λατοῦρ καλούμενοι, ἠθέλησαν νὰ ἐφρχμώσωσι τὸ σύστημα τοῦ Δεγκέν, τροποποιήσαντές πως αὐτό· ἀλλ' ἀμφοτέροι ὀλέθηρον ἔσχον τέλος, φανευθέντες κατὰ τὰς πρώτας δημοσίας δοκιμάς. Ἄλλ' ἰδοῦ πρὸ μικροῦ ἕτερός τις ἐπανελάβε τὸ τολμηρὸν τῆς αἰθερίου πτήσεως ἐγγείρημα, ὁ Γάλλος Ἄδερ, περὶ οὗ τοιαύδε ἐν Γαλλικῇ τινι ἐφημερίδι ἀνέγνωμεν:

«Νέα ἀνακάλυψις φαίνεται, ὅτι πρόκειται νὰναστατώσῃ τὸν ἐπισημονικὸν κόσμον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ἐναέριον ταξίδιον ἢ μᾶλλον εἰς τὴν πτήσιν τοῦ ἀνθρώπου. Πρόκειται περὶ ἐφευρέσεως, μυστικῆς ἔτι διατηρουμένης, ἣν ἐποίησατο Ἄδερ, ὁ σοφὸς ἠλεκτρολόγος, ὁ κατασκευαστὴς τοῦ ἐν χρήσει τηλεφώνου ἐν Γαλλίᾳ. Ἀφ' οὗ ἀπεπεράτωσε τὸ τηλεφωνικὸν αὐτοῦ μηχανήμα καὶ ἔλαβε τὸ προνόμιον, ὅπερ ἐξησφάλιζεν αὐτῷ τὴν ἰδιοκτησίαν, ὁ Ἄδερ ἐξηφανίσθη ἀπὸ τινῶν ἐτῶν καὶ περιορίσθη ἐν ἀπολύτῳ μοναζίᾳ, ἐν κατοικίᾳ, εἰς ἣν οὐδὲ αὐτοὶ οἱ στενοὶ αὐτοῦ φίλοι ἠδύναντο νὰ εἰσέλθωσιν. Ὁ Ἄδερ ὠνειροπόλει τὴν πτήσιν καὶ εἶχε πρὸς τοῦτο ἀτομικὰς ἰδέας ὄλως νέας. Ἀνέλαβε νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦτο, ὅπερ μέχρι τοῦδε ἐθεωρεῖτο ἄλυτον καὶ φαίνεται ὅτι ἐπέτυχεν. Ἐσχάτως ἐν τοῖς περὶ τῶν Παρισίων, ἐν τῷ δάσει τῆς ἐξοχικῆς οἰκίας ἐνός τῶν μεγαλειτέρων παρισινῶν οικονομολόγων, ὁ Ἄδερ ἐποίησατο τὴν πρώτην αὐτοῦ ἄνοδον ἐπὶ παρουσίᾳ τριῶν ἢ τεσσάρων προσώπων μόνον. Περὶ τῆς νέας ταύτης ἐφευρέσεως δὲν δυνάμεθα ἔτι νὰ εἰπωμέν τι, διότι ὁ Ἄδερ ἔχει θετικὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἀνακoinώσῃ τὸ ἐλάχιστον, πρὶν ἢ τελειοποιήσῃ τὴν ἐφεύρεσιν αὐτοῦ καὶ πειραματίσῃ αὐτὴν ἐπὶ παρουσίᾳ ἀντιπροσώπων τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Ὅτι ὅμως ἀπὸ τοῦδε γινώσκουμεν, εἶναι ὅτι ὁ διάσημος οὗτος ἐπιστήμων ἠδυνήθη νὰ διατρέξῃ τριακόσια ἢ τετρακόσια μέτρα, εἰς ὕψος εἴκοσι μέτρων περίπου, καὶ χωρὶς νὰ ἔχη ἀερόστατον. Ὁ ἐφευρέτης ἵπταται πράγματι διὰ τοῦ μηχανήματος

αὐτοῦ, εἰς ὃ ὁ ἠλεκτρισμὸς χρησιμεύει ὡς κινητήριος δύναμις. Ἡ πρώτη αὕτη ἀνοδος ἐξέπληξε πάντας τοὺς μάρτυρας. Ἄνευρέθη λοιπὸν τὸ μέσον τῆς πτήσεως; Οὐδόλως παράδοξον. Ἡ ἐπιστήμη κατέχει σήμερον διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἀρκούντως ἰσχυρὰν δύναμιν, ἴσως δὲ ὁ Ἄδερ ἔσται εὐτυχέστερος τῶν πολυαριθμῶν προκατόχων αὐτοῦ ἐν τῇ λύσει τοῦ προβλήματος τούτου, ὅπερ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀπησχόλησε πολλοὺς σπύδαίους ἐπιστήμονας».

Ἡ Ἰκαρία, οὐδὲ λιμένας οὐδὲ γῆν καλλιεργήσιμον κεκτημένη, ὁρεινὴ δὲ καὶ τραχεῖα οὔσα, οὐδέποτε ὑπῆρξε πολυοικήτος. Ὁ Στράβων δύο μόνων πολισματίων ἐν αὐτῇ μνημονεύει, λέγων: «Ἔστι δὲ καὶ πολισματίον *Οἰνὴ* καὶ ἄλλο *Δράκαρον*; ὁμῶνυμον τῇ ἄκρῃ, ἐφ' ἣ ἰδρῦται, πρόσρομον ἔχον». Στέφανος δὲ ὁ Βυζάντιος λέγει: «Οἰνὴ ἢ ἰδρῦται, πρόσρομον ἔχον». Στέφανος δὲ ὁ Βυζάντιος λέγει: «Οἰνὴ μία τῶν ἐν Ἰκαρίᾳ δύο πολιχνίων· τὸ ἐθνικὸν Οἰνοαῖος». Ἄλλὰ καὶ Σκύλαξ ὁ Καρναδεὺς δίπολιν τὴν Ἰκαρίαν λέγει· ἐκτὸς ὅμως τῶν δύο πολιχνῶν, ὧν μνείαν, ὡς εἶδομεν, ποιεῖται, ὁ Στράβων, ἐπιγραφαὶ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ¹ δημοσιευθεῖσαι ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς Ἀρχαιοτάτησιν αὐτοῦ, ἀναφέρουσι καὶ κατοίκους *Θερμῶν* ἐν Ἰκαρίᾳ. Τρεῖς ἄρα πόλεις ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ ἢ *Οἰνὴ*, τὸ *Δράκαρον* καὶ τὰ *Θερμὰ* ἢ αἱ *Θέρμαι*. Φαίνεται δὲ ὅτι μία αὐτῶν, ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις, ἠρημώθη, διότι ὁ Πλίνιος ὠρισμένως λέγει δύο πολιχνὰς οἰκουμένας καὶ τρίτην κατεστραμμένην *cum opidis duobus, tertio amisso*· τούτου δ' οὕτως ἔχοντος, ἄπορον ἡμῖν φαίνεται ποῦ ὁ Δεπίγγιος² εὐρῶν, ἀνεγράψεν ὅτι ἡ Ἰκαρία εἶχε δώδεκα πολιχνὰς. Καὶ ὁ γεωγράφος δὲ Μελέτιος, καίτοι ὀρθῶς τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν λέγει, ἐσφῆλατο ὅμως λίαν ἐν τῇ ὀνομασίᾳ τῶν πολιχνῶν, γράφων. «Πόλις δὲ ἔχει ἢ Ἰκαρία, τὴν Οἰνὴν, ἣτις καὶ Διονυσίας ἐκαλεῖτο, τὴν πόλιν τῶν Δρακόντων καὶ τὸ Ταυροπόλιον». Ἐπὶ τῶν τριῶν ἄρα προμνησθέντων πολισμάτων θέλομεν καὶ ἡμεῖς περιορίσει τὸν λόγον.

Ἡ *Οἰνὴ* ἐκαλεῖτο οὕτως ἐπειδὴ πολλὰς εἶχεν ἀμπέλους. Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος παρ' Ἀθηναίῳ λέγει ὅτι οἱ παλαιοὶ τὰς ἀμπέλους ἐκάλουν οἶνας, ἐξ ὧν οἶναρέα τὰ τῶν ἀμπέλων φύλλα καὶ ρῆμα οἶναρίζειν, ταῦτόν εἰπὲν περιαιρεῖν τῶν οἶναρέων καὶ τρυγᾶν.³ Οἰνὴ δὲ ὑπῆρχε καὶ ἐν Ἀθήναις δῆμος τῆς Ἴπποθωοντίδος φυλῆς, πολὺν παρὰ τῶν οἶνον.

Τὰ *Θερμὰ* ἢ αἱ *Θέρμαι* ἐκλήθησαν οὕτως ἀπὸ τῶν θερμῶν πηγῶν,

1. Ranghabe Antiq. Hell. Tom. 1. p. 236.

2. Depping, la Crece ou descrip. topogr. de l' archipel Tom. 3. p. 62.

3. Θεοκρ. Εἰδύλ. Ζ. 134—Ἡσιόδ. Ἔργα καὶ Ἡμέραι 568—Σχολ. Ἄπολ. Ροδ. 263.

αΐτινες παρέκειντο τῷ πολισμάτι καὶ αΐτινες μέχρι τοῦ νῦν σώζονται ἐν τῷ βορειοανατολικῷ τῆς νήσου μέρει. Αὐτόθι παρὰ τῇ ἀκτῇ τῆς θαλάσσης εἰς ἕκτασιν διακοσίων ποὺ βημάτων, δεξιόθεν μικροῦ τινος σπηλαιου, ἀναβρύουσιν ὕδατα θερμὰ 38—42 βαθμῶν Ρεωμόρου, τὰ ὅποια ἐκάλυψαν τὸ περὶ τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαιου ἕδαφος δι' ὕλης τινὸς ἐρυθροπρασίνου· αὐτὸς δὲ προσέρχονται καὶ νῦν ἐτι ἕκ τε τῆς παρακειμένης Σάμου καὶ ἐκ τῆς ἀσιατικῆς ἡπείρου πάσχοντες πρὸς θεραπείαν. Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι, ὑπαρχούσης γαλήνης, ἡ θερμότης τῶν ὑδάτων ἐπασιθητῶς ἐλαττοῦται, τρικυμίας δ' ἐπισκηπτούσης, ἡ θερμότης αὐξάνει καὶ ἀναθυμιάσεις ἀποπνέονται ἀπὸ τῆς πηγῆς· μικρὸν δὲ ἀπωτέρω τῆς πρώτης εὔρηται ἄλλη πηγὴ, ἀσθενεστέρα ὅμως, διότι μάλισ ἔχει 28—32 βαθμῶν Ρεωμόρου θερμότητα.

Περὶ τῶν θερμῶν τούτων πηγῶν ὁ Ἐσθέριος Λάνδερερ εἶχε δημοσιεύσει τὰ ἐπόμενα. « Ἐν τῇ νήσῳ Ἰκαρία, τῇ ἐν τῇ ἀρχαιότητι Δολιχῇ τε ὀνομαζομένη καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐν τοῖς παραλίοις αὐτοῖς ἀλιευομένων ἰχθύων Ἰχθυοέσση, εὐρίσκονται τρεῖς πηγαὶ μεταλλικῶν ὑδάτων, ἐξ ὧν ἡ μία ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτῆς θερμοκρασίας, 42 βαθμῶν Ρεωμόρου, ὀνομάζεται Θέρμα. Τὰ τῆς πηγῆς ταύτης θερμὰ ὕδατα ἀναβρύουσιν ἐν τινι σπηλαίῳ, ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχοντι χωρίου, ὀνομαζομένου Ἅγιος Κήρυκος. Τὸ σπήλαιον καὶ μικρὰ τις οἰκία, ἐκεῖ πλησίον ἐκδομημένη, χρησιμεύουσι τοῖς προσερχομένοις ἀρρώστοις ὡς καταφύγιον, ὅπως ἐν αὐτοῖς προφυλάσσωνται κατὰ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν δυσκρασιῶν· ἀνάγεται δὲ ἡ πηγὴ αὕτη εἰς τὴν τάξιν τῶν σιδηρούχων ὑδάτων. Διακόσια βήματα μακρὰν αὐτῆς, ὑπάρχει δευτέρα πηγὴ ἀναδίδουσα θειώδη ὄσμήν λιαν διαπεραστικὴν καὶ ἀνάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν θειούχων ὑδάτων. Τρίτη πηγὴ μεταλλικοῦ ὕδατος ἀπαντᾷ πλησίον τοῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας Εὐαγγελιστρίας· εἰρείπια δὲ τινα, ἀνήκοντα εἰς παλαιὰ ὑδραγωγεῖα, πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι τὸ πάλαι ὑπῆρχεν αὐτόθι οἰκοδόμημά τι πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἀρρώστων». Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, εἰρείπια οἰκοδομῶν ἀρχαίων, σωζόμενα ἔγγυς τῶν πηγῶν τούτων, πρὸς ἀνατολὰς τῆς μικρᾶς κοιλάδος καὶ ἐπὶ τῶν παρακειμένων λόφων, δεικνύουσι τὴν θέσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπῆρχε τὸ ἀρχαῖον πολισμάτιον τῶν Θερωῶν.

Τὸ δὲ τρίτον πόλισμα *Δράκαρον* ἔκειτο, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν τῷ μέρει τῷ τανῦν Φανάρει καλουμένῳ καὶ ἔνθα σώζονται λείψανά τινα ἀρχαιότητος· προσέλαβε δὲ βεβαίως τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ὄρους Δρακάνου, παρ' ᾧ ἔκειτο καὶ περὶ τοῦ ὁποίου εἶπομεν ἤδη ἐν τοῖς προηγούμενοις.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Ἱστορία τῆς νήσου

Περὶ Ἰκαρίας εἶ τις τῶν ἀρχαίων ἔγραψεν ἰδικῶς, ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν, διότι οὐδαμῶς εὐρομέν τινα περὶ τοῦ τοιοῦτου εἶδῃσιν. Μόνος ὁ Ἀθηναῖος ἐνικοῦ ἀναγράφει τινα περὶ Ἰκαρίων, ταῦτα ἐραυζόμενος ἐξ ἀπολεσθέντος συγγράμματος τοῦ Ἐπαρχίδου ὥστε, πιθανῶς, ἐὰν μὴ ἴδιον σύγγραμμα ἐξεπόνθησεν ὁ Ἐπαρχίδης περὶ Ἰκαρίας, ἐν ἐτέρῳ ὁμως αὐτοῦ συγγράμματι ἐπραγματεύσατο τὰ κατὰ τὴν νῆσον ταύτην. Πρὸς δὲ ἀναγράφονται καὶ Τιμοκλέους τοῦ κωμικοῦ Ἰκάριοι Σάτυροι, οἵτινες ὁμως φρονοῦμεν ὅτι τὴν Ἀπτικὴν εἶχον ἀντικείμενον, οὐχὶ δὲ τὴν Ἰκαρίαν. Ὅπως δὲ ποτε ὁ μῦθος περὶ Ἰκάρου, καταστήσας τὴν νῆσον ταύτην ἐνδοξόν πως, ἠνάγκασε πολλοὺς συγγραφεῖς νὰ μνημονεύσωσιν αὐτῆς, οἷον Στράβωνα, Παισαυαῖαν, Διοδώρον τὸν Σικελιώτην καὶ ἄλλους, οἷς ἐκάστοτε παραπέμπομεν τὸν ἀναγινώσκοντα.

Περὶ τῆς κατὰ τὴν ἀπωτέρω ἀρχαιότητα ἱστορίας τῆς Ἰκαρίας οὐδαμῶς σχεδὸν γινώσκομέν τι, διότι ἡ νῆσος αὕτη οὐδὲν κατὰ τοὺς παναρχαίους χρόνους προσέφερε τὸ ἐνδιαφέρον. Ὁ Βωχάρτιος, ἐτυμολογῶν, ὡς ἔφθηνεν προειπόντες, τὸ τῆς νήσου ὄνομα ἐκ τοῦ φοινικικοῦ, πρῶτους αὐτῆς οἰκιστῆρας παραδέχεται τοὺς Φοινίκας· ἀλλὰ τὴν μεγάλην τοῦ ἀνδρὸς προσπάθειαν ὅπως τὰ πάντα ἐκφοινικίσῃ οὔτε ἀρχαίων συγγραφῶν μαρτυρία ἐνισχύουσιν, οὔτε τῆς νήσου ἡ φυσικὴ κατάστασις ὑποβοηθεῖ, διότι λαὸς κατ' ἐξοχὴν ναυτικός, οἷος ἦτο ὁ πᾶν Φοινικῶν, οὐδόλως ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ καὶ κατοικήσῃ νῆσον οὐ μόνον ἄφορον, ἀλλὰ, τὸ σπουδαιότερον, καὶ πάντῃ ἀλίμενον. Ἄλλως τε καὶ Ἀναξίμενης ὁ Λαμψακηνὸς παρὰ Στράβωνι¹ ἱστορεῖ ὅτι τὴν Ἰκαρον κατέκρησαν πρῶτοι οἱ Μιλήσιοι.

Γνωστὸν τυγχάνει ὁπόσας ἡ Μίλητος ἐξέπεμψεν ἀποικίας καὶ κατὰ πόσον συνετέλεσε τῇ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπεκτάσει εἰς διαφόρους χώρας διὰ τοῦ ναυτικοῦ αὐτῆς, ὅπερ ἦτο πλείστου λόγου ἄξιον. Ἡ θαλασσοκρατορία τῶν Μιλησίων ἀναγράφεται τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς ἐβδόμης Ὀλυμπιάδος, ταῦτόν εἰπεῖν τῷ ἐπτακοσιοστῷ πεντηκοστῷ πρὸ Χριστοῦ ἔτει,² ὅτε καὶ ὁ Στράβων ὁμολογεῖ «πολλὰ τὰ τῆς Μιλήτου πεπραγμένα ἔργα». Ὅθεν καὶ εὐλόγως δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐγένετο καὶ ὁ ὑπὸ τῶν Μιλησίων συνοικισμὸς τῆς Ἰκαρίας.

1. Στράβ. ΙΔ. 6.

2. Clinton Fasti Hellenici Tom 1. 158.

Μετὰ τὴν μόνην ταύτην τοῦ Ἀναξιμένους περὶ Ἰκαρίας μαρτυρίαν, οὐδὲν σχεδὸν ἄξιον λόγου οἱ ἀρχαῖοι περὶ αὐτῆς ἀναγράφουσι. Ἐπι τῶν Μηδικῶν πολέμων ἡ νῆσος αὕτη ὑπέκυψεν ὑπὸ τὸν Δαρεῖον, καθ' ἃ ὁ Αἰσχύλος,¹ λέγει:

καὶ τὰς ἀγγιᾶλους
ἐκράτυνε μεσαγήτους
Ἀῖμον Ἰκάρου τ' ἔδος·

τὸ τοιοῦτο δὲ βεβαίως ἐγένετο, καθ' ὃν χρόνον ὁ Δᾶτις καὶ ὁ Ἄρταφέρνης, εἰσβιβάσκοντες ἐκ τοῦ Ἀληίου πεδίου τὸν στρατὸν εἰς τὰς νῆας, ἔπλεον εἰς τὴν Ἰωνίαν, καθ' ἃ ὁ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, παρά τε Ἰκάριον καὶ διὰ νήσων τὸν πλοῦν ποιούμενοι.²

Ἐπι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὁ Θουκυδίδης³ ἀναγράφει ὅτι τῷ πέμπτῳ αὐτοῦ ἔτει, δῆλον ὅτι τῷ τετρακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ πρὸ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποστασίαν τῆς Λέσθου ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὁ Πελοποννησιακὸς στόλος ὑπὸ τὸν Ἀλκίδα, προσμίζας τῇ Ἰκάρῳ καὶ Μηκόνῳ, ἔμαθεν ὅτι ἡ Λέσθος ἔαλω ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· καθ' ἃ παντα δὲ τὸν τοῦ πολέμου ἐκείνου χρόνον, φαίνεται ὅτι οἱ Ἰκάριοι διετέλεσαν ὑποτελεῖς τοῖς Ἀθηναίοις, οἱς ἐξέτινον τὸν λεγόμενον νησιωτικὸν φόρον. Ἐπιγραφαὶ δ' ἐν Ἀθήναις εὐρεθῆσαι καὶ ἀναγόμεναι εἰς τὸ πρῶτον, δεῦτερον καὶ τρίτον ἔτος τῆς ὀδοηκοστῆς πέμπτης Ὀλυμπιάδος, ταῦτὸν εἰπεῖν τὸ τετρακοσιοστὸν τριακοστὸν ἕνατον, τετρακοσιοστὸν τριακοστὸν ὄγδοον καὶ τετρακοσιοστὸν τριακοστὸν ἑβδομον ἔτος πρὸ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὸ πρῶτον τῆς ὀδοηκοστῆς ἑκτῆς Ὀλυμπιάδος, δῆλον ὅτι εἰς τὸ τετρακοσιοστὸν τριακοστὸν πέμπτῳ ἔτος πρὸ Χριστοῦ, μνημονεύουσι τῶν Οἰναίων καὶ Θερμαίων κατοικῶν τῆς Ἰκάρου, ὡς ἐκτισάντων διάφορα χρηματικὰ ποσὰ εἰς τὸ ἱερὸν ταμείον τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐτέρα δ' ἐπιγραφή, ἀναγομένη εἰς τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἥτοι εἰς τὸ τριακοσιοστὸν ἑβδομηκοστὸν ἕκτον ἔτος πρὸ Χριστοῦ, γνωρίζει ἡμῖν ὅτι οἱ Θερμαῖοι καὶ Οἰναῖοι ἐξ Ἰκάρου ἐξέτισαν τὸν ὀφειλόμενον τόκον εἰς τὸν ναὸν τῆς Δήλου, Καλλέου μὲν ἀρχογτος ὄντος, Λαμπτρέως δὲ τῆς Βουλῆς γραμματεῦστος.⁴ Ἀπὸ τῶν χρόνων τούτων οὐδεὶς περὶ Ἰκαρίας λόγος γίνεσθαι· ὁ Στράβων, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἤκμαζε περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηριδος, γράφει ὅτι ἡ Ἰκαρία ἦτο τότε ἔρημος καὶ εἶχε νομάς, αἱς ἐχρῶντο οἱ Σάμιοι. Ἀλλαχοῦ δὲ πά-

1. Αἰσχύλ. Πέρσαι στ. 889.

2. Ἡρόδοτ. ΣΤ. 95.

3. Θουκυδ. Α. 4. 16.

4. Ranghabe, Antiqu Hellen. T. 2. p. 521.

λεν, ἐν βιβλίῳ δεκάτῳ τετάρτῳ προστίθησι. «Νυνὶ μέντοι λειπανδροῦσαν, Σάμιοι νέμονται ἵτα πολλά, βοσκημάτων χάριν», ὅπερ καὶ ἂν μὴ παραδεχθῶμεν ὡς κατὰ γράμμα ἐχόμενον ἀληθείας, ἀποδείκνυσιν ὁμως τὴν μεγίστην λειψανδρίαν εἰς ἣν εἶχε περιέλθει ἡ νῆσος αὕτη, ὥστε ἐλογίζετο ὡς ἔρημος, τὴν δὲ ἐν Ἰκαρίῳ ἐποίκησιν τῶν Σαμίων μαρτυροῦσι καὶ αἱ ἐπόμεναι αὐτόθι εὐρεθεῖσαι ἐπιγραφαί. Ἐπὶ κίονος ἐν Εὐδήλῳ, τανῦν χρησιμεύοντος ὡς ἐλαιοθλάστου ἐλαιοτριβείου.

Σαμίων ἀποίκων
Ἰκαρίας
αὐτοκράτορι καίσαρι
Λέριοι παρθμεί.

καὶ ἐπὶ ἐτέρου κίονος αὐτόθι

Σάμιοι οἱ ἐν Ἰκαρίᾳ κατοικοῦντες
. . . τοῦ γαοῦ αὐτοκράτορο . . .
καίσαρι . . . τῷ Αἰλίῳ
Ἀδριανῶ Ἀρτωνίῳ
σεβαστῶ εὐσεβεῖ.

Ἄλλαι δ' ἐπιγραφαὶ εὐρέθησαν ἐν Ἰκαρίῳ αἱ ἐπόμεναι.

Ἔτους ἐή.
Γυμνασιαρχοῦντος
Ἀρχεῖτου τοῦ Δημο
κλέους
Ἐφηβαρχοῦντος Μ.
Μορ . . . Συνίστορος
ἐγήβευσαν
Μητροφῶν Ἀρχεῖτου
Ἀρχεῖτας Τιμάρχου
Βάσος Ἰερεῖ . . .
Ἀπολλώνιος Ἐπαφροδείτου
Ἀλέξανδρος Θεώου
Ἄφρογος Χαριέσσης
Θάλιος Χαριέσσης
Ροῖχος Μανδροπότου
Εὐφρων Μανδροπότου
Μολπικὸς Ἀπελλᾶ
Ἡρόδοτος Ἀπολλοδώρου
Εὐδαίμων Χαριέσσης
Βάσος Ροίχου

Ὁ ἄνωτέρω κατάλογος περιέχει τὰ ὀνόματα ἑνεακαίδεκα παιδῶν εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν εἰσελθόντων καὶ ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις τῶν ἐφήβων ἐγγραφέντων, κατὰ τὰ παρ' ἀρχαίους νενομισμένα.

Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Εἰρήνης ἐπὶ πλακὸς εὔρηται ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή, λελωθμένη καὶ λίαν δυσνόητος οὖσα

. . . *ληλε μεετε* . . .
. . . *ηγεν δραμη μα* . . .
. . . *α βελ τιν των φορευτριαι.*

Ἐπ' ἴσης ἐπὶ πλακὸς ἐντετειχισμένης ἐπὶ τινος οἰκίας ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Εἰρήνης

. . . *αρον αυτο*
κρατορα
αυποιη κατο . . .
οπ . . . *βο.λενοριας εισαρα*
λισκ. γ . . . *χογ* . . .

Ὄμοίως ἐπὶ πέτρας ἀποκειμένης ἐν τῷ ἀγγῶ, τῷ λεγομένῳ τῆς ἁγίας Θεοκτιστῆς τῆς Λεσβίας

Τας δε . . . *κητας εθετο* . . .
εγινα . . . *γ* . . . *σηρεος γρ* . . . *ταρεος* . . .
αγε . . . *ομενον λιθον καμο* . . .
πιστιον ταυτα αγερομενον
πρυτανιν Συμε . . .

Ἐπὶ τινος πέτρας εὔρηται ἀναγεγραμμένον τὸ ὄνομα γυναικὸς
Ἡροστράτης

Ἐπὶ ἐτέρας τέλος πλακὸς εὔρηται ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή, ἥτις, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων δεικνυταί, ἀνάγεται εἰς τὴν τρίτην ἢ τὴν τετάρτην μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδα

Δωδεκαέτους τάφος εἰμί
Φιλοκλέους, ὃν θέτε μήτηρ
ἀγνυμένα λυγρὸν παῖδα
Φιλοκράτεια· σκέτλιος οὐδ'
ἔφθη χλαμύδας περὶ χρωτὶ
βαλέσθαι, οὐδ' εἰσιδεῖν Ἐρμῆν
γυμνασίου πρόεδρον . . . *Φιλο*
κλῆς Δημητρίου ἠρωσ
Χρηστὲ χαῖρε.

Ἐπὶ Βυζαντινῶν, κατὰ τὸν διαμερισμὸν τοῦ κράτους εἰς Θέματα, ἡ Ἰκαρία συμπεριελήφθη ἐν τῷ δεκάτῳ ἐβδόμῳ Θέματι, τῷ καλουμένῳ *Αἰγαῖον πέλαγος* καὶ ἦτο τετραγμένη ὑπὸ τῷ στρατηγῷ τοῦ Θέματος αὐτοῦ.¹ διετέλει δὲ ὡς τόπος ἐξορίσας τῶν τοῦ βασιλικοῦ γένους, ἐξ οὗ καὶ οἱ νῦν Ἰκαριοὶ καυχῶνται ὅτι εἰσὶ πορφυρογεννητῶν ἔκγονοι. Κατὰ τὴν παρά τοις ἐγχωρίοις μάλιστα τηρουμένην παράδοσιν, οἱ πρῶτοι μετὰ τὸν ἀνοικισμὸν τῆς νήσου κάτοικοι ἦσαν ἐξόριστοι εὐγενεῖς ἐκ Βυζαντίου, ὧν εἰς κατώκησεν ἐν Πάπῃ, δεύτερος ἐν Ράχαις, ἄλλος ἐν Μεσαρίῃ, ἕτερος ἐν Περδίκη καὶ ἄλλος ἐν Φαναρίῳ. «Ἐξ ὄλων τῶν νησιωτῶν τοῦ ἑλληνικοῦ πελάγους, λέγει ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰωσήφ Γεωργιερήνης, μόνοι οἱ Ἰκαριοὶ δὲν συνάπτουσι γάμους μετὰ ξένων οὔτε ἐπιτρέπουσιν ἀλλοδαποῖς νὰ συμμίγνυνται αὐτοῖς· ἀξιοῦσι δὲ ὅτι κατὰγονται ἐκ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τῶν πορφυρογεννητῶν αἵματος, δι' ὅπερ ἀποστέρουσι νὰ μολύνωσιν ἐκετούς, ἐπικοινωνοῦντες μετὰ ὑποδεεστέρων αὐτῶν χωρικῶν ἢ μετὰ ἀγροίκων, ὅπως ἀποκαλοῦσι τοὺς λοιποὺς τῶν νησιωτῶν». Ἐρείπια δὲ ἀρχαίας οἰκοδομῆς ἐν τῷ παραθλασσίῳ τῆς Μεσαρίας παρὰ τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ἀνήκουσι, κατὰ τοὺς ἐγχωρίους, εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐν τοῖς ὁποίοις κατοκουν οἱ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐξοριζόμενοι τοῦ βασιλικοῦ γένους.

Ἄλλῃ, πλὴν τῶν πορφυρογεννητῶν, ἡ Ἰκαρία ὑφίστατο καὶ τὰς τῶν πειρατῶν ἐπισκέψεις ἐνίοτε. Ἐν τῷ Νέῳ Ἐκλογίῳ, ἐν βίῳ Λεοντίου τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἀκμάσαντος τῷ χιλιστῷ ἑκατοστῷ ἐβδομηκοστῷ πέμπτῳ μετὰ Χριστὸν ἔτει, ἀναγινώσκωμεν τὰδε.² «Μίαν φορὰν ἦλθαν κουρσάροι εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Πάτμου (οὗ καθηγεῖτο ὁ Λεόντιος), οἱ ὁποῖοι ἐδέχθησαν ἀπὸ τὸν ὄσιον μὲ κάθει φιλοφροσύνην· ὁμῶς ὡς βάρβαροι ὅπου ἦσαν, ἐζητοῦσαν τὰ συνειθισμένα εἰς αὐτούς, ἦγον ψωμία, κρασία, ἐσφαγμένα πράγματα καὶ ἄλλα τινὰ φαγητὰ ἀρμόδια διὰ κουρσάρους. Ὁ δὲ ὄσιος ἐπρόσταξε τοὺς διακονητὰς νὰ τοὺς δώσουν ἐκεῖνα, ὅπου εἶχε τὸ μοναστήριον· ἀλλ' ἐκεῖνοι δὲν ἤθελαν νὰ τὰ πάρουν, ἀλλ' ἐζητοῦσαν καὶ ἄλλα περισσώτερα, ὁ δὲ ὄσιος, πηγαίνοντας εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, τοὺς ἔλεγε μὲ ἱλαρὰν φωνὴν νὰ πάρουν ἐκεῖνα ὅπου τοὺς ἐδίδαν, διατὶ δὲν ἔχει τὸ μοναστήριον νὰ τοὺς δώσῃ ἄλλα περισσώτερα. Ὅμως οἱ κουρσάροι δὲν ἠθέλησαν νὰ τὰ πάρουν, ἀλλὰ ὑβρίζοντας τὸν ἡγούμενον καὶ φοβερίζοντας τοὺς μοναχοὺς, κατέβησαν εἰς τὸν αἰγιαλὸν καὶ παρευθὺς ἔβαλαν φωτιάν καὶ ἔκαυσαν τὸ καίμι τοῦ μοναστηρίου, τὸ ὁποῖον βλέ-

1. Tafel. Symbol. crit. geogr. Byzant. 63.

2. Νέον Ἐκλόγιον σελ. 291.

ποντες ἀπὸ τὸ μοναστήριον οἱ μοναχοί, τὸ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν ὄσιον, ὁ ὁποῖος ἐλυπήθη κατὰ καρδίαν καὶ πένοντας εἰς τὰς χεῖρας του τὴν εἰκόνα τοῦ Θεολόγου, εἶπεν εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν ἀδελφῶν. «Ὁ Θεολόγε ἡγαπημένε, ἀνίσως δὲν κάμης τὴν ἐκδίκησιν εἰς αὐτοὺς τοὺς κακούργους διὰ τὴν ζημίαν ὅπου ἔκκαμν εἰς ἡμᾶς τοὺς δούλους σου, ἤξευρε ὅτι δὲν θέλω μείνει πλέον ἐδῶ, οὐδὲ θέλω σταθῆ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου σου, ἐὰν δὲν μου ἀκούσης». Αὐτὰ εἶπεν ὁ ὄσιος καὶ οἱ λόγοι του ἐγένιναν ἔργα· διότι, φεύγοντας ἀπὸ τὴν Πάτμον οἱ κουρσάροι καὶ πηγαίνοντας εἰς τὴν Ἰκαρίαν, ἄραξαν μὲ τὸ νὰ ἦταν γαλήνη, καὶ ἐκεῖ ἐξαφνα ἐφύσησεν ἕνα σαγανάκι καὶ ἀσήκωπε κύματα μεγάλα καὶ κατεβύθισε τὸ καράβι μὲ ὅλους τοὺς κουρσάρους, καὶ ὅσοι ἀπὸ αὐτοὺς εὐγῆκαν εἰς τὰς ἄκρας μισοζώνταντοι, ἐφρονεύθησαν ἀπὸ τοὺς Ἰκαρίους. Μία γυναῖκα μόνον ἐγλύτωσε διὰ νὰ κηρύττη τὸ θαῦμα, τὸ ὅποιον ἔμαθον καὶ οἱ ἄλλοι κουρσάροι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἶχαν σέβας καὶ εὐλάβειαν εἰς τὸν μέγαν Λεόντιον». Παραπλήσιόν τι γεγονὸς ἐπῆλθεν οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν Ἰκαρίᾳ, ὅπερ αἱ τοῦ τότε χρόνου ἐφημερίδες τῆς Σμύρνης ἀνέγραψαν ὡς ἐξῆς. «Τὴν νύκτα τῆς δεκάτης ἕκτης πρὸς τὴν δεκάτην ἐβδόμην φθίνοντος δεκεμβρίου τοῦ 1886, πλοίαριον προσορμισθὲν πλησίον τῆς παραλίου κόμης Εὐδήλος, ἀπειβίθασε συμμορίαν ληστοπειρατῶν, οἵτινες, ἀπελθόντες εἰς τὴν εἰρημένην κόμην, ἐλήστευσαν τὰ καταστήματα τοῦ Ἀνταράκη, Γιαγουρτᾶ καὶ ἄλλων, κακοποιήσαντες πολλοὺς τῶν κατοίκων καὶ ἰδέα τὸν τελῶνην Εὐδήλου καὶ τὸν Ἀνταράκην, διότι ἠρνεῖτο αὐτός, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ, νὰ μεταφέρωσι τὰ ἴδια αὐτῶν ἐμπορεύματα ἐπὶ τοῦ πλοίου τῶν ληστοπειρατῶν καὶ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτοὺς χρήματα, ὅπερ ὁμως ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθησαν νὰ πράξωσιν. Εὐτυχῶς ὁ χωρικός Χαράλαμπος Λυμπεράκης, ὃν οἱ κακούργοι εἶχον συλλαβεῖ, ἐρχόμενος εἰς Εὐδήλον, καὶ δέσει ὅπως μὴ εἰδοποιήσῃ τινά, κατῴρθωσεν νὰ διαφύγῃ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν πλοίαρχον Εὐάγγελον Ἀνδριώτην, ὅστις μετὰ τινα ἄλλων ἔτρεξε πρὸς τὸ ἐκεῖ πλησίον προσωρμισμένον πλοίαριόν των, ὅπερ ὁμως εἶχεν ἀναγκασθῆ παρ' ἄλλων Ἰκαρίων νὰ ἀναχθῆ εἰς τὸ πέλαγος, καὶ οὕτως οἱ ἐπὶ τῆς νήσου ληστοπειραταὶ ἐγκατελείφθησαν εἰς τὴν τύχην των, ἧτις ὁμως δὲν τοὺς ἠνόησε, διότι, εἰδοποιηθέντες καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν περὶ τὴν δῆμον Μεσσαρίας καὶ Περαμερίας, ἔσπευσαν πρὸς κατὰδίωξιν των, οὓς περικυκλώσαντες ἐντὸς στενοῦ τινος κατὰ τὴν θείαν Γαλισκάρι, ἠνάγκασαν νὰ καταθέσωσι τὰ ὄπλα καὶ νὰ παραδοθῶσι. Τὴν ἐπιούσαν ὠδήγησαν αὐτοὺς εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ παρέδωκαν εἰς τὴν Διοίκησιν, ἧτις τοὺς ἀπέστειλεν εἰς Χίον».

Πτωχῆς καὶ ἀγόνου, καθ' ἃ προεῖπομεν, τῆς Ἰακρίας οὕσης, οὐδὲ βεβήτως ἀπειραχθή τὴν κατὰκτησιν, ἀλλ' οὐδὲ μνεῖα αὐτῆς γίνεσθαι ἐν τῇ ἱστορίᾳ οὐδενὸς τῶν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐπισυμβάντων πολέμων. Ἀνμφισβήτητον ὅμως τυγχάνει ὅτι καὶ ἡ Ἰακρος μετέσχε τῶν δεινοπαθημάτων τῶν περικύκλω νήσων, ἰδίᾳ δὲ τῆς Σάμου, περιελθοῦσα κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Φράγκων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν.

Ὁ γεωγράφος τῆς Ἑνετικῆς πολιτείας Κορονέλλης¹ δίδωσι τῇ Ἰακρίᾳ Φραγκικὴν τινα δυναστείαν ὡς κυρίαρχον τῆς νήσου. Τῷ ἔτει χιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἑνενηκοστῷ πρώτῳ, ὁ αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος Ἄγγελος, ἀμείβων τὰς ὑπηρεσίας, ἃς προσήνεγκε τῷ Βυζαντιακῷ θρόνῳ ὁ πάππος, ὁ πατήρ, ὁ θεῖος καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ Σικκάρδος Βεγιασιάννος, ὅστις ἦτο ἀπόγονος τῶν ἀρχαίων κομήτων τῆς Ἰαπιδίας καὶ ἀρχῶν τοῦ Μοντεφέρτου, ἐξεχώρισεν αὐτῷ τὴν Ἰακρον μετὰ τῆς κυριότητος τῆς Δολίχης, ἐν τίτλῳ βαρωνίας· τὴν ἐχώρισιν δὲ ταύτην ἐπεκύρωσε διὰ Χρυσοβούλλου, ἀπολελυμένου τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς ἐπὶ τὸν θρόνον ἀναρρήσεως αὐτοῦ, ἦτοι τῷ χιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἑνενηκοστῷ πρώτῳ ἔτει, καὶ διαλαμβάνοντος ὅτι ἐκχωρίζεται τῷ Σικκάρδῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ ἐκγόνοις, κατὰ τὴν πρωτοτολίαν, ἡ Ἰακρος μετὰ τῆς κύκλω θαλάσσης καὶ μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῆς, τῶν γαιῶν, τῶν ἰχθυοτροφείων, τῶν ἀμπέλων, τῶν φρουρίων, τῶν ὄρεων, τῶν κοιλάδων, τῶν πεδιάδων καὶ τῶν κατοικίων, ἐν τελείᾳ κυριότητι καὶ ἐξουσίᾳ, ἀνεξαρτήτως παντὸς ἐτέρου, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Δολίχης ἁγίου Μιχαήλ, μέχρις οὗτου ἤθελεν ἐκλίπει ἡ ρηθεῖσα γενεὰ τῶν Βεγιασιάννων. Προσέτι ὁ αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος Ἄγγελος ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ὅπως ὀνομάζωνται Ἰππῶται τοῦ ἁγίου Γεωργίου, περιβάλλονται τὰ ἱμάτια καὶ ἐμβλήματα τοῦ τάγματος αὐτοῦ καὶ ἀπολαύσι πασῶν τῶν νενομισμένων τιμῶν ὡς βαρῶν καὶ κυρίαρχοι τῆς Ἰακρίας.

Ὁ Σικκάρδος Α' εἶχε τρεῖς υἱοὺς τὸν Ἰούλιον Καίσαρα, τὸν Φαβρίκιον καὶ τὸν Βιλλάνον· ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ, ἔπειτα χιλιοστῷ διακοσιοστῷ ἑτριάκωστῳ ἑβδόμῳ, καὶ χρημάτων δόσει ἀποζημιωθέντων τοῦ Φαβρίκιου καὶ τοῦ Βιλλάνου, ἀνεδείχθη βαρῶνος τῆς Ἰακρίας, κερτημένος πάντα τῆς κυριαρχίας τὰ δικαιώματα, Ἰούλιος Καίσαρ, ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱός.

Ὁ Ἰούλιος Καίσαρ Α', δεῦτερος βαρῶνος τῆς Ἰακρίας, ἀπέβησε τῷ χιλιοστῷ διακοσιοστῷ ἐξηκοστῷ ὀγδόῳ ἔτει, καταλιπὼν δύο μὲν υἱοὺς τὸν Φαβρίκιον καὶ τὸν Βερνάρδον, ὅστις προεῖλετο τὸ κλη-

1. Coronelli, Isola di Rodi Tom. 1. p. 357.

ρικὸν στάδιον, μίαν δὲ θυματέρα, τοῦνομα Βιργινίαν, γάμῳ δὲ προσομιλήσασαν Πέτρῳ κόμητι τῆς Πράτας.

Φαβρίκιος ὁ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος υἱός, ἐγένετο τρίτος βαρῶνος Ἰκαρίας· αὐτὸν δὲ θανόντα διεδέξατο ἐν ἔτει χιλιοστῶ διακοσιοστῶ ἐνενηκοστῶ ἐνάτῳ

Λουκίλιος ὁ μονογενὴς αὐτοῦ υἱός, τέταρτος βαρῶνος τῆς Ἰκαρίας γενόμενος, καὶ αὐτόν, τὸ ζῆν ἔτει χιλιοστῶ τριακοσιοστῶ τριακοστῶ τρίτῳ ἐκμετρήσαντα, διεδέξατο

Ἰούλιος Καῖσαρ Β' ὁ μονογενὴς αὐτοῦ υἱός καὶ πέμπτος βαρῶνος τῆς Ἰκαρίας διατελέσας, ὅστις, κατὰ τινὰς μὲν, περιελθὼν εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Γενουηνοὺς, τῷ αὐτῷ τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ εἰς τὸ τοῦ βαρῶνος τῆς Ἰκαρίας ἀξίωμα ἔτει, ἠχμαλωτεύθη ὑπ' ἐκείνων, κατ' ἄλλους δὲ ἐξειδίωχθη ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων.

Τῶν τετῶν μόνων τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος Β' κληρονόμος ἐγένετο ὁ *Σικκάρδος Β'* ὅστις ἐν ἔτει χιλιοστῶ τριακοσιοστῶ πεντηκοστῶ ἐβδόμῳ μνημονεύεται ὡς κόμης τοῦ ἁγίου Μιχαήλ, ζῶν ἐν Ἰουστινουπόλει. Μετ' αὐτόν δὲ ἀναγράφεται ἐπὶ φιλῶ ὀνόματι βαρῶνος Ἰκαρίας ὁ υἱός αὐτοῦ *Φραγκίσκος Α'*, ζῶν ἐπ' Ἰσῆς ἐν Ἰουστινουπόλει, καὶ ὁ τοῦτου πάλιν υἱός *Φραγκίσκος Β'* ὅστις ἕνεκα τῶν οἰκογενειακῶν αὐτοῦ ὑπηρεσιῶν, ἐξελέχθη τῇ εἰκοστῇ ὀγδόῃ ἰουνίου τοῦ χιλιοστοῦ τετρακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ὀγδοῦ ἔτους ἐν Ἐνετιᾷ μέγας ἀρχιγραμματεὺς, ὡς τοιοῦτος δ' ἔφερε καὶ τὸν τίτλον πατρικίου, καὶ ὅστις ἀπεβίωσεν ἔτει χιλιοστῶ τετρακοσιοστῶ τριακοστῶ ἐνάτῳ. Μετὰ τοῦ υἱοῦ δὲ αὐτοῦ *Λουδοβίκου* καὶ τοῦ θεοῦ *Μάρκου Φιλίππου*, οἵτινες ἀμφοτέροι ἐχρημάτισαν γραμματεῖς τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα, ἐσθέσθη ὁ κλάδος οὗτος τῶν Βερικισιάνων. Τοῖς προμνημονευθεῖσι δὲ δέον νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν *Αὔγουστίνον*, ὅστις, ἔτει χιλιοστῶ πεντακοσιοστῶ τεσσαρακοστῶ ὀγδόῳ, ἐδημοσίευσεν ἐν Ἐνετιᾷ ποίημα ἐγκωμιστικὸν εἰς τὸν Δόγην Φραγκίσκον Δονᾶτον καὶ ἄσμα παραμυθητικὸν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ καρδινάλειος Πέτρου Βέμβου.

Τοῦ Φραγκίσκου Α' ὁ νεώτερος υἱός *Σικκάρδος Γ'* διεβίωσεν ἐν Ἰουστινουπόλει, κατέλιπε δὲ υἱὸν ὀνόματι *Ἰούλιον Καῖσαρα Γ'* ὅστις ἐγένετο πατὴρ τοῦ ἐν Μαγεντιᾷ στρατηγοῦ *Χριστοφόρου*, πάππου τοῦ *Λουκιλίου Β'* ὅστις ἕνα μόνον υἱὸν ἐγέννησεν *Ἰούλιον* κληθέντα, καὶ τοῦ κόμητος *Ἰουλίου Καίσαρος Δ'* ὅστις ἐκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ *Φαβρικίου Γ'* ἐγένετο πάππος τοῦ κόμητος *Καίσαρος* καὶ τοῦ *Φραγκίσκου Γ'*. Τούτων ὁ μὲν Καῖσαρ ἐγέννησε τὸν *Βαρθολομαῖον Α'* πατέρα γενόμενον τοῦ *Φαβρικίου Δ'* καὶ *Βαρθολομαῖον Β'*, ὁ δὲ Φραγκίσκος Γ' ἐγέννησε τὸν κόμητα καὶ Ἰππό-

την τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ Ἰουλίου Καίσαρα Ε' ὅστις ἔζη ἄχρι τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ ἐξικοσιοστοῦ ἐνενηκοστοῦ πρώτου, φέρων τὸν τίτλον βασιλέως Ἰακάριας καὶ εἶχε δύο υἱούς, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἔκαλεῖτο Διονύσιος, ὁ δὲ δεύτερος Λουδοβίκος, ἔχων καὶ τὸν τίτλον Ἰππότηου.

Καὶ ὁ μὲν Κορονήλλης τὰς ἀνωτέρω εἰδήσεις συνέλεξε παρὰ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος Ε' ὅστις, ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἐξικοσιοστῶ ὀγδοηκοστῶ ἐδημοσίευσεν ἐν Ἑνετίᾳ τὸ Araldo Veneto· πλὴν ἄλλ' αἱ μυθικαὶ καὶ ἀνυπόστατοι ἀξιώσεις πολλῶν φραγκικῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες καὶ πλαστοὺς καὶ κισθῆλους ἔτι Χρυσοβούλλους Λόγους δὲν ὤκνησαν νὰ κατασκευάσωσι πρὸς ἀπόδειξιν τῆς δῆθεν προαιωνίου αὐτῶν εὐγενείας, οὐχὶ σμικρὰς γεννώσιν ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἀκριθείας τῶν ὑπὸ τοῦ γεωγράφου τῆς Ἑνετικῆς πολιτείας ἀναγραφομένων, οὐδὲ δυνάμεθα ἀταλαιπωρήτως ταῦτα νὰ παραδεχθῶμεν, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς ὁ περικληθεὶς μεσαιωνοδίφης Χόπφιους ἐξέφειρεν ἀμφιβολίας περὶ τῶν αὐτῶν ἀληθότητος.¹

Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει κυριερχία τῶν Φράγκων δὲν ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ μακρόν, διότι οὔτε στοιχεῖα μονιμότητος ἐκέκτητο, οὔτε τὰς συμπαθείας τῶν ἐπιχωρίων προσεπέθθη νὰ περιποιήσῃ εἰς ἑαυτήν· τὸναντίον διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ διὰ τῆς ὑβριστικῆς ὑπερφροσύνης, διὰ τοῦ ἀτασθαλοῦ αὐτῶν τρόπου οἱ ἀνεπιτήδευτοι καὶ ἀλαζονικοὶ δορυκτῆτορες τὸ μῖσος μόνον καὶ τὴν ἀπέχθειαν τῶν κατόικων τῶν χωρῶν, ἃς κατέκτησαν, ἐκερπώσαντο, ἐχθροὶ ἄσπονδοι παρ' ἐκείνων θεωρούμενοι. Καὶ πρῶτον μὲν τραῦμα κατήνεγκεν αὐτοῖς Ἰωάννης Γ' Βατάτζης, ὁ τῆς Νικαίας αὐτοκράτωρ, ἄλλα τε ἀπ' αὐτῶν ἀποσπάσας, ἔπει χιλιοστῶ δικκοσιοστῶ τεσσαρακοστῶ ἐβδόμῃ, καὶ τὴν Ἰακάριαν² τὴν κατέλυσιν δὲ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκρατορίας αὐτῶν συνετέλεσεν ὁ Μιχαὴλ Ἀνδρόνικος Α' ἀποδιώξας, τῆ δευτέρῃ Ἰουλίου τοῦ χιλιοστοῦ δικκοσιοστοῦ ἐξηκοστοῦ πρώτου ἔτους, τοὺς Φράγκους ἐκ Βυζαντίου.

Τότε καὶ ἡ Ἰακάρια περιῆλθεν ὀριστικῶς ὑπὸ τῆ ἐξουσίᾳ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους· ἀλλὰ τίς ἄρχε γὰρ ἦτο ἡ καταστασις αὐτῆς; Κατ' ἐπίσημον κατὰλογον τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ δικκοσιοστοῦ ἐξηκοστοῦ, ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Ἑνετίας ἀποτεθησαυρισμένον, ἐν Ἰακάρια, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ὑπῆρχον φρούρια, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς δεινὴν μετήρχοντο πειρατείαν· ἐξ ἐπισήμου δ' ἐπ' ἴσης ἐνετικοῦ ἐγγράφου τοῦ χιλιοστοῦ δικκοσιοστοῦ ἐβδομηκοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἐξάγεται ὅτι ὑπῆρχον τότε ἐν

1. Karl. Hopf. Veneto — Byzantinische analectem p. 143.

2. Γρηγορά, Βυζ. Ἱστορ. Β. 3. 2.

Ἑλλάδι οὐχὶ ὀλιγώτεροι τῶν ἐνενήκοντα ὀνομαστῶν πειρατῶν Γενουησιῶν, Λομβαρδῶν, Πισσαίων, Γασμούλων, Λατίνων καὶ Ἑλλήνων ἐκ τῶν Σποραδῶν καὶ Κυκλάδων νήσων, οἵτινες ἐξήσκουν τὸ ἐπονείδιστον αὐτῶν ἔργον, ἐπὶ μεγάλη ζημίᾳ ναυτιλλομένων τε καὶ ἐμπορευομένων.¹

Ἐν τούτοις ὁ τελευταῖος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Φράγκος αὐτοκράτωρ Βαλδουῖνος, ἀποδράς, ἀπῆλθεν εἰς Βιτέρβην τῆς Ἰταλίας· αὐτόθι δὲ δι' ἐγγράφου συνταχθέντος τῇ εἰκοστῇ ἐβδόμῃ Μαΐου τοῦ χιλιοστοῦ διακοσιοστοῦ ἐξηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους ἐνώπιον τοῦ πάπα Κλήμεντος Δ' ἐξεχώρισεν εἰς τὸν τῆς Νεαπόλεως βασιλέα Κάρολον τὸν Ἀνδεγαυητὸν πλείστας χώρας ἐν Ἑλλάδι, καὶ τὴν κυριότητα πασῶν τῶν ἐκεῖθεν τοῦ Ἑλλησπόντου νήσων, πλὴν τῆς Λέσβου, Χίου, Σάμου καὶ Κῶ, ἃς ἐπεφυλάξατο δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ ἀπογόνους, θέλων διὰ τῆς τοιαύτης ἐκχωρίσεως νὰ προσλάβῃ τὸν βασιλέα ἐκεῖνον σύμμαχον πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ κράτους αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀποδιωχθῆ. Ἀποδιώσωντος ὁμως μετὰ ἕξ ἔτη τοῦ Βαλδουίνου ἐκπληρώσεως τῶν πόθων αὐτοῦ, περιελθόντων δὲ μετὰ τὸν ἐκεῖνον θάνατον τῶν ἐπὶ τοῦ Βυζαντίου φαντασιωδῶν δικαιοματῶν τῇ μονογενεῖ αὐτοῦ θυγατρὶ Αἰκατερίνῃ, αὕτη, νυμφευσαμένη Κάρολον τὸν Βαλοῦ, ἔτεκεν ὁμῶς υἱον θυγατέρα, ἣτις, κληρονομήσασα, πλὴν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τίτλου, καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ στέμματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀξιώσεις τῆς μητρὸς, μετεβίβασε ταῦτα ὡς προῖκα εἰς Φίλιππον, ἡγεμόνα τοῦ Τάραντος, ᾧ γάμῳ προσωμίλησε. Συμφώνως δὲ πρὸς τὰς ἀξιώσεις καὶ τὰ δικαιοματὰ ταῦτα, οἱ κατὰ φαντασίαν αὐτοκράτορες οὗτοι σύμβιοι συνεστήσαντο τὴν Μικρὴν Ἀσίαν μετὰ τῶν παρακειμένων νήσων Οἰνουσῶν, Προκονήσου, Τενέδου, Λέσβου, Χίου, Σάμου, Ἰκαρίας, Κῶ καὶ ἄλλων εἰς βασίλειον καὶ βασιλέα αὐτοῦ ἀνηγόρευσαν τὸν Μαρτίνον Ζαχαρίαν δὲ Κάστρον, πλείστας αὐτῷ προνομίας ἐπιβραβευσάμενοι καὶ δὴ καὶ τὸ φορεῖν σανδάλια ἐρυθρὰ πανταχοῦ πλὴν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἧς ἦσαν ἀποδεδιωγμένοι, ἐβαυκαλίζοντο ὁμως ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ὅτι ἐμελλον μὲν τῶν ἡμερῶν νὰ δεσπόσωσι. Τὸ δὲ διπλωμα τῆς περιβολῆς, εὑρέθην ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ἐν Νεαπόλει μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Δομνίκου τοῦ πρεσβυτέρου, ἔχει ἐκ τῆς λατινίδος μεταφραζόμενον ἐπὶ λέξεως οὕτως.²

1. Κ. Παπαρηγοπούλου, Ἱστορ. τοῦ Ἑλλήν. Ἔθνους Τόμ. Ε'. σελ. 143.

2. Tutini, discorsi de sette officii owerò de sette gradi del regno di Napoli p. 103—Gongoza, Real grandezza de la serenissima republica di Genova Tom. VII. p. 202.

Ἄ Ἡμεῖς Φίλιππος καὶ Αἰκατερίνη σύμβιοι, ἐλέω Θεοῦ αὐτοκράτο-
 ρες Κωνσταντινουπόλεως, τῶν Τόμων διοικηταὶ καὶ ἡγεμόνες Τάραν-
 τος, δῆλον ποιούμεν πᾶσι τοῖς ὀφουμένοις τὸν δε τὸν Λόγον, τοῖς τε
 νῦν οὔσι καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ὅτι, φρονοῦντες παρὰ τοῦ ὑψίστου
 οὐρανοῦ βασιλείως τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεύσιν εἶναι παραδεδομένην τὴν
 ἐξουσίαν τοῦ διακρίνειν τὰ μέρη τῆς ἰδίας αὐτοκρατορίας καὶ ἐκάστου
 αὐτῶν ἐπιτρέπειν διακριδὸν τὴν κυβέρνησιν ἀνδράσιν. οἵπερ καθρό-
 τητι τῆς καθολικῆς πίστεως διαλάμπουσιν, ἐν εὐθύτητι τοὺς λαοὺς δι-
 κάζουσι καὶ διευθύνουσιν ἐν ταῖς χώραις τὰ ὑποκείμενα αὐταῖς ἔθνη
 εἰς δόξαν Θεοῦ, τιμὴν τῆς ἁγίας μητρὸς ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας καὶ ἡσυ-
 χίαν καταθύμιον τῶν πιστῶν τοῦ ρηθέντες ἡμετέρου Κωνσταντινου-
 πολιτανοῦ κράτους, σὺν πλήρει διασκέψει τῶν συνετῶν ἅπαντος τοῦ
 ἡμετέρου Συμβουλίου, τῆ Ἐλάσσονι Ἀσίᾳ, κειμένη ἐν μέρει τοῦ προ-
 μνησθέντος ἡμετέρου Κωνσταντινουπολιτανοῦ κράτους, ὅπερ Ἀνατο-
 λῇ τῶς ἐκαλεῖτο, Βασιλείου καὶ Δεσποτίας ὄνομα δεδώκαμεν, βου-
 λόμενοι ὥστε Βασιλεῖον τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας τοῦ λοιποῦ παρὰ πάν-
 των κοινῶς καὶ γενικῶς ὀνομάζεσθαι καὶ διακρίνεσθαι καὶ διορίζεσθαι
 τοιοῦτο Βασιλεῖον ἐν ὄροις καὶ τέμμασιν, οἳ ἐν ἄλλοις ἡμετέροις δη-
 μοσίοις γράμμασιν, ἅπερ ὡς νόμοις κρατεῖν βουλόμεθα, ἐν ταύτῃ τῇ
 χώρᾳ διὰ τῶν ἐξερτημένων ἡμετέρων σημάτων κεκυρωμένοις πληρέ-
 στερον καὶ ἀκριβέστερον περιγράφονται. Ἐπιθυμοῦντες τοίνυν περὶ
 τῆς τούτου τοῦ τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας Βασιλείου καταστάσεως ἀκρι-
 βέστατα ὀρίσαι καὶ διασκοποῦντες τὴν διοίκησιν αὐτοῦ καθολικῶ τινι
 καὶ ἀφωσιωμένῳ ἀνδρὶ ἐπιτρέψαι, ὅς εἰς δόξαν Θεοῦ, τιμὴν τῆς ἐκ-
 κλησίας καὶ ἡσυχίαν τε καὶ εὐτυχῆ κατάστασιν τῶν πιστῶν τοῦ Βα-
 σιλείου τοῦ θρόνου αὐτοῦ προσθήσεται καὶ εἰς εὐτυχέστατα τοῦτο
 προάξει, ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς κυρίου Μαρτίνου δὲ
 Ζαχαρίου δὲ Κάστρου, ἄρχοντος τῆς νήσου Χίου καὶ τῶν φρουριῶν
 τῆς Καλανούζης καὶ τῆς Δαμάτης, ἀγαπητοῦ συμβούλου, οἰκείου καὶ
 πιστοῦ ἡμετέρου καὶ ἐπὶ τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ (πολλὴν γὰρ πρὸς
 τὴν ρηθεῖσαν ἁγίαν ρωμαϊκὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐξόχῳ πρὸς ἡμᾶς ἀφο-
 σίῳσει διαλάμπει, ἐξ οὗ πιστότατον ἅει γένος τῆ τῆς πίστεως καθα-
 ρότητι ἐξέλαμψε) τὴν ὕψιν τῆς ἡμετέρας διανοίας διηθύναμεν. Βου-
 λόμενοι δὲ αὐτὸν τε καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ τῷ ρηθέντι τῆς Ἐλάσσονος
 Ἀσίας Βασιλείῳ προνοητικῶς τιμῆσαι, αὐτὸν τὸν κύριον Μαρτίνον
 βασιλεῖα καὶ δεσπότην τοῦ ρηθέντος Βασιλείου τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας
 βουλῇ διεξήτασμένη ἀποδείκνυμεν, διατάσσόμεν καὶ ποιούμεν καὶ αὐ-
 τῷ τε καὶ τοῖς ἐκατέρου γένους κληρονόμοις αὐτοῦ, τοῖς ἐκ τοῦ σώ-
 ματος αὐτοῦ νομίμως καταγομένοις, τοῖς τε γεννηθεῖσι καὶ τοῖς ὕστε-

ρον γεννηθησομένοις, ἔλον καὶ ἀκέραιον τὸ προμνησθὲν Βασιλείον τῆς Ἑλλάσσοнос Ἀσίας, οὕτω διακεκριμένον καὶ διωρισμένον δι' ὄρων καὶ τερμάτων, ἅπερ ἐν τοῖς ρηθείσιν ἄλλοις ἡμετέροις δημοσίοις γράμμασι περιέχονται, παρέχομεν μετὰ τῶν κομητειῶν, βρωσιῶν, πολιτειῶν καὶ τῶν προσκειμένων νήσων, δῆλον ὅτι τῆς Φενοτίας (!) τοῦ Μαρμαρᾶ, τῆς Τενέδου, τῆς Μυτιλήνης, τῆς Χίου, τῆς Σάμου, τῆς Μηθύμνης, τῆς Κῶ καὶ τῶν ἄλλων νήσων, φρουριῶν, χωρῶν, πόλεων, οἰκῶν καὶ τῶν ἐξῆς. Οὕτω μὲν τοι, ὥστε ὁ ρηθεὶς κύριος Μαρτίνος καὶ οἱ προμνησθέντες κληρονόμοι αὐτοῦ τὸ ρηθὲν Βασιλείον τῆς Ἑλλάσσοнос Ἀσίας καὶ τῶν ἐξῆς ἐξ ἡμῶν καὶ ὑφ' ἡμῖν καὶ τοῖς ἡμετέροις ἐν τῷ ρηθέντι Κωνσταντινουπολιτανῷ κράτει, διαδόχοις κρατήσουσι καὶ κεκτήσονται καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς προρρηθέντας κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ὑπερτέρους καὶ κυρίους ἑαυτῶν ἀναγνωρισῶσιν ἀπὸ τοῦδε καὶ τοῦ λοιποῦ, διὰ διακοσίων ὀπλιτῶν ἱππέων Λατίγων καὶ τριακοσίων πεζῶν, ἐν ἵπποις καὶ ὄπλοις καὶ περικεφαλαίαις προσηκόντως ἐξωπλισμένων, ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἡμετέροις κληρονόμοις καὶ διαδόχοις παρεχομένων εἰς ἀναγνώρισιν τοῦ ἡμετέρου κράτους (ὅταν ἡ ἡμεῖς ἢ οἱ προρρηθέντες ἡμέτεροι κληρονόμοι καὶ διάδοχοι τοῦ προμνησθέντος Κωνσταντινουπολιτανοῦ κράτους εἴτ' ἐν ὄλῳ εἴτ' ἐν μέρει καὶ ὁ ρηθεὶς βασιλεὺς κύριος Μαρτίνος ἢ οἱ αὐτοῦ διάδοχοι τοῦ ρηθέντος Βασιλείου τῆς Ἑλλάσσοнос Ἀσίας ἐν ὄλῳ ἢ ἐν τῷ μείζονι μέρει γενώμεθα ἢ γένωνται πράγματι ἐπιτυχεῖς τῆς κήσεως) ὑπηρετεῖν ἐν τῷ ρηθέντι κράτει καὶ ἐν ἄλλαις μέρεσι τῆς Ρωμανίας καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς ἀναζήτησιν δῆπου ἡμετέραν ἢ τῶν ρηθέντων κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν ἀμέσως καὶ ἐν κεφαλῇ δικτηρήσουσι, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ ἡμετέρου κράτους καὶ τὴν χρῆσιν.

Ἀπρὸς δε ὁ τε ρηθεὶς βασιλεὺς κύριος Μαρτίνος καὶ οἱ προειρημένοι κληρονόμοι αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι ἐχέτωσαν, κρατεῖτωσαν, χρήσθωσαν καὶ χαίρετωσαν ἐφ' ἅπασιν καὶ ἐφ' ἕκαστοις τοῖς ἀξιώμασι, ταῖς τιμαῖς καὶ τοῖς προτερήμασιν, ὅσα πρέπει τοῦ βασιλικῷ καὶ δεσποτικῷ ἀξιώματι, τουτέστι πίνειν ἐν χρυσῷ, στέμμα καὶ σκήπτρον καὶ ὑποδήματα ἐρυθρὰ πανταχοῦ φέρειν, ἐκτὸς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλείων· ἐν αὐτοῖς μέντοι τοῖς βασιλείοις ὑποδήματα δεσποτικά καὶ τᾶλλα βασιλικά καὶ δεσποτικά παράσημα φορεῖν καὶ κομίζειν ἐξέστω αὐτοῖς, καὶ ἰσχύετωσαν κατὰ τὴν βασιλικὴν καὶ δεσποτικὴν χρῆσιν καὶ συνήθειαν τοῦ Κωνσταντινουπολιτανοῦ κράτους τοῦ μνημονευθέντος, ἀφ' οὗ ἤδη τὴν προρρηθεῖσαν τιμαριωτικὴν ὑποταγὴν ἀνὴρ εὐσεβέστατος ὁ φράτωρ Ἰουρεφόρτης ὁ Κωνσταντινουπολίτης, ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἱεροκρητύκων, ἀγαπητὸς ἐφημέριος, οἰκείος καὶ ἀφωσιω-

μένος ἡμῖν, ἐπίτροπος καὶ διαγγελεὺς ἰδικὸς τοῦ αὐτοῦ κυρίου Μαρτίνου τοῦ βασιλέως εἰς τὰ προτεθειμένα δι' ἐπιστολῶν αὐτοῦ νομίμως τεταγμένοις ἵνα ἐνώπιον ἡμῶν ἐπικυρώσῃ αὐτά, ἀγαθῇ καὶ εὐχαρίστῳ βουλήσει, ἀντὶ τοῦ ρηθέντος κυρίου Μαρτίνου καὶ τῶν αὐτοῦ προειρημένων κληρονόμων καὶ διαδόχων, ἡμῖν καὶ τοῖς ἡμετέροις κληρονόμοις καὶ διαδόχοις ἐκουσίως διοίσειν καὶ σπουδάσειν προέτεινε καὶ ὑπέσχετο, καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας χεῖρας ἀντ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως κυρίου Μαρτίνου, ἐξαίρετον ὑπακοῆς σέβας καὶ τῆς πίστεως τὸν ὄρκον παρέδωκε. Προχειριζόμενοι αὐτοπροσώπως τὸν αὐτὸν φράτορα Ἰουρεφόρτην ἐπίτροπον καὶ κριτὴν τοῦ εἰρημένου κυρίου Μαρτίνου τοῦ βασιλέως ἀντ' αὐτοῦ τοῦ κυρίου Μαρτίνου καὶ τῶν προειρημένων κληρονόμων καὶ διαδόχων τοῦ προλεχθέντος Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος Ἀσίας καὶ ἀπάντων τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐξῆς διὰ τῶν ἡμετέρων δακτυλίων, ὥσπερ εἴθισται, πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας καὶ πίστεως τῆς ἡμετέρας μεταγαλιότητος καὶ γενομένης ὁμολογίας τῆς ὑποτελείας, εἰς μαρτύριον τούτου διὰ τῶν ἐξηρημένων σφραγίδων διατάχμεν ἐξασφαλισθῆναι αὐτόν.

» Ἐξεδόθη ἐν Νεαπόλει διὰ χεῖρός τοῦ κυρίου Ροβέρτου Δεπαγκιάνου, καθηγητοῦ τοῦ δικαίου, ἀγαπητοῦ συμβούλου, ἔτει σωτηριῶν αἴκει τῆ κδ' μαΐου, ἰνδικτιῶνος ἦρ.

Ἡ δὲ τῶν Ζαχαριῶν οἰκογένεια, ὑπὲρ ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς ὁποίας ἀπολείπεται ὁ ἀνωτέρω Χρυσόβουλλος Λόγος, προσονομαζομένη καὶ Di Castro ἢ Di Castello ἐκ τῆς συνοικίας, ἐν ἣ ἔκειτο ὁ οἶκος αὐτῶν, κατετάσσετο, κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην ἑκατονταετηρίδα, ἐν ταῖς πλουσιωτέραις καὶ ἰσχυροτέραις οἰκογενείαις τῆς Γενούης. Ἔπει χιλιοστῆ διακοσιοστῆ ὀγδοηκοστῆ ἐνάτῳ, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εἶχεν ἀποβιώσει ὑπέργηρος ὁ Ζαχαρίας, υἱὸς ὁμωνύμου Ζαχαρίου, ἐξ καταλιπῶν υἱός, ὦν μνημονευτέοι ὁ Ἐμμανουὴλ καὶ ὁ Βενέδικτος. Τούτων ὁ πρῶτος, ἀπελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν, κατῴρθωσε διὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀνδρείας καὶ πανουργίας νὰ προσελκύσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ αυτοκράτορος Μιχαὴλ Παλαιολόγου, ὅστις παρεχώρησεν αὐτῷ, ἔτει χιλιοστῆ διακοσιοστῆ ἑβδομηκοστῆ πέμπτῳ, τὴν Φώκαιαν μετὰ τῶν παρακειμένων ὄρων καὶ τῶν στυπτηριωρυχείων αὐτῆς· ἐκτήσατο δὲ ὁ Ἐμμανουὴλ Ζαχαρίας ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς στυπτηρίας καὶ ἐξ ἄλλων κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων πλοῦτον πολύν, καὶ ἀπέβίωσε καταλιπῶν ἑννέα τέκνα ἐν ἡλικίᾳ μικρᾷ, ὦν εἰς ἐγένετο Τεδίκιος, ὁ ὀψιαιτερον ἐπὶ μακρὸν διατελέσας διοικητὴς Φωκαίας.

Τὸν Ἐμμανουὴλ ἀποβιώσαντα διεδέξατο ὁ οὐχ ἦττον ρέκτης ἀδελφός αὐτοῦ Βενέδικτος, ὅστις διέπρεψεν ἐν διαφοροῖς πολέμοις, ἀγω-

νισίμενος εὐτόλμως πρὸς ὑπερῶσπισιν τῆς ἐν Συρίᾳ Τριπόλεως καὶ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Πτολεμαίδος· ὧν δὲ ἄσποδος τῶν Ὀσμανιδῶν ἐχθρὸς καὶ συμπράττων τῷ πάππῳ Βονιφατίῳ Η' μέγιστα κατηνάλωσε ποσὰ ἐκ τῆς κολοσσαϊκῆς αὐτοῦ περιουσίας εἰς σχέδια πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἰερουσαλήμ. Ἄλλ' ἢ κατὰ τὸ χιλιοστὸν τριακοσιοστὸν πρῶτον ἔτος παρσκευασθεῖσα σταυροφορία ἀπέτυχεν ἕνεκα τῆς ἀντιζηλτίας τῶν θαλασσιῶν ναυτικῶν κρατῶν καὶ ὁ Βενέδικτος, ἐξηκολούθησε διατρίβων ἐν Φωκαίᾳ· ἀναγκασθεὶς δὲ ἵνα ἐξ αὐτῆς ἀποδημήσῃ τὸ ἐπιὸν ἔτος, διώρισε διοικητὴν τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Τεδίκιον, ὅστις ἐπὶ τοῖς ἔχνεσι τοῦ θείου αὐτοῦ βαιῶν, ὑπερήσπισε λίαν ἐπιτυχῶς τὴν πόλιν κατὰ τῶν ἐπιθέσεων τῶν γειτόνων Ὀσμανιδῶν. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ταύτην, αἱ παρακείμεναι νῆσοι Χίος, Σάμος, Ἰκαρος καὶ Κῶς διετέλουν ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει, τῶν πειρατῶν ὀρμητηρίοις χρωμένων αὐταῖς· τὴν τοιαύτην δὲ κατάστασιν ὁ Βενέδικτος, πλεύσας εἰς Ἀγατολὴν, ἔπει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τρίτῳ μετὰ στόλου ἰκανοῦ, ἠθέλησε νὰ καταπαύσῃ, παρακαλέσας τὸν αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον ἢ νὰ πέμψῃ εἰς Χίον φρουρὰν ἐπαρκῆ ἢ νὰ ἐκχωρήσῃ τὴν νῆσον αὐτῷ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἀπήντησεν εἰς τὴν τοιαύτην πρότασιν ταχέως, ἐκεῖνος κατέλαθεν, ἔπει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τετάρτῳ, αὐθαιρέτως τὴν νῆσον· ὀψιαιτέρον ὅμως ἔλαβεν ἀπάντησιν τοῦ αὐτοκράτορος, παραχωροῦντος αὐτῷ ὡς ὑποτελεῖ τὴν Χίον ἐπὶ δεκαετιάν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ κυματίζῃ, ὡς καὶ πρότερον, ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς πόλεως ἢ αὐτοκρατορικῆς σημαία, ὁ δὲ Βενέδικτος νὰ μὴ ὑποχρεῶται εἰς τέλεσθαι ὠρισμένου φόρου, ἀλλ' εἰς αὐτοπροαίρετόν τινα ἀπλῶς εἰσφοράν. Οὕτως ἄρα ὁ Βενέδικτος, κύριος τῆς Χίου γενόμενος, ὠχύρωσε τὴν πόλιν, ἀνήγειρε τοὺς καταπεπτωκότας οἴκους καὶ ἐξεκαρπούτο τὴν μαστίχην τῶν σχοιῶν, ἄχρῃ τῆς ἐν ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ ἐβδόμῳ ἐπέλθουσης τελευτῆς αὐτοῦ.

Τοῦ Βενεδίκτου διάδοχος ἐγένετο ὁ ἐν Γενοῦῃ τὰς διατριβὰς ποιούμενος πρωτότοκος υἱὸς αὐτοῦ Παλαιολόγος, ὅστις, εἰς Χίον μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον ἔλθων, ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ Τεδικίου λόγον περὶ τῆς ἐν Φωκαίᾳ πενταετοῦς αὐτοῦ διοικήσεως· μὴ εὐχαριστηθεὶς δ' ἐκ τοῦ ὑποβληθέντος ἐλέγχου, ἀπέβαλεν αὐτὸν καὶ διοικητὴν Φωκίας κατέστησε τὸν Ἀνδρέαν Καττάνεον Δελλὰ Βόλταν, σύζυγον τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Αἰλιανῆς. Τότε ὁ Τεδίκιος, ἐδικουόμενος, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἐν Καλλιουπόλει Καταλωνίους καὶ συμμάχους αὐτοὺς προσλαθὼν, συνεπῆλθε κατὰ τῆς Φωκαίας, ἧτις, πολιορκηθεῖσα, ἐξεπορθήθη καὶ οἰκτρῶς ἐλεηλατήθη. Ὁ δὲ Παλαιολόγος Ζαχαρίας, ἐξακολούθων, ὡς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τὰς μεγάλας

κερδοσκοπικὰς πράξεις ἐπὶ τῶν μαστιχοσχοίων ἐν Χίῳ καὶ τῶν στυπτηριωρχείων ἐν Φωκαίᾳ. προσεπορίσθητο ἄπειρα πλοῦτη καὶ διέκρησε τὴν Χίον μέχρι τοῦ ἐν ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ δεκάτῳ τετάρτῳ ἐπελθόντος θανάτου αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἤδη, μικρὸν πρότερον, εἶχεν ἐπιτύχει παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου νέαν ἐπικυρώσιν τῆς ἐπὶ τῆς Χίου κυριαρχίας αὐτοῦ δι' ἕτερα πέντε ἔτη. Τελευτήσας δὲ οὗτος, κατέλιπε δύο υἱούς τὸν Μαρτίνον καὶ τὸ Βενέδικτον Β' οἷς βραχὺ πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐκληροδότησε τὴν Χίον, κληροδοτήσας σὺναμα τὰς δύο Φωκαίας Ἀνδρέᾳ Καττανέῳ, τῷ θείῳ αὐτῶν.

Ὁ Μαρτίνος καὶ ὁ Βενέδικτος Β' διαδεξάμενοι τὸν ἑαυτῶν πατέρα ἐν τῇ κυριότητι τῆς Χίου καὶ συνηνωμένην ἔχοντες τὴν ἐξουσίαν, ἀπέκρουον ἐπιτυχῶς τοὺς τε Τούρκους καὶ Καταλωνίους πειρατὰς. Μαρτίνος δὲ ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν, ἀνδρείος καὶ τολμηρὸς ὢν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐφείλκυσε τὴν εὐνοίαν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀρχαίας Φιλίππου τοῦ ἐκ Τάραντος, ἐπιτίτλου αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὥστε οὗτος μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ Αἰκατερίνης Βαλοᾶ, κατὰ τὸν καταχωρισθέντα ἀνωτέρω Χρυσόβαυλλον Λόγον, ἀνηγόρευσε τὸν Μαρτίνον βασιλέα τῆς Ἑλλάσσονος Ἀσίας καὶ ἐξεχώρισεν αὐτῷ ἄλλας τε νήσους καὶ τὴν Ἰκαρίαν.

Οὕτως ἄρα οἱ δύο ἀδελφοὶ συγκυριαρχοῦντες, ἐπέτυχον παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου, ἐν ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ δεκάτῳ ἐνάτῳ νέαν παράτασιν τῆς ἑαυτῶν κυριαρχίας δι' ἕτερα πέντε ἔτη· μετὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, οἱ ἀδελφοὶ περιήλθον, φαίνεται, εἰς ἐριδας πρὸς ἀλλήλους, ἄγνωστον ὅμως τυγχάνει τίνι τρόπῳ κατῶρθωσεν ὁ Μαρτίνος νὰ ἀπολειφθῇ μόνος τῆς Χίου κύριος, δι' ὅπερ ἡ καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος παραχωρηθεῖσα, ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ εἰκοστῷ τετάρτῳ, ἐπὶ ἐτέραν πενταετίαν ἐπικυρώσας ἐγένετο ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μαρτίνου, ὅστις ἐξηκολούη κυριαρχῶν καὶ πολεμῶν τοὺς Τούρκους μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιτυχίας.

Ἄλλ' ἡ προσοπατεία ἦν ὁ Μαρτίνος παρεῖχε τοῖς Λατινοῖς, προὔκαλοι τὴν δυσμένειαν καὶ τὴν ἀπιστοφῆν τῶν ὀρθοδόξων Χίων, οἵτινες ἀπεδέχοντο τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν ὅπως ἀποτινάξωσι τὸν ζυγὸν τῶν ἀλλοτρίων· ὅθεν μόλις ἀνελθόντι ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀνδρονίκῳ τῷ Νεωτέρῳ πέμψαντας αὐτῷ οἱ Χίοι ἕνα τῶν προϋχόντων, Λέοντα τὸν Καλόθετον, ὑπέδειξαν τὰς πλουσίας τῆς ἑαυτῶν νήσου προσόδους καὶ εἰς ταύτας τὴν προσοχὴν τοῦ αὐτοκράτορος ἐφελκύνοντες, ἐξελιπάrouν αὐτὸν ἵνα δύναιμι ἀποστείλῃ καὶ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Γενουηναίου δυναστού ἐλευθερώσῃ, τὴν ἰδίαν σύμπραξιν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ταιούτου ὑπισχνόμενοι. Ταῦτοχρόνως δὲ καὶ

1346—1566 ἐποχὴν καὶ ὑπὸ Ἀριστοτέλους Φοντριῆ ἐν Ἰκαρίῳ συλ-
 λεχθέντος ἀνακοινωθέντος δ' ὑπ' αὐτοῦ τῷ Οὐλλιεὶ μὲν Ράμυση, ὅς
 καὶ ἐδημοσίευσεν αὐτό, γνωρίζεται ἡμῖν καὶ ἐπιθεσίς τις γενομένη ἐν
 τῇ νήσῳ ἐκείνῃ πρὸς ἄλωσιν τοῦ φρουρίου αὐτῆς· τὸ δὲ ποίημα ἔχει·
 ὡς ἐξῆς.¹

Ρῆμα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀρχαίου φρουρίου, δηλον κάστρου
 τῆς Ἰκαρίας εἰς τὸν Κοσκιρᾶ τοῦ τμήματος Μεσαρίας,
 Ἀνάθεμα τὸ Γκέροβα μὲ τότε Κρυφοράγη
 ποῦ πῆγαν γὰ πατήσουσι τῆς Νικαριᾶς τὸ κάστρο,
 ὅπου τὰ κάστρι ξακουστό, παντοῦ ἔξακουσμένο.
 Σὰν ἤρτασι, ἐράξασι μπροστὰ εἰς τὸ Φαρᾶρι,
 ζερβὰ ρίχνουρ τῆς ἄγκουρες, πίσω τὰ παλαμάρια,
 κ' ἐπάνω εἰς τὴν ὄστρια ρίχνουρ τῆς σιγορράντζιας.
 Ἐκ' ἠῦρασι τὸν Ποδατᾶ, ὅπου καλὰ γνωρίζει
 τὴν ρύχτα τὸν σκοπέσασι κ' ὀλονυγῆς ἐξάλα
 καὶ μέσα ταῖς βαθναῖς ἀυγαῖς ἢ Ἰψηλαῖς γεμῶσαν
 καὶ σὰν ἐγλυκοχάρασσε, ἐπῆξαν ἢ Ἀτζίδαῖς
 καὶ ὅταν ἠρεφάρασι εἰς τὸν κάμπο τοῦ Φιλίππου,
 ἐκεῖ φωνῆν ἐβγάλασι γ' ἀκούσουρ ἀφ' τὸ κάστρο.
 Κανένας δὲν εἰρέθηκε ἀπόκριουρ γὰ πέψη,
 μονάχα ὁ κακόβουλος ὁ γέρον ὁ Ἀτζίδης
 —Μπᾶς καὶ θαρεῖς, ὦ Τζέροβα, καὶ σύ, ὦ Κρυφοράγη,
 πὼς εἶν' τὰ δώδεκα ρησιά, ὅπου τ' αἰχμαλωτίζεις,
 καὶ ὅλα τὰ κάστρα πολεμῆς καὶ ὅλαις ταῖς χώραις πέρεις;
 Ἐδῶ ἴραι κάστρο φοβερό, παντοῦ ἔξακουσμένο,
 εἰ τοῦ βασιλείᾳ τῆς κάμαραις τόχουρ σταμπαρισμένο,
 γὰ ἄρθουρ οἱ ἐγγὰ ἄδελφοὶ οἱ καστροπολεμίταις
 τότε γὰ πολεμήσετε, γ' ἀντιπαραταχθῆτε.
 —Καὶ ποῦ γ' τοὺς οἱ ἐγγὰ ἄδελφοὶ γ' ἀντιπαραταχτοῦμε;
 —Μιὰν ἀδελφὴν παντρέουσι ἐπάνω εἰς τὴ Λαγκάδα.
 Τότες κ' αὐτοὶ σιμῶσασι μὲ τόση γρηγοράδα,
 γρηρίζουρ, τριγυρίζουρ το, παραδομὸν δὲν ἔχει.
 Κ' ἕνας μικρὸς ἀπ' ὄλους των, π' ἀναθεματισμένος,

1. W. M. Ramsay, The journal Hellenic studies Tom. 1. p. 294.

ἦταν περίσσα ἀπ' αὐτοὺς πολλὰ δασκαλεμένους,
καὶ βγάλλει τὰ μαγαίρια του καὶ κάμει τὰ σκαλίκια,
καὶ ὅλοι του κονλουθήσασι γὰ κάμουσι ρισόλτα,
κ' ἔνα χορίτζι κάθεται ἀπανωδιὸ τοῦ κάστρου
καὶ στέκει καὶ παρακαλεῖ ἐξ ὅλης τῆς καρδιάς του.

— Ἄγιε μου Γιώργι Δοργαῖ, μεγάλο *ν τῶνομά σου,
μεγάλη ποῦ *ν' ἡ χάρις σου καὶ τὸ προσκύνημά σου
γὰ σύρω τὴν πλακίτζα μου καὶ πάρω δέκα κάτω.

Καὶ ρίχνει τὴν πλακίτζα της καὶ πέρνει δέκα κάτω,
καὶ ξαναδεντερόνει τὴν κ' ἐσκότωσε πενήντα,
καὶ πάλιν ξανατρίτωσε καὶ πᾶσιν ἐνεήντα.

*Ερας ἀπὸ τ' ἀνάθεμα ἀπὸ τοὺς Χαλικιάδες,
αὐτὴν τὴν κόρην ἀγαπᾷ, μὰ κείνη δὲν τὸν δέχει,
εὐθὺς αὐτὸς ἐπρόβαλεν ἀπάνω εἰς τὸ μπετενί.

— Ἐνα χορίτζι κάθεται ἀπανωδιὸ τοῦ κάστρου,
αὐτὸ γὰ μου χαρίσητε κ' ἐγὼ γὰ σᾶς διδάξω.

Κ' αὐτοὶ τοῦ ὑπεσχέθησαν πῶς θὰ τοῦ τὸ χαρίσουν
καὶ ἄλλα πολλὰ δωρήματα ὥστε γὰ τὴν ἀνοίξῃ.

Καὶ τὰ κλειδιά των ἔριξε ἔξω ἀπ' τὸ μπετενί,
τότε αὐτοὶ ἐμπήκασιν ὅλοι ἀρματομένοι.

Οἱ πεντε γνιοὶ τῆς Κώσταιρας, οἱ καστροπολεμίταις
ἀρπάξαν τὴν μανούλα τους, μὲς τὸ Πριόρι πᾶσιν.

Τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β' ἀλούσης, οἱ κύριοι
τῆς Χίου Ἰουστινιᾶνοι ἐπέτυχον διὰ χρηματικῆς δόσεως τετρακισχι-
λίων δουκᾶτων οὐ μόνον νὰ διατηρηθῶσιν ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ, ἀλλὰ
καὶ νὰ διατηρήσωσιν ὑπὸ τὴν ἑαυτῶν κυριαρχίαν τὴν τε Σάμον καὶ
τὴν Ἰκαρίαν, τὰς ὁποίας ὅμως ἀδυνάτως εἶχον ἵνα ὑπεράσπισίωσι κα-
τὰ τῶν ἀδιαλείπτως ἐπιτιθεμένων καὶ λυμαينوμένων αὐτὰς πειρατῶν.
Ἐμειναν δ' ἐν τῇ τοιαύτῃ καταστάσει ἀμφοτέραι ἐκεῖναι αἱ νῆσοι
ἄχρι τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ τετρακκοσιοστοῦ ἑβδόμηκοστοῦ πέμπτου, ὅτε,
τῶν ἀλαστόρων πολλαπλασιασθέντων, οἱ Ἰουστινιᾶνοι καλὸν ἄμα καὶ
φιλάνθρωπον ἔκριναν νὰ μεταφέρωσιν εἰς Χίον τοὺς κατοίκους τῆς
Σάμου καὶ Ἰκαρίας καὶ ἀοικήτους τὰς νήσους ταύτας καταλίπωσι.¹
Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο, τῶν πλείστων Σαμίων καὶ Ἰκαρίων εἰς Χίον

1. Carlo Pagano, dell' imprese e del dominio dei Genovesi nella Grecia p. 87

ΚΕΦΑΛ. Δ'.

Θρησκεία τῶν ἀρχαίων Ἰκαρίων καὶ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ
ἐν Ἰκαρία

Καὶ τοὶ μικρὰ νῆσος ἡ Ἰκαρία ἦτο, οὐχὶ ὅμως καὶ πάντῃ ἄδοξος, ἰδίως ὑπὸ θρησκευτικῆν ἔποψιν, διετέλεσε τὸ πάλαι. Ἡ λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διονύσου ἐτελεῖτο ἐν αὐτῇ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπισημότητος, ποιηταὶ δὲ εὐφάνταστοι δὲν ἔλειψαν νὰ τονίσωσι τὰς ἐκ αὐτῶν λύρας καὶ ψάλλωσιν αὐτῇ ὕμνους ἐπιχάριτας. Ὁ ποιητὴς Καλλιμάχος ἐν τῷ εἰς Ἀρτεμιν ὕμνῳ αὐτοῦ, λέγει ὅτι ἡ θεὰ αὐτῆ οὐδένα τόπον τῆς Ἰκαρίας εὐαρεστότερον εἶχε.

Τίς καὶ νύτοι νῆσων, ποῖον δ' ὄρος εὐαδε πλεῖστον;

Τίς καὶ λιμῆ; ποίη καὶ πόλις; , . .

Νῆσων μὲν Δολίχη, πόλιων δὲ τοὶ εὐαδε Περγή.

Καὶ ὄντως, ἡ Ἀρτεμις προσωνομάζετο καὶ Ἰκαρία ἀπὸ τῆς νῆσου, ἐν αὐτῇ δὲ εἶχεν ἱερὸν καλούμενον *Ταυροπόλιον*,¹ περὶ τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε τέμενος καὶ ἄλλος πλήρης δορακῶν καὶ λαγῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλάμβανον οἱ ἱερεῖς, ὅτε ἦτο συγκεχωρημένον τοῦτο ὑπὸ τῆς Θεοῦ· διότι, ἐκείνης μὴ συγχωρούσης, τὸ τοιοῦτο ἦτο ἀδύνατον.² Τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἄγαλμα ἦτο ξύλον μὴ κατεργασμένον, ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι ἦτο ἀρχαιότατον.³

Ὁ Κυριακὸς Μελίρροτος, ἐπισκεψόμενος ἔτει χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἐβδόμῳ τὴν Ἰκαρίαν, ἀναγράφει ἐν τῇ Ἱστορικῇ Χρονολογίᾳ αὐτοῦ ὅτι οὐ μακρὰν τοῦ Γαλισκάλι ἐπὶ τῆς πλακὸς τῆς ἀγίας τραπέζης τῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς Παναγίας τιμωμένης ἐκκλησίας, ἀνέγνων τὰδε.

Ἡ καμάρα

Αἰφ . . . Ἀρδρέα καὶ Αὐρ.

1. Ταυρόπολον τὴν Ἀρτεμιν ὅτι ὡς ταῦρος περίεισι πάντα, ἢ ὅτι τὸν ὑπὸ Ποσειδῶνος ἐπιπεμφθέντα Ἰππολύτω ταῦρον ἐξοίστησεν ἐπὶ πᾶσαν γῆν, ἢ ὅτι Ἰφιγένεια, φυγοῦσα ἀπὸ Σκυθίας, ἐν Ἀττικῇ ἰδρυσασμένη ἄγαλμα, Ταυρόπολον Ἀρτεμιν προσαγόρευσιν, ἐπειδὴ ἐκ τῶν Ταύρων τοῦ ἔθνους ἦλθεν. Οἱ δὲ λέγουσιν ὅτι, τῶν Ἑλλήνων βουλομένων ἀνελεῖν τὴν Ἰφιγένειαν ἐν Αὐλίδι, ἡ Ἀρτεμις ἀντέδωκεν ἔλαφον, κατὰ δὲ Φαινόδημον ἄρκτον, κατὰ δὲ Νίκανδρον ταῦρον· δι' ὃ καὶ τὴν Θεὸν οὐ ταυροπόλον, ἀλλὰ ταυροφάγον ἠνόμασαν. Ἐτυμ. Μέγα ἐν λέξει.

2. Ὠγγυία Τόμ. Γ'. 187.

3. Κλήμ. Ἀλεξ. Πρωτρ. Δ 43.

Νικομηθείας οὐκ ἔξεο
 ται οὐδενὶ θεῖναι οὐδένα
 πλέον ἡμῶν καὶ τῶν ἡμεῖν
 διαφερότων· ἦν δὲ μή, θήσει
 τῇ Ταυροπόλῳ Ἀρτέμιδι Χ τριακόσια.

Ἄλλ' ἐπισημοτέρα ὑπῆρχεν ἡ Ἰκαρία, διότι ἐν αὐτῇ, κατὰ τινὰς τῶν ποιητῶν, ἐγεννήθη ὁ Διόνυσος. Καὶ ὁ μὲν Θεόκριτος ψάλλει αὐτῷ ταῦτα.¹

Χαῖρέ μοι Διόνυσος, ὃν ἐν Δρακάρῳ νοφόντι
 Ζεὺς ὑπατος μεγάλαν ἐπιγονίδα θήκατο λύσας.

Ἐν δὲ τῷ εἰς Διόνυσον ὕμνῳ, ὅστις συνήθως τῷ Ὀμήρῳ ἀποδίδεται, μνημονεύεται μὲν ἡ παράδοσις, καθ' ἣν ὁ θεὸς οὗτος ἐγεννήθη ἐν Ἰκαρίῳ, πατρὶς ὁμῶς αὐτοῦ ὠρισμένως λέγεται ἢ κατὰ τὴν Ἀραβίαν Νύσα.

Οἱ μὲν γὰρ Δρακάρῳ, οἱ δὲ Ἰκάρῳ ἠγεμόεσση
 φασ', οἱ δ' ἐν Νάξῳ, δῖον γένος εἰσαφιῶτα,
 οἱ δέ σ' ἐπ' Ἀλφειῷ, ποταμῷ βαθυδινήετι
 κυσσάμενην Σεμέλην τεκέειν Διὶ τερπικεραυνῳ,
 ἄλλοι δ' ἐν Θήβησιν, ἄραξ, σέ λέγουσι γενέσθαι
 ψευδόμενοι· σέ δ' ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 πολυῶν ἀπ' ἀνθρώπων χρύπτων λευκώλερον Ἥρην.

Ἔστι δέ τις Νύση, ὑπατον ὄρος, ἀνθέον ἔλη,
 τηλοῦ Φοινίκης σχεδὸν Αἰγύπτιοιο ροάωρ.

Μυθολογεῖται δὲ ὅτι θέλων ποτὲ ὁ Διόνυσος νὰ ἀπέλθῃ ἐξ Ἰκαρίας εἰς Νάξον, ἐπέβη πλοίου Τυρρηνῶν ἐκ τῶν ἐν Λυδίῳ πειραταῖ δὲ αὐτοὶ ὄντες, ἐπεβούλευσαν τῷ θεῷ κατὰ τὸν πλοῦν, μελετήσαντες νὰ ἀποβιβάσωσιν αὐτὸν οὐχὶ εἰς Νάξον, ἀλλὰ εἰς Ἀσίαν ἵνα κακοποιήσωσιν αὐτόν. Πλὴν ἀλλὰ τὴν ἐπιβουλὴν ὁ Διόνυσος αἰσθόμενος, ἐτιμώρησεν αὐστηρῶς αὐτούς· διότι, τοῦ πλοίου μολπῶν καὶ ἰχθῶν πληρωθέντος, ἀνεφύησαν κισσοὶ καὶ ἄμπελοι, αἵτινες περιεπλάκησαν περὶ τοὺς ἰστούς, καὶ τὰ μὲν καλώδια μετεμορφώθησαν τότε εἰς συστρεφομένους ὄφεις, οἱ δὲ τοῦ θεοῦ ὀπαδοὶ Σάτυροι ἔρριψαν εἰς τὰ κύματα τοὺς ἀλάστορας, μεταμορφωθέντας εἰς δελφίνας.

Ἄλλὰ ἡ Ἰκαρία ἐγένετο καὶ μάρτυς τῶν ἀπέμνων τοῦ Διονύσου

1. Θεοκρ. Εἰδύλ. ΣΤ. 33.

πράξεων. Ὁ Πτολεμαῖος¹ μυθολογεῖ ὅτι ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ὑπῆρχε νύμφη καλουμένη Ψαλάκκω, ἥτις, τοῦ Διονύσου ἐρασθεῖσα, συνέπραξεν αὐτῷ τὴν πρὸς Ἀριάδην ὀμιλίαν, ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ συνευασθῆ εἶτα καὶ μετ' αὐτῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Δίονυσος δὲν ἠθέλησε κατοπεῖν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἑαυτοῦ ὑπόσχεσιν, ἡ Ψαλάκκω ἐπεβούλευσε τῇ Ἀριάδῃ, δι' ὅπερ, ἐξοργισθεὶς ὁ θεός, μετεμόρφωσεν αὐτὴν εἰς τὴν ὀμώνυμον πόαν. Εἶχε δὲ ἡ πόα αὕτη τὴν ιδιότητα, ἵπποις περιεπτουμένη, νὰ παρέχῃ νίκην καὶ εὐδαιμονίαν· μεταμεληθεὶς ὁμῶς ὀψιαίτερον ὁ θεός, περιέθηκε τὸ φυτὸν ἐκεῖνο τῷ τῆς Ἀριάδνης στεφάνῳ, τῷ κατῆστερισμένῳ ἐν οὐρανῷ. Ἐκ δὲ τῆς μεταμορφώσεως ἐκείνης προῆλθε καὶ ἡ παροιμία *Χ' αἱ Προκλέους ἵπποι χλοεράν ψαλάκκωθαρ ἔδουσι*.

Πότε, πῶς καὶ διὰ τίνος εἰσῆχθη ἐν Ἰκαρίᾳ ὁ χριστιανισμός, περὶ τούτων πάσης στεροῦμεθα πληροφορίας· εἰκάζομεν ὁμῶς ὅτι ἀπὸ τῶν πρώτων ἔτι χρόνων τῆς διαδόσεως αὐτοῦ εἰσῆχθη εἰς τὴν νῆσον εἴτε διὰ τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὅστις ἐπὶ μακρὸν χρόνον διετελεσεν ἐξόριστος ἐν τῇ παρκειμένη Πάτμῳ, εἴτε διὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ᾧ ἐκλήρωθη τὸ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κήρυγμα, εἴτε καὶ διὰ τῶν μαθητῶν αὐτῶν· ἀπετελεῖ δὲ ἡ Ἰκαρία ἰδίᾳ ἐπισκοπὴν συστάσαν ἀπὸ τοῦ πέμπτου μέχρι τοῦ ἐνάτου αἰῶνος, ὡς καὶ ἡ τῆς Νισύρων καὶ Ἀστυπαλαίης² καὶ διωκεῖτο ὑπὸ ἐπισκόπου, ὅστις ὑπήγετο ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Ρόδου, ἐνδέκατος τὴν τάξιν τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ πεντεκαίδεκα ἐπισκόπων. Καὶ τοι δὲ πολλοὶ ἐποίμαναν βεβαίως τὴν Ἰκαρίαν ἐπίσκοποι, ἐνὸς ὁμῶς μόνου τὸ ὄνομα γνωστὸν τυγχάνει ἡμῖν, τοῦ Κωνσταντίνου, ἀνδρὸς οὐχὶ ἀνωμήτου, περὶ οὗ Λουκάς Χρυσόβεργης, ὁ πατριαρχεύσας ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ἔτεσι 1156—1169, ἐν Ὑπουμήματι σωζομένῳ ἐν τῇ ἐν Πάτμῳ μονῇ τοῦ Θεολόγου, τάδε ἀναγράφει. «Γέγονε δὲ κατὰ ταῦτὸν καὶ Ἰκαρίας ἐπίσκοπος πολὺ τῆς τοῦ καθηγουμένου (τῆς μονῆς τοῦ Θεολόγου, τοῦνομα Θεοκτίστου, ἀπλουστάτου ὄντος) διαφέρων ἀκεραιότητος, κακεντρεγῆς ἀνὴρ καὶ τὰ ἀλλότρια σφετεριζόμενος δίκαια καὶ πολὺς, ὡς οἱ μοναχοὶ φασι, τῷ Θεοκτίστῳ ἐπέκειτο, ἔρμαιον ἔχων τὴν τούτου ἀφέλειαν, καὶ πόδα κατεπέιγων ἐπιβαλεῖν τῇ μονῇ, προφάσει ψυχρᾷ τῷ ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐνορίᾳ τυγχάνειν τὴν μονὴν χρώμενος. Ὁ δὲ καθηγούμενος, τοιοῦτος ὢν, οἷον αὐτὸν ἄνωθεν εἰρήκαμεν, ἀντεπεξέλθειν τῷ ἐπισκόπῳ οὐκ ἠθέλησε καὶ πάντα διὰ τε τοῦ

1. Πτολεμ. Καιν. Ἱστορ. Β. Ε'. 4—Θεοφρ. περὶ φυτ. Ζ. Η.—Σουδάς ἐν λ.
2. Ράλλη καὶ Ποτλῆ Σύνταγ. τῶν Ἱερ. Καν. Τυμ. Ε. σελ. 483.

Χρυσοβούλλου Λόγου και τοῦ Ὑπομνήματος ἐπιτείχισι τούτῳ τὴν εἰς τὴν μονὴν πύρρον. Τί γίνεται; Ἦκον εἰς διαλύσεις ἐκάτερος και συμφωνίας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν ἐτέροις διαφερόντων ἐξέθεντο και τῶν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου δικαίων ὁ καθηγούμενος και οἱ ὑπ' αὐτὸν μοναχοί, μηδεμίαν ἄδειαν τούτου ἔχοντες, τῷ ἐπισκόπῳ ἐξέστησαν και τὸ αὐτὸν ἀντὶ τοῦ κατὰ καιρὸν πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀναφέρειν κατεδέξαντο, ταῦτα καταθέμενοι, και τῷ ἐπισκόπῳ χαρισόμενοι ἃ οὐδ' αὐτοῖς ὑπὸ τῶν τὴν ἐλευθερίαν χαριζομένων ἐγγράφων ἐδωρήθησαν· και οὕτως, τῷ μεγίστῳ μέρει τὴν προσοῦσαν αὐτοῖς ἐλευθερίαν κολοβώσαντες και τῶν πατριαρχικῶν καθυφέμενοι, τῶν πρὸς ἀλλήλους ζητήσεων ἐπαύσαντο.

» Ἔσχε μὲν οὕτως ταῦτα· και δὴ και ἐγγραφα περὶ τῆς κοινῆς αὐτῶν εὐαρесκείας διαλαμβάνοντα ἀφ' ἐκατέρων πρὸς ἀλλήλους προβέβηκασι και οἱ παντάπασι τὸ πρῶτον ὄντες ἐλεύθεροι, τοῖς ἐπισκοπικοῖς δικαίοις τὸν οἰκεῖον αὐχένα ὑπήγαγον, τοῦ αὐτονόμου τὸ ὑπὸ δουλείαν εἶναι προελόμενοι και τῆς πατριαρχικῆς ἀναφορᾶς τὴν ἐπισκόπου Ἰκαρίας ἀλλαξόμενοι. Ἄλλ' ὀφέποτε ἤδη και ἀμφοτέρων τῶν τότε διαλυσαμένων τῶν ἐνθὲδε μεταθεμένων και ἐτέρων τὰς ὑπ' ἐκείνων διοικουμένους ἀρχὰς διαδεχόμενων, τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν οἱ μονάζοντες ἐγνώκεισαν και ὡς οὐκ ἐπὶ καλῷ αὐτοῖς τὰ τῆς διαλύσεως γέγονε συνεωράκεισαν. Τοῖνον και τὴν ἀρχὴθεν αὐτῶν ἐλευθερίαν ἀνανεούμενοι και προσῆλθον τῇ ἡμῶν μετριότητι και τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτῶν ἡγουμενεύοντος τότε, τοῦ Θεοκτίστου, πραχθέντα διεσάφησαν και πάντα τὰ συμβάντα πρὸς ἔπος διηγῆσαντο, τὴν τοῦ σφῶν ἡγουμένου ἀπλότητα, τὴν τοῦ τότε Ἰκαρίας ἐπιθεσιν, τὴν οἰκειαν κατέθειναι και τὴν τοῦ πατριαρχικοῦ δικαίου πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ἐκώρησιν, και ἀνατραπῆναι μὲν ταῦτα, ἅτε και ἀνίσχυρα ὄντα, ὡς ἐξ ἰδιωτείας γεγονότα τοῦ ἡγουμενεύοντος ἠτήσαντο, ἐπιβραβευθῆναι δὲ αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν και ἀνανεωθῆναι, ὡς τὸ πρότερον. Ὡς οὖν ταῦτα ἔλεγον, οὐδὲ τὴν ἡμῶν εὖρον ἀνανεοῦσαν μετριότητα, κατακοιλουθῶσαν μὲν και τῷ βασιλικῷ Χρυσοβούλλῳ και τῷ πατριαρχικῷ Ὑπομνήματι, τοῖς και προκομισθεῖσιν ἡμῖν και ἀναγνωσθεῖσιν, ἀντιποιουμένην δὲ και τῶν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου προνομίων και τὴν τῶν ἐπισκόπων Ἰκαρίας ἀναστέλλουσαν ἰταμότητα.

» Διοριζόμεθα τοῖνον διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν Ὑπομνήματος ἔχειν μὲν τὸ ἔδραϊον και ἀμετάτρεπτον και τὰ πρῶην προσόντα αὐτῇ ἐπ' ἐλευθερίᾳ δικαίωματα, ὧν πολλάκις ὁ λόγος ἐμνημόνευσεν, ἀνατετραμμένα δὲ εἶναι ἀπ' ἐντεῦθεν και ὡς μηδὲν γεγονότα λογιζέσθαι, ὡς αὐτοῖς ἐναντιούμενα και μηδὲ μὴς ἀκριβείας ἢ ἀκολουθίας τινὸς

ἐχόμενα τὰ μεταξύ τοῦ ἡγουμένου Θεοκτίστου καὶ τοῦ ἐπισκόπου Ἰκαρίας γεόμενα ἐγγράφα, ἀναμφιβόλως δὲ ἐν τῇ μονῇ τὸ τοῦ κατὰ καιροὺς πατριάρχου ἀναφέρεσθαι ὄνομα, καθὼς καὶ τὸ προσὸν τῇ μονῇ διαλαμβάνει Ὑπόμνημα. Τοῖς δὲ ἐτέροις ἀρχιερεῦσι καὶ αὐτῷ τῆς Ἰκαρίας, ὑφ' ἐαυτοῦς ἄγειν πειρωμένοι αὐτὴν διὰ τὸ ἐν τῇ κατ' αὐτοὺς ἐνορίᾳ, ὡς φασὶ τυγχάνειν αὐτὴν, ἐπιζυγοῦμεν τὴν εἰς τὴν μονὴν πάροδον καὶ ἄβατον εἶναι ταύτην παντάπασιν αὐτοῖς, καθ' οἰονδήποτε τρόπον τῶν μοναχῶν μὴ βουλομένων, παρακελεύμεθα καὶ ἀφορισμῶ αὐτοὺς ἐν ἀγίῳ ὑποβάλλοντες Πνεύματι, εἴ γε καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἡμετέραν γραφὴν ὅπωςδήποτε καθ' οἰονδήποτε τρόπον παρασκεύσαι τὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς μονῆς ἐπιχειρήσωσιν· ἀλλ' οὐδὲ τῷ ἐγγράφῳ χρῆσασθαι τῷ τοῦ ἡγουμένου ἐπὶ συστάσει τῶν οἰκείων λόγων δυνήσεται πώποτε ὁ κατὰ καιροὺς Ἰκαρίας, διὰ τὸ σχολὴν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἡμῶν καταψηφισθῆναι μετριότητος παντελεῖ».

Ἐν ἐτέρῳ Ὑπομνήματι τοῦ πατριάρχου Ἀρσενίου τοῦ Αὐτωρειανοῦ, ἐκδεδομένῳ ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ πατριαρχείας (1262—1268) καὶ ἐν τῇ ἐν Πάτμῳ μονῇ τοῦ Θεολόγου ἐπ' ἴσης σωζομένῳ, ἀναγράφονται περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου Ἰκαρίας τὰδε.

« Ἄλλ' ὁ πρὸ χρόνων χρηματίσας τῆς Ἰκαρίας ἐπίσκοπος Κωνσταντίνος, παρ' οὐδέν ἕμενος ταῦτα, δῆλον ὅτι Χρυσοβούλλους Λόγους καὶ Ὑπομνήματα, πόδα παραβαλεῖν ἐν τοῖς ὑπὸ τὴν μονὴν τοῦ Θεολόγου τελοῦσι κτήμασι καὶ ποιμαίνειν τοὺς ἐν αὐτοῖς προσκαθημένους καὶ ἱεροτελεστίας ἐπιτελεῖν καὶ ἄλλα ἅττα ἐν τούτοις διενεργεῖν, ὅσα τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἐφείται ἠνάγκαζεν, εἰ καὶ τελείως ἀπεπέμφθη παρὰ τοῦ τον πατριαρχικὸν θρόνον τῷ τότε ἰθύνοντος δι' Ὑπομνήματος καὶ ἐνουπογράφου αὐτοῦ γράμματος, ἃ καὶ τῇ ἡμῶν μετριότητι ἐνεφανίσθησαν καὶ εἰκότως προβῆναι αὐτῇ ἐπεγνώσθησαν».

Νῆσος πτωχὴ ἡ Ἰκαρία, δὲν ἐξήρκει ὅπως διαθρέψῃ ἐπίσκοπον καὶ διὰ τοῦτο, κατ' ἄγνωστον ἡμῖν ἐποχὴν, ἠνώθε ἐκκλησιαστικῶς μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Σάμου. Ἐπὶ χειρογράφου τινός, ἀποτεθησαυρισμένου ἐν τῇ Ἀθήνησιν Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ, ἀπαντῶμεν ἔτει 1418 τὸ ὄνομα ἱεράρχου Ἀρσενίου. ὅστις τιτλοφορεῖται ἐπίσκοπος Σάμου καὶ Ἰκαρίας. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἡ Σάμος ἠρημώθη ἕνεκα τῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀναμφιέκτως καὶ ἡ Ἰκαρία ἔμεινεν ἄνευ ἐπισκόπου· ὀψιαιτέρον δὲ ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Β' ἐν τῇ δευτέρῳ αὐτοῦ πατριαρχείᾳ (1580—1584) ἀμείβων τὰς χρονίους ὑπηρεσίας τῇ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινίου τοῦ Πρωταποστολαρίου, παρεχώρησεν αὐτῷ πρὸς ζῶαρκειαν τὰς ἐκκλησιαστικὰς προσόδους τῆς τῆς Ἰκαρίας καὶ τῶν νήσων Σάμου, Ἀστυπάλαιας καὶ Ψαρῶν. Ὅτε δὲ

ἐν ἔτει χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τετάρτῳ ὁ ἐκ Λέσβου Παχώμιος, ὃ ἐπίκλησις ἦν Μπατέστος, ἐπέτυχε διὰ παντοίων δολοπλοκιῶν, καταρρίπτων ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ εἰς Ρόδον ἐξορίζων τὸν Ἱερεμίαν, νὰ περιβληθῇ αὐτὸς τὴν πατριαρχικὴν τήβεννον, τότε καταφρονήσας καὶ τοῦ ὑπὲρ Κωνσταντίνου τοῦ Πρωταποστολαρίου ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ προκλιτοῦ αὐτοῦ εὐεργετηρίου γράμματος, προεχειρίσατο ἐπίσκοπον Σάμου Νεόφυτον τινα, ὃ ἐπεβραβεύσατο καὶ τὴν τῆς Ἱκαρίας ποιμαντορίαν· κλήν ἄλλ' ἐκπεσόντος μετὰ ἔν έτος τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ καθαιρεθέντος ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούντων μητροπολιτῶν τοῦ Παχωμίου, ὁ αὐτὸν διαδεξάμενος πατριάρχης Θεόκλητος Β' καθῆρε μὲν κατὰ μάρτιον τοῦ χιλιοστοῦ πεντακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ πέμπτου ἔτους τὸν τῆς Σάμου ἐπίσκοπον Νεόφυτον, κατεκύρωσε δὲ καὶ πάλιν τὰς τῆς νήσου ταύτης, ὡς καὶ τῶν νήσων Ἱκαρίας, Ἀστυπαλαίας καὶ Ψαρῶν ἐκκλησιαστικὰς προσόδους Κωνσταντίνῳ τῷ Πρωταποστολαρίῳ διὰ τοῦ ἐπομένου πατριαρχικοῦ ἐγγράφου.¹

Θεόκλητος

ἐλέῳ Θεοῦ

ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης

Ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ἀθετήσας τις, φησί, νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυρσιν ἀποθνήσκει· πόσω δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθῆσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγήσάμενος, ἐν ᾧ ἠγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυθρίσας; Τοῦτο Μπατέστος ποιήσας ὁ ἀσυνείδητος, οὐ μόνον ἐν, οὐδὲ κανόνα τῶν ἱερῶν, ἀλλ' ὁμοῦ πάντας καταπατήσας καὶ εἰς οὐδὲν λογισάμενος, οὐχ ἓνα τινὰ τῶν μικρῶν τούτων ἀνθρώπων καὶ πόλεων, ἀλλὰ πᾶσαν ψυχὴν χριστιανῶν καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ ἐπαρχίαν ἐτάραξε καὶ ἐσκन्दάλισε. Διαπραξάμενος γὰρ προφανῶς πᾶν εἶδος ἀποπίας καὶ παρανομίας, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἐχώρησε τῶν κακῶν, τὴν ἄπρατον χάριν τοῦ θεοῦ Πνεύματος εἰς πᾶσιν καταγαγῶν· πολλοὺς μὲν γὰρ τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων ἀδίκως ἐδίωξε, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν τοῦ εὐαγοῦς τούτου κλήρου τὰς ἰδίας προσόδους καὶ ἐξαρχίας κακῶς ποιῶν ἀπεστέρησε καὶ πρὸς ἐτέρους ἐπώλησεν, ἀνθρώπους πονηροὺς καὶ κατ-

1. Μελετ. Ἑκκλ. Ἱστορ. Τόμ. Γ' σελ. 403.— Ε. Σταματιάδου Σαμαικῶν Τόμ. Δ' σελ. 181.

εγνωσμένους διὰ τε τὰλλα τοῦ βίου αὐτῶν ἔργα καὶ ὅτι κτᾶσθαι τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ διὰ χρημάτων ἐνόμισαν, καὶ ταῦτα τοῦ μεγάλου Πέτρου λέγοντος ἐκάστῳ τῶν τοιούτων «οὐκ ἔστι σοι μερίς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ». Ἐν οὖν ἐκ τούτων ἀντικρὺς ἔστι καὶ φαίνεται καὶ τὸ ἀρτίως συμβᾶν περὶ τὴν πατριαρχικὴν ἐξαρχίαν τῆς νήσου Σίμου. Ἐπειδὴ γὰρ καὶ ἡ νῆσος αὕτη ταῖς καιρिकाῖς ἀνωμαλίαις καὶ ταῖς ἀλλεπαλλήλοις ἐπιδρομαῖς τῶν θαλαττίων ληστῶν πρὸ χρόνων ἤδη διακοσιῶν ἡρημώθη καὶ ἔκτοτε ἀοίκητος ἔμεινε παντελῶς, ὑπὸ μόνων καταπατουμένη καὶ οἰκουμένη ἀνθρώπων ληστῶν, τῶν ἐνεδρευόντων καὶ βλαπτόντων τοὺς ἐκεῖσε παρερχομένους, πάσης περιαιρηθείσης ἐλπίδος τοῦ αὐθις οἰκισθῆναι αὐτὴν καὶ εἰς ὃ ἦν πρότερον ἀποκαταστήναι, ἄνδρες τινές, ἐκ διαφόρων τόπων συνελθόντες, πρῶτον μὲν ὤρμησαν πείραν λαβεῖν καὶ κατασκοπεῦσαι τὴν νῆσον, εἰ ἄρά γε ἐπιτηδείως ἔχει τοῦ δεῖξασθαι αὐτοὺς καὶ εἰς χώραν γενέσθαι καὶ οἰκουμένην, ἀντὶ ἐρήμου καὶ οὕτω φοβερᾶς, παντὸς κινδύνου καταφρονήσαντες τῶν ἐκεῖ δίκην θηρίων ἐμφωλευόντων ληστῶν. Ὡς δὲ πολλὰ παθόντες, οὐδὲ ἤνυσαν ὅλως, ἐπιτιθεμένων αὐτοῖς αἰεὶ ἐμποδιζόντων τῶν κατοικούντων ληστῶν, οἱ αὐτοὶ πάλιν χριστιανοὶ μετὰ ἐτέρων οὐκ ὀλίγων κατὰ μηδὲν ἀμελήσαντες, ἀνέδραμον πρὸς τὸν βασιλέα καὶ γράμματα λαβόντες καὶ πᾶσάν ἄλλην ἰσχὺν συντελοῦσαν εἰς τε τὴν τοῦ τόπου κάθαρσιν καὶ τῶν ἐχθρῶν ἀποδιώξιν, τὴν νῆσον ταύτην κατέλαβον, ὅπου πολλὰ παθόντες καὶ δράσαντες, ἀσφαλῶς ἤψαντο τοῦ ἔργου καὶ ἔτυχον τοῦ σκοποῦ. Ἐπεὶ δὲ κατὰ μικρὸν αὐξανόμενοι, πλείους ἐγένοντο καὶ χρεῖα ἦν αὐτοῖς ἱερέως καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας καὶ τάξεως, οὐδὲ καὶ τοῦτο ἠμέλησαν, ἀνθρώποι ὄντες ἐντεθραμμένοι τοῖς χριστιανικοῖς ἔθεσιν, ἀλλὰ σπουδῆ πάση προσῆλθον τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐμπόνως ἀξιοῦντες καὶ ἰκετεύοντες τυχεῖν τοῦ ποθομένου καὶ ὑποκειῖσθαι αὐτῇ αὐτοῦς τε πάντας καὶ τοὺς ἐκεῖ ναοὺς, ἄρτι μέλονταις ἀνεγείρεσθαι ἐπὶ σταυροπηγίῳ πατριαρχικῷ, οὓς ὁ μακαρίτης πατριάρχης ἀποδεξάμενος κύρ Μητροφάνης τοῖς πατριαρχικοῖς προνομίοις καὶ τῇ ἐπ' αὐτοῖς νενομισμένη τάξει, ἐπεμψε τὰ σταυροπηγία καὶ ἀνηγέθησαν νέοι ναοὶ τοῖς νεωστὶ κατοικήσασιν, ὀνομάσας τὴν νῆσον πατριαρχικὸν σταυροπήγιον, ὑποκείμενον αὐτῷ καὶ πάντα τελοῦν τὰ τεταγμένα ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα. Ἄλλα ταῦτα μὲν τότε ὕστερον δὲ ὁ πρὸ ἡμῶν πατριαρχεῖσας κύρ Ἰερεμίας, χρεὸς ἔχων καὶ αὐτὸς ἀπαραίτητον τοῦ φροντίζειν τῆς ζωαρκείας τῶν τροσίων καὶ ἐκδουλευτῶν τῆς τοῦ Θεοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, οἷά τις πατὴρ φιλόστοργος, καλῶς ποιῶν καὶ θεαρέστως, ἔ-

δωκε και εὐηργέτησε τὴν πατριαρχικὴν τυχὴν Σάμον τῷ τιμιωτάτῳ
 και λογιωτάτῳ Πρωταποστολαρίῳ τῆς Μεγάλης τοῦ Θεοῦ Ἐκκλη-
 σίας κύρ Κωνσταντίνῳ, ἀνδρὶ παιδιόθεν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ δουλεύ-
 σαντι και πιστῶς και ἀόκνως ὑπηρετήσαντι αὐτῷ τε και τοῖς πρὸ αὐ-
 τοῦ πατριάρχαις, προσθεῖς τῇ Σάμῳ ταύτῃ και τὰ λοιπὰ πατριαρχικά
 νησιδία τὴν Ἰκαρίαν, Ἀστυπάλαιαν και τὰ Ψορὰ πρὸς μερικὴν ζω-
 ἀρκειαν αὐτοῦ και περιθαλψιν, ἃ δὴ και εἶχε πάντα ἐξαρχικῶς και
 ἐκαρποῦτο μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἀφ' οὗ, συγχωρήσει Θεοῦ,
 ὁ ἐπιβάτης οὗτος Μπατέστος δυναστικῶς τοῦ πατριαρχείου ἐδράξατο
 και πᾶσαν τᾶξιν ἐκκλησιαστικὴν ὁμοῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐδουλώσατο,
 πωλήσας και ἐτέρας ἐπαρχίας και μητροπόλεις, και ταῦτα τὰ πα-
 τριαρχικά σταυροπήγια ἐπώλησε, δυναστεῖα χρησάμενος παρὰ τοὺς
 κανόνας, και ἀσυλλογίστως ἐχειροτόνησεν ἀρχιεπισκοπὸν τινα Νεόφυ-
 τον, ἀνδρα ἀνάξιον τῆς τοιαύτης ὀνομασίας και δι' ἄλλα μὲν πολλὰ
 τοῖς πᾶσι δῆλα, κἄν ἡμεῖς μὴ λέγομεν, και ὅτι πράσει και ἀγορᾷ ἐπὶ
 χρήμασιν ἔλαβε τὴν χειροτονίαν και, τὸ χεῖρον ἔτι, ὅτι δύο συνελει-
 τούργησαν ἐπ' αὐτῷ ὃ τε μετὰ καθαιρέσιν συγχωρηθεῖς Ναυπάκτου
 και Ἄρτης κύρ Ἰωακείμ και ὁ τρεῖς ἤδη καθαιρέθεις Κατζιβέλας, ὁ
 ἀντάρτης και πολεμιος και διὰ τοῦτο ἀκοινώνητος πάντη. Ἐνθεν τοι
 τοῦ τυράννου καθαιρεθέντος Μπατέστου και ἐξωσθέντος, και τῆς Με-
 γάλης τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας τῆς ἀνιέρου ταύτης τυραννίδος ἐλευθερω-
 θέσης, ἡ μετριότης ἡμῶν, κοινῇ φροντίδι και ἐπιμελείᾳ προσηκούση
 τῶν τε ἀγιωτάτων πατριαρχῶν και τῶν καθευρεθέντων ἱερωτάτων ἀρ-
 χιερέων, συνοδικῶς δίκαιον ἔβρινε και τοῦτο διορθῶσαι, ὡς παραλό-
 γως και παρὰ κανόνας τολμηθέν. Και δὴ, τὸ παρὸν ἀπολύει γράμμα,
 δι' οὗ, γράφουσα, ἀποφαίνεται και διορίζεται ἔστω ἡ τοιαύτη παρά-
 λογος και ἐκθεσιμος χειροτονία και ἀρχιεπισκοπικὴ ὀνομασία ἄκυρος
 και ἀνίσχυρος και μὴ γεγυυία πρὸς τὸν εἰρημένον Νεόφυτον· οὔτε
 γὰρ ἀρχιεπισκοπὴ ἦν ἡ Σάμος αὕτη, ἀλλ' οὐδὲ ὄλως κατὰ κανόνας
 ἐχειροτονήθη ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ μάλιστα διὰ χρημάτων, ὡς ἐφάνη και
 ὠμολογήθη, και ἔκτος πάσης κανονικῆς ἀκολουθίας και τάξεως. Ἐ-
 χέτω δὴ τὴν αὐτὴν νῆσον Σάμον μετὰ και τῶν ἐτέρων, ὡς πρότερον,
 ὁ διαληφθεῖς καθολικός ἐξάρχος αὐτῶν Πρωταποστολάρτος κύρ Κων-
 σταντῖνος και καρπούσθη τα ἐξ αὐτῶν δικαιοπάτατα και εἰσοδήματα
 ἐφ' ὅρου ζωῆς αὐτοῦ ἀκωλύτως και ἀνεμποδίστως εἰς αἰῶνα τὸν ἄ-
 παντα, μὴ τολμώντος τοῦ παραλόγως και ἀθέσμως χειροτονηθέντος
 Νεοφύτου κατὰ τι διανοχλεῖν αὐτῷ και ζητεῖν ὅπερ ἄλλως οὐκ ἔχει.
 Και γὰρ ἐὰν ἄλλως ποιήσῃ ὁ αὐτὸς Νεόφυτος, ἀντιποιούμενος τῆς ἡς
 ἔτυχε παραλόγου και ἀσυστάτου χειροθεσίας και ὀνομασίας, ἔστω

ἀφωρισμένοι ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον αὐτός τε καὶ ὅσοι ἂν τῶν ἱερωμένων ἢ λαϊκῶν συνεργήσωσιν αὐτῷ ἐπὶ τούτῳ καὶ βοηθήσωσι κατὰ τι, ἐπὶ ζήμιξ καὶ ἐπηρεασμῷ τοῦ αὐτοῦ καθολικοῦ ἐξάρχου· καταφρονούντες δὲ καὶ ἀπειθοῦντες, καὶ τῷ ἀναθέματι ὑποδικοί. Ἐπὶ γὰρ τούτῳ καὶ τὸ παρὸν συνοδικὸν ὑπεγράφη καὶ ἐπεδόθη τῷ τιμιωτάτῳ Πρωταποστολαρίῳ τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας κύρ Κωνσταντίνῳ, ἐξάρχῳ καθολικῶ τῶν πατριαρχικῶν νήσων τούτων τῆς Σάμου, Ἰκαρίας, Ἀστυπάλαιας καὶ τῶν Ψαρῶν εἰς δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν.

» Κατὰ τὸ ξϚ' ἔτος μηνὶ μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνδος ιγ' ».

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ἐν σιγγιλιώδει δὲ γράμματι τοῦ πατριάρχου Ἰερεμίου Β' μηνὶ Μαίῳ τοῦ ἔτους 1590 ἀπολελυμένῳ, δι' οὗ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Μοσχολίας Ἰῶβ προάγεται εἰς πατριάρχην, μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑπογεγραμμένων ἀρχιερέων ἀπαντᾷ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος *Νικαρίας Μεθόδιος*.¹ Πότε δ' ἐγένετο καὶ μέχρι τίνος διετήρησε τὸν τίτλον ἀρχιεπισκοπῆς ἢ Ἰκαρίας, τοῦτο οὐκ οἶδαμεν· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἐπειδὴ ἡ νῆσος ἦν ὀλιγάνθρωπος καὶ πόρων ἰσπερσεῖτο ὅπως διαθρέψῃ ἀρχιερέα, ἔπαυσαν μετ' οὐ πολὺ διοριζόμενοι τοιοῦτοι ἐν αὐτῇ, ἢ δ' ἐπισκοπικὴ αὐτῆς ἔδρα ἠνώθη τῇ τῆς Σάμου, ἢ ἐκκλησιαστικῶς ἄχρι τοῦ νῦν ὑπάγεται, τοῦ ἱεράρχου τῆς Σάμου προαχθέντος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις εἰς μητροπολίτην καὶ φέροντος τίτλον *Μητροπολίτου Σάμου καὶ Ἰκαρίας, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Κυκλάδων νήσων*. Ἰεράρχαι δὲ Σάμου καὶ Ἰκαρίας, πλὴν Ἀρσενίου καὶ Νεοφύτου, ὧν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐμνημονεύσαμεν, ἐγένοντο οἱ ἐπόμενοι.

Παρθένιος Α' μνημονευόμενος ἔτει 1623 ἐν ἐκκλησιαστικῷ τινὶ ἐγγράφῳ.

Ματθαῖος μνημονευόμενος ἐπ' ἴσης ἔτει 1625 ἐν ἐτέρῳ ἐκκλησιαστικῷ ἐγγράφῳ.

Ἀθαράσιος διατελέσας ἀρχιεπίσκοπος ἄχρι τοῦ 1630 ἔτους.

Ἀνθίμος ἐκ Κίου τῆς Βιθυνίας, καθαιρεθεὶς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ ἐκ Βερροίας, μεθ' ὃ συγγνώμης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου τυχὼν, προήχθη εἰς μητροπολίτην Ἐφέσου· ἀλλ' ὁ τὸν Κύριλλον διαδεξάμενος πατριάρχης Παρθένιος Α' ἠκύρωσε τὴν πράξιν ταύτην καὶ ἐπανήγαγε τὸν Ἀνθίμον εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ ἀρχιεπισκοπὴν.

Παρθένιος Β' πρῶν Ἐθῶν, ἐκλεχθεὶς ὡς ἀρχιεπίσκοπος Σάμου

1. W. Regel, *Analecta Byzantino—Russica* p 89.

καὶ Ἰκαρίας τῆ 3 μαΐου 1644 καὶ μετὰ ὀκταετῆ ἀρχιερατείαν, καθαιρεθεὶς τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ.

Χριστοφόρος, Σάμιος τὴν πατρίδα, ἐκλεχθεὶς ἀρχιεπίσκοπος κατὰ νοεμβρίου τοῦ 1652, καθαιρεθεὶς δὲ μετὰ διετῆ ἀρχιερατείαν.

Κορηήλιος ὁ ἐκ Μυτιλήνης διαδεχόμενος κατὰ μαΐον τοῦ 1654 τὸν Χριστοφόρον καὶ ἀποβιώσας ἐν Σάμῳ μετὰ ἑπταετῆ ἀρχιερατείαν.

Νεόφυτος ὁ ἐκ Σίφνου, γενόμενος ἀρχιεπίσκοπος τῆ 22 ἰουνίου 1661 καὶ καθαιρεθεὶς ἐνεκεν φαυλότητος μετὰ πενταετῆ ἀρχιερατείαν.

Ἰωσήφ τοῦπικλῆν Γεωργιήνης, ἐκ Μήλου, διαδεχόμενος τῆ 7 ὀκτωβρίου 1666 τὸν Νεόφυτον καὶ ἀποχωρήσας τῆς ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ μετὰ πενταετῆ ποιμαντορίαν.

Φιλάρετος ὁ ἐκ Σίφνου, διατελέσας ἀρχιεπίσκοπος Σάμου καὶ Ἰκαρίας μέχρι τοῦ 1680.

Δωρόθεος ἐπὶ πέντε ἔτη ἀρχιερατεύσας.

Ἰγνάτιος κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1685 ἀρχιεπίσκοπος Σάμου καὶ Ἰκαρίας γενόμενος καὶ ἄγνωστον ἡμῖν ἐπὶ πόσον χρόνον τοιοῦτος διατελέσας.

Γεδεὼν ἄγνωστον ἡμῖν ἐπὶ πόσον χρόνον χρηματίσας ἀρχιεπίσκοπος Σάμου καὶ Ἰκαρίας.

Γρηγόριος Α' ὁμοίως.

Μισαήλ ὁμοίως.

Ἰωαννίκιος ὁμοίως.

Γρηγόριος Β' ὁμοίως.

Καλλίνικος ὁ Χίος, ἄγνωστον μὲν ἀπὸ τίνος χρόνου ἀρχιερατεύσας ἐν Σάμῳ καὶ Ἰκαρίᾳ, θανὼν δὲ τῆ 21 ἰανουαρίου 1772.

Μελέτιος ἄγνωστον ἡμῖν πόσον χρόνον ὑπῆρξεν ἀρχιεπίσκοπος.

Ἀκάχιος ἐκ Πάτμου, θανὼν βίσιον θάνατον τῆ 16 αὐγούστου 1780.

Γαβριήλ Α' ἀποβιώσας τῆ 6 ὀκτωβρίου 1783.

Δανιὴλ τὸ ἐπώνυμον Κομνηνός, Λακεδαιμόνιος τὴν πατρίδα, ἐκλεχθεὶς ἀρχιεπίσκοπος Σάμου καὶ Ἰκαρίας λήγοντος ὀκτωβρίου τοῦ 1783 καὶ διατελέσας τοιοῦτος ἄχρι τῆς 3 μαΐου 1815, ὅτε ἀπεβίωσε.

Κύριλλος ὁ ἐκ Τρικκάλων τῆς Θεσσαλίας, διορισθεὶς ἀρχιεπίσκοπος Σάμου καὶ Ἰκαρίας τῆ 28 μαΐου 1815 καὶ τοιοῦτος διατελέσας μέχρι τοῦ 1833 ἔτους.

Ἀρίσταρχος τοῦπικλῆν Βαρβατίς, Σάμιος, ἐκλεχθεὶς ἀρχιεπίσκοπος Σάμου καὶ Ἰκαρίας κατὰ μάρτιον τοῦ 1834 καὶ διατελέσας τοιοῦτος μέχρι 1 ἰανουαρίου 1836, ὅτε ἀπεβίωσε.

Θεοδόσιος ὁ ἐκ Κυθήρων, ἐκλεχθεὶς ἀρχιεπίσκοπος κατὰ μάρτιον τοῦ 1836 καὶ τοιοῦτος διατελέσας μέχρι 5 μαρτίου τοῦ 1841 ἔτους.

Παρθένιος Γ' γενόμενος ἀρχιεπίσκοπος τῇ 16 φεβρουαρίου 1841 καὶ τοιοῦτος διαμείνας μέχρις ἰουλίου τοῦ 1843· ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Σάμου καὶ Ἰκαρίας προήχθη εἰς μητρόπολιν, ἐξηκοστὴν πέμπτην τῶν ὑπὸ τὸν πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ὑποκειμένων μητροπολεων.

Γρηγόριος Γ' ὁ ἐκ Κυδωνιῶν, χειροτονθεὶς μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας τῇ 6 ἰουλίου 1843 καὶ διατελέσας τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1855 ἔτους, ὅτε μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Δημητριάδος.

Γαβριὴλ Β' Σάμιος, χειροτονθεὶς μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας τῇ 13 ἰουλίου 1855 καὶ ἄχρι τοῦ νῦν ἀμφοτέρας τὰς νήσους θεοφιλῶς καὶ εἰρηναίως ποιμαίνων.¹

Αἱ τοῦ ἀρχιερέως πρόσοδοι ἐκ τῆς Ἰκαρίας, κατὰ προγενεστέρους χρόνους ἀνῆρχοντο εἰς δώδεκα μέχρι δεκαπέντε χιλιάδας γροσίων κατ' ἔτος καὶ ἐπήγαζον ἐξ ἑνὸς γροσίου εἰσπρασσομένου παρ' ἐκάστης οἰκογενείας ἑναυσίως, ἐξ ἐμβατικίων τῶν ἱερέων, ὧν ἕκαστος ἐξέτινεν ὀκτὼ γρόσια τῷ ἀρχιερεῖ, ἐξ ἀδειῶν γάμου, τοῦ μὲν εἰς πρῶτον γάμον ἐρχομένου ἀποτίνοτος εἴκοσι γρόσια, τοῦ δὲ εἰς δεῦτερον τεσσαράκοντα καὶ τοῦ εἰς τρίτον ἐξήκοντα, (ὅταν δὲ ὑπῆρχον κωλύματα, ἢ ὡς ἔλεγον *βλαφτά*, πρὸς τέλεσιν τοῦ γάμου, ταῦτα ἐξωμαλίζοντο δι' ἀναλόγου χρημάτων προσφοράς), ἐκ λειτουργιῶν, ἁγιασμῶν, χειροτονιῶν, μνημοσύνων καὶ ἄλλων ἱεροπραξιῶν καὶ ἐκ τῆς μερίδος, ἣν ὁ ἀρχιερεὺς ἐλάμβανεν ἐκ τῆς κληρονομίας παντὸς ἀποθνήσκοντος ἄνευ τέκνων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ τέκνοις, ὅταν κατελίμπανε περιουσίαν δυναμένην νὰ ἐκανοποιήσῃ καὶ τῶν τέκνων καὶ τοῦ ἀρχιερέως τὰς ἀξιώσεις. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1862, κανονισθεῖσάν τῶν ἀρχιερατικῶν ἐπιχορηγήσεων, οἱ Ἰκάριοι ἐκτίνοσι τῷ ἀρχιερεῖ, πλὴν τοῦ ἐμβατικίου τῶν ἱερέων, τῶν ἀδειῶν γάμου καὶ τῶν ἐξ ἱεροπραξιῶν τυχηρῶν λεγομένων, γρόσια ἐξ χιλιάδας καὶ πεντακόσια, κατὰ τὸ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Σαμίων γενόμενον ὡς κατωτέρω ἐγγραφον.

«Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Σάμου καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς νήσου Ἰκαρίας κύριος Ἀντώνιος Μαυρονικόλας, κατὰ τὸ ἀπὸ 14 φεβρουαρίου ἔτους ἐνεστῶτος πληρεξούσιον ἐγγραφον τῆς Δημαρχίας καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἰκαρίας, συνελθόντες ἐπαναληπτικῶς, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ παν-

¹ Περὶ τῶν ἱεραρχῶν τῆς Σάμου καὶ Ἰκαρίας κατὰ πλάτος διαλαυθέντων ἐν σελίσαι 180 καὶ ἐφεξῆς τοῦ Δ' τόμου τῶν παρ' ἡμῶν γραφέντων Σαμιακῶν.

ιερωτάτου μητροπολίτου Σάμου και Ἰκαρίας κυρίου Γαβριήλ, κατὰ διαταγὴν τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σάμου, ἔλαβον ὑπὸ ὄψιν τὴν ἀπὸ πρώτης ὁκτωβρίου τοῦ 1862 ἔτους πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐπιστολὴν καὶ τὸν ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως ἐγκριθέντα κανονισμόν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, τὸν ἀφορῶντα τὴν ἑτησίαν ἐπιχορήγησιν τῶν ἀρχιερέων, καὶ συμφώνως μὲ τὸ πνεῦμα αὐτῶν καὶ τὴν ἐν τῇ κγ' συνεδριάσει τῆς Δ' γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Σαμίων τοῦ ἔτους 1862 ἀπόφασιν, ἀνελόγησαν ἐκ συμφώνου, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ ἀμφοτέρων τῶν νήσων, διὰ τε τὴν ἑτησίαν ἐπιχορήγησιν τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Σάμου καὶ Ἰκαρίας ἐκ γροσίων τεσσαράκοντα χιλιάδων καὶ τὴν ἐπιχορήγησιν τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐκ γροσίων τριῶν χιλιάδων, εἰς μὲν τὴν νῆσον Σάμον γρόσια τριάκοντα ἕξ χιλιάδας καὶ πεντακόσια, εἰς δὲ τὴν νῆσον Ἰκαρίαν γρόσια ἕξ χιλιάδας πεντακόσια.

« Ἐπειδὴ τὸ ἀνολογοῦν εἰς τὴν Σάμον ποσὸν θέλει χορηγεῖσθαι πρὸς τὴν πανιερότητά του, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως, ἐκ τοῦ Γενικοῦ Ταμείου, ἑκατέρωθεν δὲ νῆσος θέλει χορηγεῖ τὸ ἀνάλογόν της ἰδιαιτέρως, ἀπόκειται πρὸς τὴν πανιερότητά του νὰ πράξῃ ὡς πρὸς τὸ τῆς Ἰκαρίας, συμφώνως μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἄνω μνηθείσης πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐν τύποις ἐπιστολῆς.

» Ἐπὶ τούτῳ συνετάχθη ἡ παρούσα πράξις καὶ ὑπεγράφη ὑπὸ τε τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἰκαρίας, προσυπογράψαντος καὶ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου· ἐγένετο δὲ εἰς πενταπλοῦν, ὅπως τὰ μὲν δύο παραλάβῃ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης, τὸ τρίτον καταχωρισθῇ ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Ἡγεμονικοῦ Διοικητικοῦ Γραφείου, τὸ τέταρτον ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Βουλῆς καὶ τὸ πέμπτον παραλάβῃ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἰκαρίας.

Ἐν Λιμένι Βαθίος τῇ 27 φεβρουαρίου 1863

Ὁ Μητροπολίτης	Οἱ Βουλευταὶ	Ὁ ἀντιπρόσωπος Ἰκαρίας
† Σάμου Γαβριήλ	Κ. Μιτζάκης	Ἀντώνιος Μυρουνιόλας».
(Τ. Σ.)	Α. Κνίτης	
	Ι. Χ. Θεοδώρου	
	Σ. Νικολαΐδης	

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἱεραρχῶν τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας· ἐν τούτοις ἀπαντῶσι καὶ Λατίνοι ἐπίσκοποι τῆς Ἰκαρίας, χρηματίσαντες τοιοῦτοι, καθ' ὃν χρόνον ἡ νῆσος αὕτη διετελεῖ ὑπὸ τῇ τῶν

Φράγκων δεσποτεία. Ὁ Βαδδίδγιος¹ γράφει ὅτι, ἐν ἔτει χιλιοστῶ τριακοσιοστῶ πενηκοστῶ τρίτῳ ἔτει, τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἰκαρίων χηραυούσης ἔνεκεν θανάτου τοῦ ἐπισκόπου τῆς νήσου Ἰωάννου, ὁ πάπας Ἰννοκέντιος Γ' διὰ θεσπίσματος αὐτοῦ ὑπὸ χρονολογίαν δεκάτης ἐνάτης ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, διώρισε διάδοχον ἐκείνου τὸν ἐκ τοῦ τάγμα-τος τῶν Μινοριτῶν *Γουλλιέλμου Ἀλώνην*. Ὁ αὐτὸς Βαδδίδγιος ἀναγράφει ὅτι, μετατεθέντος ἐν ἔτει χιλιοστῶ τριακοσιοστῶ ἐξηκοστῶ πέμπτῳ τοῦ Γουλλιέλμου τούτου εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς ἐκκλησίας τῶν Κολασσαέων, ὁ πάπας Οὐρβανὸς Ε' διώρισε, τῇ δευτέρᾳ μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, διάδοχον αὐτοῦ τὸν ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Μινοριτῶν *Θωμᾶν* τὸν ἐξ Εὐβοίας. Ἐν τῇ Αὐγουστιανῇ Ἀλφαβήτῳ² μνημο-νεύεται ἕτερος ἐπίσκοπος Ἰκαρίας ὁ *Γουλλιέλμος Καπελέρης* ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Αὐγουστιανῶν, ὅστις, τῇ τριακοστῇ αὐγούστου τοῦ χιλιοστοῦ τετρακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἔκτου ἔτους, ὑπέβαλε τὴν ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης παραίτησιν· ἐπὶ τέλους ὁ Βρεμόνδιος, ἐν τόμῳ τε-τάρτῳ καὶ σελίδι διακοσιοστῇ ἐβδομηκοστῇ τρίτῃ τῶν Παπικῶν Βουλ-λῶν αὐτοῦ, περιέχει διπλωμα τοῦ πάπα Ἰουλίου Β' ἐκδομένον τῇ εἰκοστῇ ἐβδόμῃ αὐγούστου τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ πεντακοσιοστοῦ ὀγδόου, δι' οὗ ἐπίσκοπος τῆς Ἰκαρίας διορίζεται Ἰωάννης τις, δεύτερος τῶ αὐτῶ ὀνόματι.

ΚΕΦΑΛ. Β'.

Προϊόντα τῆς Ἰκαρίας

Ὀλίγιστα, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐν καὶ μόνον, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὑπῆρχε προϊόν τῆς Ἰκαρίας, ὁ οἶνος, ὅστις ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν ἐκλεκτο-τέρων πραγμάτων, ὡς ὁ Ἄμφις παρ' Ἀθηναίῳ μαρτυρεῖ, λέγων α' Ἐν Θουρίοις τοῦλαιον, ἐν Γέλᾳ φακαί. Ἰκάριος οἶνος, ἰσχαδὲς Κιμώ-λαια». Προσωνομάζετο δὲ ὁ τῆς Ἰκαρίας οἶνος καὶ *πράυρειος*.

Πολλοὶ πολλαχῶς ἠθέλησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὸ τοιοῦτο ὄνομα. Ὁ Σουίδας λέγει «Πράυρειος οἶνος» Ἀρίσταρχος τὸν ἠδὺν οἶνον πρᾶ-μνιον ἔλεγεν. Τινὲς τὸν ὄνιον ἢ παραμόνιον. Τινὲς ὑπὸ ἀμπέλου πρᾶμνίας ὀνομαζομένης, οἱ δὲ ἰδίως τὸν μέλανα, ἔνιοι δὲ τὸν πρᾶυ-

1. Waddingus T. 4. p. 33.

2. Augustiniani A'phabeti T. 1. p. 296.

νοντα τὸ μένος, ὃν καὶ φαρμακίτην φασί. Σῆμος ὁ Δῆλιος ἐν τρίτῃ, ἐν Ἰκάρῳ Πράμνον εἶναι πέτραν, ἀφ' ἧς τὸν οἶνον εἶναι». Ὁ δὲ Ἡσύχιος λέγει «Πράμνειος οἶνος ἀπὸ τῆς Πραμνεΐας ἀμπέλου· ἔστι δὲ καὶ ἐγκώμιον οἴνου καὶ σκληρὸς οἶνος». Ὁ Ἐρωτιανὸς ἐν τῇ τῶν παρ' Ἱπποκράτῃ λέξεων συναγωγῇ προστίθησι «Πράμνειος, οἶνός τις οὕτως ὀνομάζεται μέλας καὶ αὐστηρὸς». Ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ὀμήρου λέγει ὅτι ἐλάμβανε τὸ ὄνομα «ἐκ τῆς Πραμνεΐας ἀμπέλου· ἔνιοι δὲ πραμνεΐω τῷ πραύνοντι τὸ μένος, οἶον τὴν ψυχὴν εἰς προχόνητα ἄγοντι. Οἱ δὲ, ὅτι τῶν οἴνων ἔνιοι καὶ καυστικοί, ἔνιοι δὲ καὶ ἡδεῖς, τινὲς καὶ πραμνεΐσιοι καὶ παραμόνιοι εἰς παλαιώσιν καὶ μὴ μεταβάλλοντες». Ὁ δ' Ἐπαρχίδης λέγει ὅτι ὁ πρᾶμνειος οἶνος οὔτε γλυκὺς οὔτε αὐστηρὸς ἦτο, ἀλλ' εἶχε δύναμιν διαφέρουσαν. Καὶ ὁ Εὐστάθιος δὲ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδος Ἀὐπομνηματισμοῖς αὐτοῦ λέγει. «Μέλας ὁ Πράμνειος οἶνος ἦν, καλούμενος οὕτως ἢ ὅτι πραύνει μένος ἢ ὅτι παραμμεμένηκε παλαιωθείς· οἱ δὲ φασὶ πέτραν ἢ ὄρος οἰνοφόρον ἐν Ἰκάρῳ τῇ νήσῳ εἶναι, Πράμνην καλουμένην, ἐν ἧ πρώτον ἔφυ ἀμπελος, ἀφ' ἧς ὁ οἶνος πρᾶμνειος». Ὀνομάζετο δὲ ἡ ἀμπελος, ἢ τὸν Ἰκάριον οἶνον φέρουσα, ὑπὸ μὲν τῶν Οἰναίων Διονυσιάς, ὑπὸ δὲ τῶν Ξένων Ἰερά. Καὶ ὅτι μὲν ὁ πρᾶμνειος οἶνος μεγίστης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀπήλαυε τιμῆς, ἔχομεν αὐτὸν τὸν Ὀμηρον μαρτυροῦντα ἐν τε τῇ Ἰλιάδι.¹

*Ἐν τῷ ρα σφι κύκησε γυγῆ εἰκνία θεῖον
οἶνω πραμνεΐω.*

καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐ²

*Ἐρ δέ σφι τυρόν τε καὶ ἄλφειτα καὶ μέλι χλωρόν
οἶνω πραμνεΐω ἐκύκα.*

Μνεΐαν δὲ αὐτοῦ ποιεῖται καὶ ὁ Ἐπιππος παρ' Ἀθηναίῳ λέγων

*Οἶνον δὲ πίθειν οὐκ ἐάσω πρᾶμνειον,
οὐ γῆον, οὐδὲ θάσιον, οὐ πεπαρήθιον,
οὐδ' ἄλλον, ὅστις ἐπεγερεῖ τὸν ἔμβολον.*

Συνεπιμαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ Πλίνιος λέγων ὅτι μέχρι τῶν χρόνων αὐτοῦ ἐτηρεῖτο ἡ ἀξία καὶ τοῦ οἴνου etiam nunc honos durat. Καὶ ὁ Πολυδεύκης δὲ κατατάσσει αὐτὸν ἐν τοῖς ἀρίστοις, ἅτε καὶ ἰαματικὰς ἐνέχοντα ιδιότητας· ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἐν τῷ περὶ Γυναικείων Νόσων συγγράμματι αὐτοῦ συμβουλεύει ἵνα τῷ πραμνεΐω οἶνω χρῶνται αἱ παθοῦσαι λεχώ. Ἄ³ Ἦν δὲ ἐκ τόκου, λέγει, αἱ ὑστέραι πονήσω-

1. Ὀμήρ. Ἰλ. Α. 369.

2. Ὀμήρ. Ὀδ. Κ. 235.

σιν' . . . ἐπιπίνειν οἶνον ὑπνώδεα πράμνειον». Ὁ δὲ Νικκνδρος ἐν Ἀλεξίφαρχμάκοις συμβουλεύει ἵνα χρωῖνται αὐτῷ οἱ πίνοντες τυχὸν κόριον.

*Ἦν γε μὲν οὐλόμενόν γε ποτὸν κορίοιο δυσάλθεσ
ἀφραδέως δεπάσσαι ἀπεχθόμενοιαι πάσωνται,
οἱ μὲν τ' ἀφροούρη ἐμπληγέες, οἳά τε μάργοι
δήμια λαβράζουσι, παραπλήγες θ' ἄτε βάκχαι
ὄξυ μέλος βρώσων ἀταρμύκω φρένας οἴστρω,
τῷ μὴ τ' ἐξάδαοῖο πόροις δέπας ἐμπλεορ οἴνης
πράμνιορ αὐτοκρηῆς ὅπως ὑπετύφατο ληροῦ.*

Ἐν Ἰκάρῳ ἐπ' ἴσης παρήγετο μέλι ἄφθονον ἀλλὰ τοῦτο μικροῦ ἐτιμάτο, διότι αἱ μέλισσαι τρώγουσαι πρῖνουσ, ὧν ἔγεμεν ἡ νῆσος, μετέδιδον τὴν τούτου πικρίαν τῷ μέλιτι· παρήγοντο δ' ἐν αὐτῇ καὶ πᾶμπολλα κάρυα. Περιττόν δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν παρὰ τὴν νῆσον ἀλιευομένων ἰχθύων, ἀφ' οὗ ἕνεκα τοῦ πλήθους καὶ τῆς γλυκύτητος αὐτῶν ὠνομάσθη αὕτη ἰχθυοέσσα· τοῦτο δὲ μόνον λέγομεν ὅτι ἐν τοῖς παραλίοις αὐτῆς ἠλιεύοντο αἱ ἄρισται τοῦ ἑλληνικοῦ πελάγους κτένες.

Ὁ Ἐπαρχίδης, οὗ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, ἀναγράφει ὅτι ἐν Ἰκάρῳ ἐφύοντο θανάσιμοι μύκητες· ἐπιδημήσας δὲ ποτε εἰς αὐτὴν Εὐριπίδης ὁ ποιητῆς καὶ γυναικὸς τινος μετὰ τῶν ἑαυτῆς τέκνων, δύο ἀρρένων καὶ μιᾶς κόρης, φαγούσης τοιοῦτους ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ θανούσης, ὁ ρηθεὶς ποιητῆς ἐποίησεν ἐπ' αὐτῇ τὸ ἐξῆς ἐπιγράμμα.

*Ἔν τὸν ἀγήρατον πόλον αἰθέρος, ἦλιε, τέμνωρ
ἄφ' εἶδες τοιούτῳ ὄμματι πρόσθε πάθος;
μητέρα, παρθενικὴν τε κόρην δισσοῦς τε συναίμου
ἐν ταυτῷ φέγγει μοιριδίῳ φθιμένους.*

Τοιαῦτά εἰσι καὶ μόνα τὰ προϊόντα τῆς ἄλλως ὀρεινῆς καὶ λίαν πετρώδους νήσου ταύτης, ἅτινα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσιν ἀπαντῶσι μεμνημονευμένα· καὶ κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς δὲ χρόνους ὀλίγιστα ἐπ' ἴσης εἰσι τὰ τῆς Ἰκαρίας προϊόντα. Πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν, γενομένης ἀποπειρας φυτεῦσεως σταφιδαμπέλων, διὰ τῆς φιλοπονίας τῶν ἐγγχωρίων κατωρθώθη νὰ φυτευθῇ εὐρεῖα ἔκτασις, ἰδίως ἐν τῷ βορείῳ τῆς νήσου, ὥστε νῦν ἀριθμοῦνται αὐτόθι ὑπὲρ τὰς ἐκάτῳ χιλιάδας κλημάτων, παραγόντων περὶ τὰ ἑπτακισχίλια καντάρια ἐκλεκτῆς μαύρης, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σταφίδος.

Τὰ γαιώμηλά εἰσιν ἐν τῶν πρωτίστων καὶ ὠφελιμωτέρων τῆς νήσου προϊόντων· τούτων δὲ τὴν καλλιέργειαν εἰσήγαγε πρῶτος Ἀλέξανδρος τις Γλαρός, ὅστις, αἰχμαλωτευθεὶς ἐν ἀρχαίς τοῦ αἰῶνος τούτου ὑπὸ πειρατῶν καὶ ἐν Ἀλγερῇ ἐπὶ μακρὸν διατρίψας, εἶδεν ἐκεῖ τίνι

τρόπῳ καλλιεργείται τὸ φυτὸν αὐτὸ καὶ τῆς αἰχμαλωσίας λυτρωθεὶς καὶ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἐπιστρέψας, εἰσήγαγε τὴν φυτεῖαν αὐτοῦ.

Εὐρηται δ' ἐν Ἰκαρίᾳ φυτὸν τι, οὗ ὁ καρπὸς *κολοκάσι* καλούμενος ἔχει γεῦσιν κυάμου καὶ χρησιμεύει ὡς καλλίστη τροφή· ζυγίζει δ' ἕκαστος αὐτῶν μέχρι δέκα ὀκάδων, τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ εἰσι τοσοῦτο μεγάλαι, ὥστε ἐν αὐτῶν περιστρεφόμενον, δίκην χωνίου, δύναται νὰ περιλάβῃ ὕδωρ μέχρι πέντε ὀκάδων.

Ἄξια δὲ λόγου εἰσὶ καὶ τὰ ἐν Ἰκαρίᾳ γινόμενα *ροδάκια*, ἡδύτατα τὴν γεῦσιν καὶ μέγεθος ἔχοντα ὡσεὶ ἑβδομήκοντα καὶ πέντε δραμιῶν ἕκαστον· ταῦτα δὲ μεταφέρονται εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ πωλοῦνται ἐξ ἧ καὶ πλειόνων γροσίων κατ' ὄαζν.

Ἐτέρους δὲ καρποὺς ἡ Ἰκαρία παράγει *σῦκα* εἰς δύο εἶδη διακρούμενα, ὧν τὰ μὲν *βόσκυκα*, τὰ δὲ *ἀγρινάβατα* ὀνομάζονται, *ἀχλάδας*, *κάρνα*, *κίτρα*, *λιμόνια* καὶ *πορτοκάλια*, οὐχὶ μὲν ἐν πολλῇ ποσότητι, ἀλλ' ἐξαιρέτα τὴν ποιότητα, ἔτι δὲ *μέλι*, οὗ κάλλιστόν ἐστι τὸ λεγόμενον *θυμόμελι* καὶ *κηρὸν ἐκλεκτόν*.

Μέγα ἐξαγωγικὸν ἐμπόρευμα τῆς νήσου μέχρι πρό τινας ἦσαν οἱ ἄνθρακες, περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ὀπείων τὰ μάλα ἡσχολοῦντο οἱ Ἰκαριοί, καὶ οἵτινες εἰς Κωσταντινούπολιν, Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἀλλὰ ἄλλοις μεταφερόμενοι, οὐκ ὀλίγα τοῖς ἐγγωρτοῖς προσεπέριζον χρήματα· ἀλλὰ τῆς κατασκευῆς αὐτῶν καταστρεψάσης τὰ ἐπὶ τῆς νήσου δάση καὶ τέλειον αὐτῆν ἀπογυμνωσάσης τοῦ φυσικοῦ ἐκείνου καλλωπισμοῦ, ἤδη οἱ Ἰκαριοὶ μετήνεγκον τὰς ἀνθρακευτικὰς αὐτῶν ἐργασίας εἰς τὰς παρακειμένους νήσους καὶ εἰς τὴν ἀσιατικὴν ἡπειρον, ἐνθα μετέρχονται τὸ καταστρεπτικὸν αὐτῶν ἔργον, τὰ δάση εἰς ἀνθρακας μετατρέποντες καὶ ἀλλαχοῦ αὐτοὺς ἐπικερδῶς ἐκποιῶντες.

ΚΕΦΑΛ. ΣΤ'.

Νομίσματα τῶν ἀρχαίων Ἰκαρίων

Ἡ Ἰκαρία, καίτοι νῆσος μικρά, εἶχεν ὁμως ἴδια νομίσματα· περιγραφὴν δὲ τῶν περιωρισμένων ὀλίγων τοιούτων ποιούμεθα ἑνταῦθα.

Ἐπὶ τῷ ἑνὸς μέρους γυμνὴ κεφαλὴ γυναικός, ἐπὶ τοῦ ἀντιστροφῶν δὲ κεφαλὴ βροῦς καὶ ΙΚΑ.

Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους προτομὴ τῆς Περσεφόνης καὶ ΙΚΑΡΙΩΝ, ἐπὶ τοῦ ἀντιστρόφου δὲ ἡ ἀγραία Ἄρτεμις.

Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους γυνὴ καθήμενη ἐπὶ ταύρου ὀλόγουμος καὶ λεπτότατον μόνον ἱμάτιον ἀναπεπταμένον φέρουσα, ἐπὶ δὲ τὴν κεφαλὴν φοροῦσα στέφανον καὶ ΙΚΑΡΙΩΝ· ἐπὶ τοῦ ἀντιστρόφου δὲ μέρους ἡ ἀγροτέρα Ἄρτεμις.

Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους κεφαλὴ τοῦ Ποσειδῶνος, ἐπὶ τοῦ ἀντιστρόφου δὲ ἡ ἀγροτέρα Ἄρτεμις ὀρθία, ἐστραμμένη πρὸς τὰ ἀριστερά, ἔχουσα τὴν μὲν δεξιὰν χεῖρα ἐρειδομένην ἐπὶ λόγχης, ἧς τὸ ξύλον ἐστὶ κομβῶδες, τὴν δὲ ἀριστερὰν ὀπισθεν εἰς τὴν ράχιν, φέρουσα δ' ἐπὶ τοῦ ὤμου τόξον καὶ φρέτραν, καὶ ἡ λέξις ΕΚΚΑΡΙΕΩΝ.

Νομίσματα τῆς πόλεως Οἰρόης. Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους κεφαλὴ νεανική τοῦ Βάκχου ἐπὶ τοῦ ἀντιστρόφου βότρυς καὶ κάτωθεν ΟΙΝΑΙΩΝ.

Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους προτομὴ τῆς Ἀρτέμιδος· ἐπὶ τοῦ ἐτέρου δὲ βουῶς σκιρτῶν καὶ ΟΙΝΑΙΩΝ.

Νομίσματα αὐτοκρατορικά. Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους κεφαλὴ τοῦ αὐτοκράτορος Κομμόδου καὶ ΙΚΑΡΙΕΩΝ, ἐπὶ τοῦ ἀντιστρόφου δὲ κεφαλὴ πυργοφόρος γυναικὸς.

Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους κεφαλὴ ἐστεμμένη τοῦ Κομμόδου μετὰ βεδοστρυχισμένου πάγωνος καὶ κύκλω Κ. Μ. ΑΥ. ΚΟΜ. ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ· ἐκ τοῦ ἀντιστρόφου δὲ κεφαλὴ πυργοφόρος γυναικὸς καὶ ΙΚΑΡΙΕΩΝ.

ΚΕΦΑΛ. Ζ'.

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἰκαρία

Ἄραιὸς ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν ὁ τῆς Ἰκαρίας πληθυσμὸς καὶ ὀλίγα καὶ ὑπὸ ὀλίγων οἰκούμενα τὰ ἐν αὐτῇ χωρία. Περὶ αὐτῆς ὁ Ἰωσήφ Γεωργερίνης, ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἑξακοσιοστῶ ἑξηκοστῶ ἔκτῳ γράφων, λέγει. «Τὰ κυριώτερα τῶν τῆς νήσου χωρίων εἶναι πρῶτον ἡ Καρωρία ἕξ ἑκατὸν οἰκιῶν καὶ δύο ἢ τριῶν ἐκκλησιῶν, δεύτερον τὸ Στέλι περίφημον ἕνεκα τῆς ἀφθονίας τῶν ἐν αὐτῷ καρῶν καὶ τρίτον ἡ Μεσαρία. Αὐτοῖσι σώζονται ἐρείπια μεγάλης πόλεως καὶ ἐκκλησία τιμωμένη ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἁγίας Ἑλένης, ἧτις, ὡς ἐκ τοῦ κάλλους τῆς κατασκευῆς αὐτῆς τεκμαιρόμεθα, ᾠκοδομήθη κατὰ τοὺς χρόνους τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως· καίτοι δὲ δὲν ὑπάρχουσιν

οικίαι πλησίον, ἀλλ' ὅμως πλείστοι ὅσοι συνέρχονται αὐτότε χάριν εὐλαθείας καὶ κατ' ἐποχάς προσκικλοῦσιν ἱερέα ἵνα ἐπιτελέσῃ τὴν θεῖαν λειτουργίαν. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω τριῶν χωρίων, εὑρῆνται καὶ ἕτερα λίαν μικρά, καθ' ἅσασιν τὴν νῆσον ἐσκορπισμένα, ἔχοντα ὅμως εὐρεῖν ἕκτασιν· διότι πᾶσα ἐν αὐτοῖς οἰκία περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἰδίου κήπου ἢ ἀμπελώνος».

Ἄλλὰ καὶ ὁ Τουρνεφόρτιος, γράφων ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακκοσιοστῷ δευτέρῳ περὶ Ἰκάριας, λέγει. Ἄ' Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς νήσου πλείους τῶν χιλίων ψυχῶν. Αἱ δύο πρώτισται πόλεις περιλαμβάνουσιν ἑκατὸν οἰκίας περίπου ἐκάστη τούτων δὲ ἡ μὲν καλεῖται *Μεσαριά*, ἡ δ' ἕτερα *Περαμεριά*. Κῶμαι δ' ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν ἡ *Ἀράθουσαι*, ἐν ἧ τέσσαρες μόνον εὑρῆνται οἰκοί· μὴ δὲ τὸ τοιοῦτο φανῆ παράδοξον, διότι ἐν *Πλουμάρα* τρεῖς μόνον τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν, ἐν *Νέα* δύο, ἐν *Περόκι*, πλησίον τοῦ Φαναρίου, τέσσαρες, ἐν *Ὀξαῖς* πέντε καὶ ἐν *Λαγγάδα* ἑπτὰ. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ χωρίον ὀνομάζουσι μέρος, ἐν τῷ ὁποίῳ εἰς καὶ μόνος οἶκος εὑρηται».

Διεσπαρμένων καὶ τότε, ἀλλὰ καὶ τώρα, τῶν οἰκιῶν καὶ μεμακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων οὐσῶν, οἱ Ἰκάριοι δύναται τις εἰπεῖν ὅτι συγκοινωνίαν πρὸς ἀλλήλους δὲν ἔχουσιν, ἐκτὸς ἐὰν ἱερά τις τελετὴ ἢ δημοσίαι ὑπόθεσις ἀναγκάσῃ αὐτοὺς ἵνα ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέλθωσι· φιλέορτοι δὲ λίαν ὄντες, δὲν ἄνοουσι νὰ προσέλθωσιν ἀπὸ τῶν περᾶτων τῆς νήσου, ἀμα ὡς ἐκκλησία τις ἐπιτελεῖ τὴν ἐπέτειον αὐτῆς ἑορτὴν, ἵνα βοηθήσῃ χρηματικῶς ταύτῃ. Ἄλλοτε οἱ ἐγχώριοι περιορίζοντο ἐν τῷ στενωπῷ κύκλῳ τῶν θιωτικῶν αὐτῶν ὑποθέσεων, ὥστε ἐπισκέψεις, δῶρα, προσφοραὶ καὶ τὰ τοιαῦτα ἦσαν ὅλως αὐτοῖς ἀλόγιστοι· ἐπ' ἐσχάτοις ὅμως μετέλλαξαν πολὺ τὸν βίον ἐπὶ τὸ κοινωτικώτερον. Ἄλλὰ καὶ πάλιν, ἐὰν ἀνάγκη τις ὑποχρεώσῃ Ἰκάριον νὰ ζητήσῃ ἕτερον, χωρὶς νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἐκείνου οἰκίαν, καλεῖ αὐτὸν ἐκ μακρᾶς ἀποστάσεως φωνῇ στενορεῖχ, καὶ, ἂν ἐκεῖνος ἀποκριθῇ, ἄρχονται τότε συνδιαλέξεως ἕκτενοῦς, μὴ ἀλλήλους διὰ τὴν ἀπόστασιν διακρίνοντες. Αἱ δὲ φωναὶ αὐτῶν εἰσι τοσοῦτον ἠχηέσαι καὶ μάλιστα ἐὰν συνδιαλέγωνται οἱ λαλοῦντες ἰστάμενοι ἐπὶ ὀρέων, ὥστε συνεννοοῦνται ἐν ἀποστάσει ὄντες τεσσάρων καὶ πέντε μιλίων, ἰδίως δὲ ὅταν μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχῃ κοιλάς, ὀριζομένη ὑπὸ λόφων, ὅτε δίδεται μείζων ἀπήχησις εἰς τὴν φωνήν. Συμβαίνει δὲ πολλάκις πολλάκι νὰ παρέρχωνται στιγμὰι μέχρις οὗ ὁ ἦχος μεταδώσῃ τὴν φωνὴν τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον· καὶ ὅμως, χάρις εἰς τὴν λεπτοτάτην αὐτῶν ἀκοὴν καὶ εἰς τὴν ἔξιν, νοσοῦσι κάλλιστα τὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις ἀλ-

λήλων, ἐν ᾧ παντὶ ἄλλῳ καὶ διὰ στεντοροφωνικῆς ἔτι σάλπιγγος τὸ τιούτο ἤθελεν εἶσθαι δυσέφικτον.

Ὁ τῆς νήσου πληθυσμὸς οὐδέποτε' ἐξηκριβώθη διὰ τακτικῆς ἀπογραφῆς, διότι κατὰ μὲν τοὺς προγενεστέρους χρόνους οὐχ ὑπῆρχεν ὁ περὶ τριαύτης μεριμνήσων, κατὰ δὲ τοὺς καθ' ἡμᾶς, οἱ Ἰκάριοι ἀπέφυγον πάντοτε πᾶσαν νὰ παράσχωσιν αἰτουμένην τυχὸν περὶ τοῦ ἑαυτῶν πληθυσμοῦ πληροφορίαν, τῷ φόβῳ μὴ ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις ἤθελεν ἀυξήσῃ τοὺς φόρους, οὓς ἕως τότε ἐξέτινον· ὅθεν καὶ πᾶσα περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων τῆς νήσου ἀναγραφὴ ἐπὶ πιθανότητος καὶ κατὰ προσέγγισιν δύναται νὰ θεωρῆται. Γενομένης ἐν ἔτει χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ ὀγδόῳ ὑπὸ Ἰωάννου Κωλέττου, διοικητοῦ τότε ὄντος τοῦ τμήματος τῶν ἀνατολικῶν Σποραδῶν, καταστατικῆς ἀπογραφῆς, ἡ Ἰκαρία ἀνεγράφη ὡς οἰκουμένη ὑπὸ 3,110 ψυχῶν, ὧν 1650 ἄρρενος γένους καὶ 1,460 θήλεος, καὶ τούτων πάλιν 2,992 ἦσαν αὐτόχθονες καὶ 118 πᾶροι. Ἐκ τῶν κατοίκων ὑπῆρχον 47 ἱερεῖς, 5 μοναχοὶ καὶ 3 μοναχαί· περιελάμβανε δὲ ἡ νῆσος 636 οἰκίας, 23 ἐνορίας, 145 ἐξωκλήσια, 2 δημόσια οἰκοδομήματα καὶ 2 μύλους, ἧτοι ἐν ὅλαις 808 οἰκοδομᾶς· πλὴν ἄλλ' ἡ καταστατικὴ αὐτῆ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν πληθυσμὸν, φαίνεται ἡμῖν πολὺ τῆς ἀληθείας ἀφεστηκυία.

Ἡ Ἰκαρία τανῦν διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς τρία τμήματα, εἰς τὸ τοῦ Φαναρίου, εἰς τὸ τῆς Μεσαριάς, ὅπερ κατέχει τὴν βόρειον πλευρὰν τοῦ ὄρους, τοῦ χωρίζοντος τὴν νῆσον ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ πρὸς τὸ βορειοδυτικόν, καὶ εἰς τὸ τῆς Περαμερείας· ὁ δὲ ἀριθμὸς καὶ τὸ ὄνομα τῶν ἐν ἐκάστῳ τμήματι χωρίων καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῷ οἰκῶν, ὡς ἡδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσωμεν, ἔχει οὕτω.

ΤΜΗΜΑ ΦΑΝΑΡΙΟΥ

Τὸ τμήμα Φαναρίου προσέλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ φανοῦ τινος, ὑψομένου ἐπὶ τοῦ πρὸς τὴν Σάμον ἐκνεύοντος ἀκρωτηρίου τῆς νήσου Δραπάνου καὶ χρησιμεύοντος ἄλλοτε τοῖς παραπλεύουσιν ἐν ὄρῳ νυκτὸς ναυβάταις. Ἐρείπια τοῦ φανοῦ τούτου περισώζονται ἄχρι τοῦ νῦν, κοινὴ δὲ παράδοσις παρὰ τῷ λαῷ ὑπάρχει ὅτι τὸ οἰκοδομημα ἐκεῖνο ἐχρησίμεισε τόπος φυλακῆς τοῦ Ἰκάρου· ἑτέραν δὲ παράδοσιν ἀναγράφει περὶ τοῦ πύργου αὐτοῦ ὁ Ἰωσήφ Γεωργιερήνης πρὸ δύο καὶ ἐπέλεινα αἰῶνων, λέγων. «Ὁ λαὸς τῆς Ἰκαρίας, λίαν εὐπίστος τυγχάνων, σώζει παραδόσεις πολλῶν γελιοιδεστέρας ἐκεῖνων, ἃς εἶχον οἱ ἀρχαῖοι· ἐκ παρδείγματος, παραδέχεται ὅτι ἐν παντὶ ἐρείπιφ ὑπάρχει κεκρυμμένος θησαυρὸς, μετενεχθεὶς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως,

ὅτε αὐτὴ ἐξεπορήθη. Αἱ τοιαῦται παραδόσεις ἀπορρέουσιν ἐκ διαφόρων αἰτιῶν, εἴτε δῆλον ὅτι ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ περὶ παντός μέρους λέγειν τι, εἴτε ἐκ τῆς πολλῆς τοῦ ἀμαθοῦς λαοῦ εὐπιστίας· ἀποβαίνουσι δὲ πάντοτε ζημίαι μὲν πρόξενοι τοῖς ἐπιχωρίοις, μεγάλης δὲ ὠφελείας τοῖς τούρκοις. Μία τῶν τοιούτων παραδόσεων εἶναι ὅτι ἐν τοῖς περίξ τοῦ ἀρχαίου πύργου τοῦ Ἰκάρου ἐκρύπτετο θησαυρὸς πολὺς, ἐνταφείς πρὸ τεσσαράκοντά που ἐτῶν ὑπὸ ἀσιατῶν, ἐν ὥρᾳ νυκτὸς ἐλθόντων· γέρων δὲ τις, μεθ' οὗ συνωμίλησα, εἶδε τοιούτους ἐργαζομένους, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ μέρος, εἰ μὴ ὅτε ἐκεῖνοι διὰ τῶν πλοίων αὐτῶν ἀνεχώρησαν, εὔρε δὲ τὸ σῶμα ἀνθρώπου φονευθέντος, τὸν ὅποιον ὑπέθετεν ὅτι ἐκεῖνοι ἐθυσίασαν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ τόπου ἢ εἰς τὸν ἄγγελον φύλακα τοῦ θησαυροῦ. Προσέτι ἔλεγεν ὅτι πρὸ τοῦ τοιούτου συμβεβηκότος, τὸ μέρος ἐκεῖνο κατφκεῖτο ὑπὸ πνεύματος μκυροειδοῦς, συνεχῶς ἐπιφαινομένου καὶ τρώγοντος ἐκ τῶν βοῶν ἓνα τοῦλάχιστον κατ' ἔτος· ἀπὸ τίνος ὅμως χρόνου τὸ πνεῦμα εἶχε γίνεαι ἄφαντον καὶ οὐδένα οἱ γεωργοὶ ἀπέβαλλον βοῦν. »

Πρωτεύουσα τοῦ τμήματος Φαναρίου καὶ ὀλοκλήρου τῆς νήσου εἶναι ὁ Ἅγιος Κήρυκος, χωρίον οὕτω κληθὲν ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ ἄλλοτε ὑπάρχοντος ναοῦ, τῶν ἐπ' ὄνοματι τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἰουλίτης καὶ Κηρύκου τιμωμένου, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἐκτίσθη ὀψιαιτερον ὁ τανὺν ὑπάρχων ἐπ' ὄνοματι τοῦ ἁγίου Νικολάου ναός. Τὸ χωρίον τοῦτο, ἐν τῷ ὁποίῳ οἰκεῖ ὁ δικαιοκτῆς, ἐδρεύει δὲ τὸ δικαστήριον καὶ πᾶσα ἄλλη συνεστηκυῖα ἀρχή, περιλαμβάνει ἑκατὸ τριάκοντα οἴκους· παρακαίνεται δὲ αὐτῷ ἀγροκήπια, ἐγνωσμένα ὑπὸ τὸ ὄνομα Κώμη, διότι, φαίνεται ὅτι τὸ μέρος, ὠκημένον ὄν ἄλλοτε, ἀπετέλει κώμην, ἧς οἱ κάτοικοι, ἕνεκα διαφορῶν λόγων, ἀπεχώρησαν εἰς τὸ δέκα που στιγμὰς ἀπέχον αὐτῆς χωρίον Παναγία, περὶ οὗ κατωτέρω ἔσται λόγος. Χωρία δὲ τοῦ τμήματος Φαναρίου εἰσὶ τὰ ἐπόμενα.

Τζουρέρο, κώμιον ἐξ εἰκοσιν οἴκων.

Χριστὸς ἢ Λακέδες, κώμιον ἐκ τριάκοντα οἴκων καὶ τὸ ὄνομα προσλαμβάνον ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ ὁμωνύμου ναοῦ· διότι ἐν Ἰκαρίῳ πολλοῖς τῶν χωρίων δίδοται ὄνομα τὸ τοῦ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχοντος ναοῦ.

Ἅγιος Γρηγόριος, ἢ Γλαρέδες χωρίον ἐκ τεσσαράκοντα οἴκων.

Ἅγιος Παρτελεήμων ἢ Κρατζάτοι, χωρίον ἐκ τριάκοντα οἴκων.

Παναγία Κοίμησις καὶ *Μαρμάρια* καὶ *Μπαφουγάτα* ἄλλως λεγόμενον, χωρίον ἐξ ἐβδομήκοντα οἴκων, οὗ οἱ κάτοικοι, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, προῆλθον ἐκ Κώμης.

Εὐαγγελίστρια ἄλλως καὶ *Κουρτουρᾶ* λεγόμενον, χωρίον περιλαμβάνον τριάκοντα πέντε οἴκους. Κάτωθεν τοῦ χωρίου, ἐντὸς σπηλαίου

ἀναβρῦζουσι πηγαὶ θερμαὶ θειοῦχοι, νιτροῦχοι, μαγκανησοῦχοι καὶ ποτασσοῦχοι, *Θέρμα* κοινῶς καλούμεναι.

Ὁξαί, χωρίον περιλαμβάνον πενήτηντα οἴκους μετὰ τῶν ἐν τῇ παρακειμένῃ θέσει *Μαυρικιάτῳ* ἀπὸ τινος γαιωκτῆμονος Μαυρικη ὑπαρχόντων.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω χωρία ἐνὶ ὀνόματι καλοῦνται *Κάτω Πόδες*, διότι, πλὴν τοῦ ἁγίου Κηρύκου, εἰσὶν ὄρεινά καὶ πρὸς αὐτὰ ρέουσι τὰ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους κατερχόμενα ὕδατα.

Μαυράτο, χωρίον ἀπέχον τῶν Ὁξῶν, ὡσεὶ δύο ὥρας, περιλαμβάνον δὲ εἴκοσι πέντε οἴκους καὶ τὸ ὄνομα προσλαβὼν ἀπὸ τοῦ πρώτου οἰκιστῆρος, Μαύρου καλουμένου.

Καταφῦδι χωρίον ἐξ ἑβδομηκοντα οἰκιῶν μετὰ ἐκκλησίαις ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τιμωμένης. Ὑπὸ τὸ ἅγιον βῆμα τῆς ἐκκλησίας ταύτης ὑπάρχει καταθόρα, ἐκβάλλουσα εἰς τὸν ὠσεὶ δύο καὶ ἡμίσειαν ὥρας ἀπέχοντα ὄρμον τοῦ ἁγίου Μάρκου· λέγεται δὲ ὅτι, πειρατῶν ποτε ἐπελθόντων καὶ τὸ χωρίον περικυκλωσάντων, οἱ ἐγγώριοι, τῇ ὁδηγίᾳ ἱερέως τινός, φέροντες κηρία εἰσῆλθον ἐν τῇ καταθόρα καὶ δι' αὐτῆς, καταθόντες εἰς τὸν ὄρμον τοῦ ἁγίου Μάρκου, ἐσώθησαν, διαλαθόντες τοὺς πειρατάς, αἵτινες ἐπὶ μακρὸν ἀνέμειναν εἰς μάτην ἐξῴθεν τοῦ χωρίου ἵνα τοὺς ἐν αὐτῷ αἰχμαλώτους συλλάβωσιν. Ὅθεν οὐδὲν ἄπορον ἂν τὸ ὄνομα *Καταφῦδι* προήλθεν ἐκ παραφθορᾶς τῆς καταφυγῆς, ἣν ἐν τῇ καταθάρᾳ εὑρον οἱ κινδυνεύσαντες ἐγγώριοι.

Περδίκι, χωρίον λίαν εὐάερον καὶ περιέχον ὀγδοήκοντα οἴκους.

Μωλιπό, κώμιον ἐξ εἴκοσιν οἰκῶν.

Πλωμάρι, κώμιον τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν οἰκῶν περιλαμβάνον.

Μοροκάμιτι, κώμιον ἐξ εἴκοσιν ἐπ' ἕτης οἰκῶν. Τούτου παράκειται τὸ *Καραβόσταμο*, ὄρμισκος, ἐν τῷ ὁποίῳ, εὐδίας οὐσης, ὄρμιζονται τὰ τῶν ἐγγωρίων πλοιάρια· παρὰ τὴν ἀκτὴν δ' αὐτοῦ εὑρήνεται ὠκοδομημένοι εἴκοσι πού οἴκοι.

Γέρορτας, χωρίον περιλαμβάνον τεσσαράκοντα οἴκους.

Περίγον, κατὰ παραφθορὰν πάντως τῆς λέξεως περιχώρα. χωρίον περιλαμβάνον ὀγδοήκοντα δύο οἰκίας καὶ εἰς δύο συνοικίας διαιρούμενον, τὴν Ἄνω καὶ τὴν Κάτω.

Τρεῖς Ἱεράργαι, κώμιον ἐξ εἴκοσιν οἰκῶν, τὸ ὄνομα προσλαμβάνον ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ ἐκκλησίας. Εἰς ἀπόστασιν δὲ δύο ὥρων ἀπ' αὐτοῦ ἀναβλύζει πηγὴ σιδηρούχων ὑδάτων, καλουμένων κοινῶς *Θερμα Μοραστηρίου*, ἐπὶ τῆς ὀχλάσσης.

Τοιαῦτά εἰσι τὰ τοῦ τμήματος Φναρίου χωρία, περιλαμβάοντα ἐν ὄλῳ ὀκτακοσίας δύο οἰκίας.

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΑΡΙΑΣ

Τὸ τμήμα τοῦτο λαμβάνει τὸ ὄνομα ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ. διότι κατέχει τὰ ἐν τῷ μέσῳ τῆς νήσου μέρη· ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τῶν ἐπομέων χωρίων.

Νά, κατὰ ληξίς πάντως τῆς λέξεως *Λιμένα* ἢ *ναῦς*, διὰ τὸ σύντομον *Νά* λεγόμενον, κώμιον ἐκ δώδεκα οἰκῶν. Αὐτόθι φαίνεται ὅτι ἦτο λιμενίσκος τὸ πάλαι, ὃν οἱ ἐγχώριοι, ἵνα ἀπαλλαγῶσι τῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν, προσέχωσαν διὰ κορυφῶν δένδρων, οὐ μικρὸν εἰς τοῦτο συντελέσαντος καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Μεσαρίας πηγάζοντος, ὕλας δὲ παντοίας κατὰ τὸν ροῦν αὐτοῦ συμπαρασύροντος καὶ εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἐκβάλλοντος ποταμίσκου τῆς *Χάλαρης*. Εἰς τὸν ποταμίσκον δὲ τοῦτον χύνονται τὰ ὕδατα δύο μικροτέρων ποταμίων, τοῦ *Γεμελίου*, οὕτω κληθέντος διότι ἐν αὐτῷ ἐπνίγησάν ποτε δύο παιδία γέμελα, ταῦτόν εἰπεῖν δίδυμα, καὶ τῶν *Καρῶν*, τὸ ὄνομα προσλαβόντος ἀπὸ τῶν αὐτόθι ἄλλοτε πολλῶν φουμένων καρῶν. Λέγεται κατὰ παράδοσιν ὅτι ἐν τῷ στομίῳ τοῦ λιμενίσκου ὑπῆρχε τὸ πάλαι ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς κρατούσης ἀνατεταμένη τῇ χειρὶ μῆλον καὶ ὅτι τὸ ἄγαλμα αὐτὸ ἐχώσθη ἐν τῷ λιμενίσκῳ, ἐν κειρῷ δὲ εὐδίας διακρίνεται τὸ μέχρι τῶν μαστῶν μέρος αὐτοῦ· προστιθέασι μάλιστα οἱ ἐγχώριοι ὅτι πολλοὶ πολλάκις ἀπεπειράθησαν ἵνα ἐκ τῆς θαλάσσης ἐξγάγῃσι τὸ ἄγαλμα, ἀλλὰ ἐκεῖνο δὲν ἐπέτρεψε τὸ τοιοῦτο. Αὐτόθι εὑρηται καὶ ναὸς ἀρχαῖος, ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Εἰρήνης τιμώμενος.

Εὔδηλος, πρωτεύουσα τοῦ τμήματος, ἀπέχουσα τοῦ *Νά*, ὡσεὶ πέντε ὥρας, καὶ ἡμίσειάν που ὥραν ἀπὸ τῆς θαλάσσης, περιλαμβάουσα δὲ ὡσεὶ ἐβδομήκοντα οἴκους. Ἐν τῷ πρὸ τοῦ χωρίου τούτου ὀρυίσκῳ, ὅστις τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο *Ἴστοί* καὶ ἔνθα τανῦν εὑρηται ἀποθῆκαι τινες, προσορμίζονται ἐνίοτε καὶ τὰ τῶν ἐγχωρίων πλοῖα.

Κά ἢ *Ἀκαμάτρα*, χωρίον περιέχον ἐξήκοντα οἴκους.

Δάφνη, κώμιον ἐκ τριάκοντα οἰκῶν.

Πλατάνι, κώμιον ἰσαριθμούς οἴκους περιλαμβάνον.

Πετροπούλι, κώμιον ἐξ εἰκοσιν οἰκιῶν.

Κοτσίκια, κώμιον εἴκοσι καὶ ὀκτώ οἴκους περιλαμβάνον.

Ἀράθουσα, χωρίον συγχείμενον ἐκ τεσσαράκοντα οἰκῶν.

Ντρούζουλα, κώμιον ἐξ εἰκοσιν οἰκιῶν.

Πλάγια, κώμιον τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν οἰκιῶν περιλαμβάνον.]

Καὶ τοιοῦτος μὲν εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ τμήματι Μεσαριᾶς χωρίων, περιλαμβανόντων τριακκοσίους τριάκοντα οἴκους· ἐν τῷ τμήματι δὲ αὐτῷ σώζονται ἐρείπια ἀρχαίου τείχους, ἔχοντα ὕψος ὑπὲρ τὴν ὀργυιᾶν καὶ ἀνήκοντος εἰς φρούριόν τι πιθανῶς. Αὐτόθι δὲ ᾠκοδόμηται καὶ ἐκκλησία ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου τιμωμένη μετ' ἀρχαίων στηλῶν, ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος ἴσως εἰλημμένων.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΑΜΕΡΙΑΣ

Καὶ τὸ τμήμα τοῦτο προσλαμβάνει τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ, ὡς ὄν τὸ πέραν τῆς Μεσομεριᾶς· ἀποτελοῦσι δὲ αὐτὸ τὰ ἐπόμενα χωρία.

Φρυδάτορ, χωρίον ἐκ τριάκοντα πέντε οἰκιῶν.

Μάραθον, κώμιον ἐκ πεντεκαίδεκα οἰκιῶν.

Πηγὴ, κώμιον ἐκ δώδεκα οἰκιῶν.

Σταῦλος, χωρίον ἐκ τριάκοντα οἰκιῶν.

Λαφαγάδες, χωρίον ἐκ τριάκοντα ἐπ' ἴσης οἰκιῶν.

Ράγαις, ὑπὸ τὸ τοιοῦτο ὄνομα γνωρίζονται τέσσαρες συνοικίαι, μᾶλλον ἀλλήλων διεστώσαι καὶ ἀπὸ τῶν ἐν αὐταῖς ἐκκλησιῶν, τῶν τιμωμένων ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας, τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου καὶ τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τὴν κλῆσιν προσλαμβάνουσαι, καὶ συνιστάμεναι ἐξ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε οἰκῶν ἐν συνόλῳ.

Μαγκαρίτης, κώμιον ἐκ πεντεκαίδεκα οἰκῶν.

Καρχινάγρι, κώμιον ἐξ εἴκοσι οἰκῶν.

Κοριάδες, κώμιον τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν οἰκῶν περιλαμβάνον.

Βρακάδες, κώμιον ἐκ πεντεκαίδεκα οἰκῶν συνιστάμενον.

Λαγκαδά, κώμιον ἐκ πεντεκαίδεκα ἐπ' ἴσης οἰκῶν, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ καυχῶνται ὡς ὄντες παλαιοί, δῆλον ὅτι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς νήσου κατοικῶν, ἀληθῶς δὲ διατηροῦσιν ἐν τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν πολλὰς ἀρχαίας ἑλληνικὰς λέξεις, παρεφθαρμένως αὐτὰς προφέροντες.

Τὰ τελευταῖα πέντε κώμια καλοῦνται ὁμωνύμως τῷ ἀκρωτηρίῳ, ἐφ' οὗ κείνται, ἐν ὀνόματι, *Πάπας*, διότι, κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν, πάπας τις, ἐκ Ρώμης εἰς Κωνσταντινούπολιν μεταβαίνων, ἀπέβη εἰς τὸ μέρος τῆς Ἰκαρίας ἐκεῖνο, ἐξ ἀντιπνοίας ἀναγκασθεὶς καὶ παρεμεινεν ἐπὶ τινα χρόνον, ἱερουργήσας μάλιστα ἐν τινι αὐτόθι ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἄχρι τοῦ νῦν περιωζομένη. Καὶ εἰ μὲν ἡ παράδοσις βασιζέται ἐπὶ τῆς ἀληθείας, ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν ἐν ὁμῶς

πράγματι πρωθιεράρχης Ρωμαῖος ἐπάτησέ ποτε τὴν τοῦ Ἰκάρου νήσον, ὁ τοιοῦτος ἦτο ἢ ὁ πάπας Ἀγαππητός, ἀπελθὼν, κατὰ φεβρουάριον τοῦ ἔτους 536, καθ' ὃν χρόνον δῆλον οὖν ἐμκίμετο ἢ τοῦ Εὐτυχίου αἵρεσις, εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐν ἣ καὶ ἀπεβίωσε τῇ 17 ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἢ ὁ πάπας Βιγίλιος, μεταβαίνων τῷ ἔτει 553 εἰς Βυζάντιον ἵνα παραστῇ εἰς τὴν πέμπτην οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἢ ὁ πάπας Βονιφάτιος Ζ', μεταβαίνων ἐκεῖσε καὶ ἀποβιώσας ἔτει 985.

Καὶ τοιοῦτος μὲν εἶναι ὁ ἀριθμὸς καὶ τῶν ἐν τῷ τμήματι Περαιμεριᾶς χωρίων, περιλαμβανόντων οἴκους ἐν ὅλοις τριακοσίους ἐνενηήκοντα δύο· κατὰ δὲ τὴν ἀνωτέρω ἀπαριθμησιν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἰκαρίᾳ οἰκιῶν ἀνέρχεται εἰς χιλίας πεντακοσίας εἴκοσι τέσσαρας. Ἀλλὰ ταύταις δέον νὰ προσθίσωμεν ἑτέρας τριακοσίας, αἵτινες ὑπάρχουσι ἀπανταχοῦ τῆς νήσου ἀνα δύο ἢ τρεῖς καὶ τέσσαρες ὁμοῦ καὶ ἀποτελοῦσι μὲν χωριά, ὡς οἱ ἐγχώριοι τοὺς ὀλιγαριθμούς τούτους συνοικισμούς ὀνομάζουσι, δὲν ἔχουσι δὲ ἰδιαιτέρον ὄνομα ἢ καθ' ὃ ἕκαστος ἀρέσκειται ὀνομάζει· ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκιῶν ἐν συνόλῳ δύναται νὰ ὑπολογισθῇ εἰς χιλίας ὀκτακοσίας εἴκοσι τέσσαρας, ἐὰν δὲ ὁ ἀριθμὸς οὗτος πολλαπλασιασθῇ ἐπὶ ἑξ, διότι τοιοῦτος κατὰ μέσον ὄρον εἶναι ὁ πληθυσμὸς ἐκάστης οἰκογενείας ἐν Ἰκάρῳ, ἔχομεν ἐν ὅλοις δέκα χιλιάδας ἑνεακοσίας τεσσαράκοντα τέσσαρας, καὶ τοιοῦτον, ὡς ἔγγιστα, ὑπολαμβάνομεν τὸν πληθυσμὸν τῆς νήσου. Κατὰ δὲ τὸ ἡμερολόγιον τῆς Νομαρχίας τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ τὸν Ναυτικὸν Ὀδηγὸν (Ρεχμπερί Δεργιά), ἢ Ἰκαρία κατοικεῖται ὑπὸ δωδεκακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων ἀτόμων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνθρώκων καὶ γεωργῶν, περιλαμβάνει δὲ εἴκοσιν ἐν ἐργαστήρια, τρεῖς μονάς, δώδεκα σχολεῖα, ἐν οἷς φοιτῶσι τετρακόσιοι τριάκοντα ἑπτὰ παῖδες, τέσσαρα λωβοκομεῖα· προσέτι ἡ νῆσος ἔχει δωδεκακισχιλίους πού αἰγας, χίλια πεντακόσια πρόβατα, τετρακοσίους βόας, πεντακοσίους χοίρους, εἴκοσιν ἡμίονους καὶ ἑκατὸν ὄνους.

ΚΕΦΑΛ. Η'.

Διοίκησις τῆς νήσου

Ἡ Ἰκαρος, ὑπαγομένη διοικητικῶς εἰς τὴν γενικὴν σατραπείαν τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀρχιπελάγους, ἧς ἔδρα εἶναι ἡ Ρόδος, διοικεῖται ὑπὸ διοικητοῦ τίτλον καὶ μακχάμη φέροντος καὶ διοριζομένου ὑπὸ τοῦ γενικοῦ

σατράπου τοῦ ἀρχιπελάγου· καὶ ἐπ' ἐσχάτοις μὲν, τῶν περιστάσεων μεταβληθεῖσάν, οἱ νησιῶται οὗτοι ἦλθον εἰς στενωτέραν σχέσιν πρὸς τοὺς κυριεύοντας αὐτῶν ὀσμανίδας, τὸ πρὶν ὁμῶς οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην εἶχον πρὸς αὐτοὺς συνάφειαν. Οἱ Ἰκάριοι, λέγει ὁ Ἰωσήφ Γεωργιερήνης, εἰσὶν εὐτυχέστατοι, διότι ἕνεκα τῆς αὐτῶν πτωχίας οὐδαμῶς παρενοχλοῦνται ὑπὸ Τούρκων, οἵτινες λίαν ἐξευτελιστικὸν θεωροῦσι νὰ ἔλθωσι παρ' αὐτοῖς· μένουσιν ἄρα ἡσυχοί, ἐκτινόντες κεφαλικὸν τινα φόρον καὶ διοικούμενοι ὑπὸ προεστώτων, ἐκλεγομένων παρ' αὐτῶν καὶ καθήκων ἐχόντων νὰ εἰσπράττωσι τὸν φόρον καὶ εἰς τὸν τῆς Χίου διοικητὴν αὐτὸν προσκομίζωσι. Κατὰ τὴν παράδοσιν, ἀτάσθαλόν τινα ἀγᾶν, καταπιέζοντα αὐτούς, οἱ Ἰκάριοι, ἰδόντες ὅτι δὲν ἠδύναντο ἐκ ποδῶν νὰ ποιήσωσιν, ἄλλ' ἢ φρονεῦντες, ὠδήγησαν αὐτόν, περιοδεύοντα τὴν νῆσον, εἰς κρημνωδὲς τι μέρος, δῆθεν πρὸς εὐωχίαν, καὶ ἐκεῖ ἔκαμαν συγκοῦδουρον, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, κατακρημνίσαντες ἐθανάτωσαν· ὅτε δέ, τοῦ πράγματος γνωσθέντος, ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις ἐπεμφεν ἀπεσταλμένον ἵνα ἐρευνησῆται περὶ τοῦ φόνου καὶ τοὺς ἐργάτας αὐτοῦ συλλαβῶν τιμωρήσῃ, τότε οἱ Ἰκάριοι, προσελθόντες τῷ ἀπεσταλμένῳ, ὡμολόγησαν ἐν βοῇ ὅτι ἐτελέσθη μὲν ὁ τοῦ ἀγᾶ φόνος, ἀλλ' ὅτι τὸν φόνον ὄλ' ἡμεῖς ἀγέρτη ἐτελέσαμεν. Ὁθεν καὶ ἐκεῖνος, ἀδυνατῶν νὰ τιμωρήσῃ ἅπαντας ὡς αὐτουργούς τοῦ ἀδικήματος, ἰδὼν δὲ καὶ τὴν ρυπαρότητα καὶ γυμνότητα αὐτῶν, ἀπῆλθεν, ἀπαξιώσας νὰ καταγγείλῃ τινὰ ὡς ἔνοχον, διότι ἔσπευσαν, φαίνεται, οἱ πάντες νὰ παραστῶσιν ὡς πένητες καὶ ζητήσωσι καὶ ἐλεημοσύνην παρ' αὐτοῦ ἵνα πορισθῶσιν ἄρτον καὶ ἱμάτια δι' ἑαυτοῦς τε καὶ διὰ τὰς πειναλέας καὶ γυμνηλάς δῆθεν οἰκογενείας αὐτῶν.

Ὅποιοι ἦν ὁ ἐν ἀρχῇ ὑπὸ τῶν Ἰκαρίων ἐκτινόμενος φόρος, περὶ τούτου οὐδαμῶς ὁ Ἰωσήφ Γεωργιερήνης ἀναγράφει τι· κατὰ δὲ τὸν Τουρνεφόρτιον, οὗτοι ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ δευτέρῳ, οἱ Ἰκάριοι ἐξέτινον κεφαλικὸν μὲν φόρον πεντακοσίων εἴκοσι πέντε σκούδων, δι' ἄδειαν δὲ ὑλοτομίας καὶ ἐξαγωγῆς τῆς ξυλείας ἐκ τῆς ἑαυτῶν νήσου, ἕτερα ἐκατὸ τριάκοντα σκούδα τῷ τελῶνι τῆς Χίου. Ἡμεῖς δὲ ἠκούσαμεν παρ' Ἰκαρίων, καὶ αὐτῶν παραλαβόντων τὸ τοιοῦτο παρὰ πρεσβυτέρων, ὅτι ἀνὴρ τις, Γεώργιος Τρουλίτης τοῦνομα, εἰς ἔριδας πρὸς τοὺς συνεγχωρίους αὐτοῦ περιελθὼν, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ὑποβάλλῃ μὲν τῇ Τουρκικῇ κυβερνήσει τὰ ἑαυτοῦ παράπονα, τιμωρήσῃ δὲ καὶ τοὺς ἐναντίους αὐτοῦ· ἵνα δὲ ἐπισπάσῃται τὴν προσοχὴν τοῦ Σουλτάνου, εἰσέπλευσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔχων ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀντὶ ἰστίων κλάδους δένδρων. Ὁ δὲ Σουλτάνος ἀπὸ τῶν ἀνγκυρόρων ἰδὼν τὸν κατὰπλου τοῦ παρα-

δόξου ἐκείνου πλοίου καὶ ἐρωτήσας καὶ μεθῶν τὸ αἷτιον, ἐδικαίωσε μὲν τὸν Ἰακρίον, ὥρισε δὲ τὸ ποσὸν τοῦ ἐτήσιου φόρου ἢ, τουρκικώτερον εἰπεῖν, ἔκαμε μαγτοῦ τὴν Ἰακρίαν ἀντὶ γροσίων τριάκοντα δύο. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἡ Ἰακρία, περιληφθεῖσα ἐν τῇ τετρανήσῳ, ἦν ἀπήρτιζον αἱ νῆσοι Ἰακρία, Πάτμος, Λέρος καὶ Κάλυμνος, ὑπεβλήθη εἰς τὴν πληρωμὴν ὠρισμένου ἐνιαυσίου φόρου κατὰ τὸ ἐπόμενον Διάταγμα τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ.

« Ἦγεμῶν τῶν ἐνδοξῶν ἡγεμόνων, μεγάλε ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ περικλεέσιν ἐξουσιασταῖς, κάτοχε τῆς ὑψηλότητος καὶ λαμπρότητος, ὃ ἐλέει πλείεσθ τοῦ ὑψίστου παμβασιλείως διορισθεῖς ἐνδοξος ὕπατος τῆς ἐπαρχίας Καρίας καὶ ἐξουσιαστής τῆς Ρόδου Σουκρῆ πασᾶ, δικαιοῦζέσθω ἢ εὐδαιμονία σου. Ἄμα φιλῆσθ ὃ ὑψηλός οὗτος προσκυνητὸς Ὅρισμός γνωστὸν γενέσθω σοι ὅτι, οἱ κάτοικοι τῶν ἐν τῇ Ἄσπρῃ Θυλίσῃ εὐρισκομένων τεσσάρων νήσων, δηλὸν ὅτι τῆς Ἰακρίας, τῆς Πάτμου, τῆς Λέρου καὶ τῆς Καλύμνου, εἰ καὶ ἐνίοτε κατὰ προγενεστέρους χρόνους δὲν ἐφυλάχθησαν, κατὰ τὸ πρόπον, ἀπὸ τοῦ νᾶ καταστῶσιν ἔνοχοι διαφόρων εἰδῶν ἀτοπημάτων καὶ τιμωρίας διὰ τοῦτο ἄξιοι, ἔνεκα τῶν κακουργιῶν καὶ δολιοτήτων τῶν ἐκ διαλειμμάτων ἀναφαινομένων ἀναμέσον τῶν νήσων πλοίων τῶν κλεπτῶν καὶ κακοποιῶν, ὅπερ καὶ εἰς τὰς βασιλικὰς μου περιήλθεν ἀκόλας, ἐν τούτοις δίκαιον εἶναι ὅσοι τῶν ἐν τῇ ὑψηλῇ μου βασιλείᾳ ραγιάδων πληρώουσι τὸ χαράτζιον καὶ εἰσιν ἐδραῖοι ἐν τῇ ὑπακοῇ καὶ ὑποταγῇ, νὰ ἐπαναπαύωνται εἰρηναίως ἐν ταῖς στρωμαῖς αὐτῶν ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν καὶ κοσμοκρατορικὴν μου σκιάν, προσφυλασσόμενοι ἐκ τῶν συμβαινουσῶν ἀδικιῶν καὶ τιμωριῶν, κατὰ τὴν πασίγνωστον ἀγαθοποιὸν βασιλικὴν μου ἔρεσιν, ὡς ἐντεθραμμένοι ἐν τῇ ραγιαλικίῳ. Διὰ ταῦτα, τῶν προμνημονευθειῶν νήσων οὐσῶν ἐκπαλαι ὑπὸ τῇ κυριότητι τῆς Ρόδου, καὶ τῶν κατοικούντων αὐτὰς τυγχάνοντων ὑποτελῶν τῇ ὑπερλάμπρῳ μου βασιλείᾳ, ἢ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ ἡσυχίας αὐτῶν εὐσπλαγγχία μου, ἔτι μᾶλλον ἐπιτεινομένη, ἐπικυροῖ τὰ πρότερα αὐτῶν προνομία καὶ τὸν ἀποκεκομμένον ἐτήσιον αὐτῶν φόρον καὶ ὠρισμένην καὶ προσήκουσαν ποσότητα. Τούτου δ' οὕτως ἔχοντος, δέον νὰ μὴ παρενοχλῶνται ἐξ ἄλλων ὁμοίων βαρῶν καὶ πορευοχλήσεων καὶ ἀπὸ τῶν δολιοτήτων τῶν κακούργων, ὅπερ τυγχάνει καὶ χρεωδέστατον. Οὕτω δὲ βεβαιωθείσῶν τῶν ἀρχῆθεν προνομιῶν τῶν προμνησθειῶν νήσων, ἐφ' ὅσον οἱ ἐν αὐταῖς οἰκοῦντες μένουσι στρεφόμενοι ἐν τῇ κέντρῳ τοῦ ραγιαλικίου καὶ τῆς ὑποταγῆς, θέλουσιν ἐκτίνει κατ' ἀποκοπὴν ἐτήσιον φόρον ὀγδοήκοντα χιλιάδων γροσίων, κατὰ τὰς καταστάσεις καὶ δυνάμεις αὐτῶν, ἀληθῶς καὶ δικαίως τοῦτον διανέ-

μοντες ἀλλήλοις καὶ διαμοιράζοντες· τὸν φόρον δὲ τοῦτον θέλουσιν ἐκ-
 τίνει καὶ παραδίδει τοῖς κατὰ κειρὸν ἐξουσιασταῖς τῆς Ρόδου εἰς δύο
 δόσεις, ἀρχομένως ἀπὸ πρώτης μαρτίου τοῦ αἰσίου χιλιοστοῦ διακο-
 σιοστοῦ πεντηκостоῦ ἔτους. Καθόσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν διαφύλαξιν
 αὐτῶν ἐκ τῶν κακοπραγιῶν καὶ δολιοτήτων τῶν ἀχρείων καὶ κλεπτῶν,
 περὶ τούτου θέλουσι φροντίζει οἱ τῆς Ρόδου ἐξουσιασταί, διὰ τῆς βου-
 λῆς καὶ τῆς γνώμης τῶν ὁποίων θέλουσι περαιούσθαι καὶ ἐκτελεῖσθαι
 πᾶσαι αἱ συμπίπτουσαι αὐτῶν ὑποθέσεις. Πρὸς τοῦτο θέλουσιν ἐξ
 αὐτῶν στέλλει εἰς τὴν νῆσον Ρόδον ἐπιτροπεῖαν ἐξ ἀνδρῶν πιστῶν καὶ
 καλοκἀγάθων ἵνα μένωσι καὶ διατρίβωσιν ἐκεῖ, ἐν ὑποταγῇ εἰς τὴν
 ὑψηλὴν μου καὶ αὐτοκρατορικὴν θέλησιν. Περὶ τούτων πάντων ἐξε-
 δόθη ἐκ τῆς κραταιᾶς μου βασιλείας προσκυνητῶς καὶ περιδοξῶς Ὀρι-
 σμὸς ὅπως πάντες λήθωσι γνώσιν καὶ πράττωσι καὶ ἐνεργῶσι συμφῶ-
 νως τοῖς περιεχομένοις ἐν αὐτῷ τῷ λαμπροτάτῳ μου καὶ βασιλικῷ
 Ὀρισμῷ. Καὶ σὺ λοιπόν, ὦ πασᾶ, σὺ ὁ διακληφθεὶς, ἐν ὅσῳ οἱ ρηθέν-
 τες ραγιάδες δὲν κατεργάζονται πράξεις ἐναντίας τοῦ ἐκ προγόνων
 ραγιαλικίου αὐτῶν, ἐκτίνουσι καὶ σοὶ παραδίδουσι τὸν προμνησθέντα
 ἐτήσιον φόρον τῶν ὀγδοήκοντα χιλιάδων γροσίων εἰς δύο δόσεις καὶ ἐν
 τῷ ὀρισμένῳ χρόνῳ, μὴ ἐπίτερετε νὰ προσγίγνηται αὐτοῖς οὐδενὸς εἰ-
 δους τιμωρία ἢ παρενόχλησις εἴτε ἀπὸ μέρους σοῦ εἴτε ἀπὸ μέρους
 οἰουδήποτε ἄλλου, τούναντίον δὲ πᾶρεχε αὐτοῖς, ὅσῳκις προσέρχονται
 σοι, πᾶσαν ὑπεράσπισιν καὶ προστατείαν καὶ διαφύλασσε αὐτοὺς ἀπὸ
 τῶν ἐπισκηπτουσῶν κακοπραγιῶν καὶ δολιοτήτων τῶν εἰρημένων κλε-
 πτῶν καὶ κακοποιῶν, τὰς τε παρεμπιπτούσας αὐτῶν ὑποθέσεις ἐξέ-
 ταξε καὶ διευθετεῖ, ἃς ἤθελον ὑποβάλλει σοι, γνώμη καὶ ἀποφάσει τῶν
 ἐξ αὐτῶν ἐκλεχθέντων καὶ παρὰ σοὶ ἐλθόντων καὶ τὰς διατρίβας ποι-
 ουμένων ἐπιτρόπων αὐτῶν. Γενέσθω δὲ ἀντίγραφον τοῦ ὑπερλάμπρου
 μου Ὀρισμοῦ καὶ δοθῆτω εἰς χεῖρας τῶν προμνησθέντων ραγιάδων ἵνα
 γνώσιν αὐτοὶ τε καὶ πᾶς ἕτερος λήθωσιν ὅτι τοιαύτη ἐστὶν ἡ ἐμὴ
 ἀπόφασις καὶ αὐτοκρατορικὴ θέλησις· σὺ δὲ ταῦτα γνοὺς, ἐκτέλει
 ἅξιποτε καὶ ἐνδελεχῶς τὰ διατασσόμενα, ἀσχολούμενος περὶ τὴν τού-
 των πρᾶξιν καὶ ἐνεργεῖαν, ἐν ἣ ὄρισται τάξει, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς
 τοῦ ἐναντίου. Καὶ δὴ ἐκδέδοται ὁ παρῶν ὑπερλάμπρος Ὀρισμὸς ἵνα,
 ὅπου ἂν οὗτος φθάσῃ, κατὰ τὴν ὀφειλομένην ὑπακοὴν καὶ εὐπίθειαν,
 ἢ σεβαστῶς καὶ ἀκεραίως ἐκτελεῖται· σὺ δὲ αὐτὸν λαβὼν, πράττε συμ-
 φῶνως καὶ τῷ ἱερῷ μου σημείῳ πίστιν δίδε.

» Ἐκδέδοται μεσοῦντος μηνὸς Τζεμαζήλ-εββέλ τοῦ ἔτους χιλιο-
 στοῦ διακοσιοστοῦ πεντηκостоῦ πρώτου ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ θεο-
 φρουρήτῳ».

Ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ Διατάγματι ὀριζομένων ὀγδοήκοντα χιλιάδων γροσίων, ἡ Ἰακρία ἐξέτινε γρόσια εἴκοσι δύο χιλιάδας κατ' ἔτος, ἡ Πάτμος δέκα καὶ πέντε, ἡ Λέρος ὀκτωκκίδεκα καὶ ἡ Κάλυμνος εἴκοσι πέντε· ταῦν δὲ ἡ Ἰακρία ἐκτίνει ἐτησίως γροσίων τριάκοντα πέντε χιλιάδας τῇ Τουρκικῇ διοικήσει, νεμομένη ἄλλως καὶ τὰς τελωνειακὰς προσόδους τῶν δύο ἐν αὐτῇ ὑπαρχόντων τελωνείων. Ἄλλ' αἱ πρόσδοι αὐταὶ εἰσιν ἀσήμαντοι ὅλως, διότι οἱ Ἰακριοὶ φροντίζουσι πανταχόθεν ἄλλοθεν τῆς ἑαυτῶν δολιχῆς καὶ ἀλιμένου νήσου νὰ ἐπιβιβάζωσιν ἢ νὰ ἀποβιβάζωσι τὰ ἐμπορεύματα ἢ προϊόντα αὐτῶν, οὐχὶ δὲ διὰ τοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τελωνείου· ὥστε οἱ τελῶναι, οἵτινες ἐκ Χίου συνήθως στέλλονται, μόλις εἰσπράσσουσι κατ' ἔτος δώδεκα μέχρι δεκατριῶν χιλιάδας γροσίων, καὶ ταῦτα ἐκάστου τελῶνου λαμβάνοντος μισθὸν ἐτήσιον γροσίων πέντε χιλιάδων. Ἡ δὲ διοίκησις τῆς νήσου γίνεται δι' ἐνὸς διοικητοῦ ὑπὸ τοῦ σατράπου τῶν νήσων τοῦ ὀθωμανικοῦ πελάγους διοριζομένου, μισθὸν ἐνιαύσιον λαμβάνοντος διακοσίας δέκα λίρας τουρκικὰς καὶ ἔχοντος ὑφ' ἑαυτῷ ὀκτὼ ὀθωμανοὺς ζαπτιέδας ἢ χωροφύλακας, καὶ διὰ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου καὶ τῶν δημογερόντων· ἡ δ' ἐκλογή τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, συγκειμένου ἐκ τεσσάρων μελῶν, ἀμισθεὶ ὑπηρετοῦντων, καὶ ὧν μόνα δύο μέλη κατ' ἔτος ἀνανεοῦνται, τὰ δ' ἕτερα δύο ἐξακολουθοῦσιν ὑπηρετοῦντα καὶ διὰ τὸ ἐπιόν, ὥστε πᾶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου μέλος ὑπηρετεῖ ἐπὶ διατίαν, γίνεται ὡς ἐξῆς. Μεσοῦντος φεβρουαρίου ἐκάστου ἔτους, ὁ διοικητὴς προσκαλεῖ τὸν τῆς Δημογεροντίας ἐκάστου τῶν τριῶν τμημάτων τῆς νήσου πρόεδρον, τὸν τουρκιστὶ *μουχτάρην* καλούμενον, ἵνα γνωστοποιήσῃ τῷ λαῷ ὅτι ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ νέαν Δημογεροντίαν. Τούτου δὲ γενομένου, οἱ κάτοικοι ἐκάστης ἐνορίας ἐκλέγουσιν ἕνα ἀντιπρόσωπον αὐτῶν, ὅστις εἶναι ὁ δημογέρων τῆς ἐνορίας· συνερχομένων δὲ πάντων τῶν δημογερόντων ἐν τῇ πρωτευούσῃ καθ' ἡμέραν ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ τέως μουχτάρη, ἐκλέγεται διὰ πλειοψηφίας ὁ διὰ τὸ ἐπιόν ἔτος τοιοῦτος, οὗ τὴν ἐκλογὴν ἀγγελλεὶ ὡς καὶ τὴν τῶν νέων δημογερόντων ὁ προκάτοχος αὐτοῦ τῷ τῆς νήσου διοικητῇ, κυροῦντι τὸν διορισμὸν αὐτῶν. Τῆς ἐκλογῆς ταύτης συντελεσθεῖσης, συνέρχεται ἕτερα ἐκλογικὴ ἐπιτροπεία, συγκειμένη ἐκ τοῦ διοικητοῦ, τοῦ οικονομικοῦ ἐφόρου τῆς νήσου ἢ, κατὰ τὴν τῶν τούρκων φωνήν, *μα.λ.-μουδιρῆ*, τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου, ἧτις, ἐκλέγουσα ὀκτὼ ὑποψηφίους, ὡς διοικητικούς, συμβούλους, ἐγγράφει τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς κατάλογον, ὃν ἀποστέλλει τῇ δημογεροντίᾳ ἐκάστου τῶν τριῶν τμημάτων, προσκαλοῦσα αὐτὴν νὰ ἐξαίρησῃ ἐξ αὐτοῦ ἂν θελήσῃ τέσσαρα ὀνόματα. Ἀφ' οὗ

δὲ αἱ δημογεροντίαι ἐξαίρετοισι τέσσαρας ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν δημοτικῶν συμβούλων, τὰ λοιπὰ ὀνόματα ὑποβάλλονται εἰς τὸν ἐν Χίφ διοικητὴν, ὅστις ἐκ τῶν τεσσάρων ὑποψηφίων δημοτικῶν συμβούλων ἐκλέγει τοὺς δύο, αὐτοὶ δ' ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἀποχωροῦντας τέως τοιοῦτους. Οὕτω γίνεται ἡ ἐκλογή τῆς τε δημογεροντίας καὶ τῶν διοικητικῶν συμβούλων· παρατηρητέον δ' ὅτι τῆς θέσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἀμίσθου οὔσης καὶ τῶν τοιούτων ὑποχρεουμένων διαρκῶς νὰ μένωσιν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, ὀλίγοιτοί εἰσιν οἱ ἐπιζητοῦντες τὸ τοιοῦτο ἀξίωμα, ὥστε οὐδὲ πάλη φατριαστικὴ ἐν τῇ ἐκλογῇ αὐτῶν γίνεται.

Ἡ δὲ δικαιοσύνη ἀπονέμεται διὰ δικαστηρίου, συγκειμένου ἐξ ἑνὸς προέδρου, διοριζομένου ἐκ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης καὶ μισθὸν ἐτήσιον λαμβάνοντος ἑκατὸ τεσσαράκοντα λιρῶν τουρκικῶν, τριῶν γραμματέων, διοριζομένων παρὰ τῆς Διοικήσεως τῆς Χίου. δύο δικαστῶν ἐγγυρίων, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν μνηστραροδημογερότων τῶν τριῶν τμημάτων Ἰκαρίας καὶ τῶν τῆς παρακειμένης νήσου Φούρων, ἐκλεγόντων τρία πρόσωπα, ἐξ ὧν ἡ Διοίκσις κατακυροῖ τὰ δύο καὶ ἐκ δύο κλητῆρων. Τὸ δικαστήριον, οὐ αἱ νομικαὶ γνώσεις εἰςί βεβαίως λίαν περιορισμέναι, εἰσπράσσει κατ' ἔτος περὶ τὰς εἴκοσι τρεῖς χιλιάδας γροσίων· ἐν γένει δὲ αἱ διοικητικαὶ πρόσοδοι τῆς Ἰκαρίας ἀνέρχονται εἰς χιλίας που λίρας τουρκικὰς, ἀλλ' αἱ δαπάναι εἰσιν ὑπέρτεραι.

ΚΕΦΑΛ. Θ'.

Μοναὶ ἐν Ἰκαρίᾳ

Δύο εὔρηνται ἐν Ἰκαρίᾳ Μοναί, ὧν ἡ μὲν, ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ὁσίας Θεοκτίστης τῆς Λεσθίας τιμωμένη, κεῖται εἰς ἀπόστασιν μιᾶς καὶ ἡμισείας που ὥρας ἀπὸ τῆς Περαιμερείας καὶ εἶναι ἡ ἀρχαιότερα, διασώζει δὲ τὸ λείψανον τῆς ρηθείσης ὁσίας, ἡ δὲ δευτέρα, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεομήτορος γεραιρομένη, κεῖται πρὸς τὸ μεσημβρινοανατολικὸν μέρος τῆς νήσου ἐν τῷ τμηματι Φαναρίου, μίαν ὥραν τοῦ ἁγίου Κηρύκου ἀπέχουσα καὶ ἐπὶ θέσεως καλουμένης Λευκάδα. Πότε ἡ πρώτη τῶν Μονῶν τούτων ἐκτίσθη καὶ πότε μετηνέχθη ἐν αὐτῇ τὸ τῆς ὁσίας Θεοκτίστης λείψανον, οὐδὲ ὅπως γινώσκωμεν. Κατὰ

τὴν ἐν Ἰακρίᾳ παράδοσιν, προὔχοντες τῆς Μυτιλήνης, μαθόντες ὅτι ἐν Πάρῳ ὑπῆρχε τὸ σῶμα τῆς ὁσίας, ἀπέστειλάν τινας ἵνα παραλάβωσιν αὐτὸ καὶ εἰς Λέσβον μεταφέρωσι. Τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξαν ἐκεῖνοι· προσρμισθέντος δὲ ἔνεκεν ἀντιπνοίας ἀνέμου τοῦ φέροντος τὸ σῶμα τῆς ὁσίας πλοίου εἰς Ἰακρίαν, οἱ ἐγγώριοι, μαθόντες τοῦτο, ἐπέπεσαν κατὰ τῶν Μυτιληναίων καὶ αὐτοὺς μὲν ἐφόνευσαν, μὴ θελοντας νὰ παραδώσωσι τὸ ἱερόν λείψανον, παραλαβόντες δὲ αὐτὸ, μετέφεραν καὶ ἀπέκρυψαν ἐν τινι σπηλαίῳ, κειμένῳ ἐν μέσῳ δάσους πυκνοῦ. Αὐτόθι ἐλθούσα ἔτεκε κύων τις· μοναχὴ δὲ τις ἐπιφανεῖσα καθ' ὕπνου τῷ τὴν κύνα ἔχοντι, προσέταξεν αὐτὸν νὰ ἀπαγάγῃ ἀπὸ τοῦ σπηλαίου τὴν κύνα καὶ τὰ κυνάρια αὐτῆς. Μηδεμίαν δ' ἐκείνῳ προσοχὴν δόντι εἰς τὸ τοιοῦτο κέλευσμα, ἡ μοναχὴ ἐπεφάνη καθ' ὕπνου καὶ δεύτερον καὶ τὰ αὐτὰ ἐπανέλαβεν. Ἀμελήσαντι δὲ καὶ πάλιν ἵνα ἐκτελέσῃ ὁ προσετάσσεται, ἡ μοναχὴ καὶ τρίτον ἐπιφανεῖσα αὐτῷ, ἐκέλευσεν ἵνα ἀπὸ τοῦ σπηλαίου ἄνευ ἀναβολῆς τὴν κύνα καὶ τὰ κυνάρια ἀπαγάγῃ, ἀπειλοῦσα, ἐν ἐναντία περιπτώσει, ὅτι ἤθελε καταστρέφει τὸν ἀπειθῆ· σύναμα δὲ ἡ μοναχὴ προσεδεσεν εἰς τὴν οὐρὰν τῆς κυνὸς σάκκον πλήρη ἀχύρων, ἐκ τῶν ὁποίων, καταπιπτόντων, ἠδύνατό τις νὰ νοήσῃ ποῦ ἔκειτο τὸ σπήλαιον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ κύων διητᾶτο. Οὕτω δὲ ὁ κύριος ταύτης ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ὁδῷ ἀχύρων, εὔρε τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ ἔμενον ἡ κύων, ἀλλ' ἐν τῷ ὁποίῳ, πρὸς μεγίστην αὐτοῦ ἐκπληξιν, εἶδε καὶ τὸ σῶμα τῆς ὁσίας. Καὶ τὸ μὲν σπήλαιον, ἐν τῷ ὁποίῳ λέγεται ὅτι ἄλλοτε ὑπῆρχεν ἐκκλησία, ἐκλήθη ἔκτοτε Θεοσκεπάστη, τὸ δὲ σῶμα τῆς ὁσίας ἔμεινεν αὐτόθι, τιμῶν ἀξιούμενον, ἄχρις οὐ ἐκτίσθη ὁ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἁγίας Θεοκτίστης ναός, ἐνθα αὐτὸ ἔκτοτε ἀπόκειται.

Καὶ τοιαῦτα μὲν ἡ παράδοσις λέγει· περὶ δὲ τῆς ὁσίας Θεοκτίστης τοιαῦτα παρὰ Συμείων τῷ Μεταφράστῃ¹ εὔρουεν γεγραμμένα.

«Κυνηγοὶ τινες ἐξ Εὐβοίας δεῦρο (εἰς Πάρον) πρὸ χρόνων ἤλθον ὀλίγων· ἔχει γὰρ ἡ νῆσος ἐξ ἐλάφων ἀγρίων αἰγῶν τε θήραν ὅτι πολλήν. Τούτων εἷς, θεοσεβῆς καὶ προσέχων ἑαυτῷ μάλιστα, διήγημα διηγήσατο τῆς τοῦ Θεοῦ μεγαλοπρεπεῖας οὐχ' ἥκιστα ἄξιον, ὅς κατὰ καιροῦς οἶδε θαυμαστά ποιεῖν καὶ παράδοξ. Ἦλθον, φησὶν, αὐτόθι θηρεύσων ποτὲ καὶ πρὸς τὸν τῆς Θεοτόκου νεῶν ἀνελθῶν, προσεκύνησά τε καὶ προσηυξάμην, ὥσπερ ἔθος αἰεὶ μοι προσῆν· περιβλεψάμενος δὲ μετὰ τὴν εὐχὴν, εἶδον εἰς ταῦδαφος ὕδωρ ἐν βοθρῷ βραχεῖ, μικρὰ τε

1. Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας ἔτος Δ'. τεύχ. ιζ. σελ. 244 καὶ τεύχ. ικ'. σελ. 258.

ἐν τούτῳ βρεχόμενα θέρμια, καὶ γὰρ ὁ τόπος τρέφει ταῦτα, καθὼς αἰ
 λοιπαὶ νῆσοι βοτάνας ἐτέρας. Ἡ μὲν γὰρ μαράθου πολυχήτους ὄρ-
 πηκας εἰς πλῆθος βλαστάνει, πήγανον δὲ μόνως ἄλλη καὶ θύμον ἐ-
 τέρα ἢ τῶν ἄλλων τι βοτανῶν, ὃ δὲ φέρει πάντων ἐξίριτον ἢ νῆσος,
 τοῦτο τῶν ἄλλων καὶ μᾶλλον τρέφει καὶ ποιεῖ εὐθαλέστερον. Ἐω-
 ράκειν οὖν, ὡς ἔφην, τὰ θέρμια οὕτως ἀπαλυνόμενα καὶ με λογισμὸς
 τις ὑπῆει, ὡς πάντως εἴη τις ὁ ταῦτα καθεὶς εἰς τὸν λάκκον καὶ θεῖος
 εἰκὸς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ ταύτην τὴν ἔρημον κατοικῶν· ταῦτ' οὖν λο-
 γιζόμενος, τὴν ἐταιρίαν ἔσπευδον φθάσαι πρὸς τὴν ὕλην ἣδε χωρή-
 σασαν, τυχεῖν δὲ ηὐχόμεν τοῦ μεγάλου τούτου θηράματος, ἥλιπζον
 γὰρ κερδᾶναι τι μέγιστον παρ' αὐτοῦ. Θηρεύσαντες οὖν θήραν πολ-
 λὴν, ἐγωροῦμεν ἐπὶ τὴν ναῦν, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἐβάδιζον πρὸς τὴν θά-
 λασσαν, ἐγὼ δὲ ἐτρέπομην πρὸς τὴν εὐχὴν· εἰσελθὼν οὖν εἰς τὸ τῆς
 Δεσποίνης ἡμῶν τέμενος, προσηυχόμεν. Ὁρῶ δὲ κατὰ τὸ δεξιὸν τῆς
 ἀγίας τοῦ ναοῦ τραπέζης οἷά τινα κρόκην ὑπ' ἀνέμου ριπιζομένην,
 αὐθὺς τε ἐδοξα βλέπειν ἀράχνης ἰστόν· ὡς δὲ προβάς διαγνῶναι τὸ
 φαινόμενον ἠβουλήθην, ἤκουσα φωνῆς λεγούσης: Στῆθι, ἄνθρωπε,
 πλέον μὴδὲ πλησιάζης· αἰσχύνομαι γὰρ οὔσα γυμνὴ θεαθῆναι σοι.
 Ταῦτ' οὖν ἀκούσας καὶ τῷ παραλόγῳ καταπλαγεῖς, ἠβουλόμην φυ-
 γεῖν, ἀνωρθοῦντο γὰρ μοι τῆς σοκὸς αἱ τρίχες καὶ ἀκάνθης ἦσαν
 ὀξύτεραι· τὸ γὰρ ἀπροσδόκητον, ἐξ ἀπίνης ὀφθέν, δουλοὶ τὰ φρονή-
 ματα, κἄν θρασὺς εἶναι δόξῃ. Καταπλαγεῖς, ἔστην κεχηνώς· εἰς ἐ-
 αυτὸν οὖν γενόμενος καὶ θαρσήςας, ἠρώτων τίς τε εἴη καὶ πῶς ταύτην
 τὴν ἔρημον κατοικεῖ. Καὶ πάλιν ἐξικνεῖτο φωνή: Ρίψον μοι τὸ χι-
 τῶνιόν σου, λέγουσα, δέομαι καὶ καλυψαμένη ὅσον μοι τὸ θεῖον βού-
 λημα κελεύει, λέγειν οὐκ ἀποκνήσω. Περιελόμενος οὖν εὐθὺς τὸν ἐ-
 πενδύτην ἀφῆκα καὶ τῆς πύλης ἐξέδραμον· ἡ δὲ, λαβοῦσα, περιεβᾶ-
 λετο. Μετὰ μικρὸν δὲ ὑποστρέψας, ὀρῶ ταύτην ἐνθα καὶ πρὶν ἰσχυ-
 μένην· καὶ ἦν ἄρα τὸ μὲν εἶδος γυνή, τὸ δὲ φαινόμενον ὑπὲρ ἄνθρω-
 πον. Θριξ λευκή, πρόσωπον μέλαν, μικρὰν ὑποφαῖνον λευκίτητα,
 δέρματι συνέχουσαν μόνῃ τὴν τῶν ὀστέων ἄρμογὴν, ἥμιστα σαρκὸς
 ἐμπεφυκυίας, ἐώκει δὲ τὸ ὄλον σιᾶ. Ταῦτα οὖν ἰδὼν, φησὶν, ἐδεδοί-
 κην, ἔτρεμον. ἑαυτὸν ἐμεμφόμεν τῆς ἀκαιρίας, ὅτι μοι τῆς ἐταιρίας
 ἀπολειφθεῖς, τοιοῦτῳ ἐνέτυχον· σύντρομος ὅμως πρηνὴς πεσών, ἐδέο-
 μην εὐχῆς, εὐλογηθῆναι παρ' αὐτῆς ἐλιπάρουν. Ἡ δὲ, πρῶτον μὲν
 ἀποβλέψασα πρὸς ἀνατολάς, τάχα βουλομένη θεραπεῦσαι μου τὴν δι-
 ἀνοιαν τοῦ μὴ δοκεῖν εἶναι φάντασμα, τὰς χεῖρας πετάσασα, προσῦ-
 χετο μικρὸν ὑποψιθυρίζουσα· εἶτα, στραφεῖσα πρὸς με, ὁ Θεός. φη-
 σὶν, ἄνθρωπε, ἐλεῆσαι σε, πλὴν ἀλλὰ τίνος χάριν πρὸς τὴν ἔρημον

ταύτην ἀφίξει καὶ ὅτου δεόμενος πρὸς ἄοικον ἐλήλυθας νῆσον; Ἐπεὶ δὲ σε δεῦρο τὸ θεῖον ἤγαγε βούλημα, δοκῶ τῆς ἐμῆς ἐνεκα ταπεινώσεως, πάντα τὰ κατ' ἐμὲ ὅπως ἔχει διδάξω· ἐμοῦ δὲ καὶ πάλιν εἰς γῆν καὶ καταβεβληκός καὶ λέγειν δεομένου, τωινδέπου ἤρχετο λόγων, λόγων τίνων σειρήνων, ποίων ἡρινῶν ἀηδόνων οὐκ ἀποκρυπτόντων τὴν ἡδονήν;

«Ἐμοί, φησί, Λέσβος πατρίς, Μήθυμνα πόλις, ὄνομα Θεοκτίστη, τὸ πολίτευμα μοναχὴ· ἐπὶ νηπία δέ μοι τῇ ἡλικίᾳ τῶν γεννητόρων κατοικομένων, παρὰ τῶν συγγενῶν ἐδόθην εἰς παρθενῶνα καὶ τὸ μοναδικὸν ἠμφίεσμαι σχῆμα. Ἐτη δὲ ἐγγύς· που ὀκτωκαίδεκα γενομένη, περὶ τὰς τοῦ πάσχα ἡμέρας, εἰς τὴν πλησίον τῆς πόλεως ἐξέδραμον κόμην, ἀσπασαμένη τὴν ἀδελφὴν· ἦν γὰρ μοι κατοικοῦσα πρὸς τῇ κόμῃ μετὰ συμβίῳ. Νυκτὸς δ' ἐπιδραμόντες ἄραβες κρηῆτες, ὧν ἀρχηγὸς ὁ Νίσιρις ἦν ἐκεῖνος, πάντας ἡμᾶς αἰρούσιν· ἔωθεν οὖν παιανίσαντες, ἀπέπλευσαν καὶ τῇ νήσῳ προσώρμησαν ταύτη, προσαγγρόντες δὲ τοὺς αἰχμαλώτους τὰ τιμήματα διετίθεντο. Ἐγὼ δὲ σηψαμένη πρόφασιν καὶ πρὸς τὴν ὕλην χωρήσασα, δρόμου τοῦ πρόσω εἰχόμενη καὶ πρὸς τὸ ἐνδότερον ἐχώρου τῆς νήσου, εἶτα οὐκ ἐνέδωκα φεύγουσα, ἕως ταῖς πέτραις καὶ τοῖς ὄξεσι τῶν λίθων καὶ ξύλων περιπίρασα τοὺς πόδας ἐξαίμιους διέθηκα καὶ τὴν γῆν τοῖς αἵμασι κατεμόλυνα, καὶ τέλος ἀτονήσασα κατέπεσον ἡμιθανῆς, καὶ τὴν μὲν πᾶσαν νύκτα οὐ φέρουσα τὰς ὀδύνας τῶν τραυμάτων, πικρῶς διετέλουν, ἔωθεν δὲ ἐκείνους ἀποπλέοντας ἰδοῦσα, πάσης ἀπηλλάγην (:) ἡδονῆς τε ὅσης ἀπέλαυον, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Ἡ γὰρ τοῦ λίαν φοβούτος ἐλευθερία, παντὸς ἄλλου λυποῦντος ἐμπαρεῖχέ μοι λύσιν. Καὶ νῦν ἤδη πέντε πρὸς τοὺς τριάκοντα χρόνους καὶ μικρόν τι πρὸς, ἐνταῦθα τοῖς θερμοῖς καὶ ταῖς ἐκ τῆς ἐρήμου τρεφομένη βοτάναις, μᾶλλον δὲ τοῦ Θεοῦ λόγῳ διατελῶ, μεμνημένη τῶν θείων λογίων, ὡς αὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν παντὶ ρήματι ἐκπορευομένη διὰ στόματος Θεοῦ·» ἐγυμνώθην δὲ τῶν ρακίων μου ἤδη καὶ συνηχαλωτίσμαι, ἐνδύομαι δὲ καὶ σκέπομαι θείᾳ χειρὶ, τῇ τὸ πᾶν συνεχούσῃ». Ταῦτα εἰπούσα καὶ τὸ ὄμμα εἰς οὐρανοὺς ἔρασα, ἠὲ χαρίστησε· διαλιπούσα δὲ μικρόν, ἐπεὶ με πρὸς γῆν ἐωράκει σὺν ἡσυχίᾳ πολλῇ νεύοντα καὶ μηδὲν πρὸς αὐτὴν ἀτενίσαι τολμῶντα, αἰδῶς γὰρ μου κατεῖχε τοὺς ὀφθαλμούς, ἦν ἔτικτε μέγεθος ἀρετῆς, λέγει ἀρξικμένη πάλιν. «Τὰ μὲν κατ' ἐμαυτὴν, εἶπεν, ἄνθρωπε, διηγησάμην· αἰτῶ δὲ σε μίαν ταύτην ἀποτίσαι μοι χάριν διὰ τὸν Κύριον: Ἦνίκα μετὰ ταῦτα μέλλοις πρὸς τὴν νῆσον ταύτην θήρας χάριν ἐκπλεῖν, οἶδα γὰρ ὡς ἤξεις πάντως, εὐδοκοῦντος Θεοῦ, ἐν σκευῇ

λαβών μοι καθαρῶ μίαν τῶν ἀχράντων μερίδων τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ γὰρ, ἐξ οὗ τὴν ἔρημον ταύτην ὤκησα, τῆς τοιαύτης οὐκ ἠξίωμαι δωρεᾶς. Ταῦτα οὖν εἰρηκυῖα καὶ μηδενὶ τὸ παράπαν εἰπεῖν περὶ τούτων ἐντεταλαμένη, σὺν εὐχῇ με πρὸς τοὺς ἐταίρους ἀφῆκεν· ἐγὼ δὲ πάντα πληρῶσειν συνθέμενος, χαίρων ἐξίειν ὅτι τοιούτου τυχεῖν ἀξίωμα ἠσχαυροῦ καὶ, ζῶν ἀγρίων θηρευτῆς ὢν, ἀνθρώπων γέγονα, εἰ μὴ προσήκει ἀγγέλων κλεῖν. Κατὰ γοῦν τὸ πρόσταγμα τῆς ὁσίας, ἠνίκα πάλιν μετὰ τῶν ἐταίρων ἔμελλον ἐξίεναι πρὸς θήραν ἐλάφων τε ἀγρίων αἰγῶν καὶ οὐς ἢ τοιαύτη νῆσος πολλοὺς καὶ μεγίστους τῶν ἄλλων μάλιστα τρέφει, θαῦμα ἰδεῖν τε καὶ διηγῆσασθαι, ταῖς μὲν γὰρ ἐλάφοις τὴν χροιάν εἰσι παραπλήσιοι, μείζους δὲ τὸ μέγεθος ἢ κατ' ἔλαφον, τὸ κέρασ δολιχὸν ὅσον ἐκκαϊδεκάδωρον, οὐχ ὡς τῶν ἐλάφων ὄζοι καὶ παραφυᾶσι κοσμούμενον, ἀλλ' ἰθυτενὲς ὅλον καὶ διὰ μιᾶς τῆς κεραίας περαινόμενον. Ἐπεὶ οὖν ἔμελλον, ὡς εἴρηται, πρὸς θήραν ἐκπλεῖν, λαθόμενος μερίδα τῆς θείας τοῦ Κυρίου σαρκὸς ἐν πυξίῳ πρὸς τὴν μακαρίαν ἐκόμιζον· ἐν τῇ νήσῳ δὲ γενόμενος καὶ πρὸς τὸν οἶκον τῆς Θεομήτορος ἐκκλίνας, ταύτης διήμαρτον, εἰ τε παρούσης καὶ λανθούσης ὅτι μοι καὶ συνανῆλθον τῶν ἐταίρων τινές, εἴτε καὶ ἀπούσης, λέγειν οὐκ ἔχω, πλὴν ὅτι διήμαρτον. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πρὸς τὴν ὕλην θηρεύοντες ὤρμησαν, ἐγὼ δὲ διαλαθὼν πρὸς τὸν ναὸν ὑπενόστουν· καὶ δὴ παραχρῆμα τὸ ἱερόν ἐφάνη γύναιον, τὸ χιτῶνιον περιβεβλημένον, ὅπερ πρότερον εἴληφε παρ' ἡμῶν. Εἰς γῆν δὲ μου καταβαλόντος ἐμαυτόν, ἔδραμε καὶ σὺν δάκρυσι πόρωθην. «Μηδαμῶς, ἔλεγεν, ἄνθρωπε, μὴ τοῦτο ποιεῖς, τὸ θεῖον δῶρον ἐπιφερόμενος, μή τι καὶ φλεξῆς τὴν ἀθλίαν, ἀτιμᾶζων τὰ θεῖα». Λαθουμένη οὖν τοῦ χιτῶνος, ἀνέστησεν, ἐγὼ δὲ ἐξήγαγον ἐκ τοῦ κόλπου μου τὸ πυξίον σὺν τῇ δεσποτικῇ σαρκί, κἀκείνη πεσοῦσα εἰς γῆν τὸ θεῖον ἀπέλαβε καὶ θρήνους καὶ δάκρυσι τὴν γῆν βρέχουσα, φέρει γὰρ πολλάκις οὐ λύπην μόνον ἀλλὰ καὶ ἠδονὴν δάκρυσιν, οἰνοὶ τὸ ταπεινὸν καὶ πολυτενὲς δηλοῦσα ἡμῶν τῆς φύσεως, «Νῦν ἀπολύεις, ἔλεγε, τὴν δούλην σου, δέσποτα, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὅτι μοι τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτημάτων ἐν ταῖς χερσίν ἔλαβον· νῦν ὅπου κελεύει τὸ σὸν κράτος οἰχῆσομαι». Ταῦτα εἰπούσα καὶ τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν ἐπὶ πολὺ διατείνασα, μετ' εὐχῆς με πρὸς τοὺς ἐταίρους ἀπέστειλεν· ὀλίγας δὲ τινὰς θηρεύσαντες ἡμέρας καὶ δαψιλῆ τὴν θήραν συσχόντες ἐπανηρχόμεθα, κἀκείνους μὲν ἢ πρὸς τὸ πλοῖον κατεῖχεν ὁδός, ἐγὼ δὲ πρὸς τὸ ἐμὸν θήραμα τὸ μέγιστον ὅτι τάχος ἔθεον, τὴν εὐχὴν ταύτην συνοδοιπόρον ἐθέλων λαβεῖν. Γενόμενος δὲ κατὰ τὸν ναόν, εἶτα περιβλεπόμενος ὡς ἰδοίμι ταύτην, ὧ ἄξιον ἐκείνης χαρᾶς ὄραμα, ἐμοῦ δὲ δακρύων! ὄρω

κατὰ τὸν τόπον ἔνθα καὶ πρὶν ἐωράκειν αὐτὴν κειμένην, οἶμοι! νεκρὴν Περσῶν οὖν καὶ τοὺς ὠραίους ὄντως φιλήσας πόδας, δάκρυσι τε καταβρέξας αὐτούς, ἐννεὸς εἰστήκειν ἐπὶ πολὺ, διαπορούμενος ὁ τι καὶ πράξαιμι· σοφὸν μὲν οὖν ἦν καὶ συμφέρον ἄρα δάκρυσιν ἐξιλεωσάμενον τὸν Θεὸν καὶ δεηθέντα τῆς μακαρίας, αὐτῇ ἐπιτρέψαι τὴν οἰκονομίαν τοῦ πράγματος, καὶ ὥσπερ ἔδοξεν ὑπουργῆσαι ταύτης θελήματι θείῳ. Εἰ δὲ τούτου διαμάρτυειν, κατὰ δεύτερον τὸ ἀδόμενον πλοῦν, τοῖς ἑταίροις ἔχρῃν τὸ δρᾶμα κοινώσασθαι καὶ τάφῳ σὺν αὐτοῖς καταθεῖναι τῆς ὀσίας τὸ λείψανον· ἀλλ' ὡς ἔοικε δυσθήρατον χρῆμα ἢ τοῦ εὐέχοντος ἐν πολλοῖς γνώσις, ὅθεν αὐτὸς τοῦ καλοῦ τε καὶ πρέποντος διημάρτανον, ἀγροικίῃ δὲ καὶ φρενῶν ἐλαφρίῃ. Τί γὰρ ἂν καὶ μέγα διενόηθη ἰδιώτης καὶ περὶ θήραν ἐπτοημένος ἀνὴρ, τολμηρόν τι πεποίηκα πίστει μὲν ὡς ἐδόκουν, πλὴν ἀλλ' οὐκ ἀρέσκον Θεῷ, καθὼς αὐτὸ τὸ πέρασ ἐδειξεν· ἐπεὶ μὴδὲ καλὸν φασι τὸ καλὸν οὐ καλῶς γενόμενον· τὴν γὰρ αὐτῆς ἀποτεμόμενος χεῖρα καὶ ὀβήνη περιελήσας, κατέρχομαι εἰς τὴν ναῦν.

«Βαθείας οὖν ἐσπέρας ἀναχθέντες ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τὸ ἰστίον πετάσαντες ἐφερόμεθα· ἀντίων δὲ τῶν ἀνέμων πνεόντων, ὥσπερ τῆς νηὸς ἵπταμένης, ἄμα φωτὶ τὴν Εὐβοίαν καταλαθεῖν ᾤθημεν, τὸ δὲ ἦν ἀτέχνως μάταιον. Ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἦν, ἐν τῷ αὐτῷ ὄντες λιμένι πάλιν εὐρέθημεν καὶ ἡ ναῦς ἐφαίετο πεπεδεισθαι, πάσαις τε κώπαις καὶ ἀνέμοις ἦν ἀπειθής· δέος οὖν ἔλαθε πάντας καὶ ἐς ἀλλήλους ὠρώμεν, τὴν αἰτίαν τοῦ πράγματος οὐκ ἔχοντες συμβαλεῖν. Ὅψε δὲ μοι τῆς θείας χειρὸς ἐπὶ νοῦν ἔλθῶν, καὶ διανοηθεὶς μὴ ποτε τοῦτο εἶη, ὃ ἀνθέλκει τὴν ναῦν, λαθῶν ταύτην καὶ λαθῶν ἀνήλθον εἰς τὸν ναόν, καὶ παραθεὶς ταύτην τῷ λοιπῷ σώματι κατῆλθον εἰς τὸ πλοῖον καὶ εὐθύς ἐλυόμεθα. Ὡς γὰρ τοῖς ἑταίροις πλεῖν διεκλευσάμεν, ἤλατο θᾶπτον ἡμᾶς καὶ πτηνὴ τις εἶναι παραδόξως ἐφαίετο, τῆς ὀβήνης πνεύματος ὑποπιμπλαμένης, ὁδοῦ τε ἀληθῶς εἰχόμεθα, καὶ τότε διεζῆειν ἐγὼ τοῖς ἑταίροις τὸ δρᾶμα, ὡς εὖρον τὴν μακαρίαν, ὡς τὰ κατ' αὐτὴν μοι πάντα ἀνήγγειλεν, ὡς τῆς θείας δωρεᾶς μετέσχεν, εἶτα καὶ ὅπως κοιμηθεῖσαν εὖροισι, καὶ τελευταῖον τὸ μέγα τόλμημα ὡς τὴν χεῖρα ταύτης ἀφ' ἵλοιμι, δι' ἣν καὶ ἡ ἐπίσχεσις τῆς νηὸς ἦν, καὶ ὅπως ἀποδοθεῖσα πάλιν καὶ τὴν ναῦν εὐθύς ἔλυσε. Ταῦτα ἐκεῖνοι ἀκούσαντες, πολλὰ τε ἡμᾶς τῆς σιωπῆς ἐμέμνοντο καὶ πρύμναν τ' εὐθύς ἐκκρουσάμενοι, σπουδῇ τε πολλῇ πρὸς τὴν Πύρον ἀνήχθημεν καὶ πάντες ὁμοῦ πρὸς τὸν ναόν ἔχωροῦμεν, δεῖε τε κατεχόμενοι καὶ πίστει παρακρατούμενοι· ἐγγίσαντες οὖν τὸν μὲν τόπον εὖρομεν ἔτι τῆς τοῦ σώματος θέσεως ἀποσώζοντα τύπον, γέγονε δὲ ὁ νεκρὸς ἀφανής. Ἐκ-

πληξίς οὖν ἔλαβε πάντας καὶ τῇ δε κήκεῖσε περιθεόμεν, περισκο-
ποῦντες, περιβλεπόμενοι, αὐτὸ τὸ τῶν κυνῶν ποιοῦντες ἡμεῖς οἱ θη-
ρευταί, ρινηλατοῦντες τὴν μακαρίαν μήπω μετέπεσεν ἢ ἀνεβίω· καὶ
τοῦτο γὰρ οὐκ ἀνέλπιστον ἦν, ἐπὶ βίου τοιαύτη καινοτομία καὶ ἀρετῆς
θαύματι, ἄλση τε καὶ ὕλας ἐξηγεύοντες, εἴπου τὸ θεῖον ἐκεῖνο κειμή-
λιον κρύπτοιο, οὐδὲν τὸ παράπαν εὐρεῖν εἶχομεν, οὐκ οἶδα εἴτε τοῦ
Θεοῦ τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο μετατεθέντος σώμα ἔνθα φίλον αὐτῷ, εἴτε μένον-
τος ὅπου καὶ ἦν, ἡμῶν δὲ ἰδεῖν κωλυθέντων, ἵνα καὶ μείζων ὁ μισθὸς
γένοιτο τῇ διαμαρτίᾳ τοῦ ποθομένου. Οὕτως οὖν φησί, τοῦ τιμίου
λειψάνου τῆς μακαρίας ἀποτυχόντες, κατήλθομεν εἰς τὴν ναῦν, καί,
ἀναχθέντες ἀπὸ τῆς γῆς, ἀπείημεν οἴκαδε, δοξάζοντες τὸν Θεόν, τὸν
ἐκίστοτε ποιοῦντα παράδοξά τε καὶ ἐξαισία.

Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ὁσίας Θεοκτίστης, ἧς τὸ λειψάνον, κα-
θ' ἃ προείπομεν, σώζεται ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ. Λέγεται δὲ ὅτι τῶν ἐπι-
χωρίων τις, ὑπολαβὼν ὅτι τὸ σῶμα τῆς ὁσίας ἦτο, κατὰ τὴν τῶν Ἰ-
καρίων διάλεκτον *γαμπόρη*, ταύτῃ εἰπεῖν καπνιστὸν κρέας, ἔφαγε
μέρος αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ τε ἀδδηφάγος καὶ οἱ οἰκεῖοι αὐτοῦ πάντες προσ-
εβλήθησαν ὑπὸ λώβης καὶ κακοὶ κακῶς ὤλοντο. Οἱ ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ
ἐνασκούμενοι τέσσαρες μοναχοὶ ζῶσιν ἐξ ἐλεῶν καὶ ἐξ ἀσημάντων τι-
νῶν κτημάτων, ἅτινα κέκτηνται· εἰς ἔνδειξιν δὲ τῆς ἀρχαιότητος τῆς
ἐαυτῶν μονῆς προσάγουσιν οὗτοι τὸ ἐπόμενον πατριαρχικὸν ἔγγραφον.

Καλλιρικός

ἐλέω Θεοῦ

ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, ρέας Ρώμης
καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

« + Μὲ τὸ νὰ εὐρίσκεται νέον μοναστήριον, ὀνομαζόμενον ἠθησατὲ
ἀγία Λεσβία, εἰς νῆσον Ἰκαρίαν καὶ ἀνεκαινίσθη εἰς τὰς ἡμέρας τῆς
ἡμῶν μετριότητος, κάμνομέν το παντελεύθερον νὰ ἦναι εἰς τὴν ἐξου-
σίαν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, νὰ μὴ ἔχη ὁ κατὰ τόπον ἀρχιερέας
ἐξουσίαν νὰ τὸ ἐνοχλή, οὔτε κανένα δικαίωμα νὰ λαμβάνη, οὔτε λαϊ-
κὸς οὔτε ἱερωμένος νὰ ἐξουσιάζῃ τοὺς ἐνταῦθα εὐρισκομένους πατέρας
ἱερομονάχους οὔτε καὶ μοναχοὺς· διότι αὐτὴ ἡ ἐξουσία ἐδόθη τῶν
ἀρχιερέων νὰ ἐξετάζωσιν τοὺς ἱερωμένους καὶ οὐχὶ οἱ λαϊκοί. Διὰ
τοῦτο γράφοντες ἐντελλόμεθα ὑμῖν ἅπασιν τῶν ἐνταῦθα εὐρισκομένων
Χριστιανῶν ἵνα ἀγαπᾶτε τὴν αὐξῆσιν καὶ βελτίωσιν τοῦ μοναστηρίου
καὶ τοὺς εἰρημένους ἐνταῦθα εὐρισκομένους πατέρας ἵνα τιμᾶτε αὐτοὺς
καὶ εὐλαβῆσθε καὶ νὰ ἐλεῆτε αὐτοὺς ἵνα εὐλογία εἰς τοὺς κόπους

σας καὶ νὰ αὐξάνη τὰ ὑπάρχοντά σας καὶ τέλος τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Καὶ ἐσεῖς οἱ πατέρες νὰ σὰς γράψῃ ὁ ἀρχιερέας γράμματα συγγιλιῶδες, νὰ ἦσθε ὅλοι κοινόβιον καὶ ὁπόταν εὕρηθῇ ὁ καιρὸς, στέλετε τὸ πεισκέσι μας μὲ τὸν ἀρχιερέαν σας δύο μισυ ὀκάδας κερὶν: ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μεθ' ὑμῶν, ἀμήν. ἀψκ'. ἐν μηνὶ ἀπριλίῳ 7.

† *Καλλίνικος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.*

+ *Ὁ Σάμου Γρηγόριος κατὰ τὴν προσταγὴν ὑπογράφω.*

» Ἐλαβα ἐγὼ ὁ πρωτοσύγκελος τοῦ ἀγίου Σάμου παπᾶ Χριστόφορος ἱερομόναχος τὸ δίκαιον τῆς ἁγίας Λεσβίας ἀπὸ τὸν καθηγούμενον X. Μελέτιον ὀκάδες κηρὶ 5».

Ὅτι τὸ τοιοῦτο ἔγγραφον εἶναι πλαστὸν καὶ κίβδηλον, μαρτυρεῖ καὶ τὸ σόλοικον τῆς συντάξεως καὶ τὸ πολὺ τῶν ἐν αὐτῷ ἀνορθογραφικῶν καὶ ὁ τύπος αὐτοῦ, ἐντελῶς παραλλάσσω τῶν ὁμοίων πατριαρχικῶν ἐγγράφων· ἀλλὰ καὶ ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ εἰκοστῷ τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον ἐκόσμηε οὐχὶ ὁ Καλλίνικος, ἀλλ' ὁ Ἱερεμίας Γ'. Οὐδεμίαν ἄρα ἀμφιβολίαν ὅτι τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφον ἐπλαστουργήθη ἐν Ἱκαρίῳ ὑπὸ ἀμαθοῦς τινος ἡγουμένου τῆς ρηθείσης μονῆς, θελήσαντος νὰ ἀπαλλαγῇ πίσης ἐπηρείας καὶ λαϊκῆς κατεπεμβάσεως εἰς τὰ τῆς μονῆς. Μὴ δέ τι τὸ τοιοῦτο φανῆ παράδοξον, διότι, πρὸ μικροῦ ἔτι, Ἱκαρίος τις ἔγγραμος ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι, αἰσθανθεὶς ἐν Σάμῳ τὰ βέλη τοῦ υἱοῦ τῆς Κύπριδος τρώσαντα αὐτὸν καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας αὐτοῦ, προσήγαγε τῇ ἐν Σάμῳ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀρχῇ πλαστὸν πιστοποιητικὸν τοῦ ἐν Ἱκαρίῳ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου, φέρον τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰς ὑπογραφὰς ἐτέρων ἱερέων πλαστογεγραμμένας, καὶ πιστοποιοῦν ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἦν ἄγαμος. Διὰ τοιούτου δὲ γράμματος ἐξαπατηθεῖσα ἡ ἐν Σάμῳ ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ ἐπέτρεψε τὸν γάμον εἰς τὸν ἐρωτύλον, ἀλλ' ἀπαταιώνα Ἱκάριον· γνωσθεῖσης δ' ὀφθαίτερον τῆς ἀπάτης, κατεδικάσθη ἐκεῖνος εἰς πενταετὴ εἰρκτὴν ἐπὶ διγαμίῳ.

Ἡ δ' ἐτέρα τῶν τῆς Ἱκαρίας μονῶν, ἡ ἐπὶ τῇ μηνίμῃ τοῦ Εὐαγγελείσμου τῆς Θεομήτορος τιμωμένη, ἐκτίσθη κατὰ πρῶτον ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ πέμπτῳ ὑπὸ Νήφωνος τοῦ Χίου καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Μακαρίου πρῶτον Κορίνθου, οὗ τὸ παρακείμενον κάθισμα, ἐν ἐρείπειοις δαίκνυται νῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Δεσποτικόν*. Ἐπὶ τῆς θύρας δὲ τῆς εἰσόδου ἀναγράφεται τὸ ἔτος τῆς κτίσεως τῆς μονῆς, οὕτως «Ἐκτίσθη ἡ παρούσα ἱερὰ Μονὴ ὑπὸ τοῦ πνευματώτου Ἱερ. Χου Νήφωνος 1775»· συνελθόντων δὲ αὐτόθι πολλῶν πατέρων

καὶ μὴ ἐφικτῆς οὐσῆς τῆς ἐξοικονομήσεως τῶν πρὸς τὸ ζῆν, διότι τότε οἱ Ἰκαριοὶ οὔτε πλοῖα εἶχον οὔτε ἐμπορικὴν τινα πρὸς ξένους ἢ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπικοινωνίαν, ἐξέλιπον πάντες τὸ σπενεῖον ἐκεῖνο καὶ ἀπῆλθον εἰς Σίαθον, ἔνθα ἔκτισαν, ἔπει χιλιοστῶ ἐπτακοσιοστῶ ἐνενηκοστῶ, κοινόνιον, ἐν τῷ ὁποίῳ συνήχθησαν μοναχοὶ ὑπὲρ τοὺς ἐβδομηκοντα. Ἐκ τούτων, καθ' ἃ κτωτέρω κατὰ πλάτος ἐκτίθεται, τῷ ἔπει χιλιοστῶ ὀκτακοσιοστῶ δεκάτῳ, διεπεραιώθησαν εἰς Ἰκαρίαν τρεῖς ἱερομόναχοι ὁ Ἀγάθων, ὁ Σισώης καὶ ὁ Ἀπολλῶς, καὶ τρεῖς μοναχοὶ ὁ Ζήνων, ὁ Ἰγνάτιος καὶ ὁ Ἀθηνόδωρος, οἵτινες ἐπελάθοντο τῆς προαγωγῆς τῆς μονῆς καὶ ἐνθῆως αὐτοὶ τε καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς μοχθήσαντες περιήγαγον εἰς ἣν ἦδη εὐρίσκεται κατάστασιν. Εἶναι δὲ ἡ μονὴ αὕτη κεκτισμένη ἐν σχήματι τετραγώνῳ, ἔχουσα πεντεκαίδεκα κελλίαι, δύο ἀρχονταρίκια ἢ ξενῶνας μετὰ τραπέζης καὶ μαγειρείου· ἐν τῷ μέσῳ δὲ κεῖται ἡ ἐκκλησία, σταυροθόλιος οὔσα, μικρὰ μὲν τῷ μεγέθει, ἀλλὰ κομψή. Ἔχει δὲ ἡ μονὴ δύο θύρας, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς, τὴν δὲ πρὸς δυσμὰς· ἡ τελευταία δ' αὕτη εὐρητὰ πρὸ τοῦ νάρθηκος τῆς ἐκκλησίας, χρησιμεύουσα εἰς ἐξοδὸν πρὸς τὸ κοιμητήριον, ὅπερ κεῖται ἀπέναντι τῆς μονῆς καὶ εἰς ἀπόστασιν ὡσεὶ δέκα μέτρων ἀπ' αὐτῆς· ἐγκαλεῖ δὲ ναΐδιον, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Μακαρίου ἀρχιεπισκόπου Κορίνθου τιμώμενον, πρὸ ὀλίγων δὲ ἐτῶν ἀνεγερθέν. Βορειοανατολικῶς, εἰς ἀπόστασιν ἐξήκοντά που μέτρων ἀπ' αὐτῆς, εὐρηται μεγάλη ὕδατος πηγὴ, οὗ τὸ μὲν ἡμισυ διοχετεύεται διὰ τοῦ μαγειρείου, τὸ δ' ἕτερον ἡμισυ διὰ τοῦ λεητοστασίου καὶ χύνεται εἰς τὴν δεξαμενὴν ὑδρομύλου, κειμένου πρὸς μεσημβρίαν τῆς μονῆς καὶ ἀπέχοντος ὡσεὶ ἐξήκοντα μέτρα ἀπ' αὐτῆς. Ἐκ τῆς πρώτης ταύτης δεξαμενῆς ἐκρέον τὸ ὕδωρ χύνεται εἰς δευτέραν δεξαμενὴν τοῦ λεγομένου κάτω ὑδρομύλου, τὴν αὐτὴν ἔχοντος ἀπόστασιν καὶ ἐκ τῆς δεξαμενῆς ταύτης ἐκβάλλει εἰς τὴν μικρὴν ἀπέχουσαν θάλασσαν. Ἀφίσταται δὲ τῆς θαλάσσης ἡ μονὴ ὡσεὶ ἑκατὸ τριακοντα μέτρα καὶ ἔχει ὕψος ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς μέτρων ἐξήκοντα· πρὸς τὸ ἀνατολικὸν δὲ αὐτῆς μέρος καὶ εἰς ἀπόστασιν ὀγδοήκοντά που μέτρων ἐκδομήτο τὸ κελλίον τοῦ ἁγίου Μακαρίου, οὗ τὰ ἐρείπια, καθ' ἃ προανεγράψαμεν, ἦδη σώζονται μόνον, κάτωθεν δὲ πρὸς τὸ ἀνατολικὸν αὐτοῦ μέρος καὶ εἰς ἀπόστασιν τριακοσίων ἀπ' αὐτῆς μέτρων εὐρηται τὸ τῆς μονῆς νεώριον.

Ἐν τῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μονῇ ἐνασκοῦνται δέκα καὶ τέσσαρες μοναχοί, προσόδους ἔχοντες τὰς προερχομένας ἐκ τῶν δύο ὑδρομύλων, ἐνὸς ἐλαιοτριβείου, δύο ἀλιευτικῶν πλοιαρίων καὶ τὰ ἐλέη τῶν εὐσεβῶν· ἡ ἀξία δὲ τῆς μονῆς συνίσταται εἰς τὸ τερπνὸν τῆς θέσεως καὶ εἰς τὰ περιρρέ-

οντα ἄφθονα ὕδατα, ἰδίως ὁμως εἰς τὸν ἀσκητικὸν καὶ φιλόξενον χαρακτῆρα τῶν ἐν αὐτῇ ἐνασκουμένων. Ἡ μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ξενίζει πάντας τοὺς ἐκ τῶν ἄλλων τῆς νήσου μερῶν χάριν τῶν ἐαυτῶν ὑποθέσεων εἰς τὴν πρωτεύουσαν μεταβαίνοντας· τούτου δ' ἕνεκεν ἢ τε πύλη ταύτης καὶ ὁ ναὸς καὶ ἡ τράπεζα καὶ ὁ ξενὼν μένουσι καὶ κατ' αὐτὰς ἔτι τὰς νύκτας ἀνεωγμένα. Γινώσκοντες δὲ οἱ ἐγγῶριοι τὸ φιλόξενον καὶ φιλόπτωχον σύστημα τῆς μονῆς, εἰσέρχονται ἐλευθέρως ἐν αὐτῇ· ἂν δὲ συμπέσῃ νὰ ἔλθωσιν ἐν ὥρᾳ νυκτός, ὅτε οἱ μοναχοὶ κοιμῶνται, εἰσερχόμενοι διευθύνονται κατ' εὐθείαν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐν τῇ ὁποῖα ἀφ' ἑσπέρας παρατιθενταὶ ἐπίτηδες δύο ἢ τρεῖς ἄρτοι, οἶνος καὶ ἐκ τῶν ἐδεσμάτων τῆς ἡμέρας, καὶ ἀφ' οὗ φάγωσι μέχρις οὗ χορτασθῶσιν, ἀπέρχονται εἰς τὸ ὠρισμένον διὰ τὸν ὕπνον δωμάτιον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμερος ρουχιμὸς, ἥτοι τὰ πρὸς ὕπνον χρεώδη καὶ κλίαι διὰ δέκα πού ἄτομα. Πολλάκις παροῦνται τρώγουσι, κοιμῶνται καὶ ἀπέρχονται χωρὶς οἱ μοναχοὶ νὰ ἴδωσιν αὐτοὺς, νοοῦσι δὲ ὅτι ἀνθρώποι ἐν τῇ μονῇ ἐξενίσθησαν, ὅταν τῇ πρωΐᾳ δὲν εὕρωσι τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐδεσμάτα καὶ ἴδωσιν ἐν τῷ κοιτῶνι τὰς στρωμνὰς ἀνεστραμμένας· πολλάκις δὲ τοῦ τοιοῦτου μὴ συμβαίνοντος, οἱ μοναχοὶ μετὰ λύπης τῇ πρωΐᾳ λέγουσι «τὴν νύκτα αὐτὴν δὲν ὑπηρετήσαμεν τὸν Κύριον». τουτέστι δὲν ἤλθον ξένοι καὶ οὕτω τὰ μὲν ἐδέσματα ἔμειναν ἀνεπαφα ἐν τῇ τραπέζῃ, αἱ δὲ κλινωστρωμναὶ οὐδενὶ ἐχρησίμευσαν. Ἄλλοτε δὲ μεμφιμοιροῦσι, διότι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δὲν προσῆλθον χῆραι ἢ ὄρφανὰ ὅπως παραλάβωσι τὸ περισσεῦον ἐκ τοῦ ἀληστικοῦ δικαιώματος ἄλευρον. Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ ἀπαγορεύεται ἡ κρεωφαγία καὶ ἡ τῶν γυναικῶν εἴσοδος, οἱ δ' ἐνασκούμενοι μοναχοὶ ζῶσι κοινοβιακῶς, ἐργαζόμενοι οἱ μὲν ὡς σχοινοπλόκοι, οἱ δὲ ὡς ραπταὶ, οἱ δὲ ὡς μυλωθοροὶ, πάντες δ' ἐκ τῆς προσωπικῆς αὐτῶν ἐργασίας κεκτημένοι μικροῦς τινας ἀμπελωνας ἢ ἐλαιῶνας ἢ πορτοκαλεῶνας.

Κάτωθεν τῆς μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ πρὸς τὸ βόρειον μέρος εὔρηται βράχος λελαξευμένος, ἐφ' οὗ ὑπάρχουσι γεγλυμμένα γράμματα δυσανάγνωστα, ὧν μόλις διακρίνεται ἡ λέξις ΑΙΤΩΙ 1370, ταῦτα δὲ οἱ ἐγγῶριοι ἀνάγουσιν εἰς εἰκονοφίλους, καταδικωκομένους ὑπὸ τῶν εἰκονομάχων καὶ εἰς τὴν νῆσον ταύτην καταφυγόντας. Καὶ κατὰ πόσον μὲν τὸ τοιοῦτο ἔχεται ἀληθείας, ἀγνοοῦμεν· μαρτύρια ὁμως τῶν εἰκονοφιλικῶν αἰσθημάτων τῶν ἀρχαίων Ἰκαρίων, παρὰ τοῖς νῦν ἀπογόνους αὐτῶν ἀπαντῶντα, εἰσὶ τὰδε. Ἐὰν κόρη τις μετὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν μὴ ἀσπάζηται τὰς εἰκόνας πρῶτον τῆς Παναγίας καὶ εἶτα τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, δὲν ἐκζητεῖται ὑπ' ἀνδρὸς εἰς γάμον· ὁ-

μοίως καὶ νεανίας τις, ἐὰν μὴ τὸ αὐτὸ πράξῃ, καὶν ἑκατομμυριοῦχος ἦ, δὲν ἐκζητεῖται ὑπὸ γυναικὸς εἰς γάμον. Κατ' ἀκολουθίαν, πάντες τε παῖσαι τε, τῶν ἀνδρῶν ἡγουμένων καὶ τῶν γυναικῶν ἐπομένων, σπεύδουσι μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας νὰ ἐπιδείξωσι τὸν ἔνθεον αὐτῶν ζῆλον, ἀσπαζόμενοι πάσας τὰς ἐν τῷ ναῷ σεπτάς εἰκόνας. Συμπληροῦμεν δὲ τὸ περὶ τῆς μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μέρος, δημοσιεύοντες ἐπιστολὴν τοῦ αἰοδίδμου ἱερομονάχου Ἰσιδώρου περὶ τῶν κτιτόρων αὐτῆς, ἔχουσαν οὕτως

Ἰσιδωρος ἱερομόναχος Κυριακόπουλος

*Νικοδήμω τῷ ὑπεραγαπήτῳ ἐν Χριστῷ ἀδελφῷ ὑγείαν
τὴν κατ' ἄμφω.*

«Μετὰ πολλῆς τοῦ πνεύματος ἀγαλλιόσεως ἐκομισάμην τὴν σὴν ἐπιστολὴν, τὴν εὐαγγελίζουσαν μοι τὸ τῆς ὑγείας σου αἴσιον καὶ ὅτι ἀσχολεῖσαι περὶ τὴν σύνταξιν βιογραφίας τῶν ἡμετέρων καθηγητῶν, περὶ ὧν ἐξικτεῖσαι ἵνα ὁ τι καγὼ ἐν μνήμῃ φέρω, γνωρίσω σοι. Καὶ τοι δὲ οὐκ εἰμι οἶόν με λέγεις, αἱ δὲ πολλαὶ μέριμναι καὶ τοῦ γήρατος ἢ ἀσθένεια κατέβαλάν με καὶ ἄχρηστον ἐντελῶς ἐν πάσι με κατέστησαν, πλὴν ἄλλ' οὐχ ἤττον σπεύδω ἀποκριθῆναι, καθ' ἃ μοι ἐφικτόν, τῇ σῇ φίλῃ ἐπιστολῇ καὶ ἀνακονῶσαι οἷας περὶ τῶν μακαρίων ἐκείνων ἀνδρῶν πληροφορίας διασῶζω· σὺ δὲ ταῦτα εὐμενῶς ἀπόδεξαι, συγγνώμην φιλάδελφον ἐπὶ τῇ τοῦ ἐγχειρήματος ἀτελεῖα παρεχόμενος.

«Νήφων, ὁ τῆς ἐν Ἰακρίᾳ εὐαγοῦς μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ κτίτωρ, ἐγεννήθη ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ τριακοστῷ ἕκτῳ, ἐν τινι τῶν Μαστιχοχωρίων τῆς νήσου Χίου, Πατρικᾷ λεγομένῳ, ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν Νικολαράδων, Νικόλαος τῷ κατὰ κόσμον ὀνόματι καλούμενος. Ἀναρπάστων δὲ τῶν γονέων καὶ ἄλλων αὐτοῦ οἰκείων ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ ἄρδην γενομένων, αὐτόν, νήπιον ἀπολειφθέντα, παρέλαβε θεία τις αὐτοῦ καὶ ἀνέθρεψεν, ἀφιερῶσασα σύναμα εἰς τὴν προστατείαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου· μερῆμιον δὲ γεγόμενον, ἐφοδιάσασα δι' ὀλίγων χρημάτων, ἔστειλεν ἐπ' ἐμπορίᾳ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα ὁ πατήρ πρὶν ἢ ἀποθιώσῃ εἶχεν ἐμπορικόν τι ἐργαστήριον. Περὶ τῷ ἐργαστηρίῳ τούτῳ, ἔνθα ὁ νεκρὸς Νικόλαος ἤρξατο ἐμπαινεύμενος, διέτριβεν ἐπ' ἴσης ἐμπαινεύμενος καὶ ἕτερος Χῖος, πρὸς ὃν ὁ Νικόλαος συνέδεσε φιλίαν στενήν, καὶ ὃν ἠγάπησε σφόδρα, καὶ παρ' οὗ, ὁμοπάτριδος καὶ ὁμοτέχνου ὄντος, ὁμοίως ἀντηγαπήθη. Μιᾶ τοίνυν τῶν ἡμερῶν, ἀποχαιρετήσας αὐτόν, ἀπῆλθεν εἰς ἐκπεραίωσιν ὑποθέσεώς τινος, ὅτε ἔλθων δρομικίως πρὸς αὐτόν, ὀλίγα βήματα προχωρή-

σαντα, γνώριμός τις, ἐξήγγειλεν ἐν τρόμφῳ ὅτι τὸν γείτονα ὁμόπατρην, ὃν πρὸ μικροῦ μόλις εἶχεν ἀποχαιρετήσει, φαῦλός τις γενιτζαρος ἀπέκτεινεν· ἐπιστρέψας δ' ἐκεῖνος καὶ νεκρὸν εὐρών τὸν ἄρτι ζῶντα καὶ λίαν αὐτῷ κατὰ Θεῖον ἠγαπημένον, τοσαύτης ἐνεπλήσθη θλίψεως, ὥστε ἀπεφάσισεν ἕνα ἐκλίπη τὸν κοινωνικὸν βίον. Ὅθεν ἐρευνήσας τὸ ἑαυτοῦ βλακάντιον καὶ ἐν αὐτῷ εὐρών δέκα καὶ τέσσαρα γρόσια, ποσότητα ἐπαρκῆ ὅπως ἐκτίσῃ τὸν ναῦλον αὐτοῦ, ἐγκατέλιπε τὸ ἐμπορικὸν αὐτοῦ ἐργαστήριον ἀνοικτόν, ὡς εὕρισκετο, καὶ οὐδὲ τῷ σώματι οὐδὲ τῷ νοῦ πρὸς αὐτὸ στραφεὶς πλέον, ἐκζητήσας, ἐνέτυχε πλοίφῳ πρὸς ἀπόπλουον ἐτοιμῷ καὶ, αὐτοῦ ἐπιβὰς, ἀνεχώρησεν εἰς τὸν ἀγιώνυμον Ἄθωνα· αὐτόσε, δ' ἀφικόμενος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν μεγάλην Λαύραν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐξ ἧς ἀπῆλθεν εἰς τὴν σκήτην τοῦ Παντοκράτορος, ἐν ἧ οἱ εὐλαθέστεροι τοῦ ὄρους ἐνησκούντο, μεγαλόσχημοι γινόμενοι, μεταλαμβάνοντες ἐν πάσῃ ἀγρυπνίᾳ τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ποιούντες μετανοίας ὅτε ἐν τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ ἐλέγετο τὸ «Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν»· ψάλλοντες τὴν δοξολογίαν ἐξω τῶν στασιδίων ἰστάμενοι, ἀσπάζόμενοι ἄνευ κουκουλίου τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἔτι δὲ καὶ τὴν χεῖρα τοῦ κρατοῦντος αὐτὸ ἱερέως. Ἐν τῇ σκῆτῃ ταύτῃ ὁ τέως Νικόλαος, μοναχὸς γενόμενος τῷ ὀνόματι Νήφωνος ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Σταυρουδά, ἐπαιδεύθη ὑπ' αὐτοῦ λίαν ἐν τῇ ὑπακοῇ· τὴν ἐκείνου δὲ ἀδειαν λαβὼν, καὶ κατὰ μόνας ἤσκειτο, μονοχίτων καὶ ἀνυπόδητος ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὴν ἄκραν ἀσκησιν καὶ τῇ δαπάνῃ δέκα γροσίων κατ' ἔτος τὰ πρὸς τὸν βίον ἐπαρκῶν.

ἌΤούτων πάντων ἔνεκεν, καίτοι οὐδέποτε τὴν θύραν σχολείου διελθὼν ἢ διδασκάλου ἀκροασάμενος, τὸν τοῦ παναγίου Πνεύματος φωτισμὸν φωτισθεὶς, ἐνόει ὀρθότατα τὰς ἱεράς γραφάς καὶ τὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων πατέρων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Βασιλείου καὶ τοῦ Γρηγορίου, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰς ῥήσεις παραλαβὼν, συνεχῶς διὰ στόματος ἔφερε. Πολλῆς δὲ ἀγάπης ἐνεφορεῖτο πρὸς τὴν κυρίαν Θεοτόκον, ἧς ἀσπάζόμενός ποτε μετὰ μεγίστης θερμότητος τὴν εἰκόνα, ἥσθάνθη ὥσει σκιρτῶσαν ἐκ παλμοῦ τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν, ἐξ οὗ ἀχορτάστως καὶ ἀπαύστως ἐπιτείνας τὴν νοεράν προσευχὴν, ἐπέδωθε ὀλοτρόπως εἰς τὸν ὑψηλὸν καὶ θεωρητικὸν βίον, ἐπὶ τὴν ἕξωχον πρακτικὴν τῶν μοναστικῶν παραγγελμάτων βρασιζόμενος. Πλὴν ἀλλὰ θεῖόν τι ὄραμα ἔπεισεν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιδιώκῃ τὰς ἀκρότητας καὶ τὰ καθ' ὑπερβολὴν ὑψηλά, ἐμμένῃ δὲ μᾶλλον ἐν τῇ ταπεινότητι, τοῖς γὰρ μεταρσιουμένοις εὐχερῆς ἢ κατὰπτωσις διὰ τὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀσθενὲς καὶ εὐόλισθον. Ἐκ τούτου διδασθεὶς καὶ μαθὼν, ἐδίδασκεν ὀψιαιτέρον ὁ μακάριος καὶ εἰς τοὺς αὐτοῦ μαθητάς ὅτι ἡ μεγάλη τοῦ μοναχοῦ προκοπὴ συνί-

σταται εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς οικείας ἀσθενείας καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς πάθος, καὶ ὅτι προτιμότερον εἶναι ἵνα δίδωσιν οὗτοι λόγον δι' ἐλλείψεις ἢ δι' ὑπερπροσόνην καὶ πλάνην.

«Καὶ ταῦτα μὲν εἰσι τὰ πρὸ τῆς ἱερωσύνης τοῦ μακαρίου· ἱερέως δὲ αὐτοῦ προχειρισθέντος, ἤρξατο συνταράττουσα τὸ ἀγιώνυμον ὄρος ἢ λεγομένη κολλυβολογία, ὅτε καὶ ἀπεστάλη οὗτος μετ' ἄλλων πατέρων εἰς βασιλεύουσιν ἵνα ὑπερασπίσῃ τὰς ἀγίας παραδόσεις τῆς ἐκκλησίας, ὅπερ καὶ μετὰ ζήλου πολλοῦ ἔπραξε· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἠλέγχθη καὶ ὑπὸ τινος τῶν ἀρχιερέων, εἰπόντος αὐτῷ, «αὐθάδης ἄνθρωπος εἶσαι, Νήφων», ὅπερ ἠνάγκασεν αὐτὸν ἵνα ἐπανέλθῃ εἰς Ἄθωνα. Ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ περι κολλύβων ἀναβρασμοῦ τοιαύτη τις ὑπῆρξεν· ἀνακαινιζομένου, ἐν ἔτει 1755, τοῦ κυριακοῦ τῆς ἀγίας Ἄννης, οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Σμύρνῃ χριστιανοὶ ἔπεμψαν πολλὰ ἑλένη καὶ μνημόσυνα, ἅτινα θέλοντες οἱ ἀσκηταὶ ἵνα κατὰ πᾶν σάββατον ἀνελλιπῶς ἐκτελῶσι, ἐκωλύοντο οὕτω τοῦ νὰ πωλῶσι τὰ ἐργόχειρα αὐτῶν κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν. Ὅθεν λαθόντες καὶ τὴν γνώμην μοναστηριακῶν τινῶν προεστῶτων, ἀπεφάσισαν ἵνα μεταθέσωσι τὴν τέλεσιν τῶν μνημοσύνων καὶ κολλύβων ἀπὸ τοῦ σαββάτου εἰς τὴν κυριακὴν, ἡμέραν δὴ κατ' ἦν δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένη ἢ πώλησις τῶν ἐργοχειρῶν. Οἱ πατέρες, ὡς εὐλαβέστεροι, ἠθέλησαν ἵνα ἀποτρέψωσιν ἐκείνους τοῦ τοιοῦτου, λέγοντες ὅτι οὐδαμῶς ἔπρεπε ἵνα παραβῶσι τὴν τῆς ἐκκλησίας παράδοσιν καὶ μεταθέσωσι τὴν τέλεσιν τῶν κολλύβων ἀπὸ τοῦ σαββάτου εἰς τὴν κυριακὴν. ἦτις ἦν ἡμέρα ἀναστάσιμος· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἰσχυρίζοντο ὅτι οὐχὶ δόγμα πίστεως παραβαίνουσιν, ἀλλὰ παράδοσιν ἐπουσιώδη, ἣν καὶ ἕτεροι πολλοὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἀκριματίστως παραβαίνουσιν. Ἀντέλεγον δὲ πρὸς ταῦτα οἱ πατέρες ὅτι, ἐάν οἱ κοσμικοὶ ἐν ταῖς πόλεσι τοῦτο ποιῶσι, τῇ προφάσει ὅτι ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ δὲν συνέρχεται ὁ λαὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ ἀγιορεῖται ὅμως δὲν ὑπερχειροῦντο ὅπως μιμηθῶσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ὄφειλον ἵνα ὦσι τὸ ὑποδειγμα τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῆς ἀγιωσύνης πᾶσι τοῖς χριστιανοῖς. Τούτων δὲ οὕτω λεγομένων καὶ ἀντιλεγόμενων, σκληρυνθέντες οἱ ἐναντίοι, πολλοὶ ἄλλως ὄντες καὶ δυνατοὶ κατ' ἄνθρωπον, ἤρξαντο ὑβρίζοντες εἰς τοὺς πατέρας, κολλυβάδες αὐτοὺς ἀποκαλοῦντες καὶ ἐξορίαν ἢ θάνατον ἀπειλοῦντες, ἐάν μὴ αὐτοῖς ἤθελον ὁμοφρονῆσαι. Ἄλλ' οἱ πατέρες εἰρηρικῶς ἀπεκρίνοντο ὅτι ἡμεῖς μᾶλλον ἐδικαιούμεθα ὀνομάζειν ὑμᾶς κολλυβάδες, τοὺς ἀπὸ τοῦ σαββάτου εἰς τὴν κυριακὴν τὰ κολλυβα μεταθέντας, καὶ ὅμως οὐδὲ κακολογοῦμεν, οὐδ' ἐκθιάζομεν ὑμᾶς ἵνα ἐμμεῖνῃτε ἐν ταῖς ἀρχαίαις παραδόσεσι, τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας δικαιομένης μεριμνήσαι περὶ ὑμῶν, ἐάν σφάλ-

λησθε· ἄφετε τοίνυν ἡμᾶς ἐν ἡσυχίᾳ. Πλὴν ἄλλ' ἐκεῖνοι τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ σατανᾶ ἐσκληρύνθησαν, ὥστε ἀπεφάσισαν καὶ εἰς φόνον νὰ προβῶσιν· ὅθεν ἀργύρια προσήνεγκον σκληροκαρδίῳ τινὶ ληστῇ ὅπως θανατώσῃ τὸν ἐλλόγιμον πατῆρ Πάισιον καὶ τὸν αὐτοῦ μαθητήν. Τοῦτο δ' ἐξετέλεσεν ὁ ληστής, πνίξας· κάτωθεν τῆς ἀγίας Ἄννης, ἐν τῇ θαλάσῃ, τῇ ἑορτῇ τῶν ἁγίων Πάντων, ἀμοτέρους ἐκείνους, καταταχθέντας ἐν τῷ χορῷ τῶν μαρτύρων, διότι ὑπὲρ τῶν παραδόσεων τῆς ἐκκλησίας ἤθλησαν. Ἀγρυπνίας δὲ τελουμένης ἐν τῷ κυριακῷ τῆς σκῆτης, καθ' ὃν χρόνον οἱ μακάριοι ἀπεπνίγοντο, τῶν ἀγρυπνούντων εἰς, ἀκούσας τῶν κραυγῶν τῶν θανατουμένων, ἐπλήγη τὴν θηριώδη καρδίαν καὶ τὴν ὑμνωδίαν διακόψας, εἶπε ταῖς αὐτοῦ συνενοχοῖς: «Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, φωνὴ τοῦ αἵματος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν βοᾷ πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ πῶς ἄρα ὁ Θεὸς εἰσακούσεται τῆς ὑμνωδίας ἡμῶν;» Πλὴν ἄλλ' ἐκεῖνοι, θῆρες ἀνήμεροί, ἐπέταξαν αὐτῷ ἵνα σιγῇ ἄγῃ, ἀπειλήσαντες συμβυθίσαι καὶ αὐτὸν μετὰ τῶν δύο πατέρων, ἐὰν μὴ ἐσίγα. Γνωστῶν τούτων γενομένων, οἱ πατέρες εἰς εἰκοσι πέντε ἢ τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνελθόντες καὶ πικρῶς κλαύσαντες, εἶπον ἀλλήλοις: «Πατέρες καὶ ἀδελφοί, μέγας πειρασμὸς ἐκ τῶν συνήθων τῷ διαβόλῳ κατέλαβε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον καὶ ἐπειδὴ εὐρέθησαν σκευὴ δεκτικὰ τῆς τοῦ σατανᾶ ἐνεργείας, ἐπέτυχεν οὗτος τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Τὸ αἷμα τῶν δύο ἁγίων πατέρων ἐκζητήσει ὁ Θεὸς ἐν ὀργῇ πολλῇ ἀπὸ τῶν ἐνόχων καὶ οὗτοι ἐξολοθρευθήσονται· ἡμεῖς δέ, εἰ καὶ ἐτοιμοὶ ἐσμεν, χάριτι Χριστοῦ, καὶ πρόθυμοι ἵνα ὑπὲρ τῶν θείων παραδόσεων ἀποθάνωμεν, ἄλλ' ὀφείλομεν φεισθῆναι τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ ἀπκλλάξαι αὐτοὺς τοῦ ἐμπεσεῖν εἰς τὸ ἀμάρτημα τῆς μαιφονίας καὶ ἀδίκως ἡμᾶς θανατώσαι. Καλὸν ἄρα εἶναι ἵνα δώμεν τόπον τῇ ὀργῇ καὶ ἀπέλωμεν ἐκ τοῦ ὄρους· ὁ δὲ Θεὸς ὁ σώζων τοὺς ἐπ' αὐτῷ πεποιθότας, ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ἡμῶν διώκτας ἀπὸ τῶν παγίδων τοῦ σατανᾶ ρύσαιτο».

«Ταῦτα οἱ πατέρες εἶπον ἀλλήλοις, ἡ δὲ προφητεία αὐτῶν ἐπληρώθη, τοῦ Θεοῦ ἐκδικήσαντος τὸ ἀδίκως χυθὲν αἷμα, καὶ τῶν ἐκχυσάντων αὐτὸ πίνοντων, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τῆς ἀνωθεν τιμωρίας ἄχρις ἰλύος. Πόσοι δὲ καὶ τίνα τὰ ὀνόματα τῶν τότε ἐξ Ἄθωνος ἀπελθόντων, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· πανταχοῦ ὅμως, ἔνθα οὗτοι κατώκησαν, παρέσχον μαρτύρια τῆς ἀγιορειτικῆς ἀρετῆς καὶ πολλοὺς διὰ τῆς ἐνθέου αὐτῶν ἀναστροφῆς πρὸς τὸν Χριστὸν χειρουργώγησαν, ἀπὸ τῆς αἰμακλωσίας τοῦ σατανᾶ ἀπαλλάξαντες. Ἄλλ' οὐδὲ ἄγνωστον τυγχάνει ὅτι πάντες ἐμαρτυρήθησαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διὰ τῆς εὐωδίας τῶν ἱερῶν αὐτῶν λει-

ψάνων καὶ διὰ σημείων ὑπερφυῶν, διότι ὁ μὲν βίος αὐτῶν ἦν θεοφι-
λῆς, ὁ δὲ ζῆλος ἄγιος.

«Ὁ δὲ Νήφων, πρᾶλαθῶν τέσσαρας πατέρας, οἷς ὄνομα Γρηγό-
ριος, Ἀγαθᾶγγελος, Ἀνανίας καὶ Ἰωσήφ, διεπεραιώθη πρῶτον μὲν
εἰς Σάμον καὶ κατόκησεν ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ ἀγίᾳ Κυριακῇ, εἶτα δὲ
εἰς Πάτμον, ἔνθα, μονύδριον οἰκοδομήσας, ἐπὶ τινα χρόνον διέτριψεν
ἐν αὐτῷ· ἄρας δὲ κέκλειθεν μετὰ τοῦ ἱερομονάχου Γρηγορίου Γραβα-
νοῦ τοῦ Νισυρίου, μετέβη εἰς Λειψούς, μίαν τῶν καλουμένων Φούρ-
νων, καὶ ἔκτισεν αὐτόθι ἕτερον μονύδριον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁμοίως ἐπὶ βρα-
χὺ μετὰ τοῦ εἰρημένου Γρηγορίου παρέμεινε, διότι συνεχεῖς πειρατῶν
ἐπιδρομαὶ ἠνάγκασαν αὐτὸν ἐκλιπεῖν τὴν νῆσον καὶ διαπεραιωθῆναι
εἰς Ἰκαρίαν, ἔνθα, τῷ ἔτει 1775, ἐπελήφθη τῆς οἰκοδομῆς τῆς ἄκρι
τοῦ νῦν σωζομένης μονῆς τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἣς τοὺς κτίστας Δημή-
τριον Σουλτάνην καὶ Θεόδωρον Κατζάδαν ἐκ Μαραθοκίμπου κέχθω
εἶδον. Ἐλθὼν δὲ πρὸς ἐπίσκεψίν τοῦ Νήφωνος ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κοριν-
θου Μακάριος, συνώκησεν αὐτῷ καὶ διὰ συστατικῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν
πρὸς τοὺς ἐν Σμύρνῃ καὶ Χίῳ οἰκείους καὶ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα,
ἐπέτυχεν ἀποσταλῆναι ἐκεῖθεν ἱκανὰς συνδρομὰς πρὸς συντέλεσιν τῆς
μονῆς. Ἐν ἔτει 1778, νέος τις ἐκ Σκιαθοῦ, παιδευόμενος ἐν τῇ τῆς
Πάτμου σχολῇ καὶ τὰ κατὰ τὸν Νήφωνα μαθὼν, ἀπῆλθεν εἰς Ἰκα-
ρίαν καὶ τὸ μοναχικὸν ὑποδυθεὶς τριβῶνιον μετωνομάσθη Γρηγόριος·
μικρὸν δὲ κατὰ μικρὸν προσῆλθεν καὶ ἕτεροι μονασταί, ὥστε ὁ ἀριθμὸς
αὐτῶν ἀνῆλθεν εἰς εἴκοσι καὶ πέντε. Τούτων εἰς ἐγένετο Θεοφάνης,
μαθητῆς τοῦ Νήφωνος, οὐχὶ μέντοι καὶ ἱερεὺς, ὅς, τελευτήσας ἐν Σά-
μῳ, ἐτάφη ἐν τῷ ἐν Μαραθοκίμπῳ μονυδρίῳ τῆς Παναγίτζας, ἔνθα
καὶ ἡ κάρα αὐτοῦ σώζεται, Περὶ τούτου παρὰ πολλῶν ἠκούσαμεν λε-
γόμενον ὅτι πρὶν ἢ κατασκευασθῆ ἡ γέφυρα, ἡ ζευγνύσα τὸν μέσῳ τοῦ
Μαραθοκίμπου διαρρέοντα χεῖμαρρον, ραγδαίως βροχῆς ἐπελθούσης,
ἔσπησε τὰ ὕδατα, σταυρώσας αὐτὰ τοῖς τρισὶ δακτύλοις, καὶ ἀβρόχοις
πασὶ τὸν χεῖμαρρον διῆλθε. Τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἐσταύρωσε καὶ τῆς ἐμῆς
μητρὸς Ἀγγελίνας τὸν καμψάκην καὶ δὲν ὑστέρησε τὸ ἔλαιον, δαμι-
λῶς ἐπὶ πολλοὺς μῆνας δαπανώμενον, ἄχρις οὐ ἠνοίχθησαν τὰ ἐλαιο-
τριβεῖα. Ἄλλοτε δὲ τῶν ὑπὸ τοῦ Νήφωνος ἐν Ἰκαρίᾳ καρέντων ἐγέν-
ετο Νεῖλος ὁ Χίος, ἐκ τῶν τῆς πόλεως περιφθῆμων Καλογνωμόνων
λεγομένων, ὅς ἐκτίσεν ἐν Ρευστοῖς τὸν ἅγιον Γεώργιον, ἔνθα καὶ ἐτε-
λειώθη· τούτου μαθητῆς ἦν Νικηφόρος ὁ χρηματίας ὑποδιδάσκαλος
Ἀθνασίου τοῦ Παρίου ἐν τῇ τῆς Χίου σχολῇ καὶ ἠγούμενος τῆς νέας
μονῆς, ὁ τὰ Νεαμονήσια πρὸ τοῦ Φωτεινοῦ συγγραψάμενος καὶ πολ-
λοὺς βίους νεομαρτύρων καὶ ἀκολουθίας συντάξας, καὶ μάλιστα Πο-

λυδώρου τοῦ Κυπρίου καὶ Θεοδώρου τοῦ Βυζαντινοῦ, οὓς περὶ ὁ τοῦ-
του καθηγητῆς ὄσιος Νεῖλος εἰς τὸ μαρτύριον ἔχειραγώγησε. Κρύπτει
δὲ ὁ σοφὸς Νικηφόρος τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα, ὡς καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Μακα-
ρίου. εἴτε ἐκ ταπεινοφροσύνης εἴτε καὶ διὰ τὸν φόβον τῶν ὀθωμανῶν,
ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦν ὁ τοῦτου πνευματικὸς καὶ ἀλείπτῃς καὶ, ὡς ζών-
τος ἔτι, δὲν ἠθέλησε ἵνα φανερώσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἄλλὰ τὰ περὶ
τοῦ ἁγίου Μακαρίου καὶ τοῦ γέροντος αὐτοῦ ἁγίου Παρθενίου τοῦ
Σκουρτέως καὶ Ζωγράφου ὑπὸ πολλῶν ἤδη ἰστοροῦνται. Πολλῶν δέ.
καθ' ἃ προείπομεν, μοναχῶν ἐν Ἰκκρίχ συνελθόντων καὶ ἐν ἀπορία
δεινῇ τῶν πρὸς ζωάρκειαν διατελούντων, ὁ ἐκ Σκιαθου μοναχὸς Γρη-
γόριος προὔτεινε τῷ μακαρίῳ Νήφωνι ἀπελθεῖν εἰς Σκιάθον, ἔνθα ὁ
πατὴρ αὐτοῦ Χατζῆ Σταμάτιος ἐκέκτητο χρήματα πολλὰ καὶ κτημά-
των οὐσίαν μερίστην, οὐχὶ δὲ καὶ κληρονόμον ἕτερον πλὴν αὐτοῦ,
μονογενοῦς ὄντος, ἵνα ἀνέτως ἐκεῖ ζήσῃσι καὶ μὴ ἀναγκάζονται ὅπως
ζητῶσιν ἐλεημοσύνας. Πλὴν ἀλλ' ἀποθανούσης δυστυχῶς ἐν τῷ μεταξὺ
τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ὁ πατὴρ, μαθὼν ὅτι ὁ υἱὸς ἐγένετο μοναχὸς ἠγά-
γετο δευτέραν ὁμοζυγον, ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ ἀποκτήσεως ἐτέρου κληρο-
νόμου ἐξ αὐτῆς· οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ μακρὸν συνεβίωσεν αὐτῇ, ἀποθα-
νῶν. Ἡ δὲ δευτέρα αὐτοῦ γυνή, διεστραμμένη οὖσα καὶ κατακυρι-
εῦσαι θέλουσα πάσης τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὐσίας, ἔθηκε προσκεφάλαιον ἐπὶ
τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς καὶ διέδωκεν ὅτι ἔγγυος τυγχάνει ἐκ τοῦ Χατζῆ Στα-
ματίου· μετὰ δὲ τὸν ὠρισμένον τῆς τεκνογονίας χρόνον, δωροδοκή-
σασα πτωχὴν τινα γυναῖκα, τεκοῦσαν ἄρρεν τέκνον, παρέλαβεν αὐτὸ
ὡς ἴδιον κῆμα καὶ ἐπεδείκνυεν ὡς κληρονόμον γνήσιον τῆς τοῦ ἀποι-
χομένου συζύγου αὐτῆς οὐσίας. Ἐλθόντων τοίνυν ἐξ Ἰκαρίως εἰς Σκί-
αθον τῶν πατέρων, ὁ μακάριος Νήφων, τὸν δόλον μαθὼν, προσεκά-
λεσε κατ' ἰδίαν τὴν μητριάν, καὶ προέτρεψεν αὐτὴν ἀποσχεῖν τοῦ τοι-
ούτου νοσφισμοῦ καὶ μὴ ἐπιθυμεῖν ζένον δίκαιον καὶ μάλιστα καλογη-
ρικόν· ἀντιλεγούσης δ' ἐκείνης, παρέλαβε, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ὑ-
ποθήκην, καὶ ἄλλους δύο, τοὺς ἐπισημοτέρους τῆς νήσου, καὶ ἐνώπιον
αὐτῶν συνεβούλευσε τῇ γυναικὶ τὰ προσήκοντα. Καὶ αὐθις δὲ αὐτὴν
μὴ πειθομένην, ἐνεκάλεσεν ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως, προσπαθὼν ἵνα σώσῃ
αὐτὴν ἀπὸ τῆς ψυχολέθρου ἀδικίας· αὐτὴ ὅμως, ὡσεὶ ἀσπίς κωφὴ τὰ
ὦτα βύουσα, πρὸς μηδὲν ἐλογίσαστο τὰς τοῦ Νήφωνος καὶ τῶν ἄλλων
ὀρθὰς προτροπὰς καὶ νοουθεσίας, ἀλλὰ λαβοῦσα μεθ' ἑαυτῆς πολλὰ
φλωρία, ἐπέβη ἐπὶ ἐντοπίου σκάφους, ὁ μαρτίγον κοινῶς ὀνομάζου-
σιν, ἀπελευσομένη εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἵνα λάβῃ ἐκεῖθεν παρὰ τῆς
Ἐξουσίας διὰταγμα πρὸς ἐκδίωξιν τῶν μοναχῶν, ὅπερ, μαθὼν καὶ ὁ
Γρηγόριος, ἠθέλησε συναπελθεῖν καὶ αὐτὸς καὶ ἀποδειξέει ἐνώπιον τοῦ

κριτηρίου αὐτὴν ψευδομένην. Πλὴν ἄλλ' ὁ μακάριος Νήφων αὐστη-
 ρῶς ἀπέτρεψεν αὐτὸν τοιοῦτου, εἰπὼν. « Ἡμεῖς ἐποιήσαμεν κα-
 θ' ἃ λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, σκοπὸν ἔχοντες ἵνα κερδίσωμεν οὐχὶ τὰ
 πλεονεκτούμενα, ἀλλὰ τὴν πλεονεκτούσαν ἀφ' οὗ ὅμως αὐτὴ ἐπι-
 μένει ἐν τῇ ἰσχυρογνωμοσύνῃ αὐτῆς, ὁ Θεὸς ποιησάτω ὡς ἐγκρίνει
 μετὰ τοῦ πλάσματος αὐτοῦ. Πλείονα τούτου ἡμεῖς οὐ δικαιοῦμεθα
 πρᾶξιαι. » Ὡ τοῦ θαύματος δέ, ἅμα ἀφίκετο ἡ μαινὰς εἰς Κωνσταν-
 τινούπολιν, θαρροῦσα ἐπὶ τοῖς πολλοῖς φλωρίοις, ἃ μεθ' ἐκυτῆς πρὸς
 ἀδικίαν συμπρέφερε, καὶ ἐπιθᾶσα ἀκκτίου ἵνα ἐξέλθῃ εἰς τὴν ξηρὰν
 καὶ παρουσιάζουσα εἰς τὴν ὑψηλὴν τοῦ βεζύρου πύλην καταδιώξῃ τοὺς
 μοναχοὺς, ὧν πολλὰ κατηράτο καὶ κατέλεγεν, ἔλαθε τὰ ἐπίχειρα τῆς
 χηκίας αὐτῆς καὶ εὗρεν αὐτὴν ἢ τοῦ Θεοῦ δίκη· διότι, μόλις τὸ φέρον
 αὐτὴν ἀκκτίον μακρυνθὲν, ὡσεὶ βολὴν τόξου, ἀπὸ τοῦ μαρτίου, λαί-
 λαψ σφοδρὸς πνεύσας, ἀνέτρεψε καὶ κατεβύθισεν αὐτό. Καὶ οἱ μὲν
 κωπηλάται ἐσώθησαν ἅπαντες, ἐπιτυχόντες καὶ τὸ ἀκκτίον νὰ σώσω-
 σιν, ἢ δὲ γυνὴ ἐγένετο ἄφαντος ἐν τῇ θαλάσῃ, καίτοι τῶν ἐν τῷ
 μαρτίῳ κραυγάζοντων ὅτι ἐφ' ἑαυτῆς πολλὰ φέροι φλωρία καὶ παρο-
 τρυνόντων ἵνα σπεύσῃ πρὸς σωτηρίαν αὐτῆς, πολλῶν δὲ διὰ τοῦτο
 δραμόντων εἰς βοήθειαν μετὰ δικτύων καὶ ἀρπαγίων. Ἄλλ' ἡ γυνὴ
 οὐχ εὗρέθη, ἀνάρπαστος γενομένη ὑπὸ τῶν δαιμόνων, τῶν πλανησάν-
 των αὐτὴν. Τούτων ἐν Σικιάθῳ γνωστῶν γενομένων, φοβηθέντες τὴν
 θείαν ἐκδίκησιν, προσῆλθον αὐθόρμητοι οἱ γονεῖς τοῦ ὑποβολιμαίου
 παιδίου καὶ αἱ μαῖαι καὶ ὠμολόγησαν τὴν ἀλήθειαν ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς
 Χατζῆ Σταμάτεινας διαδοθέντα ἦσαν ὅλως ψευδῆ, καὶ παρέδωκαν τὰς
 κλειδάς τῷ μακαρίῳ, ὅστις τότε, ἠδυνήθη ἐπιληφθῆναι τῆς εὐπεποῦς
 οἰκοδομῆς τῆς μονῆς τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἣν εἰς πέρας ἤγαγε, τῇ
 συνδρομῇ καὶ συναντιλήψει τῶν ἐν Σικιάθῳ εὐσεβῶν.

« Ὁ δὲ μακάριος Νήφων, ἀναμνησκόμενος τῆς ἡσυχίας, ἧς ἐν
 Ἰκάρῳ ἀπῆλασε, καὶ ποθήσας τὸν τοιοῦτον ἡσύχιον βίον, ἀπεφάσισεν
 ἀπελθεῖν ἐκεῖσε· πέμψας δὲ Ἀπολλῶ τὸν ἡμέτερον καθηγητὴν μετὰ
 δώρων εἰς τὸ ἀγιώνυμον ὄρος, ἐξήγγειλε τὴν τοιαύτην αὐτοῦ πρόθε-
 σιν τῷ μακαρίῳ Νικοδήμῳ. Ὁ δὲ, πνεύματος θεοῦ ἐμφορούμενος,
 διεμήνυσε αὐτῷ ὅτι ἡ Θεοτόκος οὐκ ἐπιτρέπει αὐτῷ ἀπελθεῖν ἐκ Σικιά-
 θου ὅπως μὴ ἐρημωθῇ τὸ αὐτόθι κοινόνιον, καὶ ὅτι ἐπίκειται αὐτῷ τὸ
 χρεῶν ὄντως δέ, ἐν ᾧ φορτώσας πλοῖον ἐκ πάντων τῶν χρεωδῶν,
 παρεσκευάζετο ἀπελθεῖν δι' αὐτοῦ εἰς Ἰκαρίαν, προσεβλήθη ὑπὸ νό-
 σου σφοδρᾶς. Αἰσθόμενος δὲ τὸ τέλος προσεγγίζον, προσεκάλεσε τοὺς
 τρεῖς ἱερομονάχους Ἀγάθωνα τὸν Χῆον, Σισῶην τὸν Κεφαλλῆνα καὶ
 Ἀπολλῶ τὸν Πελοποννήσιον καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς παραλαβεῖν μετὰ

τὴν τελευταίην αὐτοῦ τὸ μνησθὲν πλοῖον καὶ ἄλλους ἀδελφούς, καὶ πλεύσαντες εἰς Ἰκαρίαν, ἀνακαινίσαι τὸ αὐτόθι μονῆριον τοῦ θείου Εὐαγγελισμοῦ, ὑπὲρ οὗ ἐμόχθησε καὶ πολὺν εἶχε ζῆλον, διότι ἐξ Ἰκαρίας δὲν ἀνεχώρησε δι' ἄλλην αἰτίαν, εἰ μὴ διότι ἐν αὐτῇ εἶχον συναχθῆ πολλοὶ καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ οἰκονομῶνται, ἄνευ τῶν ἐξ ἀνατολῆς ἐλεημοσυνῶν· ὥρισε δὲ ὁ μὲν Ἀγάθων, καθ' ὃ πρεσβύτερος, ἵνα ἔχη τὴν οἰκονομίαν πάντων τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων καὶ ἡ ὁ πρῶτος ἐν τοῖς ἄλλοις, ὁ δὲ Σισώης ἡ πνευματικὸς καὶ ὁ Ἀπολλῶς, ἅτε εὐμαθέστερος καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τρίτων, διευθύνῃ τὰ τῆς μοναστικῆς εὐταξίας, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ ὑποτάσσονται αὐτοῖς, σὺν ἅμα δὲ ἐπέστειλε καὶ γράμματα τοῖς ἐν Ἰκαρίᾳ προὔχουσι, συνιστῶν αὐτοῖς ἵνα προσδεχθῶσι τοὺς ἀδελφούς ὡς αὐτὸν τὸν ἴδιον. Οὕτω δὲ παρασκευασθεὶς ὁ ἀοίδιμος, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ, τῇ εἰκοστῇ ὀγδόῃ δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἐνάτου σωτηρίου ἔτους.

» Οἱ δὲ τρεῖς μακάριοι ἐκείνοι, παραλαβόντες καὶ τρεῖς ἐτέρους μοναχοὺς Ζήωνα, Ἰγνάτιον καὶ Ἀπολλόδωρον τοὺς Πελοποννησίους, ὧν οἱ δύο τελευταῖοι ἦσαν ἀδελφοὶ κατὰ σάρκα τοῦ Ἀπολλῶ, ἀπῆλθον εἰς Ἰκαρίαν. ἡς οἱ κάτοικοι, σεβασμοῦ ἄκρου πρὸς τὸν Νήφωνα ἐμπεφορημένοι, μετὰ πολλῆς τιμῆς τοὺς παρ' ἐκείνου ἀποσταλέντας προσεδέξαντο καὶ παντοιοτρόπως πρὸς τὴν ἀνακαίνισιν τῆς μονῆς συνέδραμον αὐτοῖς. Ἀλλὰ τοῦ ἔργου ἐν τῇ ἀρχῇ ἔτι ὄντος (πᾶσα γὰρ ἀρχὴ χαλεπὴ) καὶ τοῦ μέρους λυπροῦ, εἰς μεγίστην οἱ μακάριοι διετέλουν δυσχέρειαν· οὐ μόνον δὲ αὐτοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐγχώριοι τῶν πάντων σχεδὸν ἠπόρουσαν, ἅτε μὴ δυνάμενοι, διὰ τὸν φόβον τῶν Τούρκων, τῆς ἑαυτῶν πατρίδος ἐξελθεῖν καὶ ἀλλαχόθεν τὰ πρὸς ἄνετον βίον προσπορίσασθαι. Ἀπῆλαυον μέντοι γε τῆς ποθουμένης ἡσυχίας αὐτόθι καὶ ἠσχολοῦντο περὶ τὴν καλλιεργίαν τῶν περὶ τῆς μονῆς χειρῶν γαιῶν, ἃς εἰς κήπους χλοάζοντας ἐν βραχεῖ μετέτρεψαν. Ὁ εἰς δ' αὐτῶν, ὁ Ἀπολλῶς, ἀδυνατῶν ἐφαρμόσαι οἷαν ἐπεπόθει μοναστικὴν αὐστηρότητα καὶ ἀκριβείαν, ἐκλιπὼν μετὰ τινα χρόνον τὴν μονήν, ἀπεχώρησεν εἰς ἰδιαιτέρον κάθισμα κείμενον ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν Ραχῶν· ἀλλὰ καὶ περὶ πειρασμοῖς καὶ σκανδάλους ἐντυχῶν, διεπειραιώθη εἰς Πάτμον καὶ μετὰ διατριβὴν ἐν διαφόροις ἡσυχαστηρίοις, ἐπὶ τέλος ἐξελέξατο τὸ μέρος, τὸ καλούμενον κοινῶς Λειβάδι τοῦ Κουτρούλη καὶ εἰδικώτερον Γερανός, καὶ αὐτόθι ἔκτισε τὸ μέγιστον τοῦ νῦν περιωφζόμενον κάθισμα, τὸ ἐπωνυμούμενον τοῦ Ἀπολλῶ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἔτη τὸν μοναστικὸν ἠγωνίσαστο διαυλον, τὰ μὲν εἰκοσὶν ἔτη ὑγειῶς ἔχων, τὰ δ' ἕτερα εἰκοσὶ δεινῶς πάσχων ἐκ φρικαλέας ἐλεφαντίσεως τοῦ ὁσχεοῦ οἱ (γὰρ ὄρχεις αὐτοῦ ἐξωγκώθη-

σαν πλέον στάμνου πέντε οκάδων). Ἀνδρείως δὲ καὶ μεγαλοψύχως τὸ πᾶθος ὑπομείνας καὶ τὸν Θεὸν δοξολογῶν, ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, τῇ εἰκοστῇ ἰκνουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ ἐνάτου ἔτους, ἀνὴρ εὐσεβῆς καὶ ἐνάρετος καὶ μοναστικώτερος πάντων τῶν συγχρόνων αὐτοῦ γεγονώς.

» Ἐμμενον ἄρα οἱ πέντε ἀδελφοὶ ἐν τῇ μονῇ ἐρησυχάζοντες καὶ τὰ πρὸς βελτίωσιν καὶ προκοπὴν αὐτῆς ἐργαζόμενοι. Ὁ δὲ προϋστάμενος Ἀγάθων, ἀπελθὼν εἰς Χίον καὶ πωλήσας ἦν αὐτοῖσι ἐκίκτητο ἐκ πατρὸς κληρονομίαν, ἐπιστρέψας εἰς Ἰκαρίαν, ἔδαπάνησε πᾶν ὃ τι ἐκ τῆς τοιαύτης πωλήσεως εἴληφεν ὑπὲρ τῆς μονῆς, ἀνοικοδομήσας τὴν ἡμίσειαν ταύτης πτέρυγα καὶ περιτειχίσας αὐτὴν τεῖχει ἀσφαλεῖ. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ, συμπεσοῦσης τῆς ἐλληνικῆς ἐξεγέρσεως καὶ τῆς Χίου καταστροφείσης, τῶν δὲ Χίων ἀνά τὰς νήσους καὶ τὰς πάλεις διασπαρέντων, ἀφίκοντο καὶ εἰς Ἰκαρίαν, τὴν καταστροφὴν φεύγουσαι, καὶ τινες τῶν τοῦ Ἀγάθωνος ἀνεψιῶν· ὁ δὲ, ἐν στερήσει καὶ γυμνώσει ταύτας ἰδὼν καὶ τὸ συγγενὲς οἰκτεῖρων, ἐπελάθετο τῶν ὑποθηκῶν, ἃς ὁ γέρον αὐτοῦ Νήφων ἐποίησεν αὐτῷ ἵνα μηδέποτε ἐν τῇ μονῇ προσδέχεται γυναῖκας, ἀλλ' ἀλλαχόσε ἀποστέλλῃ καὶ ἐκεῖ φιλοξενῇ. Ὅθεν καὶ ἀντὶ τοῦ ἀποπέμψαι ἐκτὸς τῆς μονῆς τὰς γυναῖκας, τούναντιον ἔνδον αὐτῆς προσεδέξατο καὶ τοῖς μοναχοῖς συνώκισεν, ἡ δὲ τοιαύτη ἀπερίσκεπτος πράξις ὀλέθριον ἔσχε τὸ ἀποτέλεσμα· τοῦ γὰρ σατανᾶ, ταῖς συνήθεσιν αὐτῷ μεθοδείαις χρῆσαμένου, οἱ μὲν τρεῖς τῶν μοναχῶν, ἀντιστάντες, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, κατίσχυσαν αὐτοῦ, ὁ δὲ Ζήνων, νεώτερος ὢν, οὐκ ἠδυνήθη ἀντιστῆναι καὶ ἐκπεσὼν τῆς ἀγιότητος, ἀπῆλθε καὶ ἐκάρθησεν ἐν ἰδιαιτέρῳ καθίσματι, ἐν ᾧ ποτε ὀλισθήσας δι' ἀπροσεξίαν καὶ ἀνάπηρος γεγονώς, διετέλεσε τοιοῦτος ἄχρῃ θανάτου. Πικρῶς δὲ ὁ καθηγούμενος Ἀγάθων μεταμεληθεὶς ἐφ' οἷς ἀφρόνως ἔπραξεν, ἀπῆλθε μὲν ἀπὸ τῆς μονῆς εἰς τι χωρίον τὰς γυναῖκας, οὐκ ἐπαύσατο δ' ἔκτοτε μέχρι τέλους βίου θρηνῶν καὶ ἐποδυρόμενος τὴν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀπερίσκεψίας ἐπεληοῦσαν πτώσιν τοῦ ἀδελφοῦ, ἐπαναλαμβάνων τοὺς ἀξιομνημονεύτους λόγους τούτους. «Μοναστήριον ἀνδρῶν, ἐν ᾧ ξενίζονται γυναῖκες, ἀδύνατον οὐδ' ἐπὶ μίαν ἡμέραν διατελέσαι ἀνευ βλάβης καὶ πειρασμῶν». Ἐξ ὧν δ' ἔπαθε συνετισθεὶς. παρήγγειλε μετ' ἑαυτῶν καὶ φρικτοῦ ἀναθέματος ἵνα τηρηταὶ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἡ ἀρχικὴ τοῦ κτίτορος διάταξις, δῆλον ὅτι μὴ ἐπιτρέπεται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ταῖς γυναῖξιν ἢ εἰς τὴν μονὴν εἰσοδος· τὴν διάταξιν δὲ ταύτην αὐτός τε εἰς τὸ μετέπειτα πιστῶς ἐτήρησε καὶ οἱ ἐκείνου διάδοχοι ἄχρι τοῦ νῦν.

» Τῆς μονῆς ὁ Ἀγάθων ἐπὶ τεσσαράκοντα πέντε ἔτη, δῆλον οὖν

ἀπὸ τοῦ 1809—1854, προεστώς, ἀπεβίωσε τῇ ὀγδόῃ νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκατοστοστοῦ πεντηκοστοῦ τετάρτου ἔτους καὶ ἐτάφη ἐν τῇ μονῇ, ὑπεροδοσηκοντούτης τὴν ἡλικίαν ὢν. Ἐπραξε δὲ πολλὰ καλὰ τῇ ρηθείῃ μονῇ, κτίσας μέρος αὐτῆς, ὡς ἔφθην εἰπών, πλουτίσας αὐτὴν διὰ πολλῶν κτημάτων, τῶν μὲν δι' ἀγορᾶς, τῶν δὲ ἐξ ἀφιερῶσεως. φυτεύσας ἐλαιῶνα ἐν Ἐηροκάμπῳ καὶ προικίσας τὴν μονὴν διὰ πολλῶν καὶ καλῶν βιβλίων, λίαν φιλαναγνώστης αὐτὸς ὑπάρχων διερρῦθμισε δὲ καὶ τὰ ὄρια αὐτῆς κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον.

(Σφραγίς ἀγᾶ) 1814 ἰουλίου 17 ἡμέρα 5' ὥρα δ'.

(Σφραγίς τῆς νήσου)

«Μὲ τὸ παρὸν φανερόμενον ἡμεῖς ὄλοι οἱ ραγιάδες τῆς νήσου ἡμῶν Ἰκαρίας καὶ οἱ εὐρεθέντες γέροντες τοῦ κατὰ καιρὸν, ὁμοίως καὶ ὁ Ἱμπραῆμ ἀγᾶς Ἀράπογλου. Ζαμπίτης τοῦ κατὰ καιρὸν, ὅτι μὲ τὸ νὰ εἶχε χωράφιον τὸ μοναστήριον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὴν Λευκάδα καὶ τὸ ἐμοίρασε μὲ τοὺς Λευκαίδαις, ὡς εἶναι τὰ ὄρια αὐτοῦ τοῦ χωραφίου νὰ ὑπάγη ἐπάνω τὸ Συνάσταχον, ὅπου εἶναι τὸ ἄλλο χωράφιον τοῦ μοναστηρίου, ὅπου τὸ ἔχει ἀφιερῶμένον ὁ Ἰωάννης Λοῖζος, καὶ ἀπὸ κάτω ἄλλο χωράφιον, ὅπου τὸ ἔχει ὁ Τουρλήτης ἀφιερῶμένον καὶ αὐτὸς εἰς τὸ μοναστήριον, νὰ ὑπάγη τὸ ρεῦμα ὡς τὸ Συνάσταχον καὶ νὰ ὑπάγη ἀπάνω ὡς τὰ ὑψηλὰ βουνά, ὅπου εἶναι ἀπὸ πάνω, νὰ ἐλθῇ πάλιν τὴν πορείαν τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτον χωράφιον, ὅπου γράφομεν ὅτι ἐμοίρασαν μὲ τοὺς Λευκαίδαις, ἔχει χωράφιον ὁ Λέων Πρατζίης καὶ νὰ ἦναι ἰδικὸν του· εἰ δὲ ἀπὸ τὸ ρεῦμα νὰ ὑπάγη τὸν αἰγιαλόν, νὰ ἦναι τοῦ μοναστηρίου. ὁμοίως καὶ τριγύρου τοῦ μοναστηρίου τὸν φραγμὸν νὰ ὑπάγη ὡς τὸ κολοκατζοκῆπιον τοῦ Ἰωάννου Λοῖζου, νὰ ὑπάγη τὴν μεσακὴν Κεφάλαια καὶ ἕως τὴν Μεσοποριὰν ἀπὸ κάτω, καὶ ἕως εἰς τὸ Τηλημονάρι νὰ ὑπάγη κάτω τὸν αἰγιαλόν. Αὐτὰ τὰ ἄνωθεν ὅλα ὅπου γράφομεν, νὰ ἦναι τοῦ μοναστηρίου καὶ νὰ μὴν ἔχη τινὰς ἐξουσίαν εἰς αὐτὰ ὅπου γράφομεν νὰ καλλιεργῆσθαι χωράφιον ἢ ξύλα νὰ κόψῃ εἰς αὐτὰ τὰ σύνορα· εἰ δὲ καὶ τολμήσῃ τις νὰ ποιήσῃ τοῦτο χωρὶς τὴν ἀδειαν τοῦ μοναστηρίου, νὰ δίδῃ γρόσια 101 ἀριθ. ἑκατὸν ἓνα καὶ εἰς ἐνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν δίδομεν τὸ παρὸν γράμμα εἰς χεῖρας τῶν πατέρων τοῦ μοναστηρίου μὲ τὴν βούλαν τῆς κοινότητος ἡμῶν καὶ τοῦ εὐρεθέντος ἀγᾶ.

Παπᾶ Γεώργιος Κατζᾶς

Παπᾶ Ἰωάννης Κοντζουφλάκης
ἐπίτροπος τοῦ ἀγίου Σάμου

Παπᾶ Ἰωάννης Μπλαχίης

Παπᾶ Ξενοφῶν Γάρδιος

Παπᾶ Κωνσταντῆς Μαυράκης

Δικκογεώργιος Βασιλάρος

Σταυρινός Χλίτας
Γεώργιος Κράτζας
Ζαχαρίας Γλίνας

Νικόλαος Μαλαχίας
Σταμάτιος Γλαρός
Νικ. Παπαζαχαράδης μάρτυς.

Ὁ γράψας τὸ παρὸν Γεώργιος ἱερεὺς Ρόδιος καὶ ἐπίτροπος τοῦ τμήματος Φαναρίου».

» Τρία ἔτη μετὰ τὴν τοῦ Ἀγάθωνος τελευταίην, ἐκοιμήθη καὶ ὁ πνευματικὸς Σισώης ἐν ἡλικίᾳ ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη γεγονῶς καὶ τοσοῦτον ἐξησθενηκῶς, ὥστε ἠδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι τὸ αἷμα ἀπεψυχράνθη ἐν ταῖς αὐτοῦ φλεψὶ καὶ θερμότητά αὐτὸς οὐκ ἠσθάνετο· ἦτο δὲ ἀνὴρ πραῆς καὶ ἐνάρετος, ἀνήκων εἰς τοὺς νηπιτικούς, καὶ παρὰ τῶν ἀγιορειτῶν, παρ' οἷς ἐφ' ἱκανὸν χρόνον διέτριψεν ἐν τῷ Ρωσικῷ κοινοβίῳ, ἐπινομάζετο ὑπογραμμὸς τῆς ἀρετῆς. Ἐτερος τῶν τῷ Ἀγάθωνι συνασκουμένων, ὁ Ἰγνάτιος, ἀποχωρήσας εἰς Μαραθόκαμπον τῆς Σάμου καὶ αὐτόθι μονῆριον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ὀνουφρίου κτίσας, ἀπεβίωσεν ἐν αὐτῷ. Ἐπίσημος δ' ἐν ταῖς μονασταῖς ἐγένετο καὶ Γρηγόριος Γραβανός ὁ ἐκ Νισύρου, ὅστις, πολλὰ περιελθὼν μέρη καὶ μὴ τῆς ποθητῆς τυχὼν ἡσυχίας, ἐπὶ τέλους ἐκ Πάτμου κατήνητησεν εἰς τὴν ἐν Ἰκαρίᾳ μονήν, ἔτει χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ δεκάτῳ, αὐτόθι δὲ καὶ ἐγκατέμεινεν ἄχρι τοῦ τῆς ζωῆς αὐτοῦ τέλους, τοῦ ἐπελθόντος τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ ἀπριλίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ δωδεκάτου ἔτους. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐτάφη, ὡς καὶ ὁ μετ' αὐτὸν θανὼν Σισώης, ἐν τῇ μονῇ· περισώζονται δ' ἐν αὐτῇ ἐν ὠρολόγιον καὶ ἐν δισκοπότηρον ὑπ' αὐτοῦ προσενεχθέντα, καὶ ἡ ἐπομένη ιδιόχειρος αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πατμίους ἀπευθυνομένη ἐπιστολή.

« + Διὰ τοῦ παρόντος μου φανερόν· ἐγὼ Γρηγόριος ἱερομόναχος ὅτι μὲ τὸ νὰ ἀνεχώρησα ἀπὸ τὴν Πάτμον καὶ ἦλθον ἐδῶ εἰς τὸ μονῆριον τῆς Ἰκαρίας, ἴσως νομίζουσί τινες ὅτι νὰ εἶχα ἄσπρα καὶ τὰ ἔφερα εἰς τοὺς πτωχοὺς τούτους. Μάρτυρα ἔχω τὸν Θεὸν ὅτι δὲν ἔφερα ἓνα ἄσπρον, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχα. Ὅταν ἀνεχώρησα ἐκ τῆς Πάτμου, εἶχα ὡς τεσσαράκοντα γρόσια, καὶ εἰς τοὺς ναύλους καὶ εἰς ἕξοδά μου τὰ ἔφερα ἴσα ἴσα, ὅπου δὲν μου ἔμειναν οὐδὲ πέντε γρόσια, ἀλλ' οὐδὲ πέντε παράδες νὰ τοὺς δώσω. Ὅθεν παρακαλῶ νὰ μὴν τοὺς ἐνοχλήσῃ τις μετὰ τὸν θάνατόν μου, διὰ νὰ μὴν ἁμαρτήσῃ εἰς τὸν Θεόν. Ἐγὼ, εἴ τί μου ἐτύχαινε, τὸ ἐξώδευσα εἰς τὸ κάθισμα, νομίζοντας ὅτι ἔχω νὰ τελειώσω ἐκεῖ· αἱ ἁμαρτίαι μου ὅμως δὲν με ἄφησαν καὶ ἄς ἦναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

1810 δεκεμβρίου 8

» Γρηγόριος ἱερομόναχος αὐτοχείρως γράφοντας βεβκιω τὰ ἄνωθεν».

» Ἀποβιώσας ὁ Ἀγάθων, κατέλιπε τρεῖς ὑποτακτικούς, ἐκ τούτων δὲ διεδεξάτο ἐν τῇ τῆς μονῆς ἐπιστατείᾳ αὐτὸν ὁ Χρήτων, Παμφύλης τούπικλῆν, Ἰαχάριος δὲ τὴν πατριδα. Οὗτος ἀφιέρωσε τῇ μονῇ πλεῖστα καὶ καλὰ κτήματα, ἃ ἐκ πατριαῆς κληρονομίης ἐκέκτητο, φίλεργος δὲ εἰς ἄκρον ὦν, ἐφύτευσεν ἐλαιώνας καὶ ἀνέδειξε προσοδοφόρα τὰ τῆς μονῆς κτήματα· ἀλλὰ τῷ τρίτῳ τῆς ἐπιστατείας αὐτοῦ ἔτει, εἰς δεινὴν περιπεσῶν νόσον, ἀπεφάσισεν οἰκειοθελῶς ἵνα παραιτηθῇ καὶ δῆ, πλεύσας εἰς Πάτμον, προσεχώλεσεν ἐκεῖθεν ἐμὲ, ὑποτακτικὸν τοῦ Ἀββᾶ Ἀπολλῶ τυγχάνοντα, ἵνα τὸ τῆς ἐπιστατείας ἀναλάβω ἔργον, οὗ, τοῦ Θεοῦ εὐδοκοῦντος καὶ τῶν εὐχῶν τοῦ μακαρίου μου γέροντος χειραγωγουσῶν με, ἡψάμην ἔτι χιλιοστῶ ὀκτακοσιοστῶ πεντηκοστῶ ἐνάτῳ, αὐτὸς δ' ἔμεινεν ἐν τῇ μονῇ, ὑποτασσόμενος ἕως τέλους. Ἐζήση δὲ ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα πέντε ἔτη καὶ ἀπέθανε τῇ εικοστῇ ἔκτῃ ὀκτωβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἐβδόμηκιστοῦ ἐβδόμου ἔτους.

» Καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν Ἰαχαρίᾳ πατέρων τοσαῦτα· περὶ δὲ τοῦ μακαρίου Νήφωνος, τὰ εἰς τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν περισσώζομενα τοιαῦτά εἰσι τὰ τὸ σῶμα ἐκείνου χαρακτηρίζοντα. Ἀνάστημα μέτριον, δασύς καὶ πλατύς τὸν πώγωνα καὶ ἡρέμα προγαστρω, τὰ μέλη πάντα ἔχων ἄρτια καὶ τὴν κεφαλὴν ὀλομῆλλον καὶ δασεῖαν, ὠχρὸς τὴν ὄψιν καὶ φροντιστικὸς, ὡς εἰκόσ, τὸ βλέμμα· τὰ δὲ χαρακτηρίζοντα τὴν ψυχὴν, πρῶτος καὶ εὐμένεια καὶ ζῆλος. Τοσαύτης δὲ ἀγάπης ἐνεφορεῖτο ὁ μακάριος πρὸς τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα, ὥστε, ὁσάκις ἐκ Χίου ἢ Συμῦνης μετέβαινεν εἰς Ἰαχαρίαν, οὐκ ἀνέμενεν ἵνα κάμψῃ τὸ πλοῖον τὸ ἀκρωτήριον καὶ πλεύσῃ εἰς τὸ νότιον μέρος, ἐνθα εὐρηται ἡ μονή, ἀλλ' ἀπεβιβάζετο εἰς τὴν ζηρὰν ἐν τῷ βορείῳ μέρει, ἵνα ὡς τάχιον περιπτυχθῇ τὰ ἑαυτοῦ τέκνα. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα τῆς ὁμοίως ἐνεφοροῦντο πρὸς αὐτὸν ἀγάπης, ἱερωμένοι δὲ καὶ λαϊκοὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὠμνον· τοιαύτην δὲ καὶ χάριν ἐκέκτητο, οἷαν τῷ ἁγίῳ Νικολάφ ἐπιλέγουσι, πᾶς γὰρ τεθλιμμένος, τῶν λόγων αὐτοῦ ἀκούων, παρχορῆμα ἀπέβλαλλε τὴν θλιψίν. Ἦτο δὲ καὶ πλήρης ἔργων ἐλεημοσύνης, ὥστε, τῶν γυναικῶν μὴ εἰς τὴν μονὴν εἰσερχομένων, ἔτρεχεν ὁ ἴδιος ἐκτός αὐτῆς ἵνα εὐρῇ τὸν Χριστὸν καὶ ἐλεήσῃ αὐτόν, τοιοῦτῳ ὀνόματι τὰς πενητεῦσας καὶ ἐνδεεῖς ὀνομάζων. Ἐκτίσει δὲ καὶ μοναστήρια τέσσαρα ἐπὶ τῇ νήμῃ τοῦ θείου Εὐαγγελισμοῦ καὶ ἐποίησε καλογῆρους ὡσεὶ ὀγδοήκοντα, τοὺς πλείους ἀπὸ κοσμηκῶν. Ἐξωμολόγησεν, ὡς ὁ ἴδιος ἔλεγεν, ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τοῦ καθ' ἡμᾶς κόσμου, δύο δὲ μόνους, ἕνα ἄνδρα καὶ μίαν παρθένον, εὐρεν, ὡς ἔλεγε, τοὺς δεξαμένους δίκην κηροῦ εὐπλάστου ἐν τῇ ἑαυτῶν καρδίᾳ τὰς προ-

τροπὰς καὶ νουθεσίας αὐτοῦ, ὥστε καθ' ὅλον τὸν βίον οὐδὲ νὰ φάγω-
σιν ἠδύναντο οὐδὲ νὰ παύσωσι τὰ δάκρυα ἐκ τῆς εὐφροσύνης τοῦ συνι-
εῖναι τὸν Κύριον, καὶ ὧν, ἐν εἰρήνῃ τελειωθέντων, τὰ ὄσπᾶ εὐωδίασαν.
Ἔλεγε δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἀχθόμενος, ὅτι ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς
χρόνοις ἀπώλετο ἢ τε νοερὰ προσευχὴ καὶ ἡ ὑπακοή, καὶ ὅτι, τέλειον
εκλιπούσης τῆς πρὸς τὸ θεῖον εὐλαθείας, ἐγγίζουσιν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ
τῶν Χαναναίων ἀμαρτίαι εἴτ' οὖν ἐπέλθῃ ἡ τοῦ κόσμου συντέλεια.
Καὶ τοῦτο δὲ περὶ αὐτοῦ εἴρηται, ὅτι πολλάκις λησταί, ἀποπειρα-
θέντες ἀποκτεῖναι αὐτόν, οὐκ ἴσχυσαν καὶ μάλιστα ὁ τῶν ληστῶν καθ-
ηγούμενος αἰμοβόρος Τζάρας, ὅς, σκανδαλισθεὶς ποτε κατ' αὐτοῦ,
διότι ἐδίδασκε τοὺς τούτου ὁπαδοὺς ἵν' ἀποστῶσι τῆς ἀνοσιουργίας
καὶ διάγωσι βίον ἔντιμον, διαθελαιούμενος αὐτοὺς πλὴν τοῦ ὅτι καὶ
τὴν ψυχὴν ἀπολέσουσιν, ἀλλὰ καὶ θάνατον κακὸν ἐν τῷ κόσμῳ
ἔξουσι, πρώτου τοῦ Τζάρα δίκην ἀποδώσαντος, ἐὰν μὴ μετανοήσῃ
κατήντησε δὲ εἰς τηλικούτον θηριωδίαν ὁ ἀλάστωρ οὗτος, ὥστε, ὅταν
ἤχη μάλωτέν τινα καὶ παρ' αὐτοῦ οὐκ ἐλάμβανεν ὅσα ἀπῆται λύτρα,
ανοίγων μίαν τῶν φλεβῶν αὐτοῦ, ἔπινε τὸ αἷμα καὶ οὕτως ἐθνήτανεν
αὐτόν. Οὗτος τοίνυν σκανδαλισθεὶς κατὰ τοῦ μακαρίου, διδάσκοντος
τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ ἵνα ἀπορρίψωσι τὸ βαρὺ φορτίον τοῦ σατανᾶ, ὅπερ
ἐφορτώθησαν, καὶ ἄρωσι τὸν χρηστὸν τοῦ Χριστοῦ ζυγὸν καὶ τὸ ἐλα-
φρὸν αὐτοῦ φορτίον, ἠκόνισε τὴν μάχαιραν καὶ ἀπῆλθεν ἀποφρασιστι-
κῶς εἰς Σιχίθον ἵνα θανατώσῃ αὐτόν. Ἀτειχίστου δὲ τῆς μονῆς οὐ-
σης, ἦλθε, τὴν σπάθην ἐν χειρὶ φέρων, καὶ τὴν θύραν τοῦ κελλίου τοῦ
μακαρίου ἐκρουσεν· ἀνοίξαντος δὲ τοῦ θεοφρουρήτου Νήφωνος ταύ-
την, ὁ Τζάρας εἶδε πῶς ὑπέρλαμπρον ἀμφιχάλυπτον αὐτόν, ὅθεν καὶ ὑπὸ
τοσαύτης κατεσχέθη δειλίας, ὥστε ἄφησεν ἵνα καταπέσῃ ἐκ τῶν χει-
ρῶν αὐτοῦ ἡ μάχαιρα. Τὸν σκοπὸν τοῦ ἀνοσίου κατανοήσας ὁ ὄσιος,
πρώτον μὲν μετὰ πολλῆς εὐμενείας περιεποιήθη αὐτόν, εἶτα δὲ εἶπε καὶ
κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ὅσα πρότερον ἐτέροις περὶ αὐτοῦ ἔλεγον· ὁ δέ,
οὐ μόνον τὸν γέροντα ἐσεβάσθη, ἀλλὰ καὶ ὑπεσχέθη ἵνα μηδέποτε
μοναστήν βλάβῃ. Ἐξέκλουθούντος ὁμῶς καὶ εἰς τὸ μετέπειτα τὸν
αὐτόν βίον καὶ ἀπελθόντος ἵνα ληστεύσῃ τὴν ἀντίπερα Ζαγουράν,
ἔρριψαν κατ' αὐτοῦ σφαῖραν μετὰ σύρματος, ἣτις διέσχισε τὴν κοι-
λιαν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐκ τρύτης ἐχυθέντα ἔντερα ἐν τῇ φουστανέλλᾳ
περιλαβῶν ἐκείνος, ἔδραμε πρὸς τὸ πλοῖον, κρυγάζων, «Λάβετέ με
εἰς τὸ πλοῖον ἵνα μὴ τὴν κεφαλὴν μου οἱ ἐχθροὶ ἀποτάμωσι καὶ πα-
ραλάβωσι.» Καὶ μετήνεγκον μὲν οἱ ἐταῖροι τὸν ταλαίπωρον ἐν τῷ
πλοίῳ, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐκείνος ἐξέπνευσε καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ κο-

μισθὲν εἰς τὴν Σίαθον, ἐτάφη αὐτόθι, πληρωθείσης οὕτω τῆς περι-
τοῦ ἀνθρώπου προφητείας τοῦ Νήφωνος

» Ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενόμενος, οὐχὶ ἄσκοπον θεωρῶ ἵνα ἰ-
στορήσω καὶ τινα κακωτικά ἢ ἐκδικητικά δοκοῦντα εἶναι καὶ παρὰ
τῶν ἀγίων ἐνεργούμενα πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἐποικοδόμησιν, ὧν ἐστὶν
ἔν καὶ τὸ γενόμενον εἰς τὸν ἐξ Ἀλβανιτῶν Ἀρσένιον, ὅστις, μονα-
χὸς καρεῖς ὑπὸ τοῦ μακαρίου Νήφωνος καὶ ἀφιερῶσας καὶ τινα χρή-
ματα, μεταμεληθεὶς ὀφιαίτερον, ἐζήτηε τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρημάτων
καὶ τοῦ ὑποκαμίσου αὐτοῦ, πολὺ διὰ τῶν κραυγῶν αὐτοῦ προξενῶν
ἐν τῷ κοινοβίῳ τὸ σκάνδαλον. Τοῦτου κατηράσθη ἐκεῖνος καὶ πα-
ρευθὺς ἐλεφαντίασε καὶ κακῶ θανάτῳ τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε. Τὸν δὲ
Ταράσιον, ἥπιον ὄντα λίαν καὶ ἐκ δεινῆς ἐλεφαντιάσεως πᾶσχοντα,
ἐθεράπευσε τοῦναντίον ταῖς εὐχαῖς αὐτοῦ καὶ τῇ χρήσει πικρῶν καὶ
καθαρτικῶν βοτάνων. Τέσσαρες δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐλειποτά-
κτησαν καὶ οἱ μὲν δύο, Ἰωσήφ καὶ Βιτάλιος, ἐγένοντο λησταί, οἱ δὲ
ἕτεροι δύο, Ζήνων ὁ Βούλγαρις καὶ ὁ Μαθητίος, ἔλαβον γυναῖκας καὶ
ἀπέθαναν ἐν τῷ κόσμῳ· ἄλλοι δὲ δύο Ἀβράμιος ὁ Ζαγοραῖος καὶ
Χαρίτων ὁ Κυθωνιάτης, ἀνυπότακτοι ὄντες καὶ τοῖς ἰδίῳι στοιχοῦν-
τες θελήμασι, κακῶς ἀπώλοντο, ὁ μὲν δαιμονισθεὶς, ὁ δὲ ἀπογνοὺς
καὶ αὐτοκτονήσας. Ἡλικὴν δὲ θερμὴν πίστιν εἶχαν ὁ μακάριος καὶ
ὁπόσον τῶν χρημάτων κατεφρόνει δηλώσουσι τάδε. Ἐνα χρόνον με-
γάλη ἐγένετο πείνα, ὥστε οἱ πατέρες τοῦ κοινοβίου, ἔλλειψαι σίτου,
ἠναγκάζοντο ἵνα κατασκευάζωσιν ἄρτον ἐκ χονδροκέχρου καὶ φασσό-
λων, ὡς ἀφθόνως προσεπορίζοντο ἐκ τῶν τοῦ μοναστηρίου ἀγρῶν,
διότι ἡ γῆ αὐτῶν, πῖον κατὰ τὰλλα οὐσα, δὲν εὐδοκιμεῖ εἰς σῖ-
τον· χρημάτων δὲ ἵνα ἀγοράσωσι τοιοῦτον ἐστεροῦντο. Εἶχε δὲ ὁ Μα-
κάριος ἀνάγκην ἔν' ἀποπληρώσῃ τοὺς τέκτονας καὶ οἰκοδόμους, οἵ-
τινες συνετέλεσαν τὴν τε μονὴν καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτῆς ἐν εὐρυχω-
ρίᾳ. Ἀπῆλθε τοίνυν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα Χίον, ἐξ ἧς καὶ εἰς Ἴ-
καριαν ἔπεμπον αὐτῷ οἱ πλούσιοι πολλὴν βοήθειαν· προσκαλεσάμενος
δὲ αὐτὸν εἰς τῶν εὐπορούντων, ἔδωκεν αὐτῷ πέντε πονγγία τοῦ τότε
καιροῦ, λέγων, «Λαβε ταῦτα, πάτερ ἄγιε, καὶ ἀπόδος μοι κατὰ τὴν
φοδερὰν ἡμέραν». Ὁ δὲ, ἀτενίσας αὐτὸν μετὰ βλέμματος βλοσ-
συροῦ, εἶπεν. «Ἐγώ, τέκνον, ἐν τῇ φοδερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἰστά-
μενος, ὡς καὶ σύ, ἐντρομος, θέλω ἀναμένει τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ τὴν
ἀπόφασιν, ὥστε δὲν δύναμαι ἵνα τυγχάνω ὀφείλετης καὶ εἰς σέ· ὅθεν
ἀνάλαβε τὰ χρήματά σου καὶ ἔχε ὑγείαν». Καὶ ρίψας χαμῆι τὸ σκεῦος
μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ χρημάτων, ἀνεχώρησε καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν ἑαυ-
τοῦ μονὴν, ἐστενοχωρεῖτο μὲν διότι δὲν εἶχε τὰ χρειώδη, ἠλπίζεν ὅ-

μως πάντοτε ὅτι ἡ κυρία Θεοτόκος ἤθελε φροντίσει, ἀφ' οὗ ἐδοκιμά-
 ζετο ἡ καρτερία αὐτῶν. Δὲν παρῆλθον δὲ ἡμέραι πολλαὶ καὶ ἀπέθι-
 νεν ἐν Ροδοστόλῳ ἀνὴρ πλούσιος, ὅστις, μὴ ἔχων κληρονόμον ἕτερον,
 κατέλιπε πᾶσιν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἀνατίᾳ, μονά-
 ζοντι ἐν τῷ τῆς Σικιάθου κοινοβίῳ· οὗτος, λαθῶν εὐλογίαν παρὰ τοῦ
 γέροντος, ἀπῆλθε καὶ ἐφόρτωσεν ἐν πλοίῳν ἐκ τῶν πραγμάτων τοῦ ἀ-
 ποβιώσαντος ἀδελφοῦ αὐτοῦ, μεγαλεμπόρου ὄντος, καὶ μετέφερεν εἰς
 τὸ μοναστήριον· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ χρήματα, ἄτινα, ὡς ἐχέρρων, διὰ
 τὸν φόβον τῶν πειρατῶν, ἔθηκεν ἐντός βαρελίῳν ἰχθύων καὶ ἤνεγκεν
 ἀσφαλῶς. Ταῦτα ἰδὼν ὁ μακάριος, ἐδόξασε τὸν Θεόν, τὸν προνοού-
 ντα ὑπὲρ τῶν δούλων αὐτοῦ· προσκαλεσάμενος δὲ τὸν πικρῶ Σισῶν
 καὶ τὸν πατῆρ Ἀγάθωνα, εἶπεν αὐτοῖς. «Μεγάλως στενοχωροῦμαι,
 τέχνη μου, ἀκούων ὅτι οἱ πτωχοὶ ἀποθνήσκουσιν ἐκ πείνης· καὶ ὅμως
 ἡμεῖς ἔχομεν χρήματα καὶ κρύπτομεν αὐτὰ ἀνωφελῶς». Οἱ δὲ ἀπε-
 κριθήσαν. «Ἄββα, ὅτι ἡ μονὴ ἡμῶν πολλὰς ἔχει τὰς ἀνάγκας, φα-
 νερόν· ἀλλὰ τὸ πάντων ἀναγκαιότερον, ὡς πολλὰκις ἡμᾶς ἐδίδαξας,
 ἐστὶ τὸ ποιεῖν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ποίησον τοίνυν ὅπως ὁ Θεὸς σε
 φωτίσει». Τοτε, εὐλογήσας, ἀπέλυσε, καὶ ἐμοίρασε λάθρα εἰς τοὺς
 πτωχοὺς πολλὰ πουργία, αὐτὸς στερούμενος καὶ προκρίνων τὴν ἀπο-
 ρίαν, ἀλλὰ βοηθῶν τοῖς ἀνάγκην ἔχουσιν, ὡς καὶ ἐν Ἰκαρίῳ πολλὰκις
 ἐποίη· διὰ δὴ ταῦτα ὁ Θεὸς ἐθαυμάστωσεν αὐτόν, ὥστε καὶ νεκρὸν
 ἔτι θεραπεῦσαι ἓνα ἀδελφὸν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὄντα παράλυτον. Ἄμα ὡς
 μετὰ πίστεως προσῆλθε καὶ ἠσπάθη τὸ λείψανον αὐτοῦ. Ταῦτά εἰσι
 τὰ ἐν τῇ ἐμῇ μνήμῃ σωζόμενα περὶ Νήφωνος, οὗ ταῖς πρεσβείαις τύ-
 χοιμεν καὶ ἡμεῖς τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν».

Καὶ τοιαῦτα μὲν ὁ Ἰσίδωρος τὰ πράγματα πρὸ αὐτοῦ τῆς ἐν Ἰκα-
 ρίᾳ μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἀναγράφει· αὐτὸς δὲ οὗτος, ἐν Μαραθο-
 κάμπῳ τῆς Σάμου γεννηθεὶς, ἔτει χιλιοστῷ ὀτακοσιοστῷ δεκάτῳ ἐνά-
 τῳ, καὶ τὸν μοναχικὸν προσελόμενος βίον, προσεκολλήθη τῷ προειρημέ-
 νῳ Ἀπολλῷ, οὗ τὸν αὐστηρὸν καὶ ἐπιπληκτικὸν τρόπον ὑπὲρ τὰ εἰκοσιν
 ἔτη ἀγογγύστως ὑπέμεινεν αὐτῷ συγκαμῶν, ἄχρισ οὐ θανάτῳ ἔθαψεν.
 Ἡ δὲ τηλικαύτη ὑπακοὴ καὶ ὑπομονὴ τῶν Ἰκαρίων ἐπιστάτην· διότι,
 ἀναλαθῶν, καθ' ἃ προανεγράφη, τῇ προσκλήσει τοῦ Χαρίτωνος τὴν
 ἐπιστατείαν ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, οὐδενὸς ἐφείσατο
 μόχθου ἵνα αὐτὴν βελιώσῃ καὶ προαγάγῃ. Ἐμπειροῦ δὲ περὶ τὴν
 γεωργίαν ὢν καὶ δέκα ἀδελφοὺς συνασκουμένους ἔχων, νέοι καὶ αὐ-
 τοὺς τὴν ἡλικίαν, ἐφύτευσε τὰς ἐγγύς τῆς μονῆς ἐν τῷ Συρτίῳ ἀμπέ-
 λους καὶ τὰς ἐν τοῖς περὶ καὶ μακρὰν ἔτι ἐλαίας, ἔκτισε κελλὶα ἐντός

τε καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, ἐπλούτισεν αὐτὴν διὰ βιβλίων καὶ ἱερῶν ἀμφίων, τὸ δὲ πάντων κράτιστον καὶ ἐπωφελέστερον, κατεσκευάσαε τὸν κάτωθεν τῆς μονῆς καὶ παρὰ τὴν θάλασσαν ὑδρόμυλον, ᾧ ὅμοιον δὲν ἔχει ἡ Ἰκαρία. Μέχρι τοῦ χρόνου τῆς κατασκευῆς τοῦ ὑδρόμυλου τούτου, οἱ τῆς μονῆς πόροι ἦσαν γλίσχροι καὶ εὐτελεῖς· διότι τοῦ περίξ χώρου εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας πετρήεντος καὶ δυσπατήτου ὄντος, μόλις εὔρηται αὐτόθι γῆ ἐκτάσεως ἐπιδεχομένης πέντε ἢ δέκα πινακίων σίτου καλλιεργίαν. Ἀλλὰ τοῦ ποσοῦ τούτου μὴ ἐπαρκοῦντος εἰς τὰς τῶν μοναζόντων ἀνάγκας, ὑπεχρεοῦντο οὗτοι κατὰ πᾶν ἔτος ἔν' ἀπέρχονται εἰς Γέροντα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ παρὰ τῶν αὐτόθι χριστιανῶν ἐπαιτώσι τὸν χρειώδη αὐτοῖς σίτον· κατὰ δὲ τὸν μετέπειτα χρόνον, παντὸς ἐκ τῶν Τούρκων φόβου ἐκλιπόντος, οἱ Ἰκαριοὶ ἀπερχόμενοι εἰς διάφορα μέρη εἴτε πρὸς πώλησιν ἀνθρώπων εἴτε πρὸς ἄλλην ἐργασίαν, ἐν τῇ εἰς τὰ ἴδια ἐπανόδῳ συνεδραμον φιλελεημόως τοῖς μοναχοῖς. Ἐξ ὅτου ὅμως ὁ Ἰσίδωρος κτεσκεύασε τὸν ὑδρόμυλον, ἡ μονὴ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἄρτου, οὐ μόνον τοῖς πεντεκαίδεκα ἢ εἴκοσιν ἀδελφοῖς τοιοῦτον παρέχουσα, ἀλλὰ καὶ ἰσαριθμούς μὴ μοναχοῦς ἐκάστοτε φιλοξενούσα καὶ πάλιν σίτου περισσεύουσα.

Οὕτως ἄρα ἐπὶ δέκα ἔτη τὰ τῆς μονῆς ὁ Ἰσίδωρος θεοφιλῶς ἰθύνας, παρητήσατο τὴν ἐπιστατείαν αὐτῆς καὶ ἀπελθὼν εἰς Σάμον, ἔκτισε τὸ ἄχρι τοῦ νῦν σωζόμενον κήσιμα τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Κερκετέως. Διορισθεὶς δὲ οὗτος ὑπὸ τῆς Σαμικῆς κυβερνήσεως καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ προφήτου Ἡλίου καὶ ἐξ αὐτῆς μεταθεθεὶς ὡς ἡγούμενος εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν τῆς μεγάλης Παναγίας, ἀπεβίωσεν αὐτόθι τῇ ἐβδόμῃ Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ δευτέρου, ἐν ἡλικίᾳ ἐξήκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν, ἀνὴρ ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας πολλῆς ἐμπεφορημένος. Αὐτὸν δὲ ἐξ Ἰκαρίας ἀπελθόντα, διεδέξατο ἐν τῇ τῆς μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐπιστατείᾳ, ὁ ἄχρι τοῦ νῦν διατελῶν τοιοῦτος Νεόφυτος τοῦ πικλῆν Μοσάκης ὁ Ἰκαριος.

Τοσαῦτα δὲ περὶ τῶν ἐν Ἰκαρίᾳ μοναστῶν εἰπόντες, φέρωμεν ἤδη τὸν λόγον περὶ τοῦ ἐν αὐτῇ κλήρου. Ὁ Ἰωσήφ Γεωργιερῆνης, γράφων περὶ τῆς νήσου ταύτης, λέγει ὅτι οἱ ἱερεῖς αὐτόθι ἦσαν ἀμαθεῖς καὶ ὅτε ἐλειτούργουν περιέβαλλον τὰς ἑαυτῶν κνήμας δι' ὀθωνῶν, ἐν ᾧ συνήθως εἶχον ταύτας γυμνάς, καὶ ἐξέτινον τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Σάμου τριακοσίας κορώνας κατ' ἔτος, ὑπὸ πάντων τῶν κατοίκων εἰσφερομένας. Ὁ δὲ Τουρνεφόρτιος, ἐν ἔτει 1702, λέγει ὅτι οἱ Ἰκαριοὶ ἀνεγνώριζον ὡς πνευματικῶν αὐτῶν ἀρχηγὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Σάμου, ὅστις εἶχεν ἐκεῖ ἓνα πρωτοπαπᾶν, ὃν διετέλουν εἴκοσι τέσσα-

ρες ιερείς, λειτουργοῦντες ἐν πολλοῖς παρεκκλησίαις· μνεῖν δὲ οὗτος ποιεῖται καὶ τοῦ μοναστηρίου τῆς ὁσίας Θεοκτίστης, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐνησαεῖτο εἰς καὶ μόνος μοναχός. Περὶ τῆς εὐμαθείας τοῦ ἐν Ἰκαρίῳ κλήρου, οὐδὲν δυστυχῶς εὐχάριστον ἔχομεν νὰ ἀναγράψωμεν, διότι οὐδαμῶς ἔκτοτε φροντίς ἐλήφθη περὶ πνευματικῆς αὐτοῦ βελτιώσεως, ἀλλ' οὐδ' εὐκολον ἔσως ὑπάρχει ἐν νήσῳ τοιαύτῃ νὰ εὐρίσκωνται ἱερεῖς εὐμαθέστεροι τῶν νῦν ἀπαντῶντων· ὥστε οὐδόλως πρέπει νὰ ἀπορῆ τις ἀκούων ἐν ταῖς ἱεραῖς λειτουργίαις τῶν ἱερέων ἐν Ἰκαρίῳ δεομένων ἀπὲρ βοθηήσεως τῶν ἀμαρτιῶν καὶ τῶν συναθροισθέντων ζῶντων καὶ τεθνεώτων». Διηγούνται μάλιστα ὅτι ἱερεύς τις μὴ δυνάμενος νὰ διακρίνῃ ἀπροσκόπτως τὰ ἐν τῷ Μηναιῷ γράμματα, ἑορταζομένης τῆς μνήμης τῆς ἀποτομῆς τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου, ὅπως διορθώσῃ δῆθεν τὸ κεχηγὸς τοῦ ρυθμοῦ, ἔψαλλεν « Ἐρώδης ὁ παράνομος σὺν τῇ Ἐρωδιᾷ ἐπάσσει κ' ἐκόψασι τοῦ Γίαννη τὸ κεάλι». Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν λόγων, οὓς τινες αὐτῶν ἐκφωνοῦσι ἐν ἐπισήμοις τισιν ἑορταῖς ὅπως ἐξεγείρωσι τὸν χριστιανικὸν ζῆλον καὶ τὴν εὐσέθειαν τῶν ἐκκλησιαζομένων; Τὸ τραγικὸν προοίμιον ἐνός τοιοῦτου ἀριστουργήματος, ἐκφωνηθέντος ἐν ἔτει 1833 τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρρασκευῇ ὑπὸ διασήμου ἐπὶ ἐκκλησιαστικῇ ρητορείᾳ πρωτοπαπᾶ, μαρτυρεῖ ὁποῖων αἰσθημάτων ἀγαθότητος ἐνεφορεῖτο ὁ αἰοιδίμος, προσκαλῶν τὰς ἐγγυμονούσας νὰ ἐξέλθωσι τῆς ἐκκλησίας ἵνα μὴ διὰ τὴν συγκίνησιν, τὴν ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ παραχθῆσομένην, ὑποστῶσιν ἀμβλωσιν. « Ὄζω, γκαστρῶ ἔναις, νὰ μὴν ἀφορίζετε καὶ θά βγάλ' ὁ πρωτόφραξ λόγος. Σήμερον οἱ ἄνομοι οἱ Ἑβραῖοι ἐπάσσει τὸν ἀφέντη μας τὸ Χριστὸ κ' ἐδώσαν το κ' ἐδώσαν το τῶν ἐφτά διαόλων τῆς κοιλιᾶς του, καὶ ἔθνα μὴ ἦτο ὁ Λιᾶς, ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ παπᾶ Μπλαχίς ἦθ' νὰ φάη πολλαῖς ζυλειαῖς. Ὄζω, γκαστρῶ ἔναις, ὄζω καὶ θε ν' ἀφορίζετε».

Ἄλλὰ καὶ περὶ τοῦ ἐποικοδομητικοῦ αὐτῶν μεταξὺ πολλῶν ἄλλων καὶ τὸ ἐπόμενον φέρεται ἀνέκδοτον. Ἄνθρωπός τις Ζαχαρίας τοῦνομα, ἀπολέσας αἶγα, ἦλθε πρὸς τὸν τοῦ χωρίου αὐτοῦ ἱερέα, ἐξαγγέλλων τὴν ἀπώλειαν καὶ παρακαλῶν ἵνα ἐπ' ἐκκλησίας προτρέψῃ τὸν αἶγα κλέψαντα ἵνα ταύτην ἀποδώσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς· πλὴν ἄλλ' ὁ ἱερεύς, ὅστις δὲν ἦτο, φαίνεται, τῆς κλοπῆς ἀμέτοχος, εἰ μὴ καὶ πρωτουργός, παρώτρυνε τὴν ἀπόδοσιν τῆς κλοπῆς καὶ τὸν κλέπτην ἐπετίμησε διὰ τῶν ἐξῆς. « Ὅποιος ἔφαε τοῦ Ζαχαρία τὴν αἶα νὰ λύσῃ καὶ νὰ καταλύσῃ (ὁ δὲ λαὸς ἐπεφώνησεν ἀμήν). Ὅποιον τὴν ἔφαεν τὴν ἔφαε κ' ὅποιον τὴν ἔχασε νὰ σάσῃ (ὁ λαὸς ἀμήν). Φωτιάς τὸ τζάκι του ν' ἀνάψουσι, τσουκάλια νὰ βράσουσιν (ὁ λαὸς ἀμήν)».

Τὸ τοιοῦτο δὲ ἐλάττωμα δὲν ἀπαντᾷ σπανίως παρὰ τοῖς ἱερεῦσιν ἐν Ἰκαρίᾳ· ὅθεν καὶ ὅτε τις τῶν ἐπιχωρίων ἐπῆναι ἱερέα τινα ὅτι ἦτο «βλαθητικός, γιεροπρεπής καὶ καλός», ἐτέρου ἀντειπόντος «Μὰ εἴ γκαὶ κλέφτης», ἐκεῖνος οὐδόλως εὔρε τὸ πρᾶγμα παραδόξον, ἀλλὰ δὴ πως καὶ φυσικόν, δι' ὃ ἠρκέσθη εἰπὼν «Ἐχει τον τὸ χατὰ ὁ βλο-
ημένος».

Καὶ ἀληθῶς οἱ Ἰκάριοι εἰσι λίαν φιλόθηρσκοι, ἐν πολλοῖς δὲ καὶ δεισιδαίμονες, καὶ πολὺν πρὸς τοὺς ἱερεῖς τρέφουσι σεβασμόν· ὅθεν καὶ περὶ ἱερέως λέγεται παρ' αὐτοῖς

*Παπῦ μ' ἀγγελοπρόσωπε, θεοτικῆ ἱστορία
μὲ τοὺς ἀγγέλους λουτουργῆς μέσα σ' τὴν ἐκκλησία.*

Ἐπιτείνεται δὲ ὁ σεβασμὸς αὐτῶν, προκειμένου περὶ ἀρχιερέως, εἰς λατρείαν. Καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν Ἰκαρίων ὁ ἀρχιερεὺς δράκοντας, ἢ δὲ εἰς τὴν νῆσον ἄφιξις αὐτοῦ ἐξαγγέλλεται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου μέχρι τοῦ ἄλλου διὰ τῆς ἀνά μέσον τῶν ὄρειων φωνῆς «Μαρή σύ, ὁ ἅγιος δράκοντας ἦρτε», εἰς προὔπαντησιν δὲ αὐτοῦ κατήρχοντο, ἐν προγενεστέροις χρόνοις, γυναῖκες καὶ ἱερεῖς μετὰ λαμπάδων καὶ θυμιαμάτων, ἄδοντες «Ἐπεθύμησαν γυναῖκες ἰδεῖν σου τὴν ἀνάστασιν, Χριστέ». Ἄλλ' ὁ σεβασμὸς δὲν ἀποτρέπει ἐνίοτε καὶ τοὺς πονηροὺς λόγους, ἐφ' οἷς ἀσμενίζουσιν οἱ φύσει εὐφυεῖς Ἰκάριοι. Εἰς αὐτῶν, ἐπισκεψαμένῳ ποτὲ τὴν Ἰκαρίαν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Δανιήλ, προσῆλθεν αὐτῷ, φέρων δῶρον ὀδωδότα τινὰ ἀσταχὸν καὶ «Ἀφέντη δεσπότη, λέγει, σ' ἔφερα ἐν' ἀσκατὸν νὰ φᾶς· μὰ κείνος ἐβρῶ'ησε, μόνε φάτεν τον αὐτὸν καὶ σὰν πιάσω ἐν' νταζέτικον φέρνώ σου τον». Ὁ ἀρχιερεὺς, θέλων νὰ ἀστείευθῆ, ἀπεκρίθη αὐτῷ. «Εὐλογημένη, σὰν ἐβρῶμησε δὲν τὸν ἔτρωγες σύ;» Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐν πολλῇ ἐτοιμότητι καὶ σοβαρότητι ἀνταπήντησεν. «Ὁ Θεὸς νὰ ἦν τ' ὀρίση νὰ φᾶμ' ἐ' εἰς δεσποτικὸ φαί», καὶ ἀπῆλθεν· ὁ δὲ ἀρχιερεὺς γελῶν εἶπε τοῖς πρὶ αὐτόν, «Ἡθέλησα νὰ ἀστείευθῶ, καὶ ἐκεῖνός μου τοῦκαμε δεσποτικὸ φαί τὸν βρωμερὸ ἀσταχό, παραλλάσων μάλιστα καὶ τὴν θέσιν τῶν δύο συμφῶνων τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ».

Αἱ δὲ πρόσδοι τῶν ἱερέων εἰσὶν οὐχὶ μεγάλαι, προερχόμεναι ἐκ τῶν τυχηρῶν, δῆλον ὅτι τῶν ἐκ γάμων, βαπτίσεων, θανάτων, ἀγκισμῶν καὶ ἄλλων ἱεροπραξιῶν, καὶ ἐκ τῶν καθιερωμένων αὐτῶν δικαιοματιῶν· τουτέστι, τῇ ἑορτῇ τῶν Θεοφανείων, ἕκαστος οἰκογενειάρχης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσφέρει τῷ ἐφημερίῳ αὐτοῦ πέντε γρόσια, εἶτα δὲ ἀγιαζόμενος κατ' οἶκον προσφέρει ἐπ' ἴσης αὐτῷ χρηματικὸν τι ποσὸν οὐχὶ ἕλαττον τῶν τριῶν γροσίων. Τῇ ἡμέρᾳ τοῦ πιάσα, ἐν τῇ

ἐκκλησίᾳ οἱ ἐνορεῖται, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀπαζόμενοι τὸ ἱερὸν εὐ-
αγγέλιον, ὅπερ ὁ ἱερεὺς ἐν χειρὶ κρατεῖ, προσφέρουσιν αὐτῷ τούλαχ-
στον ἀνά πέντε γρόσια ἕκαστος, τὸ αὐτὸ δὲ πράττουσι καὶ ἐν τῷ ἑ-
σπερινῷ, τῷ κοινῶς λεγομένῳ δευτέρᾳ ἀνάστασις.

ΚΕΦΑΛ. Ι΄.

Βίος καὶ χαρακτὴρ τῶν Ἰκαρίων

Τὸν λόγον φέροντες περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν καθ' ἡ-
μᾶς Ἰκαρίων, καλὸν νομίζομεν νὰ ἀναδράμωμεν εἰς προγενεστέρους
χρόνους καὶ γνῶμεν ὁποῖοι τινες ἦσαν οὗτοι· μάρτυρα δὲ ἀξιόπιστον
ἔχομεν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἰωσήφ Γεωργιερίην, ὅστις τοιαῦτα περὶ
Ἰκαρίων γράφει, μεσοῦτος τοῦ ἑπτακαίδεκάτου αἰῶνος.

«Τὸ ὠραιότερον πρᾶγμα τῆς νήσου εἶναι ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ, ἀτινά
εἰσι τοσοῦτον ὑγιεινά, ὥστε καθιστῶσι τοὺς κατοικοὺς λίαν μακροβί-
ους· ὅθεν καὶ σύνθηες εἶναι νὰ ἀπαντήσῃ τις αὐτόθι ἄνδρας ἑκατον-
τούτεις, καὶ τοῦτο ἀφ' οὗ τοσοῦτῳ ἐσκληραγωγημένην ζωὴν διέγου-
σιν. Ἐν τῇ νήσῳ κλίμα δὲν ὑπάρχουσι, διότι παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις,
ἢ μὲν γῆ ἀναπληροῖ τὴν στρωμνὴν, ὁ δὲ ψυχρὸς λίθος τὸ προσεφέ-
λαιον, τὰ δὲ ἱμάτια, δι' ὧν περιβάλλονται, τὸ ἐφάπλωμα. Ἰμάτια
ἄλλα πλὴν ἐκείνων, ἂ φέρουσι, δὲν ἔχουσι, καὶ τότε μόνον λαμβάνουσι
φροντίδα περὶ νέων, ὅταν τὰ ἐν χρῆσει ὀλοσχερῶς ἤδη ἐπαλαιώθησαν.
Πρὸ τῆς ὠρισιμένης τοῦ φαγητοῦ ὥρας, ἀδύνατον εἶναι καθ' ὅλην τὴν
νήσον νὰ εὔρεθῇ ἄρτος· ὀλίγῳ ὁμῶς πρότερον, λαμβάνουσι τὸν ἀναγ-
καῖον σίτον, ἀλήθουσιν αὐτὸν ἐν χειρομύλῳ, ψήνουσιν ἐπὶ πλακὸς καὶ
ἀφ' οὗ ψηθῆ, ὁ οἰκογενεάρχης διανέμει αὐτὸν κατ' ἀναλογίαν εἰς τὰ
μέλη τῆς οἰκογενείας. Ἡ ἐν ἐγκυμοσύνῃ διατελοῦσα γυνὴ λαμβάνει
διπλὴν μερίδα, ἂν δὲ παρευρίσκηται καὶ ξένος τις, προσφέρεται αὐτῷ
τεμάχιον ἀφαιρηθὲν ἀπὸ τῶν ἄλλων κατ' ἀναλογίαν. Αἱ οἰκίαι αὐτῶν
εἰσι τόσον ἀπλαῖ, ὥστε, ἐκτός ἐνός χειρομύλου, οὐδὲν ἕτερον ἐν αὐταῖς
φαίνεται, πλὴν τῶν γεγυμνωμένων τοίχων· ἀλλὰ καὶ ἂν ἔχωσὶ τι,
κρῦπτουσι αὐτὸ ἐκ συνηθείας μᾶλλον ἢ ἐκ τοῦ φόβου τῶν πειρατῶν,
καθ' ὧν ἀλεξιτήριον ἔχουσι τὴν ἑαυτῶν πενίαν. Καὶ ὄντως, δὲν εἶναι
τοσοῦτῳ πένητες, ὥστε νὰ μὴ δύνωνται νὰ ἀγοράσωσι στρωμνὴν·
ἀλλὰ θεωροῦσι ταύτην περιττήν, διότι δὲν εἶναι συνειθισμένοι εἰς τὴν
χρῆσιν αὐτῶν, καὶ ὅταν δ' ἔτι μεταβαίνωσιν ἀλλαχόσε, ἀποποιῶνται

τὴν χρῆσιν κλίνης, προσφερομένης αὐτοῖς. Ἐτυχέ ποτε νὰ ὑπάγη ἐξ Ἰκαρίας εἰς Σάμον ἱερεὺς, φ, φιλοξενηθέντι ὑπὸ συναδέλφου, ἐστρώθη στρωμνὴ ἐν ὥρᾳ νυκτὸς πρὸς ὕπνον· ἀλλ' ἐκεῖνος, εὐχαριστήσας, ἀπεποιήθη τὴν στρωμνὴν, εἰπὼν ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ κοιμηθῇ ἐπὶ τοιαύτης. Ἐκβιαζόμενος δὲ ἵνα ἐπὶ τῆς στρωμνῆς κατακλιθῇ, ἐπιμόνως ἠρνήσατο, τῷ λόγῳ ὅτι, τῆς γῆς οὐσῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ συγκατετίθετο νὰ ἀποσπασθῇ αὐτῆς, ἐφ' ὅσον ἄλλως ἐφοβεῖτο μή, ἐπὶ στρωμνῆς κατακλιόμενος, ἤθελεν ἀρρωστήσει· προσέθηκε δὲ ὅτι ἤθελεν εἶσθαι λιάν ὑπόχρεως, ἂν ἐπέτρεπον αὐτῷ νὰ κοιμηθῇ κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος.

«Κἀγὼ δὲ ποτε μετέβην ὡς ἀρχιεπίσκοπος πρὸς ποιμαντορικὴν ἐπίσκεψιν τῆς νήσου, χωρὶς νὰ γινώσκω τὸ τοιοῦτο ἔθιμον· ὅθεν καὶ ὅτε, νυκτὸς ἐπελθούσης, ἐζήτησα θάλαμον ἵνα ἐν αὐτῷ κατακλιθῶ, μετ' ἐκπλήξεως ἔμαθον ὅτι οὐχὶ μόνον θάλαμος ἕτερος δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ὅτι οὐδὲ κλιναις οἱ ἐγγύριαι χρῶνται. Τότε παρεκάλεσα αὐτοὺς νὰ μοι προμηθεύσωσιν ὀλίγα ἐνδύματα, ἀντὶ εὐλογιῶν ἢ καὶ χρημάτων, ὅπως κατασκευάσω στρωμνὴν· ἀλλὰ μόνον ἓνα ἐπενδύτην ἐξ ὀθονείου ὑφάσματος ἐπέτυχον νὰ μοι εὔρωσιν.

«Ὁ ἱακτισμὸς τῶν ἀνδρῶν σύγκειται ἐξ ὑποχίτωνος μέχρι τῶν γονάτων διήκοντος. ἐν ὥρᾳ δὲ χειμῶνος περιβάλλονται καὶ βραχὺ τι ἱμάτιον, τὸ σῶμα αὐτῶν μέχρις ὀλίγῳ κατωτέρω τῆς ὀσφύος καλύπτον. Ἀντὶ σανδαλίων μεταχειρίζονται δύο λεπτοῦ χαλκοῦ πλάκας, προσδεμέναις ἐν τῷ σχήματι τῶν ποδῶν αὐτῶν, ὥστε ἕκαστος εἶναι δι' ἑαυτὸν σανδαλοποιὸς· περικνημίσι δὲ οὐδέποτε χρῶνται. Αἱ γυναῖκες φέρουσιν ἔν καὶ μόνον ἱμάτιον, ἀλλὰ τοσοῦτον εὐρύ, ὥστε περιστρέφουσι δις καὶ τρίς αὐτὸ περὶ τὴν ἀπλουστάτην αὐτῶν ζώνην.

«Τοιαύτη εἶναι ἡ κατάστασις τῆς μικρᾶς ταύτης νήσου, τῆς πτωχοτέρας μὲν, ἀλλὰ καὶ εὐδαιμονοστερας πασῶν τῶν τοῦ Αἰγαίου νήσων. Ἡ γῆ αὐτῆς εἶναι ἄγονος, ὁ ἀήρ ὁμως ὑγιεινότητος. Τὰ πλούτη αὐτῶν εἰσι πενιχρά, ἡ ἐλευθερία ὁμως καὶ ἡ ἀσφάλεια μεγίστη. Οὐδαμῶς παρενοχλοῦνται ὑπὸ τῆς τουρκικῆς καταδυναστείας ἢ ὑπὸ τῶν φρικαλέων καὶ βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν φραύλων πειρατῶν. Ἡ δίλιτα καὶ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῶν ὁμοιάζει πρὸς τὰ τῶν ἐλλαῖς χωρῶν ἐπαϊτῶν, αἱ δὲ οἰκίαι αὐτῶν κατ' οὐδὲν διαφέρουσιν ἀπὸ τρωγλῶν ζώων· ἔχουσιν ὁμως τὰ σώματα εὐτραφῆ καὶ ἰσχυρά. Ἐν γένει εἰσι μακρόβιοι καὶ ζῶσιν ὡς ἂν ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἤθελον ἐπιζῆσει ἄλλην ἡμέραν, περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ὑπαρχούσης ἀνάγκης καὶ ἀκολουθοῦντες τῷ ρητῷ ἀπ' τὸ χεῖρι καὶ ε' τὸ στόμα· ἐν τούτοις οὐδενὸς οὐδέποτε λαμβάνουσι χρεῖαν. Ἡ ἀμάθεια αὐτῶν

συμβαδίζει τῇ πενίᾳ, ὅπερ τὰ μάλιστα καθίστησιν αὐτοὺς εὐδαιμονας· ὁ δὲ μέγας αὐτῶν ἐγωισμὸς ἐκδηλοῦται ἐκ τῆς περιφρονήσεως, ἣν αἰσθάνονται πρὸς τοὺς γείτονας αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς ἀποστροφῆς, μεθ' ἧς ἀποφεύγουσι νὰ συνάψωσιν ἐπιγαμίας μετ' ἐκείνων. Ἄρα δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι ἡ ζωὴ αὐτῶν πλησιάζει μᾶλλον πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, διότι τὰς ἐπιθυμίας ἔχουσι περιορισμένας ἐντὸς τῆς μικρᾶς αὐτῶν περιφειρείας».

Καὶ τοιαῦτα μὲν ὁ Ἰωσήφ Γεωργιερῆνης περὶ Ἰκαρίων λέγει· τοῦτοις δὲ συνεπιμαρτυρεῖ καὶ ὁ Τουρνεφόρτιος, ἔτει χιλιοστῶ ἑπτακοσιοστῶ δευτέρῳ, γράφων τάδε.

«Ἡ Ἰκαρος εἶναι νῆσος λίαν στενὴ καὶ διατέμεται κατὰ μῆκος ὑπὸ σειρᾶς ὄρους, ὅπερ δύναται τις νὰ διέλθῃ ἐπὶ νώτων ὄνου. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ζῶσιν ἐκ τοῦ ἐμπορίου σανίδων πίτυος καὶ δρυὸς καὶ ἐκ ξυλείας πρὸς οἰκοδομὴν ἢ πρὸς θέρμασιν, ἣν μεταφέρουσιν εἰς Χίον καὶ εἰς Νέαν Ἐφεσον· ὅθεν καὶ οἱ πτωχοὶ αὐτοὶ Ἰκαριοὶ εἰσι τοσοῦτο ἄθλιοι, ὥστε, ἅμα ἐξέλθωσι τῆς ἐαυτῶν νήσου, ἐπαιτοῦσι. Τοῦ τοιοῦτου ὅμως αἰτίοι εἰσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, διότι ἠδύναντο νὰ ζῶσιν εὐτυχεῖς, ἂν ἤθελον νὰ καλλιεργήσωσι τὴν νῆσον· παράγει δὲ αὕτη ὀλίγον σίτον, ἰκκνήν κριθήν, σῦκα, μέλι καὶ κηρίον, ἀλλὰ παρὰ πάντα ταῦτά εἰσιν ἄνθρωποι ἀμβλύνοες, βῆναυσοὶ καὶ ἡμιᾶγριοι. Παρασκευάζουσι τὸν ἐαυτῶν ἄρτον ἐφ' ὅσον ἔχουσιν ἀνάγκην τοιοῦτου ἵνα γευματίσωσιν ἢ δειπνήσωσιν, ὁ δὲ ἄρτος οὗτος εἶναι ἄλευρον ἐρθὸν ἄνευ προζύμης, τὸ ὁποῖον ἡμιψήνουσιν ἐπὶ ὀμαλῆς πέτρας θερμανθείσης. Ἄν δὲ ἡ οἰκοδέσποινα ἦναι ἔγκυος, λαμβάνει δύο μερίδας ἐκ τοῦ τοιοῦτου ἀλεύρου· τῆς αὐτῆς δὲ τιμῆς ἀξιοῦνται καὶ οἱ ξένοι.

«Ἐν Ἰκάρῳ μεταχειρίζονται χειρομύλους, οὓς προμηθεύονται ἐκ Μήλου· σύγκεινται δὲ οἱ χειρόμυλοι οὗτοι ἐκ δύο ὀμαλῶν καὶ στρογγύλων πετρῶν, ἔχουσάν δύο που ποδῶν διάμετρον, τὰς ὁποίας περιστρέφουσι τὴν μίαν ἐπὶ τῇ ἄλλῃ διὰ ξύλου. ἐπέχοντος τόπου ὑπομοχλίου. Ὁ σίτος πίπτει ἐπὶ τῆς κατωτέρας πέτρας δι' ὀπῆς, ἥτις εὐρηται ἀνεωγμένη ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας, καὶ διασπειρόμενος ἀνά μέσον τῶν δύο πετρῶν, κατατρίβεται διὰ τῆς κυκλοειδοῦς κινήσεως τῆς ἀνωτέρας πέτρας καὶ μετατρέπεται εἰς ἄλευρον. Τὸ ἄλευρον τοῦτο ἀπὸ τῶν ἄκρων πίπτει ἐπὶ μιᾶς σανίδος, ἐπὶ τῆς ὁποίας περισυναγεται, ὁ δὲ οὕτω κατασκευαζόμενος ἄρτος εἶναι ἡδύτερος τοῦ κατασκευαζομένου δι' ἀλεύρου τῶν ἀνεμομύλων ἢ ὑδρομύλων· ἕκαστος δὲ τῶν τοιούτων χειρομύλων πωλεῖται ἐνὸς ἢ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος σκούδου».

Πολλῶν ἔκτοτε ἐτῶν παρελθόντων καὶ τῆς μετὰ ξένων συγκοινωνίας τὰ μέγιστα ἐπιδρασάσης ἐπὶ τοῦ βίου καὶ ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος

πάντων τῶν λαῶν τῆς ἀνατολῆς, ἐπόμενον εἶναι ὅτι καὶ ὁ τῶν Ἰκαρίων βίος μεγίστην ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Γεωργειρήνου καὶ τοῦ Τουρνεφορτίου ὑπέστη μεταβολήν, ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, καθ' ἃ πλείστοι τῶν Ἰκαρίων, ἀνδρῶν μὲν ἐπ' ἐμπορίᾳ, γυναικῶν δὲ ἐπὶ ὑπηρετικοῖς ἔργοις, ἐξῆλθον τῆς ἑαυτῶν πατρίδος καὶ ἐν Σμύρῃ τε καὶ Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἄλλαις πόλεσιν ἐπὶ μακρὸν ἐγκατέμειναν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῶν ἄλλων εἶδον καὶ ἠσπάσαντο. Ὅθεν καὶ τὰ μείζω τῶν τῆς νήσου χωρίων ὑπέκυψαν τῇ ἐπηρείᾳ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ καὶ εὐρωπαϊκοῦ βίου, ὃν εἰσήγαγον, ἐπανακχύψαντες εἰς τὴν ἑαυτῶν πατρίδα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, πολυάριθμοι ἐξ ἑκατέρων τῶν φύλων Ἰκάριοι. Οὗτοι, ἐκ τοῦ ἐμπορίου καὶ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν εἰσκομίσαντες καὶ εἰσκομιζόντες χρῆματα ἱκανά, συνεισεκόμισαν καὶ συνεισκομιζουσι νέον τρόπον τοῦ ζῆν καὶ τὰ πρὸς τὸν τοιοῦτον χρεῖωδῃ· καὶ τανῦν ἄρα ἐν πλείστοις τῶν τῆς νήσου χωρίων ἀπαντᾷ τις καὶ κλίνας μαλακάς καὶ σκευὴ τιμαλφῆ καὶ ἔπιπλα παντοῖα καὶ ἱματισμὸν νεωτερίζοντα, ἔστιν δ' ὅτε καὶ ὑπὲρ τὸ δέον πολυτελεῖ.

Ἄλλ' ἂν τοιαύτη μεταβολὴ καθορᾶται ἐν τισὶ τῶν χωρίων, ἐν ἄλλοις ὅμως, καὶ ἰδίως ἐν τοῖς εἰς τὰ δυσμικὰ μέρη τῆς νήσου κειμένοις, ἀπαντᾷ ἢ αὐτὸς ὁ βίος ὁ ὑπὸ τοῦ Γεωργειρήνου καὶ τοῦ Τουρνεφορτίου περιγραφόμενος ἢ λείψανα πάμπολλα τοῦ βίου αὐτοῦ: Ἐν τοῖς τοιοῦτοις χωρίοις, ὁ οἶκος σύγκειται ἐξ ἐνὸς μόνου δωματίου, οὗ ἔδαφος μὲν χρησιμεύει τὸ χῶμα τῆς γῆς, στέγη δὲ πέταυρα ἐπὶ τῶν ὀποῖαν προσαρμόζονται πλάκες, προφυλάττουσαι τοὺς ἐνοίκους ἀπὸ τῆς βροχῆς· ἐν δὲ ἡ δύο μικρὰ καὶ χθαμαλὰ παράθυρα ἐπιτρέπουσι τὴν εἴσοδον τοῦ φωτός, μείζων δὲ τις ὀπή ἐπέχει τόπον θύρας. Ἐν τῷ ἐνὶ μέρει τοῦ τοίχου εὕρηται τὸ πυρομάχι ἢ ἡ ἐστία, ἀπέναντι δὲ αὐτοῦ εἰσὶν ἐκτισμένοι πεζοῦλοι ἢ κτιστὰ καθίσματα, ἐπὶ τῶν ὀποίων κάθηνται οἱ ξένοι, τῶν τῶν οἴκου καθημένων περίξ τοῦ πυρομαχίου. Αὐτοῦ δὲ ἑκατέρωθεν ὑπάρχουσι δύο πλάκες προέχουσαι, ἐφ' αἷς ἄπτουσι δάδας πρὸς φωτισμὸν καθ' ὃν χρόνον τῇ ἐσπέρᾳ προτιθενται νὰ δειπνήσωσιν· ὁποῖος δὲ ἐκ τῆς τοιαύτης φωταψίας ἀναθρώσκει καπνός, εὐκόλως δύναται τις νὰ εἰκάσῃ. Τοιοῦτοὶ εἰσὶν οἱ οἴκοι τῶν πλείστων δυσμικῶν χωρίων τῆς Ἰκαρίας, δικαιοῦντες τὸ περὶ αὐτῆς ἀδόμιον δίστιχον

Ἄοι! γκαῦμένη Νικαρίτζά, ψηλὰ ποῦ ἔρ' τὰ οὐνὰ σου,
καὶ χαμηλὰν τὰ σπήτια σου, δροσάταρ τὰ νερά σου.

Ὅταν δὲ ὁ οἶκος ᾗναι ὑψηλότερος τοῦ ἐδάφους καὶ εἰς αὐτὸν ἀνάγκη μικρὰ τις κλίμαξ, τότε κοσμεῖται διὰ τοῦ πομπωδεστέρου ὀνόματος

πύργος· ἀλλ' εἴτε ἀπλοῦν σπῆτι ἦναι οὗτος, εἴτε πύργος, ἐν τῷ ἐσω-
 τερικῷ διακόσμῳ τὴν αὐτὴν προσφέρει γυμνότητα, τὴν αὐτὴν ἔλλει-
 ψιν παντὸς ἐπίπλου. Ὡς στρωμαὶ χρησιμεύουσι πέντε ἢ ἕξ δοραὶ
 αἰγῶν, τετραπημέναι ἐν τοῖς ἄκροις, ἃς ἐξεγειρόμεναι τοῦ ὕπνου τῇ
 προῖχῃ αἰ οἰκοδέσπονται ἀνασειοῦσι καὶ εἰς τὸν τοῖχον ἀπὸ πασσάλων
 κρεμῶσιν. Ἐπὶ τῶν δορῶν αὐτῶν ἐξαπλοῦσιν, ἂν ἔχωσι, *κίλλιμ* ἢ
 ἐγγωρίου κατασκευῆς τάπητα, καὶ ἐπ' αὐταῖς, ἄνδρες, γυναῖκες, παι-
 διά, κἂν τε ξένος τις φιλοξενῆται ἐν τῷ οἴκῳ, ἀναμιξὶ συγκοιμῶνται,
 ἀντὶ προσκεφαλαίου χρώμενοι μιᾶς δοκῆς ἢ ἐλλείψει τοιαύτης λίθοις,
 ἐφ' οἷς ἀπλοὶ ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ ἱμάτιον, καὶ ἀντὶ ἐφαπλώματος με-
 γάλῳ καλύμματι ἐξυρασμένῳ εἴτε ἐκ τριχῶν αἰγῶν, *καμπᾶς* τότε κα-
 λουμένῳ, εἴτε ἐκ τριχῶν αἰγῶν καὶ ἐρίου, ὅτε ὀνομάζεται *τέργα*. Ὡς
 τραπέζην μεταχειρίζονται σανίδα, τὴν ὁποῖον στηρίζουσιν ἐπὶ στρα-
 βοξύλων, ὡς ἐπὶ ποδῶν, τρυβλίων δὲ καὶ περονῶν, καὶ μαχαίριων
 τὴν χρῆσιν νομίζουσι περιττὴν καὶ ἀντὶ ποτηρίων χρώνται πρὸς πό-
 σιν ἀγγεῖαις ἐκ ψευδαργύρου. Τὸν ἄρτον, ἢ τὴν παρ' αὐτοῖς καλου-
 μένην *ζεστασιάν*, κατασκευάζουσι καὶ πάλιν τὴν στιγμὴν καθ' ἣν
 μέλλουσι νὰ φάγωσιν, ἀλήθοντες διὰ χειρομύλων τὸν σίτον, ζυμώνον-
 τες καὶ ὀπτῶντες ἢ μᾶλλον θερμαίνοντες τὴν ζύμην ἐν τῷ πυρὶ· χρών-
 ται δὲ καὶ τῇ λεγρομένῃ *σταγῆ* ἢ τοῖς ἄρτω κατασκευαζομένῳ ἐκ βρού-
 ζης, κριθῆς, κνάμου, ἐρρεβίνθων, φασηόλων ἢ ἄλλων ὀσπρίων, ἀλη-
 θουμένων διὰ χειρομύλου καὶ ὀπτωμένῳ ἐν εἴδει πῆττας ἐπὶ τῆς τέφρας.
 Τὰ δὲ συνήθη αὐτῶν ἐδέσματα εἰσὶν· ὄσπρια, γεωμήλα, χόρτα καὶ
 μυκῆτες¹ ἢ τεμάχια κρεῶν, ἅτινα ὀπτῶντες, μεταφέρουσι διὰ τῶν
 χειρῶν αὐτῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐπ' αὐτῆς διὰ τῶν χειρῶν κατα-
 κερματίζουσι καὶ κατεσθίουσι. Καλοῦντες δὲ τινα ἵνα συμφάγη αὐ-
 τοῖς, ἐὰν μὲν εἴπωσιν αὐτῷ: *Ὀρίσατε νὰ πιάσατε*, σημαίνει ὅτι τὰ ἐ-
 δέσματα αὐτῶν σύγκεινται ἐκ γεωμήλων, χόρτων ἢ ὀσπρίων· ἐὰν δὲ
 εἴπωσιν: *Ὀρίσατε νὰ κομπῶσατε*, τότε δηλοῦται ὅτι τὰ ἐδέσματα εἶ-
 ναι ἐκ κρεῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν Ἰκαρίᾳ εὗρηται πολυάριθμα
 πρόβατα καὶ αἶγες, ὧν τὸ κρέας εἶναι ἡδύτατον, καὶ περὶ ὧν οἱ ταῦτα
 κεκτημένοι μικρὸν μεριμνῶσι, δις μόνον τοῦ ἔτους αὐτὰ ἐπισκεπτόμε-
 νοι ἵνα καταμετρήσωσι καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν ἐγχαράξωσι ση-
 μεῖόν τι, εἰς γνώρισμα τῆς ἐπ' αὐτῶν κυριότητος· πλὴν δὲ τούτου,
 οὐδ' ἀμελγούσιν, οὐδ' ἐν μάνδρες αὐτὰ ἐκχωρίζουσι, ὀλιγίστων μόνον
 τῶν πλουσιωτέρων ἀμελγόντων ὀλίγον γάλα διὰ τὰς ἑαυτῶν οἰκογε-

1. Ἐν Ἰκαρίᾳ ὑπάρχουσι διάφορα μυκῆτων εἶδη, γνωρίζομενα ὑπὸ τὰ ἐξῆς
 ὀνόματα. Ἀγγαθῆται, Δαυνῆται, Καλαμάραι, Κισσαρῆται, Κομμαρῆται, Κου-
 κουλῆται, Πεφδοκλωνάρι, Πιπερῆται, Σαγλῆται, Σρογκαρῆται, Χονδρῆται.

νεάς. Τὸ πρὶν ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς νήσου καὶ πολυπληθεῖς ἀγέλαι χρίρων, ὧν ἐπώλουν ξένοις τὰ παχύτατα κρέα· πλὴν ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν κτηνῶν τούτων λίαν ἐμετρίσθη ἐπ' ἐσχάτοις.

Πρὸς πόσιν δὲ οἱ Ἰκαῖοι μεταχειρίζονται τὸν *λάγκυρος*, οἶνον οὗ τὸ ὄνομα ἀπαντᾷ καὶ παρ' Ἡσυχίου *λάγκυρος*· γίνεταί δὲ οὗτος ἐκ σταφυλῆς φωκιανῆς καὶ ἐκ τῆς λεγομένης μεπεγέρι. Τὰς τοῦ εἶδους τούτου σταφυλάς, περισσοτέρας μὲν ἐκ τῶν πρώτων, ὀλιγωτέρας δὲ ἐκ τῶν δευτέρων, τρυγῶντες, θέτουσιν ἐν τῷ ληνῷ, ἔνθα ἀφίνουσιν ἐπὶ ἕξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας, μεθ' ἧς ἐκθλίβουσι καὶ συγκιρνώντες ὕδατι κατ' ἀρέσκεια ἀποθηκεύουσιν ἐν πίθοις καὶ μετὰ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ἡμέρας μεταχειρίζονται πρὸς πόσιν. Εἶναι δὲ ὁ οἶνος οὗτος λίαν ὕδαρης διὰ τὸ κατὰ τὴν κατασκευὴν ἐγγεθόμενος, ὡς προείρηται, ἐν αὐτῷ ὕδωρ ὅθεν καὶ ἐρωτώμενος Ἰκαῖος τις: *Πόσος κρασί θά κάμη*· ἀποκρίνεταί *Ὅσο θέλω ἐγὼ καὶ ἡ γυναῖκά μου*, διότι, τοῦ ἀνδρὸς ἐκθλίβουστος τοῖς ποσὶ τὰς σταφυλάς, ἡ γυνὴ χέει ἐν τῷ ληνῷ ὕδωρ ὅσον ἂν θέλῃσιν. Παράγονται ὁμοῦς ἐν Ἰκάρῳ καὶ οἶνοι τοσοῦτο πνευματώδεις, ὥστε, χεόμενοι ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ἀναφλέγονται ὡς οἰνόπνευμα· καλοῦνται δὲ οὗτοι κατ' ἐξοχὴν *κρασί* καὶ οἱ τῶν παραλίῳν μερῶν *σκέτο*. Ἀλλὰ τὸ προσφιλέστερον πατὸν τῶν Ἰκαῖων εἶναι ὁ *λάγκυρος*, ὃν θέτουσιν ἐντὸς πίθου καὶ λαγῆνων, ταῦτα δὲ καταχωννύουσιν ἐν τῇ γῆ· ὅταν δὲ θέλωσι νὰ ποιήσωσι χρῆσιν αὐτοῦ, ροφῶσι διὰ καλῆμου ἐκ τοῦ στομίου τοῦ πίθου ἢ τῆς λαγῆνου καὶ πληροῦσιν ἀγγεῖον τι μικρὸν, ἐξ οὗ, ἐλλείψει ποτηρίων, εἰς μετὰ τὸν ἄλλον πίνουσι. Μόνου τῶν νησιωτῶν οἱ Ἰκαῖοι οὔτε φυλάττουσι πρὸς πώλησιν οἶνον, οὔτε ἐντὸς βυρελίων ἢ ξυλίων δοχείων τοιοῦτον ἐνθέτουσιν.

Ἐν τῶν μᾶλλον ἐπαινετῶν προσόντων τῶν Ἰκαῖων εἶναι ἡ φιλοξενία, εἰς τροπὸν ὥστε, τοῦ δειπνοῦ ἐτοιμαζομένου κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, πᾶς οἰκοδεσπότης ἵσταται παρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καλῶν τὸν τυχόντα παροδίτην ἵνα εἰσέλθῃ καὶ παρακαθήσῃ εἰς τὴν λιτὴν τράπεζαν, ἀρνούμενον δὲ, ἀναγκάζει αὐτὸν σχεδὸν διὰ τῆς βίας ἵνα σύνδειπνος αὐτοῦ γένηται. Ἐπ' ἴσης καθημένων τῶν τῆς οἰκογενείας μελῶν ἵνα δειπνήσωσιν, ὁ οἰκοδεσπότης ἐξάγει μερίδα ἐκ τε τοῦ ἄρτου καὶ τῶν ἄλλων ἐδωδίων, καλουμένην *πάρτε τοῦ Χριστοῦ*, καὶ προωρισμένην διὰ τοὺς ξένους· τοιούτων δὲ μὴ ἐπιφαινομένων, ἡ μερίς αὕτη μένει ἄχρι τῆς ἐπιούσης, ὅτε σκέψις γίγνεται ἂν πρέπη νὰ φάγωσι ταύτην οἱ ἴδιοι, ὅπερ θεωρεῖται ἀνάρμοστον, ἢ νὰ διανεμῶσι τοῖς ἐνδεέσι τῶν γειτόνων. Δύναται δὲ πᾶς τις, εἰς οἰονδήποτε τῆς Ἰκαρίας χωρίον μεταβιῶν, νὰ εἰσέλθῃ ἐλευθέρως εἰς τὴν τυχούσαν οἰκίαν, πεπεισμένος ὧν παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ θέλει τῦχει καὶ ἄρτου

καὶ κλίνης καὶ πάσης ἐγκαρδίου περιθάλψεως. Ἄλλ' ἂν πρὸς τοὺς ὁμοπατριδάς εἰσι φιλόξενοι καὶ περιποιητικοὶ οἱ Ἰκαριοὶ, ὁμολογητέον ὅμως ὅτι πρὸς τοὺς ἀλλοδαποὺς διακκτέχονται ὑπὸ τινος δυσπιστίας· τοῦτο δέ, ὡς εἰκάζομεν, ἐκ παραδόσεως γινώσκοντες ὅσα οἱ πρόγονοι αὐτῶν ὑπέστησαν ἐξ ἐπιδρομῶν πειρατικῶν ἢ παρὰ ξένων κακοτρόπων. Ἐπεδείχθη δ' ἡμῖν ἐν Ἰκαρίῳ τὸ ἐπόμενον ἐγγραφον, ὅπερ ἐπιρρώνυσι τὴν τοιαύτην ἡμῶν εἰκασίαν

1827 γενναρίου 29

» τιν σήμερον εἰσφρόνισαν ὅλον το χοριον ἢ κατοσποδιανι ἀπεδο καὶ στο εξις ὅπιος ἤθελαν να βανη ξένον ανθρωπον εἰς το σπῆτι του να πεδουβεται ἀπο τους ἐπιληπους του χοριον καὶ να κεν καὶ το σπητι ἐκεινο ὅπου εἶθελε βαλη ξενο μαισα καὶ να εἶναι ακριτον εν παντι κριτηρίο καὶ δια το βεβεον της αλιθίας εγινε το παρον ενοπιον το τον κα- τοθι γεγραμένον

» Γεώργιος ἱερεὺς Ράδιος ἐπίτροπος τοῦ ἁγίου Σάμου.

- » Βασίλης Πετζάκος
- » Ἀλεξαντρὶς Πετζάκος
- » Κωνσταντῆς Πετζάκος
- » Σταμάτης Πετζάκος
- » Γεώργιος Κράτζας
- » Ἰω. Τζαρναδάκης
- » Ξένος Γλαρός

- » Ζαχαρίας Λιγζάκης
- » Θεόδωρος Μωραΐτης
- » Ἰω. Παμφίλης
- » Σταυρινὸς Λιγίζος
- » Κωνσταντῆς Γλαρός
- » Γεώργιος Λακίας
- » Λεὸς Κανίνης

καὶ ὅλη ἡ ἐπιληπι μικροὶ καὶ μεγάλῃ».

Ἄλλὰ πόθεν ἀρχὴ γε ἡ φοβερά αὕτη προγραφὴ τῶν ξένων, ὥστε νὰ ἀπειλῆται ἡ καῦσις τοῦ οἴκου παντός Ἰκαρίου ὅστις ἤθελε δεχθῆ παρ' αὐτῶ ξένον; Ἴδου τί περὶ τούτου διηγῆσαντο ἡμῖν. Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, ἀφίκετο εἰς Ἰκαρίαν ἐκ Κρήνης ἄνθρωπός τις ὀνόματι Κυριακὸς Λούλης, ὅστις, ἰδὼν τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀσφάλειαν, ὧν ἀπήλαυον οἱ ἐγχώριοι, καὶ ἀναμνησκόμενος τῆς καταδυναστεύσεως καὶ τῶν δεινοπαθημάτων, ἀ ὑφίστατο ὑπὸ τῶν ὀσμανιδῶν ἐν Κρήνῃ τε καὶ ἀλλαχοῦ οἱ χριστιανοί, ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐν τῇ αὐτοῦ πατρίδι οἰκίους ἵνα μετοικήσωσι καὶ ἐγκαταβιώσωσιν ἐν Ἰκαρίῳ. Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο, ἀλλ' οἱ Ἰκαριοὶ ἰδόντες τοσοῦτους ξένους, ἐλθόντας ἀθρόους ἐν τῇ νήσῳ αὐτῶν, ἐξέλαβον ὡς κατασκόπους ἢ κακὰ περὶ αὐτῶν μελετώντας, ἠθέλησαν νὰ ἀποδιώξωσιν· ἀντιστάντας δέ, ἀπέκρουσαν διὰ τῶν ὀπλων, φονεύσαντες καὶ ἕνα αὐτῶν, καὶ εἰπόντες τῷ Κυριακῷ Λούλῃ ἵνα τούντευθεν μηδένα ξένον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ δέχηται. Ἐν τούτοις οἱ ἐπονειδίστως ἀποδιωχθέντες Κρηναῖοι, ἐπανελθόντες εἰς τὴν

πατρίδα αὐτῶν καὶ παραλαβόντες ὡσεὶ τριακοσίους ἄλλους ὁμοπάτριδας, ἐπέστρεψαν εἰς Ἰκαρίαν ἐπὶ δύο πλοιαρίων, ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρχε καὶ μικρὸν τηλεβόλον, δι' οὗ ἤρξαντο νὰ πυροβολῶσι κατὰ τῶν παραλίων χωρίων. Ἄλλ' οἱ Ἰκάριοι, ἐπελθόντες κατ' αὐτῶν, τινὰς μὲν ἐφόνευσαν, ἠνάγκασαν δὲ τοὺς λοιποὺς μετὰ τῶν πλοιαρίων ἐν σπουδῇ νὰ μακρυνθῶσιν· ἐκ τοῦ γεγονότος δὲ τούτου ἀφορμὴν λαβόντες, συνέταξαν τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο. Ἄλλὰ καὶ ἐν ἔτει 1887 Ἰουδαίου τινός, Βαρούχ καλουμένου, διαπεραιωθέντος εἰς Ἰκαρίαν καὶ ἀνοίξαντος μικρὸν τι ἐμπορικὸν κατάστημα, ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτο παρέβλαπτε τὰ ἐμπορικὰ συμφέροντα τῶν ἐγγχωρίων, θέντες ἐν ὄρα νυκτὸς πῦρ, οὗτοι ἀπετέφρωσαν τὸ τοῦ Ἰουδαίου ἐμπορικὸν κατάστημα καὶ ἠνάγκασαν αὐτόν, μόλις ἐκ τοῦ πυρὸς τὴν ζωὴν σώσαντα, ἵνα ἀπέλθῃ τῆς νήσου. Τούτου γνωστοῦ γενομένου, ἡ ἐν Χίῳ κεντρικὴ Διοίκησις ἐπέμψεν εἰς Ἰκαρίαν ἀτμόπλοιον πρὸς σύλληψιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἐμπρηστῶν· οὐδεὶς ὅμως εὐρέθη ἔνοχος, καίτοι δὲ ἡ νήσος ὑπέστη ζημίαν μεῖζω τῶν τριακοσίων λιρῶν τουρκικῶν διὰ τὸ διαπραχθὲν εἰς τὸν Ἰουδαῖον ἀδίκημα, ἀλλὰ μέχρι τέλους δὲν ἐγένετο τῇ Διοικήσει γνωστόν, ὁποῖός τις ὑπῆρξεν ὁ ἀδικήσας. Ὁ Λύγγειος νόμος ἐφηρμόσθη ἄρα ἐν Ἰκαρίᾳ, πολὺ πρότερον ἢ ἐν Ἀμερικῇ, ὡς ἀποδείκνυται ἐκ τε τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐξ ἄλλου ὁμοίου γεγονότος/τελεσθέντος αὐτοῦθι πρὸ πολλῶν ἐτῶν κατὰ ἀτασθάλου τινός καλουμένου Ἀλεξάνδρου Κωφοῦ, ὃν, πολλὰ κακὰ τοῖς ἐγγχωρίοις διαπραξάμενον, συνελθόντες πολλοὶ τούτων ἐφόνευσαν, χωρὶς οὐδεὶς μὲν νὰ φανῇ ἔνοχος τοῦ φόνου, τῶν πάντων δὲ ὁμολογούντων: *ἄλοι ἐμεῖς τὸν ἐσκοτώσαμε*. Ἄλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους, δύο τῶν ἐν Ἰκαρίᾳ ὀθωμανῶν χωροφυλάκων ποιήσαντες προτάσεις ἀσέμνους, εὐρον ἀμφοτέροισι τὸν θάνατον, πολλὴν τῶν ἐγγχωρίων ὑποστάντων καταδίωξιν καὶ ζημίαν ὑπὸ τῆς ἐν Χίῳ Διοικήσεως, ἀλλὰ τῶν φονεῶν μὴ συλληφθέντων.

Τὰ τῶν Ἰκαρίων ἦθη εἰσὶν εὐμόρφωτα καὶ ἀληθῶς πατριαρχικά, ἐκάστης οἰκογενείας ἀσχολουμένης ἀποκλειστικῶς περὶ τὰ ἴδια καὶ μὴ περὶ ἕτερα τυρβαζούσης. Εἰσὶ πρὸς τούτοις οἱ Ἰκάριοι εὐσεβεῖς εἰς ἅκρον καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν τῶν πατέρων αὐτῶν θρησκείαν, ὅθεν καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἀνήγειραν ἐπτὰ εὐρυχώρους καὶ περικαλλεῖς ναοὺς, καὶ μετέβαλαν καθ' ἅπαντα τὰ χωρία εἰς χαλκίνας τὰς μικρὰς καὶ ἐκ πηλοῦ κολυμβήθρας, ἃς τέως εἶχον, ὅπως ἐν αὐταῖς βαπτίζωσι τὰ ἑαυτῶν τέκνα· εἰσὶ δὲ καὶ ἄγαν φιλότροποι, προσερχόμενοι πανταχοῦ ἐνθα τελεῖται ἑορτὴ ἀγίου τινός ἢ ἐκκλησία τις πανηγυρίζει, τὸ μὲν ἐξ εὐλαβείας, τὸ δὲ καὶ ἵνα χρηματικῶς βοηθήσωσι τῇ πανηγυ-

γυριζούση ἐκκλησίᾳ. Προσέρχονται δὲ μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας εἰς τὴν ἱερὰν ἐξομολόγησιν συνεχῶς, μηδ' αὐτῆς τῆς ἐβδομάδος τῆς ἀπόκρεω καὶ τῆς τυροφάγου ἐξαιρουμένης, μεθ' οἷας ἀλλαχοῦ προσέρχονται εἰς τὰς εὐθυμίας καὶ τὰς διασκεδάσεις. Εἰσὶ φιλοπάτριδες καὶ ὁμόφρονες, προκειμένου κοινωφελούς τινος ἔργου, φίλεργοὶ δὲ καὶ σφόδρα οἰκονόμοι, ὥστε πολλαὶ οἰκογένειαι ζῶσι, μόλις δαπάνη εἴκοσι γροσίων κατὰ μῆνα. καθόσον ἔχουσι τὸ κρέας, τὰ γαιώμηλα, τὰ χόρτα, τὸν οἶνον καὶ αὐτὸν τὸν ἄρτον ἐκ τῶν ἰδίων κτημάτων ἢ τῆς ἐργασίας. Ἡ τοσαύτη δ' αὐτῶν οἰκονομία καὶ ἡ ἀνθρακοποιία, ἣτις εἶναι τὸ κύριον σχεδὸν αὐτῶν ἔργον, περιτήγαγεν αὐτοὺς εἰς σχετικὴν εὐπορίαν, ὥστε κατήρτισαν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν ἐκ τριάκοντα μὲν πλοίων χωρητικότητος ἐπτακισχιλίων μέχρις εἴκοσι καὶ δισχιλίων κοιλῶν, ἐκ πεντήκοντα δὲ χωρητικότητος τετρακοσίων μέχρις χιλίων πεντακοσίων καὶ ἐξ ἐτέρων μικροτέρων, καὶ ταῦτα ἐν ᾧ ἡ τῶν γειτόνων αὐτῶν Σαμιῶν καὶ Χίων ναυτιλία ἐξέπεσε δυστυχῶς καὶ ἐμηνδενίσθη· ρητέον δὲ πρὸς ἔπαινον αὐτῶν ὅτι τῷ συμπολίτῃ, τῷ περιελθόντι εἰς οἰκονομικὴν δυσχέρειαν, προσέρχονται βοηθοὶ καὶ ἀντιλήπτορες καὶ ἀπὸ κοινοῦ συνδράμωσιν ὅπως ἀνακτήσῃ τὴν θέσιν, ἐξ ἧς ἐξέπεσεν.

Πλὴν δὲ τῶν ἄλλων, εἰσὶν οἱ Ἰκαῖριοι νοήμονες, εὐσυμπάθητοι, καρτερικοὶ, σώφρονες καὶ ἠθικοὶ, ὅπερ ἀποδοτέον πάντως εἶς τε τὸν ἀρχαικὸν αὐτῶν βίον καὶ εἰς τὴν περὶ τὴν τροφήν καὶ περὶ τὸν ὕπνον δίαιταν αὐτῶν· διότι δὲν γαστριμαργούσι, τῆς τροφῆς καὶ τοῦ ποτοῦ ἐν μέτρῳ παρ' αὐτῶν λαμβανομένων, κατακλίνονται δέ, ὡς προαναγράψαμεν, οὐχὶ ἐπὶ μαλθακῶν στρωμνῶν, ἀλλ' ἐπὶ σκληροῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐδάφους. «Ἐξ ὄλων τῶν ἀπὸ Σάμου μέχρι Ρόδου νησιωτῶν, ἔλεγεν ἡμῖν σεβάσμιος πνευματικός, ἐπὶ δεκαετίαν ὄλην ἐν Ἰκαρίῳ παροικήσας, καὶ ἐκ πολυαριθμῶν ἄλλων χριστιανῶν, οὓς ἀλλαχόθι ἐξωμολόγησα, σωφρονεστέρους ἀνδρας τῶν Ἰκαρίων οὐδαμοῦ εὗρον». Καὶ ὄντως, παρ' αὐτοῖς σπανιώτατα ἀπαντῶσι συνοικισμοὶ παράνομοι ἢ ἐπισυμβαίνουσι μοιχεῖαι, ὁ δὲ περὶ μοιχῶν νόμος ἐν Ἰκαρίῳ τοιοῦτός τις ἦτο. Ἐφερον τὸν φωρθηθέντα μοιχὸν μετὰ τῆς μοιχαλίδος εἰς τὴν δημοσίαν τοῦ χωρίου πλατείαν, ἣν Ἀκαμάτταρ ὡς ἐπὶ τὸ τὸ πλεῖστον ὀνομάζουσι, διότι ἐν αὐτῇ παραμένουσιν ἰδίως οἱ ἀκαμάται, ταῦτόν εἰπεῖν οἱ ἄεργοι καὶ φυγόπονοι· ἐκεῖ δὲ προσελθόντων πάντων τῶν προύχοντων μετὰ ράβδων ἐν χερσίν, ὑπεχρεοῦτο ὁ ἀνὴρ νὰ ἄρῃ ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, τότε δὲ ἐράβδιζον αὐτὴν ἐφ' ἰκανόν, μεθ' ὃ ἐπάμπεον εἰτ' οὖν περιύγαγον αὐτὴν μετὰ τοῦ μοιχοῦ ἐν αἰσχύνῃ ἀνὰ τὸ χωρίον, καὶ τούτου γινομένου, ἐπέβαλλον τὴν αὐτὴν τοῦ ραβδισμοῦ ποινὴν καὶ εἰς τὸν μοιχόν, ὃν πολλάκις ἐκ

τῶν πολλῶν ραβδισμῶν ἡμιθανῆ κατελίμπανον. Ἄλλα τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποινῆς ὁσημέραι ἐκλείπει.

Καὶ αἱ Ἰκαίριαι δὲ γυναῖκες πολλὰς ἔχουσι ὁμολογουμένως τὰς ἀρετάς. Οὐκ ὀλίγαι αὐτῶν, ὡς προαναγεγραψαμεν, ἀπέρχονται τῆς ἑαυτῶν πατρίδος καί, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ ἐντιμῶς βιώσωσι καὶ χρήματά τινα ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτῶν πορισθῶσιν, ἐξ ὧν τὰ τῆς προικὸς αὐτῶν παρασκευάζουσιν, ἐπανακάμπτουσιν εἰς τὰ ἴδια, καὶ, νυμφευόμεναι, γίνονται χρησταὶ οἰκοδέσποιναι καὶ φιλόστοργοι μητέρες. Αἱ ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν πατρίδος μένουσαι γυναῖκες αὐταί, καθ' ἃ προείπομεν, ἀνερχόμεναι εἰς ὑπερπεντακοσίας καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἰδίως καὶ Σμύρνῃ τὴν τροφὴν καὶ τὴν ὑπηρετίην ἐπαγγελλόμεναι, εἰσάγουσι κατ' ἔτος ἐκ τῶν μισθῶν αὐτῶν περὶ τὰς ἑξ καὶ ἑπτὰ χιλιάδας λιρῶν τουρκικῶν εἰς Ἰκαρίαν, ἐνθα ἐκτοκίζουσι τὰ χρήματα αὐτῶν ταῦτα. Αἱ δὲ μὴ ἀπομακρυνόμεναι τῆς ἑαυτῶν πατρίδος, ἀλλ' ἐν αὐτῇ διαρκῶς μένουσαι, παιδίθετον ἐξασκοῦνται εἰς τὴν κοπιώδη τοῦ ἐγγωρίου βίου ἐργασίαν, βάρη μεγάλη ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο χωρίον ἢ τὰ προϊόντα αὐτῶν ἀλλαχόσε πρὸς πώλησιν μεταφέρουσαι, καὶ τῷ πατρὶ ἢ τῷ συζύγῳ οὐχὶ δαπανηραί, ἀλλὰ τοῦναντίον ὠφέλιμοι καθιστάμεναι. Ὅτε πρὸ τινῶν ἐτῶν, ἀλλαδαπὸς τις ἠγόρασεν ἐν Ἰκαρίᾳ σμύριδα, ἧς τὸ ὄρυχειον ἀπέχετο τῆς θαλάσσης ὡσεὶ πέντε ὥρας, ἡ γυνὴ Αὐγερινουῦ τινος ἐκ τοῦ χωρίου Καταφύδι, τὸν ἕνατον τῆς ἐγκυμοσύνης αὐτῆς μῆνα διατρέχουσα, προσῆλθεν εἰς τὸ μέρος, ἐνθεν ἐξήγετο ἡ σμύρις καὶ φορτωθεῖσα τὴν λεγομένην *ζαλίχαρ*, μετέφερεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν παραλίαν ὀγδοήκοντα ὀκάδας τοιαύτης, ἀντὶ δέκα παρῶν κατ' ὀκτῶν ἐπιστρέφουσα δὲ ἵνα ἀναλάβῃ ἕτερον φορτίον ἐκ τοῦ ὄρυχειοῦ, ἔτεκε καθ' ὁδὸν παιδίον θῆλυ, ὅπερ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἄχρι τοῦ νῦν καλῶς ἔχουσι. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς πολλὰς γυναῖκας, βαρὺ φορτίον ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν ὄρειων μερῶν εἰς τὰ παράλια καταβιβαζούσας, συγγρόνως δὲ τὴν ἡλακᾶτην ἐν χερσὶ κρατούσας καὶ ἐργαζομένας· λογίζεται δὲ ἡ ἱκανότης τῆς γυναικὸς ὅπως αἶσθη βάρη δυσβάστακτα, ἀρετὴ μεγίστη καὶ προσὸν ἐπιζήτητον, ὅθεν καὶ ὁ Ἰκάριος, εἰς ὃν πρότασις γίνεται περὶ γάμου, ὡς πρώτην ἐρώτησιν περὶ τῆς προτεινομένης νύμφης προβάλλει ἂν ἦναι *ρομαριάρα*, δῆλον ὅτι ἂν δύνηται νὰ μεταφέρῃ βάρη φορτία. Ὁ Θεβενῶ, ὅστις παρέπλευσεν ἔτι 1656 τὸ Ἰκαρίον, λέγει ἐπιχρότιως ὅτι ἐν Ἰκαρίᾳ τὰ πάντα ἀντιστρόφως τελοῦνται, διότι αὐτόθι αἱ γυναῖκες εἰσὶν ἀπόλυτοι κυρία, ἐφ' ὅσον ἄμα ὡς οἱ ἄνδρες ἐκ τοῦ πλοῦ ἐπιστρέψωσιν, αἱ σύζυγοι κατέρχονται εἰς τὴν παραλίαν καὶ παραλαμβάνουσαι κώπας τε καὶ πάντα τὰ λοιπὰ πρᾶγματα μεταφέρουσιν εἰς τὸν οἶκον· ἔκτοτε δ' ὁ

ἀνὴρ οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ, ἄνευ ἀδείας τῆς ἑαυτοῦ γυναικός. Ὁ αὐτὸς περιηγητής, οὐκ οἶδαμεν ποθεν παραλαβὼν, παριστορεῖ ὅτι οἱ Ἰκάριοι εἰσὶν ἄριστοι σπογγοθῆθαι καὶ δῦται καὶ παρ' αὐτοῖς οἱ νέοι δὲν νυμφεύονται, ἐὰν μὴ ἐγγυμασθῶσι πρότερον ἵνα καταδύωνται ἐν τῇ θαλάσῃ, εἰς βάθος ὀκτὼ τοῦλάχιστον ὀργυιῶν. Ὅταν, λέγει, ἱερεὺς τις ἢ ἕτερος τῶν τῆς νήσου εὐπόρων θείῃ νὰ ἐκδώσῃ εἰς γάμον τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, προαγγέλλει τοῦτο, ὀρίζων ἡμέραν τινὰ πρὸς ἐκλογὴν τοῦ νυμφίου· κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ἡμέραν, πάντες οἱ τῆς χειρὸς τῆς νύμφης γλιχόμενοι, κατέρχονται εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἀπογυμνούμενοι ἐνώπιον τῆς κόρης, ρίπτονται εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ δ' ἐπὶ μακρότερον χρόνον ἐν αὐτῷ μείνας βεβυθισμένοι, ὡς γέρας τὴν καλὴν λαμβάνει νύμφην. Τὸ τοιοῦτο ὁμως οὐδόλως ἔχεται ἀληθῆρας, διότι οὐδέποτε οἱ Ἰκάριοι ὑπῆρξαν σπογγοθῆραι ἢ δῦται ἐπιδείξιοι, ὡς οἱ Καλύμνιοι καὶ ἄλλοι· εἰσὶν ἀπλῶς λίαν ἐπιτήδειοι περὶ τὴν κατασκευὴν λέμβων καὶ μικρῶν πλοίων, ἅτινα, κατὰ προγενεστέρους ἰδίως χρόνους, τοσοῦτου ἐτιμῶντο παρὰ τοῖς γείτοσιν, ὥστε ἐξ Ἰκαρίας ἐκείνοι τὰ τοιαῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπρομηθεύοντο.

ΚΕΦΑΛ. ΙΑ'.

Ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἰκαρίων

Τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους, οἱ κάτοικοι ἐκάστου χωρίου, συνερχόμενοι καθ' ὀμάδας, ἐπισκέπτονται κατὰ σειρὰν τὰς οἰκίας ἀλλήλων, ἐν αἷς εὐρηνται ἐστρωμέναι τράπεζαι πλήρεις φαγητῶν καὶ τραγημάτων· προηγείται δὲ συνήθως ὁ ἱερεὺς καὶ αὐτῷ ἀκολουθοῦσι *τσαμπονοροφύλακας* ἢ *ἄσκαυλος* καὶ *τύμπανα*, ἅτινα καθ' ὁδὸν παιανίζουσιν. Ἀφ' οὗ δὲ εἰσέλθωσιν εἰς τινὰ οἶκον, πρῶτον μὲν τὰ μουσικὰ ὄργανα παιανίζουσιν ἐπὶ βραχῷ, εἶτα δὲ, τοῦ ἱερέως εὐλογήσαντος, τῶρα σοῦσι τι ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ὀρχοῦνται, ἄδοντες τὸ πασίγνωστον τραγῳδίον τοῦ ἀγίου Βασιλείου, παραλλάσσοντες στίχους τινὰς αὐτοῦ, καθ' ὃ ὁ οἰκοδεσπότης ἔχει ἐπάγγελμα· δηλὸν ὅτι, ἐὰν τυγχάνῃ ὦν ποιμὴν, ἄδουσιν αὐτῷ

*Καὶ πάλι ξαναπρέπειν σου τὸ χρυσοκουδονάκι
γίλια νὰ γράνουν ἀπ' ὀμπρὸς καὶ δυὸ χιλιάδες πίσω
γίλια ῥ' ἀρμέης τὸ προῖν, γίλια τὸ ἔσπεριν
καὶ ἑσα τὰ βραδυάσματα ῥ' ἀρμέης τρεῖς χιλιάδες.*

Ἄν δὲ ὁ οἰκοδεσπότης τυγχάνη γεωργὸς ὢν, ἄδουσιν αὐτῷ·

*Καὶ πάλι ξαγαπρέπειν σου ζευγάριον ῥ' ἀρματώση
νὰ σπέρης τὴν ἡέρα σου πενήντα ὄδρα σπόρον
κουκκί, ροῦθι δεκοχτώ, σιτάριον δεκαπέντε
ποῦ ῥαι κ' οἱ ζεβλοδέταις σου κομμάττα ἀλυσίδα.*

Ἄν δὲ τέλος ὁ οἰκοδεσπότης ἀπολαύη φήμης ἀνδρείου, ἄδουσιν αὐτῷ·

*Καὶ πάλι ξαγαπρέπειν σου τὸ σιερόν κορτάριον
ποῦχρεις τὰ μπράτζα δυνατὰ κ' εἶσαι καὶ παλληκάριον.*

Ἐν τοκετοῖς. Ἐγγιζούσης τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ, ἡ γυνὴ ἐξαπλοῦται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου ἐπὶ τοῦ χώματος καὶ περιμένει τὸν τοκετόν, βοηθουμένη ὑπὸ τῆς μαιᾶς καὶ τῶν οἰκείων· ἀφ' οὗ δὲ τέξη, μεταφέρουσιν αὐτὴν παρὰ τῆ ἐστία ἢ τῷ πυρομάχῳ, ἐνθα ἐπὶ τοῦ χώματος τιθέσσι δύο ἢ τρεῖς στανίδας καὶ ἐπ' αὐταῖς ἐν κλίμιον ἢ τάπητα καὶ ἐν ὁμοίον μάλλινον, ἐν τῇ τοιαύτῃ δὲ κλίνῃ μένει ἐπὶ δέκα ἢ δώδεκα ἡμέρας. Τὸ δὲ νεογνὸν ἀποτιθέασιν ἐν ἀρχῇ χαμαὶ γυμνόν, εἶτα δὲ περιτυλίσσουσι διὰ σπαργάνων, ἀφίνοντες ἀκαλύπτους τοὺς πόδας αὐτοῦ διὰ νὰ γείνη δῆθεν ὑγείης, καὶ τῇ τεσσαρακοστῇ ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἡμέρᾳ περιβάλλουσι δι' ἐνὸς ὑποχιτῶνος καὶ ἐνὸς γαλεκίου ἢ ἐπενδύτου· γαλακτοτροφεῖται δὲ αὐτὸ ἄχρις οὗ ἡ μητέρα καταίῃσῃ ἀλλὰ οὐχὶ ὑπ' αὐτῆς, ἀλλ' ὑφ' ἐτέρας τινὸς γυναικὸς. Τῇ τρίτῃ δ' ἡμέρᾳ ἀναποφεύκτως βαπτίζουσιν αὐτὸ ἐν τῷ νάφ ἐν χωματίνῃ, ἐν τοῖς πλείστοις χωρίοις, κολυμβήθρα· μετὰ δὲ τὸ βάπτισμα, ὁ ἱερεὺς παραδίδωσι τὸ παιδίον τῷ ἀνάδοχῳ, φέροντι περὶ τὸν τράχηλον ὕψωμα ἀμερικανικόν. μήκους τριῶν ἢ τεσσάρων πήχεων. Οὗτος δὲ περιτυλίσσει τὸ παιδίον τῷ ὑφάσματι (δηλοῖ δὲ τὸ τοιοῦτο ὅτι τούντεῦθεν πολλὴν ὑπέχει εὐθύνην διὰ τὸ μέλλον τοῦ παιδίου, ὅπερ ἐκ τῆς κολυμβήθρας ἀνεδέχτο καὶ οἰοῖται ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτάται πλέον), ἐπανερχομένων δὲ τῶν πάντων εἰς τὸν οἶκον ἐν παρατάξει, προπορευομένων τῶν ἱερέων καὶ ἐν ψαλμοῖς, ὁ ἀνάδοχος προσέρχεται τῇ μητρὶ καὶ ἐγχειρίζει τὸ τέκνον λέγων, «Πάρε τὸ παιδίον, κουμπάρα, ἀπτισμένο, μυρωμένο, τοῦ Θεοῦ παραδο' ἔνο, νὰ τὸ φυλάης καλά». Τούτων τελεσθέντων, παρατίθεται τράπεζα λιτή, ἧς μετέχουσιν οἱ ἱερεῖς, ὁ ἀνάδοχος καὶ οἱ οἰκεῖοι, σπανίως δὲ καὶ ἄλλοι μὴ τοιοῦτοι. Ὡς βυκαλισματι δὲ τῶν παιδίων χρῶνται οἱ Ἰκάριοι τῷ ἐπομένῳ διστίχῳ, ὅπερ καὶ πολλάκις ἐπαναλαμβάνουσιν

*Ὅχοοὺς καὶ πιταοῦς
μαγαρῶς καὶ πιπιρῶς.*

ἢ ὑπόταν κομίζωσι τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιτίδι, λέγουσι·

*Κούρια μου, κούρει τὸ παιδί, κούρει καὶ ἔρωσέν το
κῆ ἄ σου υρέψη καὶ βυζίν, σκύβε καὶ ὕασέν το,
ἄ σου υρέψη καὶ νερό σκύβε, καὶ πότισέν το.*

Ἐν γάμοις. Ἐν Ἰκαρίῳ οἱ γάμοι γίνονται ἢ ἐξ ἔρωτος ἢ ἐκ συν-
εννόσεως τῶν γονέων· νυμφεύονται δὲ οἱ μὲν νέοι ἐν ἡλικίᾳ δεκαεπτά
ἢ δέκα ἡμέραι ἐτῶν, αἱ δὲ κόραι, πάντοτε σχεδὸν πρεσβύτεραι τῶν συζύ-
γων αὐτῶν οὔσαι, ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι δύο ἐτῶν. Εἴτε ὁμως ἐξ ἔρωτος
εἴτε ἄλλως γαίη ὁ γάμος, πάντοτε ἡ κόρη ὑποκρίνεται ἐξ ἄκρας αἰ-
δημοσύνης ἀπέχθειαν πρὸς τοῦτο· ὅθεν καὶ ὁ ἐπόμενος διάλογος συνε-
χῶς γίνεται μεταξύ τῆς μητρός, ἐξαγγελούσης τῇ αὐτῆς θυγατρὶ ὅτι
πρόκειται νὰ νυμφεύσῃ ταύτην καὶ προκαλοῦσης τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς,
καὶ τῆς θυγατρὸς αἰδημόως ἀποφευγούσης ἵνα εἴπῃ δικαίως τοῦ στέματος
τὸ ναί, ὅπερ ὁμως ἐνδομύχως χιλιάκις ἴσως ἐπαναλαμβάνεται.

—Πές το, γκόρη μου, καὶ σὺ τὸν ναί, νᾶχης τὴν εὐχὴ τῆς εὐχῆς
μου. Τοῦπανε κ' ἡ πικραδζικίς, τοῦπα, γκόρη μου, κ' ἡ ἐώ. Πές το,
γκόρη μου, καὶ σὺ τὸ ναί.

—Ἐν τὸ λέω, μάνα μου, γιατί ντρέπουμαι.

Ἐπὶ τέλους, ἀφ' οὗ ἡ μήτηρ ἐξαντλήσῃ ἅπασαν αὐτῆς τὴν εὐγλωτ-
τίαν, ὑπομιμνήσκουσα ὅτι τὸ ναί αὐτὸ εἶπον καὶ αἱ πρεσβυτέρων γυ-
ναῖκες καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῇ, ἐξαίρουσα τὰς
παντοίας τοῦ μελλονύμφου ἀρετάς καὶ τὰς τοῦ γάμου ἠδύτητας, καὶ
ὑπισχυομένη αὐτῇ πλούσιον προικισμὸν ἐκ κτημάτων καὶ πραγμά-
των, ἢ σκληροτράχηλος κόρη μαλάσσεται καὶ ὑποτονθορίζει τὸ ναί.

Ὁ Ἰκαρίος, ἀποφασίζων νὰ νυμφευθῇ, οἰκοδομεῖ πρότερον οἰκίαν,
εἰάν μὴ ἐκ πατρὸς κέκτηται τοιαύτην, ἐφοδιζόμενος σύναμα καὶ διὰ
πάντων τῶν εἰς οἰκογενειακὸν βίον χρεωδῶν· ζητῶν δὲ ἢ ἀπ' εὐθείας
ἢ δι' ἑτέρου κόρην τινὰ εἰς γάμον, οὐδεμίαν ἀξίωσιν προικὸς ὑποβάλλ-
λει, τοῦ πατρὸς ὁμως ἐκεῖνης φιλοτιμουμένου νὰ προικίσῃ τὴν ἑαυτοῦ
θυγατέρα δι' ὅσον αὐτῷ δυνατόν πλειόνων κτημάτων καὶ ζῶων. Ἄλ-
λὰ καὶ τὰ τοῦ γάμου ἐν γένει ἐξοδα ἐπιβαρύνουσι μόνον τὸν μελλό-
νυμφον, τοῦ πατρὸς τῆς νύμφης εἰς οὐδεμίαν ὑποβαλλομένου δαπά-
νην· τοῦτο μόνον, ὅτι οἱ συγγενεῖς τῶν μελλονύμφων ὑποχρεοῦνται νὰ
προσφέρωσι τῷ μὲν νυμφίῳ, ὡς γαμικὸν δῶρον, χρηματικὸν τι ποσόν,
ἕκαστος καθ' ὃ δύναται, τῇ δὲ νύμφῃ κόσμημά τι. Τὸ αὐτὸ δὲ πρᾶτ-
τουσι καὶ οἱ λοιποὶ κεκλημένοι, ὥστε διὰ τῶν χρημάτων τούτων ὁ
νυμφίος ἀποζημιούται διὰ τὴν δαπάνην, ἣν κατὰ τὴν τέλεισιν τοῦ
γάμου ὑφίσταται.

Οἱ γάμοι τελοῦνται ἐν Ἱεραρίᾳ ἐν τισὶ μὲν χωρίοις τῇ πρώτῃ τῆς κυριακῆς καὶ ἐν τῇ τοῦ χωρίου ἐκκλησίᾳ, ἐν ἄλλοις δὲ ἡμέρᾳ σαββά-
 τῳ καὶ ὥρᾳ ἐβδόμῃ ἢ ὄγδοῃ μετὰ μεσημβριάν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ νυμ-
 φίου, εἰς ἣν ἡ νύμφη ὀδηγεῖται ὑπὸ τῶν γονέων καὶ συγγενῶν αὐτῆς.
 Καὶ ἂν μὲν οἱ γάμοι πρόκειται νὰ τελεσθῶσιν ἐν τῷ ναῷ, ἐν ἡμέρᾳ
 ἰδίως κυριακῇ, προσερχομένων τῶν μελλονύμφων ἐν συνοδείᾳ τῶν οἰ-
 κείων καὶ ἄλλων κεκλημένων, μετὰ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας, τελεί-
 ται κατὰ τὰ νενομισμένα τὸ ἱερὸν μυστήριον, μεθ' ὃ πάντες ἐπιστρέ-
 φουσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ νυμφίου, προπορευομένων τῶν ἱερέων καὶ τῶν
 ψαλτῶν τῆς ἐκκλησίας, ψαλλόντων ἱερὰ ἄσματα, ἐπομένων δὲ τῶν
 νεονύμφων, παραλλήλως βαινόντων καὶ λαμπάδας, ὡς καὶ ἡ παρά-
 νυμφος, κρατούντων καὶ μεθεπομένων τῶν κεκλημένων. Ἐν τῷ οἴκῳ
 δὲ παρατίθενται τράπεζαι, ἐν αἷς ἐστιῶνται οἱ νυμφιοί, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ
 κεκλημένοι· ἐστιῶμενοι δὲ ἄδουσιν ἄσματα ἐπαινετικά. Μετὰ ταῦτα
 ἀρχονται τοῦ χοροῦ ἐντὸς μὲν τοῦ οἴκου, ἂν οὗτος ᾖ εὐρύχωρος,
 ἐν τῷ ὑπαίθρῳ δέ, ἂν οὗτος ᾖ στενός, ἡγουμένου τοῦ λυριστοῦ,
 κρούοντος τὸ μουσικὸν αὐτοῦ ὄργανον. Χορεύει δ' ἕκαστος πρῶτον μετὰ
 τοῦ νυμφίου, εἶτα μετὰ τῆς νύμφης, εὐχόμενοι αὐτοῖς πᾶν ἀγαθόν,
 καὶ εἶτα μετὰ τῆς παρανύμφου.

Ἐν ἄλλοις δὲ χωρίοις, ἐν οἷς οἱ γάμοι τελοῦνται ἐν τῇ τοῦ νυμ-
 φίου οἰκίᾳ ἐν ἑσπέρᾳ σαββάτου, συνέρχονται αὐτόθι οἱ ἐπιτελείοντες τὸ
 μυστήριον ἱερεῖς, ὁ κομμάρος φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ δύο ἢ τρία ἐρί-
 φια καὶ πεντεκαίδεκα ἢ εἴκοσι ἄρτους, καὶ μόνοι οἱ οἰκεῖοι τῶν μελ-
 λονύμφων, ξένων μὴ προσκαλουμένων· ἡ δὲ ἱεροτελεστία ἐκτελεῖται
 κατὰ τὰ θέσμια τῆς ἐκκλησίας, τῶν νυμφίων κρατούντων λαμπάδας
 ἰσομεγεθεῖς τῷ ἑαυτῶν ἀναστήματι καὶ νεούτων χαμαὶ τὰς κεφαλὰς,
 ἃς δὲν δύναται νὰ ἀνανεώσωσι, πρὶν ἢ ἕκαστος τῶν ἱερέων προσελθὼν
 ἀναγνώσῃ ὑπερθεὶν αὐτῶν ἀνά μίαν εὐχὴν καὶ τελεσθῇ τὸ μυστήριον.
 Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν τῷ ἄραβῶνι ὁ κομμάρος προσφέρει τοὺς πρὸς
 τοῦτο δύο δακτυλίους, ἀξίας ἐνός που γροσίων ἕκαστον· μετὰ δὲ τὴν
 τέλεσιν τοῦ γάμου, πάντες ἀναχωροῦσι, καταλιμπάνοντες μόνους τοὺς
 νεονύμφους.

Τῇ ἐπιούσῃ, ἣτις ἐστὶ κυριακῇ, οἱ νεόνυμφοι μεταβαίνουν εἰς τὴν
 ἐκκλησίαν, ἔνθα, μετὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ἀμφότεροι μεταλαμβά-
 νουσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων· μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν, ἡ μὲν νύμφη
 λαμβανομένη ἐκ τῆς χειρὸς ὑπὸ τῆς νεάνιδος τῆς ἐπιμεληθείσης
 τῆς στολῆς πρὸ τῶν γάμων αὐτῆς, ὀδηγεῖται εἰς τὸν συζυγι-
 κὸν οἶκον, ὁ δὲ νυμφίος ἀπέρχεται εἰς τὸ καφεῖον ἵνα πῖν καφέν, καὶ
 ἰδίως ἵνα προσκαλέσῃ τοὺς συνεγγωρίους εἰς τὴν ἐπὶ τοῖς γάμοις αὐ-

τοῦ εὐωχίαν· διότι, τῶν τοῦ χωρίου οἰκιῶν ἀφισταμένων λίαν ἀπ' ἀλλήλων καὶ δυσχεροῦς οὔσης τῆς εἰς ἐκάστην αὐτῶν μεταβάσεως, ὁ νυμφίος, εὐρίσκων αὐτοὺς ἀπαξίχπαντας ἐν τῷ καφεῖῳ συνειλεγμένους, καλεῖ λέγων. «Κοπιάσατε μαζί μας». Ἐκαστος τῶν κεκλημένων ὀφείλει νὰ προσφέρῃ τῇ νύμφῃ δύο καλύμματα τῆς κεφαλῆς, ἅτινα λέγονται *μανδύλια*, καὶ ἅτινα ἔχουσιν ἤδη προηγορασμένα· προσελθόντων δὲ πάντων, ἐξαπλοῦται ἐν τῷ δωματίῳ μακρὰ σινδῶν, ἑκατέρωθεν τῆς ὁποίας τίθενται ξύλα ἢ λίθοι, ἐφ' οἷς, ὡς ἐπὶ ἐδράνοις, κάθηνται οἱ κεκλημένοι. Ὅταν δὲ τούτους δὲν χωρῆ ὁ οἶκος, τότε ἡ αὐτοσχέδιος αὐτῆ τράπεζα παρατίθεται καὶ ἐκτὸς τοῦ οἴκου. Κατ' ἐξαιρέσειν, ἐξαπλοῦσιν ἐν ἰδιαιτέροις μέρεσι λευκὰ ὑφάσματα καὶ ἐπ' αὐτοῖς τίθεσσι δύο ἢ τρεῖς χαμηλὰς τραπέζας ἢ, ὡς ἀποκαλοῦνται αὐταί, *σοφράδες*, καὶ ταῖς τραπέζαις ταύταις παρακάθηνται οἱ νεόνυμφοι, οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ ψάλτης. Ὀδηγεῖ δὲ τοὺς νεόνυμφους εἰς τὴν τράπεζαν ὁ *κουμπάρος*, κρατῶν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν χειρῶν, καὶ ἀφ' οὗ περιαγάγῃ εἰς πᾶσας τὰς τραπέζας, παρ' αἷς κάθηνται οἱ κεκλημένοι ὅπως ἴδωσιν αὐτούς, ἡγουμένου ἐνὸς λυριστοῦ, κρούοντος τὸ μουσικὸν αὐτοῦ ὄργανον, ἐπομένων δὲ πέντε ἢ ἕξ παρθένων, αἵτινες παρακάθηνται καὶ αὐταὶ εἰς τὴν τράπεζαν τῶν νεόνυμφων, συντρώγουσαι καὶ συμπίνουσαι αὐτοῖς.

Ἀφ' οὗ δ' οὕτω καθεσθῶσιν οἱ πάντες παρὰ τὰς τραπέζας, προσέρχονται δύο ἢ τρεῖς ὑπηρετοῦντες, φέροντες ἐν μεγάλαις κοφφίνοις ἄρτους, ἐξ ὧν τοῖς μὲν ἱερεῦσι προσφέρουσιν ἀνὰ ἓνα, τῷ δὲ ψάλτῃ ἡμισὺν καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις κεκλημένοις ἀνὰ ἓν τέταρτον, μεθ' ὃ ἀποτιθέασιν ἐπὶ τῶν τραπέζων μεγάλα ἀγγεῖα, ἐνέχοντα ζωμὸν κρέατος. Εὐλογήσαντος δὲ τοῦ προϊσταμένου τῶν ἱερέων, ἄρχονται τρώγοντες ἀνὰ τρεῖς ἢ τέσσαρες, ἐν τῷ ἰδίῳ ἀγγεῖῳ τὸν ἄρτον αὐτῶν ἐμβάπτοντες. Τελειώσαντος δὲ τοῦ ζωμοῦ, οἱ ὑπηρετοῦντες προσάγουσι τεμάχια κρεῶν, ἅτινα *πάρτε*, οἱ Ἰκχριοὶ ὀνομάζουσι, καὶ δίδουσιν ἐξ αὐτῶν τοῖς μὲν ἱερεῦσιν ἀνὰ δύο τεμάχια, τῷ δὲ ψάλτῃ καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς ἀνὰ ἓν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐπὶ τοῖς ἐπὶ γάμοις εὐωχίαις ὁ νυμφίος σφάττει εἴκοσι μέχρι τριάκοντα ἐριφίων, ἐνίοτε δὲ καὶ δάμαλιν, τὰ δὲ κρέα αὐτῶν, διαμελιζόμενα εἰς *πάρτες*, ἑκατό που δραμίων ἐκάστην, διανέμονται τοῖς κεκλημένοις· καὶ πάντες μὲν οἱ ἄλλοι τρώγουσιν ἐκ τοῦ ἄρτου καὶ τῶν κρεῶν τῶν δοθέντων αὐτοῖς; μόνοι δὲ οἱ ἱερεῖς τρώγουσιν ἐκ τοῦ ἄρτου καὶ τῶν κρεῶν τῶν προσφερομένων τοῖς νεόνυμφοις, ἅτινα πάντοτε εἶναι παχύτερα καὶ ἀφθονώτερα, τὸν δὲ ἄρτον καὶ τὰ κρέα τὰ δοθέντα αὐτοῖς πικραλαμβάνουσιν ἐν τοῖς ἐκυτῶν οἴκοις.

Φαγόντων καὶ πίνοντων πάντων, οὐχὶ βεβχίως ἐν μετριότητι, καὶ ἐν μέσῳ πολλῶν καὶ παντοίων εὐχῶν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῶν νεονύμφων, πρῶτοι οἱ ἱερεῖς εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ψάλλουσιν ἐκκλησιαστικόν τι ἄσμα, εἶτα δὲ προσκαλοῦσι καὶ τὸν ψάλτην νὰ ψάλλῃ, δῆλον ὅτι ψάλλῃ· οὗτος δὲ ἄδει ἐγκώμιόν τι συνήθως τῶν νεονύμφων ὡς ἐξῆς.

Ἔραρ τραγοῦδι θὰ νὰ πῶ νὰ παρ' ἀρχὴν καὶ τέλος,
 γιὰτ' εἶρ' ἢ ρύγη κῆ ὁ ἀμπρός ἀπὸ μεάλο ἐρος
 Νόμορφαρ ποῦ ταιριγιάσατε τὰ θυό σας ἔρα μπόι,
 σὰν τὰ κυπαρισσόμηλα ποῦ ἔραι ε' τὸ περιόλι
 Νύγη μου, τὸ σκονάκι σου, πῶχει τὰ γαταράκια,
 ἀπάρου κάθοντ' αἰτοι καὶ κελαδοῦν πουλάκια,
 Νόμορφηρ ποῦ ἔρ ἡ ρύγη μας εἶν τὸ ρουδι ἀντόλι,
 σὰν τὰ πουλιά ποῦ κελαϊδοῦν τὸ Μάι καὶ Ἀπρίλι.
 Ὁ βασιλειάς κῆ ὁ ριάμπρος αρουστοιχηματίζονρ,
 ἀλλονρ ἀρὸ τὸ στοίχημα, ἀλλονρ ἀρὸ λουάρι
 Κ' ἐρίκησεν ὁ ριάμπρος κ' ἐπῆρε τὸ λουάρι.
 Γιὰ δὲ τραπέζιν ὤμορφο, πλουῦσο κῆ ἀρχοντεμένο,
 καθοῦνται ἀρχοντες καὶ τρωρ, πένητες καὶ πειροῦντες,
 Κάθονται κ' οἱ φαράδες μας καὶ διπλοχαιρετοῦσι,
 ἔς τῆ μέση κάθεται ὁ Χριστός, ἔς τὴν ἄκρηρ ἀποστόλοι,
 Καὶ μέσ ε' τὸ μισοτράπεζο καθοῦντ' οἱ ρυροστόλοι.
 Ἔρα ἐρέτιχο φλουρὶν θὰ στείλω ε' τῆ Ρουσία
 γιὰ νὰ σου ἐρουσιν, ἀμπρέ, ρωλόιν κ' ἀλυσία
 Ἡροίξαρ οἱ ἐφτά οὐρανοὶ κῆ βγῆκαρ οἱ ἀγγέλοι
 καὶ στεαρῶσαρ τὸ ἀμπρὸ μὲ τὸ ἐξί των χέρι
 Ἐσοῦ ἀμπρε συ πρέπειρ σου εταξωτὸ ζωάριρ,
 νὰ ζῶρεσαι τῆ ἐση σου, γιὰτ' εἶσαι παληκάριν
 Ὡς πρέπει τ' ἄσπρον ἄλοον ε' τὸ πρόσοιρο χορτάριρ
 ἔση πρέπει κ' ἡ ριόνρφορ εἰς τοῦ ἀμπροῦ τὸ πλάιν
 Νύγη αρμαροτράχηλη, κορώρα στορσιζιένη
 ε' τοῦ βασιλειά τὴν κάερα ε' ἔχονρ τζωγραφισιένη
 Ἄσπρο σταῦλιρ ροζακιν' καὶ κόκκινον κεράσι
 τ' ἀντροῦνο ποῦ ἴρηκε νὰ ζῆ καὶ νὰ ἐράση.
 Τὸ ἐντρο ποῦ σου ἐραρε, ἀμπρέ ου ε' τὴν ἀυλή σου,
 ροδόσταμάρ το πότιξε νὰ τῶγης ε' τῆ ζωῆ σου.

Μετά τινας τοιούτας τοῦ ψάλτου στροφάς, ὁ κουμπάρος, ἐξάγων τοῦ ἑαυτοῦ θυλακίου δύο καλύμματα τῆς κεφαλῆς, τὰ καὶ μανδύλια ἢ χυδαῖστί τζεμπέρια λεγόμενα, δίδωσι τὴν μίαν ἄκραν τοῦ ἐνὸς αὐτῶν τῷ νυμφίῳ καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἑτέρου τῇ νύμφῃ, καὶ αὐτὸς κρατῶν δύο ἄλλας ἄκρας τοῦ μανδυλίου, ὁδηγεῖ ἐκείνους, ἡγουμένου τοῦ λυριστοῦ, εἰς εὐρύ τι μέρος καὶ ἐκεῖ, ἀφ' οὗ προσφέρει τῷ τε νυμφίῳ καὶ τῇ νύμφῃ ἀνά τριάκοντα ἢ καὶ πλείω γρόσια ἐκάστῳ καὶ δέκα παράδες τῷ λυριστῇ, συγχορεύει ἐπὶ μικρὸν αὐτοῖς, παρθένων μὲν ραινουσῶν τοὺς χορεύοντας διὰ κουφέτων, ἢ ἐν ἐλλείψει τοιούτων, διὰ κηκίδων ἐρυθρῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ χαλκίνων νομισμάτων, νέων δὲ πυροβολούντων, μεθ' ὃ ἀφίνων τοῖς νυμφίοις τὰ μανδύλια, παραχωρεῖ τὴν θέσιν αὐτοῦ εἰς ἕτερον, καὶ οὕτω πάντες ἐναλλάξ οἱ κεκλημένοι συγχορεύουσι τῷ νυμφίῳ καὶ τῇ νύμφῃ, προσφέροντες ἐκάστῳ αὐτῶν ἀνά πέντε γρόσια καὶ ἀνά ἓν μανδύλιον, ἀμείβοντες δὲ διὰ τινων κερματίων καὶ τὸν λυριστὴν· ἐν ᾧ δὲ χορεύουσιν, ἔδουσι συγχρόνως καὶ γαμήλια ἄσματα, ὡς ἐξῆς.

Πρῶταρ θὰ πάρω θέλημα κ' ὕστερις θὰ ἀρχίσω
τοῦτο τὸ ριὸν ἀντροῦνο γὰ διπλοαιρετίσω
Γιὰ δὲ καρτύλιρ οὐρατοῦ καὶ γέγγος τὸ χ' ἡμέρα,
γιὰ ἰδὲ τὸ ριὸν ἀντροῦνο, τὸ ριοστεαρωένο
Ποῦ τὸ στεάρωσεν ὁ Θεὸς μὲ τὸ δεξιὸν του ἐρίρ
Μετάρια κάρω τοῦ φαγῶ καὶ τοῦ γίλω τὸ ἐρίρ,
ποῦ βλόησε τ' ἀντροῦνο μὲ τὸ δεξιὸν του ἐρίρ
Ααμπρέ, τοῦ μόσχου τὸ κλαδὶρ καὶ τῆς ἐλῆᾶς τὸ ἔλλο
καὶ τοῦ βασιλικῶ κλωνὶρ καὶ τοῦ μαρσάμου ἔλλο.
Τὸ δέντρο ποῦ σου ἐρασι, αμπρέ μου, ε' τὴν αὐλή σου
ροδόσταμο τὸ πέτιζε γὰ τὸ ἦε ε' τὴ ζωὴ σου.
Νύφη μαρμαροτράηλη, κορόρα ντορνεμένη,
ε' τοῦ βασιλειῶ τὴν γκάμαρη ε' ἔχουν ζουγαρισμένη,
Καὶ ε' τοῦ ἐζύρη τὴν αὐλή σ' ἔχουν σταμπαρισμένη
Νύφη μου, τὰ μαλλιάκια σου ε' τῆς πλάταις σου ριμμέρα,
ἀγγέλοι τὰ χτερίζαρε μὲ διαμαντέρια χτέρα
Νύφη μου, τὸ τζουλάκι σου ποῦγει τὰ γιατακάκια,
ἀπάνου κάθουντ' ἀετοὶ καὶ κεληδοῦν πουλάκια
Εἰς τοῦ αμπροῦ τὰ οἰκὰ καὶ ε' τὰ προνκιά τῆς νύφης,
κοθάρια βρούσι ξέτρεξε, καθάριο πηαδάκι,

Πᾶρ ἢ ρεστο.λιγεραις ρὰ πιούρ καὶ ρὰ εμίσουρ,
 μηδὲ ρὰ πιούσιρ ἐμποροῦρ μηδὲ ρὰ πάρουρ πέρουρ,
 Πᾶρε ρὰ δοῦρ τὸν ριὸ ἀμπρό, τὸ ριοστεαρωμένο,
 πέφτουρ τὰ ρόδ' ἀπάνω τους, τὰ ρόδα ε' τὴν ποδιάρ τους.
 Μάλααρ κάρω στέαρo κῆ ἀσήμιρ τὸ καπρίτω,
 μαργαριτάριν ἄδο.λορ κρεμάω ε' τὰ στεάρια
 Κῆ ἐὼ κνττάζωρ τοῦ σπητιοῦ τὰ δύο γκεγαλίρια,
 πώχουρ τὰ καταγώματα μαζῖρ μετὰ τὰ καλίμνια.
 Ζέγασα, ἀ.λεσιμόρεσα ρὰ πῶ τοῦ πε.λεκάρου
 ρὰ κόψη μιὰ δαμασκηριά ρὰ τὴν τοροποιδέψη,
 Νὰ πέφτουρ τᾶρθ' ἀπάνω της, τὰ ρόδα ε' τὸ ἀρτί.λι,
 τὰ κόκκινα τρατάρ.λλια τριῦρω ε' τοὺς κομπάρους.
 Τι ρὰ τὸ κάμ' ἢ πεθερά τὴ ρύχτα τὸ λυγάρι,
 ποῦ πήρε μες τὸ σπῆτιρ της τᾶσση μετὰ τὸ εγγάρι;
 Σ' τοῦτο τὸ σπῆτιρ ποῦραμε, τίποτες ἐρ' μ' ἀρέσει
 μόν' δυὸ κυπαρισσή.λα, ποῦ στεκουρται ε' τὴ ἔση.
 Ζέγασα, ἀ.λεσιμόρεσα ρὰ πῶ τοῦ πε.λεκάρου
 ρὰ κόψη μιὰ δαμασκηριά ρὰ τὴν τοροποιδέψη,
 Νὰ κάρη τοῦ Χριστοῦ θρονί, τῆς Παραγιάς εικόνα,
 ε' αἱ Γιωργιοῦ τὸ σῆματρο, τῆς Θεοτόκου πόρτα,
 Νὰ κάρη καὶ τοῦ ριογαμπροῦ δαμάσκηρο τραῖ.λι,
 ὅταρ ἀρθῆ δαμασκηριά, ρ' ἀρθῆ καὶ τὸ τραῖ.λι.
 Κεῖρος ποῦ σέρρει τὸ ροῦ, σέρρει καὶ τὰ τραούδια,
 ἀπάνω ε' τὸ εσάκι του κάμπο μετὰ τὰ λου.λούδια.
 Κίρησε, δάφρη, κίρησε, κίρησε κυπαρίσσιρ,
 κίρησε, δάφρη συντωτῆ καὶ κροστα.λλιῆρια βρούσι.
 Κα.λῶς τὰ μάτια ποῦ' ε.λα καὶ τὸ γχορμῖρ ποῦ γάπου,
 οὐ φράγκικο ἀντίθερο σὲ βλέπω γκάπου γκάπου.

Καὶ τοσαῦτα μὲν ἐκ τῶν πολλῶν ἁσμάτων, τῶν κατὰ τοὺς γάμους ἁδομένων.

Ἐν τοῖς θαράτοις. Ἐνεκα τοῦ εὐχρoῦς τῆς νῆσου αὐτῶν καὶ τοῦ βίου ὃν διάγουσιν οἱ Ἰκάριοι εἰσιν ὑγιεῖς καὶ μακρόβιοι, ἄγνωστα δὲ εἰσιν αὐτοῖς τὰ νοσήματα, ἅτινα μαστίζουσι σήμερον τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσι καὶ ταῖς πεπολιτισμέναις, ὡς λέγομεν, κοινωνίαις διαβιούοντας. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀποστέρουσι τοὺς ἰατρούς, λέγοντες ὅτι οἱ τοιοῦτοι συμπαράφρουσι τὰς ἀρρωστίας ἐν περιπτώ

σει δὲ τοιαύτης, τὸ φάρμακον, ᾧ χρῶνται, εἶναι ἀπλούστατον. Βρά-
ζουσι ρόμιον, ἐνέχον πιπέριον καὶ δι' αὐτοῦ, θερμοῦ ὄντος, τρίβουσι τὸν
νοσοῦντα καθ' ἅπαν τὸ σῶμα, μεθ' ὃ κοκκίζουσι αὐτὸν διὰ τοῦ πι-
περίου, καὶ καλύπτοντες, ἀφίνουσι ἕνα ἰδρῶση καλῶς, ὅπερ συνεπά-
γεται συνήθως τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ νοσοῦντος· ἀλλ' ἐὰν τὸ φάρμακον
τοῦτο ἀποβῇ ἀλυσιτελεές καὶ ἡ νόσος δεινωθῇ, τότε μετακαλεῖται ἱε-
ρεὺς, ὅστις παραλαμβάνων ἐκ τῆς μονῆς τῆς ὁσίας Θεοκτίστης τῆς
Λεσβίας τὰ λείψανα αὐτῆς, ποιεῖ ἁγιασμόν, ἐξ οὗ πίνει ὁ νοσῶν, καὶ
ἡ πίστις σώζει πολλάκις αὐτόν. Ἐν τούτοις σπανίως ἐπισυμβνίουσι
θάνατοι νέων ἐν Ἰκαρίῳ· ἐν δικστήματι δὲ ἑπτὰ μηνῶν ἄρτι ἐν Ρά-
χαις, εἷς καὶ μόνος ἀπεβίωσε, καὶ αὐτὸς δὲ ὑπέργηρος ὢν.

Ἐὰν δὲ ἀποθῆνη τις, περιβάλλουσι αὐτὸν διὰ τοῦ σαββάνου καὶ
διὰ λευκοῦ ἰσωβράχου καὶ ὑποκαμίσου, οὕτω δὲ περιβεβλημένον καὶ
γυμνόπου, καταλιμπάνουσι ἐν τῷ οἴκῳ μόνον, πάντων τῶν οἰκείων
κλειδωνόντων τὸν οἶκον, ἐν ᾧ ὁ νεκρὸς κεῖται, καὶ διανυκτερονόντων
ἀλλαγῷ. Τῇ δ' ἐπιούσῃ, ὅτε γενήσεται ἡ κηδεὶς, προσέρχονται οἱ
συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ παραλαμβάνοντες τὸν νεκρὸν ἐ-
πί φορείου, μεταφέρουσι αὐτὸν εἰς τὸν ναόν, ἔνθα συρρέουσι πάντες
οἱ συνεγχώριοι, ἰδίως δὲ γυναῖκες· αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς, κυκλῶντες τὸν
νεκρὸν, ψάλλουσι τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, μεθ' ἣν ἐκφέρουσι αὐ-
τὸν εἰς τὸν πρόναον τοῦ ναοῦ καὶ ἐκεῖ ἐνταφιάζουσι αὐτόν, τῶν οἰ-
κείων ἀσπαζομένων καὶ δεύτερον αὐτόν, τῶν δὲ γυναικῶν κρατουσῶν
ἐν χειρὶ τὴν κόμην, τὴν δὲ κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ ἐριδου-
σῶν καὶ θρηνουσῶν, ἄνευ ὅμως μοιρολογίων

*Κλαίω, ἐν ἔγω μερωμό, σὰν τὸ που.λὶ ε' τὸ δάσο
ἄρον! ταῖς καλωσύναις σου καὶ πῶς θὰ τῆς ξεάσω.*

Ἀποθανόντος ἀνδρὸς τινος, ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας
μένει ἄλουστος καὶ ἀκτένιστος, τὸ αὐτὸ δὲ πράττει καὶ ὁ ἀνὴρ, θα-
νούσης τῆς συζύγου αὐτοῦ.

Τελοῦσι δέ, πλὴν τῶν κεκατονισμένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας
μνημοσύνων ὑπὲρ τῶν κεκιμημένων, καὶ τὰς λεγομένας τραπέζας, τὰ
ἀγάπας κοινῶς καλουμένας, ἀναποφεύκτως τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχᾶ
καὶ τῇ τῶν Χριστουγέννων, ὡς ἐξῆς. Συνέρχονται δέκα ἢ δεκαπέντε
ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐκάστου σφάττοντος μίαν αἰγὰ καὶ προσάγοντος ἡμισυ ἢ
τέταρτον κοίλου σίτου πρὸς κατασκευὴν ἄρτου· κόπτοντες δὲ εἰς τε-
μάχια τὰ κρέα, βράζουσι αὐτά. Ἐν τῷ μεταξὺ προσέρχονται οἱ ἱε-
ρεῖς καὶ οἱ ἐκ τῆς ἐνορίας ἢ καὶ ἐξ ἄλλης ἐνορίας κεκλημένοι καὶ κά-
θηνται κατ' ἰδίαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παι-
διά· ἐνὸς δὲ τῶν ποιούντων τὸ μνημόσυον φωνήσαντος ἁλωμὴν τῶν

φαρχδων», προσάγεται ὑπὸ μοιραστάδων ἢ ὑπηρετούντων ὁ πυχύ-
τερος ζωμὸς καὶ ἀνά εἰς ἄρτος ἐκάστῳ τῶν ἱερέων, μεθ' ὃ διανεμόσιν
καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν παρκαθημένων ἀνά ἓν τεμάχιον κρέατος καὶ
τυμῆμα ἄρτου. Ἄφ' οὗ δὲ φάγωσιν ὀλίγον, ἐγειρόμενος ὁ πρεσβύτε-
ρος τῶν ἱερέων, λέγει. «Ἐλάτε, κένε μου, νά συγχωρέσωμε ἐκείνων
που μνημονεύονται», πάντες δὲ οἱ παρκαθημένοι, μιᾶ φωνῇ λέγουσι,
«Θεὸς συγχωρέσαι τους». Μεθ' ὃ κἀθηται πάλιν καὶ τρώγουσι, μέ-
χρις οὐ ἕτερος τῶν ἱερέων, ἐγερθεῖς, ποιήσῃ τὴν αὐτὴν ὑπόμνησιν καὶ
οἱ συνδαίτορες ἀπευθύνωσι τὴν αὐτὴν εὐχὴν· τὸ τοιοῦτο δ' ἐπανα-
λαμβάνεται τρίς, καὶ κατόπιν οἱ ἱερεῖς ψάλλουσιν ἐκκλησιαστικόν τι
ᾄσμα κατὰλληλον τῇ περιστάσει. Σημειωτέον δὲ ὅτι, ἔάν οἱ οἰκειοὶ τοῦ
θνήσκοντος ὧσιν ἄποροι καὶ ἀδυνατώσιν ἵνα τελέσωσι μνημόσυνον ὑπὲρ
αὐτοῦ, τότε ἕτεροι ποιοῦσιν εἰσφορὰν καὶ τελοῦσι τὸ ὑπὲρ τοῦ κεκοι-
μημένου μνημόσυνον.

Ἔθιμον δὲ μυσαρῶτατον παρ' Ἰακρίοις, τὸ ὁποῖον ἐπὶ μακρὸν χρό-
νον οὔτε πατριαρχικοὶ ἀφορισμοί, οὔτε ἀρχιερατικὰ ἐπιτίμια ἴσχυσαν
νά καταργήσωσιν ἢ τὸ ἐξῆς. Ἄν. ἀποθνήσκοντος τινός, συνέπιπτε νά
ἴδῃ αὐτὸν κατ' ὄναρ συγγενῆς τις ἢ νά ἀσθενήσῃ τις ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἢ
καὶ ἐξ ἄλλου χωρίου ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις· ἐξῆγγελλε παρχορῆμα τοῖς
ἐκτου οἰκειοῖς τὸ γεγονός, καὶ πάντες ἐπίστευον ὅτι ὁ θανὼν ἔγειρε
καταρανᾶς, δῖλα δὲ ἐβρικόλαχισεν· κατ' ἐπακολούθησιν, ὁ ὄνειρευ-
θεῖς ἢ οἱ οἰκειοὶ τὸ ἄρρωσθήσαντος, παρχαλμβάνοντες ἓνα ἱερέα καὶ
τοὺς οἰκειοὺς τοῦ θνήσκοντος, μετέβαινον λίαν πρῶτ' μιᾶς τῶν σαββάτων
εἰς τὸν τάφον, ἐν ᾧ ἔκειτο ὁ νεκρός, καὶ ἀνοίγοντες αὐτὸν ἐξῆγαγον
τὸ σῶμα, καὶ πρῶτον μὲν διεπέρων δι' ὄβελου πεπυρακτωμένου τὸ
στήθος καὶ τὴν καρδίαν τοῦ νεκροῦ, τριζουσῶν δὲ τῶν σαρκῶν, ἔλεγον
ὅτι ὁ καταρανᾶς καίεται· τὸν ὄβελον δὲ λαμβάνοντες, ἔφερον εἰς τὸν
ἄρρωστον καὶ ἐδίδον ἵνα αὐτὸν ὀσφρανθῇ. Ἐάν δὲ ὁ νοσῶν δὲν ἀνερ-
ρώνυε, τότε, ἐρχόμενοι πάλιν, ἤνοιγον τὸν τάφον καὶ τὸ σῶμα ἐτζι-
κουργίζον καὶ ἐατατάλιαζον, δῖλον ὅτι διήνοιγον καὶ διεμέλιζον, κό-
πτοντες αὐτὸ ἀπὸ τῶν λαγγόνων, κατὰ τὸ στήθος καὶ εἰς τὸν τράχη-
λον. Το τζικουρίσμα ἐποίουν γονεῖς πρὸς τὰ τέκνα καὶ τέκνα πρὸς τοὺς
γονεῖς. Σταμάτιός τις Κάβουρας τοῦνομα, ἀνεδέξατο ἐπὶ πληρωμῇ
πέντε γροσίων, ἃ προσήνεγκεν αὐτῷ εἰς, οὐ τὰ τέκνα ἠρρώστησαν μι-
κρὸν μετὰ τὴν ἀποθίωσιν τῆς ἐκεῖνου μητρός, νά τζικουρίσῃ ταύτην·
ἀλλ' οὐδ' οἱ ἱερεῖς διέφευγον τὸ μυσαρὸν τζικουρίσμα, ἱερεὺς τις δέ,
τῷ ἐκκλησιαστικῷ ἀξιώματι τοῦ Οἰκονόμου τετιμημένος, ὑπέστη τοῦ-
το, οὐχὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου, διὰ πετρελαιου εἶτα κειεῖς, διότι αὐτοῦ ἀ-
ποθνήσκοντος, εἶχον ἀσθενήσαι τὰ τοῦ προὔχοντος τοῦ χωρίου τέκνα.

Οἱ κατὰ καιροὺς ἱεράρχη τῆς Ἰκαρίας πᾶσαν κτετέβαλιν προσπάθειν ὅπως τὴν τοιαύτην κακουργίαν κτηπαύσωσιν, ὁ δὲ ἀοιδίμος ἱεράρχης Θεοδοσίος, ἰδὼν ὅτι οἱ προσπάθειαι αὐτοῦ οὐδὲν εἶχον ἀποτέλεσμα, ἐνόμισεν ὅτι δύναται νὰ περιστείλῃ τὸ βδελυρὸν τοῦτο ἔθιμον συμβουλευὼν τοῖς ἐγγχωρίοις ὅπως ἀντὶ νὰ *τρίκουριζοσι* καὶ *ταρταμάζωσι* τὸν νεκρὸν, προσκαλῶσιν ἱερέα καὶ τελῆ οὗτος ἐπὶ τοῦ τάφου ἀγιασμὸν· πλὴν ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἀντὶ καλοῦ προὔξενησε κακόν, διότι ἐπέρρωσε παρὰ τοῖς ἐγγχωρίοις τὴν πεποιθήσιν ὅτι οἱ νεκροὶ βρικόλακίζουσι, καὶ ἐπηύξησε τὰ *τρίκουρίσματα*. Εὐτυχῶς ὁ νῦν ἱεράρχης Γαβριήλ, καὶ τῶν ἡθῶν τῶν νησιωτῶν ἐκείνων ἐκπολιτιστικώτερον μετατροπὴν λαθόντων, προτροπαῖς, ἀπειλαῖς καὶ παντοίοις ἄλλοις μέθοδοις χρησάμενος, ἐπέτυχε πρὸ ὀλίγων μῶλις ἐτῶν νὰ διασκεδάσῃ τὴν τοιαύτην τερατώδη δεισιδαιμονίαν.

Καὶ παρὰ τίνων μὲν οἱ Ἰκάριοι παρέλαβον τὸ βδελυρὸν τοῦτο ἔθιμον, ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν, ἀλλ' οὐδὲ ἠδυνήθημεν παρ' ἐκείνων νὰ μάθωμεν ἐν τούτοις δὲν εἶναι μόνοι αὐτοὶ οἱ εἰς τὴν ὑπαρξίν βρικόλακων πιστεύοντες, οὐδ' εἰς ἑκταφῆς καὶ διαμελισμοῦ νεκρῶν προβάντες. Ἴδου δὲ γεγονός τι, παραπλήσιον τῶν ἐν Ἰκαρίᾳ ἄλλοτε συμβαινόντων, ὅπερ παρελαβομεν ἐκ τῆς ἐν Ἄνδρῳ ἐκδιδόμενης ὁμωνύμου ἐφημερίδος, τῆς ἔτει τούτῳ ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ ἐπισυμβάν. «Δὲν ἐπικρατεῖ μόνον ἐν τοῖς βορείοις δήμοις τῆς Ἄνδρου ἡ δεισιδαιμονία περὶ μεταμορφώσεως τῶν νεκρῶν εἰς βρικόλακας καὶ ἡ συνήθεια τῆς καταστροφῆς τῆς καρδιάς τῶν πρὸς ἀποτροπὴν τούτων, λέγει ἡ ρηθεῖσα ἐφημερίς. Καὶ ἐν Βουρκοτῆ τοῦ δήμου μας γενικῶς πιστεύεται ἡ μυσαρὰ αὕτη δεξασία, οὐχὶ δὲ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐν τῇ ὑπὸ ἀλθανογλώσσωσιν κατοικουμένῳ τούτῳ χωρίῳ διεδραματίσθησαν τοιαῦτα καὶ φοικτώτερα μάλιστα ἐγκλήματα, ἐλέγχοντα τὴν δύναμιν τοῦ φανατισμοῦ ἰκανὴν οὔσαν νὰ καταπνίγῃ καὶ αὐτὸ τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς ἔμφυτον αἶσθημα. Ἐπι τοῦ χειλοῦς χωρικοῦ τινος εἶχε σχηματισθῆ ἑξοίδημα, ὅπερ ἀνεφάνη εἶτα ὀγκωδέστατον ἐπὶ τῶν παρεῖων. Ὁ παθὼν ἔκρινεν ὅτι τὸ πάθημα προήρχετο ἐκ τῆς νυκτερινῆς ἐνεργείας τοῦ πρὸ τριῶν ἡμερῶν θανόντος ἐχθροῦ του, καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἀντὶ πάσης ἰατρικῆς θεραπείας, ὅτε ὅλοι ἐκοιμῶντο, μετέβη εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ἐξέθαψε τὸ πτώμα καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν ἐνέπηξεν εἰς τὴν καρδίαν του *μαυρομάτικον μαγαῖρι*, ὅπως κερφωθῆ τὸ σατανικὸν πνεῦμα καὶ διεμελισε τοὺς πόδας τοῦ πτώματος. Γνωσθέντος τούτου, γέρων τις συγγενῆς τοῦ βεβηλωθέντος νεκροῦ, κατέβη εἰς τὴν πόλιν καὶ διεκήρυττε πανταχοῦ ὅτι θὰ καταγγείλῃ τὸν δρῶσιν τῆς πράξεως. Εἰς μάτην, πολλοὶ ἐπευβαίνοντες, παρεκάλουν αὐτὸν νὰ συγχωρήσῃ τὸ ἄδικησόν, ἀναλογιζόμενος τὴν

βαρείαν τιμωρίαν τοῦ ἐνόχου· ὁ γέρον ἔμεινεν ἀδυσώπητος. Ἐν τούτοις ἀρκετὸς ἔκτοτε παρῆλθε χρόνος καὶ οὐδεμίαν καταγγελίαν οὗτος ἐπέδωκε. Τί συνέβη; Ὁ γέρον οὗτος εἶχεν υἱὸν ἔγγαμον, οὗτινος ἡ σύζυγος ἔπασχεν ὑπὸ ἐπιλοχίου πυρετοῦ. Τὸ ἐπίμονον τῆς συζύγου του πάθημα ἀπέδωκεν ὁ σύζυγος εἰς τὴν πρό τιων ἡμερῶν θανοῦσαν μητέρα του, ἥτις, κατὰ τὴν κρίσιν του, ἐπειδὴ ζῶσα, ὡς ἐπεθύμει, δὲν ἠτύχησε νὰ ἴδῃ ἔγγονον, ἤδη νύκτωρ ἐπαφοῖτα ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς ἀσθενοῦς καὶ τεκούσης νύμφης τῆς καὶ ἠνώχλει αὐτήν. Καὶ ὁ ἀλιτήριος, χωρὶς νὰ διστασῇ, ἐξέθαψε τὸ πτώμα τῆς ἰδίας μητρός καί, φρικτὸν εἰπεῖν, διεμέλισεν αὐτὸ εἰς τεμάχια, ἅτινα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κατέρριψεν. Οὕτως ἐξηγήθη ἡ σιωπὴ τοῦ γέροντος. Ἦτο ὁ φόβος μήπως, ἐάν καταγγεῖλῃ τὸν βεβηλωτὴν τοῦ νεκροῦ τοῦ συγγενοῦς του, καταγγεληθῇ ὁ υἱὸς του ἐπὶ ὁμοίᾳ νεκροσυλίᾳ διαπραχθεῖσα κατὰ τοῦ πτώματος τῆς ἰδίας μητρός του καὶ συζύγου τοῦ γέροντος. Ἐπειδὴ δὲ αἱ οἰκτραὶ αὗται καὶ παχυλαὶ δεισιδαιμονίαι περὶ ὑπάρξεως βρικολάκων καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ζώντων ἐνεργειῶν αὐτῶν γενικῶς πιστεύονται, φρονοῦμεν ὅτι, γινομένης ἀνασκαφῆς ἐν τῷ νεκροταφείῳ Βουρκωτῆς, οὐδεὶς ἴσως νεκρὸς θὰ εὐρεθῇ ἀνύθροιστος. Πάντων αἱ καρδίαι ὡς διὰ στίγματος θὰ ὦσι καρφωμένοι με *μαυρομάρικον μαγαῖρι*, τὰ δὲ μέλη καὶ οἱ πόδες θὰ ὦσι κεχωρισμένα».

Ὁ δὲν Κάλθετος ἐν τῷ περὶ βρικολάκων μεγάλῳ αὐτοῦ συγγράμματι, μεταξὺ πολλῶν ἀνεκδότων καὶ παραδόσεων, αἵτινες ἐξηγοῦσι τὰ γεγονότα, ἀναγράφει πληθὺν διηγήσεων, ἐξ ὧν ἀποδεικνύται ὅτι ἡ οἰκτρὰ δεισιδαιμονία αὕτη ὑπῆρξε διακεχυμένη ἐν λαοῖς τε σοφοῖς καὶ ἐν ἔθνεσι βαρβαρικοῖς. Ἰδίως ὅμως ἐν τῇ Γερμανίᾳ ἡ περὶ βρικολάκων πλάνη εὐρετο μείζω τὴν ἐπίτασιν· τὸ δ' ἐπόμενον γεγονός, ἐπελθὼν ἐν ἔτει 1736 καὶ ἐπιβεβαιούμενον ἐπισήμως ὑπὸ δύο δικαστῶν τοῦ ἐν Βελιγραδίῳ δικαστηρίου, οἵτινες ἐποίησαν ἐπιτοπίως αὐτοψίαν, καὶ ὑφ' ἐνὸς ἀξιωματικοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, παραστάντος μάρτυρος αὐτόπου· τῶν γενομένων ἐρευνῶν, δικαιοῖ πως τὴν πλάνην τῶν ἀπλοϊκῶν καὶ εὐπίστων Ἰκαρίων.

Ἐν Κισσιλόβῳ, χωρὶς τρεῖς που λεύγαε τῆς Γραιδίσκης ἀπέχοντι, πέντε ἢ ἕξ ἄνθρωποι, νοσήσαντες αἰφνιδίως, ἀπεβίωσαν εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, ὀλίγας ἡμέρας ἐξ οὗτου γέροντις θανῶν, εἶχεν ἐπιφανῆ εἰς τινὰς. Κατ' ἀκολουθίαν, ὤρυξαν τοὺς τάφους τῶν πρὸ ἕξ ἐβδομάδων ἀποβιωσάντων καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ προαποβιώσαντος γέροντος· ἀλλ' ὅτε ἤνοιξαν τὸν τάφον τοῦ τελευταίου τούτου, εὐρέθη οὗτος τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς ἀνοικτούς ἔχων, τὸ δὲ χρῶμα κορῶλλον, τὴν δὲ ἀναπνοὴν φυσικὴν, καὶ ὅμως ἦτο ἀκίνητος καὶ νεκρός. Συνεπέραναν ἄρα ὅτι ἦτο

βρικόλακας· τότε ὁ δῆμιος ἐνέπηξε πάσσαλον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, μεθ' ὃ ἐκάψε τὸ σῶμα καὶ μετέβαλεν αὐτὸ εἰς τέφραν.

Ἴδου δὲ καὶ ἕτερον γεγενὸς πεπραπλήσιον.

Ἐν ἑπαρχίᾳ τινὶ τῆς Οὐγγαρίας, πλησίον τοῦ Τοκάϊ, ὁ λαὸς ὁ γνωστός ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐϊδοῦκοι, πιστεύει ὅτι νεκροὶ τινες, βρικόλακες γινόμενοι, ἐκμυζῶσι τὸ αἷμα τῶν ζώντων, οἵτινες διὰ τοῦτο καθίστανται ἐντὸς βραχείου κατίσχνοι, ἐν ᾧ τὰ πτώματα τῶν βρικόλακων πληροῦνται αἵματος εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε αὐτὸ ἐκρέει διὰ τῶν πόρων. Ἐν ἔτει 1726, Ἐϊδοῦκός τις ἐκ Μεῦδρίγης, καλούμενος Ἀρνόλδος Πάολος, ἐφονεύθη, ἐμπεσοῦσης αὐτῷ ἀμαξῆς φορητοῦ· ἓνα δὲ μῆνα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, τέσσαρες ἄνθρωποι ἀπεβίωσαν σχεδὸν αἰφνιδίως καὶ καθ' ὁ τρόπον ὁ λαὸς ἐπίστευεν ὅτι ἀποθηήσκουσι συνήθως οἱ ὑπὸ βρικόλακων προσβαλλόμενοι. Τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ὁ ρηθεὶς Ἀρνόλδος διηγήσατο πολλάκις ὅτι ἐν τοῖς πέριξ τῆς Κοσόβης καὶ παρὰ τὰ ὄρια τῆς Σερβίας ἐβασανίσθη ἄλλοτε ὑπὸ βρικόλακος, ἀλλ' εὔρε τὸ μέσον ἵνα θεραπευθῆ, φαγὼν χῶμα ἐκ τοῦ μνήματος τοῦ βρικόλακος, καὶ νιφθεὶς τῷ αἵματι ἐκείνου· ὅθεν καὶ ἐσχηματίσθη ὑπόνοια ὅτι καὶ αὐτὸς ἐβρικόλακίασε, διότι πιστεύεται ὅτι οἱ προσβληθέντες ἐκ βρικόλακων ἐν τῇ ζωῇ, γίνονται καὶ αὐτοὶ βρικόλακες μετὰ θάνατον. Ἐκταφέντος ἄρα τοῦ Ἀρνόλδου, τεσσαράκοντα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡμέρας, εὑρέθησαν ἐπὶ τοῦ πτώματος αὐτοῦ πάντα τῶν βρικόλακων τὰ χαρακτηριστικά, διότι εἶχε τὸ μὲν χρῶμα κοράλλινον, τοὺς δὲ ὄνυχας, τὴν κόμην καὶ τὸν πώγωνα νύξημένα, ἧτο δὲ πλήρης αἵματος ὑγροῦ, ὅπερ, ῥέον ἐκ πάντων τῶν τοῦ σώματος μερῶν, εἶχε καταβρέξει τὰς ἐνταφίους ὀθώνας. Ὁ τῆς χώρας ἐπαρχος, λίαν ἐμπειρὸς ὢν περὶ τὰ τῶν βρικόλακων, ἐνέπηξε, κατὰ τὰ νενομισμένα, διαμπαξ πάσσαλον λίαν ὄξυν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πτώματος, τὸ ὁποῖον ἐξέβαλε κραυγὴν καταπληκτικὴν, μεθ' ὃ, τῆς κεφαλῆς ἀποτμηθείσης, τὸ πτῶμα ἐκχῆ καὶ ἡ τέφρα αὐτοῦ ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμὸν Σαῦον· τὰ αὐτὰ δὲ ὑπέστησαν καὶ τὰ πτώματα τεσσάρων ἄλλων ἀποθανόντων ἐξ ἐπηρείας βρικόλακων. τῷ φόβῳ μὴ καὶ ἐκεῖνοι βρικόλακίσωσιν.

Ἐν ἔτει 1731, δῆλον ὅτι πέντε ἔτη μετὰ τὰ ἀνωτέρω, νέαι ἐπενέργειαι βρικόλακων συνέβησαν αὐτόθι· διότι ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἑπτακαίδεκα ἄτομα διαφόρου φύλου καὶ ἡλικίας ἀπεβίωσαν ἐξ ἐπηρείας βρικόλακων. Οἱ χειρουργοὶ καὶ οἱ ἰατροὶ ἐξήτασαν πῶς ἡ τοιαύτη ἐπῆρεια ἐγένετο, μεθ' ἧς αὐτοὶ εἶχον λάθει προσφυλάξεις· κατόπι δ' ἐρευνῶν τινων, ἐπέτυχον νὰ ἀνακαλύψωσιν ὅτι ὁ Ἀρνόλδος εἶχεν ἐκμυζήσει τὸ αἷμα οὐχὶ μόνον τῶν τεσσάρων ἐκείνων ἀποθανόντων, περὶ ὧν προα-

νεγρᾶψχμεν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ζώων, ἐκ τῶν κρεῶν τῶν ὁποίων οἱ νέοι βρικόλακες εἶχον γευθῆ. Κατ' ἀκολουθίαν, ἐξεθόψαν πάντας τοὺς ἀπὸ τινος χρόνου ἐντραφισθέντας καὶ εὖρον μεταξύ αὐτῶν ἐπακαίδεκα φέροντας τὰ κατὰδηλότερα σημεῖα ὅτι ἐβρικόλακιζαν· διετρώπησαν λοιπὸν διὰ πασσάλου ὀξέως τὴν καρδίαν αὐτῶν, ἀπέτεμαν τὴν κεφαλὴν, ἔκαψαν τὰ πτώματα καὶ τὴν τέφραν ἔριψαν εἰς τὸν ποταμόν. Πᾶσαι αἱ ἔρευναί καὶ ἐκτελέσεις αὐταὶ ἐγένοντο ἐν πάσῃ τάξει καὶ καθ' ὅλας τὰς νομίμους διατυπώσεις ὑπὸ πολλῶν ἀξιωματικῶν, στρατιωτικῶν χειρουργῶν, τοῦ ἐπάρχου καὶ τῶν προκρίτων τῆς χώρας, τὰ δὲ πρακτικὰ ἐστάλησαν, κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1732, πρὸς τὸ ἐν Βιέννῃ αὐτοκρατορικὸν πολεμικὸν συμβούλιον, ὅπερ συνεστήσατο στρατιωτικὴν ἐπιτροπεῖαν ἵνα ἐξετάσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγονότων τούτων. Μετὰ τοιαύτας λοιπὸν διηγήσεις, δημοσιευθεῖσας ἐν ἐφημερίσιν, μετὰ παρομοίας μαρτυρίας δημοσίων ὑπαλλήλων, χειρουργῶν καὶ ἰατρῶν, οἵτινες βεβαίως ὑποτίθεται ὅτι ἐκέκτητο ποῖαν τινα ἐπιστημονικὴν παιδείου, καὶ οἵτινες παρίστανται τυφλῶς ἀποδεχόμενοι ὅτι ἀρίσταται τῶν τακτικῶν τῆς φύσεως νόμων, πῶς δύναται τις νὰ φανῆ ἀμειλικτος πρὸς ἀνδρας ἀπλοϊκοὺς καὶ ἀμαθεῖς, διότι ὑπέπεσαν εἰς τοιαύτας πλάνας καὶ διεπράξαντο παραπλήσια ἀθεμιτογενήματα;

Εἰσὶ δὲ οἱ Ἰκαριοὶ φίλοι τῶν τέρψεων καὶ τῶν χορῶν. Κατὰ πᾶσαν σχεδὸν ἑορτήν, ταῖς ἀπόκριφς, τῷ πάσχα, τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου, κατὰ τὰς πανηγύρεις, συγκροτοῦσιν ἐν ταῖς κεντρικωτέροις μέρεσιν ἐκάστου χωρίου χορὸν μετ' ἄσμάτων καὶ ἐν ἡγῶ ἀσκαύλων καὶ τυμπάνων. Ὁ δὲ χορὸς αὐτῶν τοιοῦτός τις εἶναι· δεκα ἢ καὶ πλείονες, μέχρι τῶν εἴκοσι πέντε, ὅτε μὲν ἄνδρες μόνοι καὶ γυναῖκες μόναι, ὅτε δὲ ἀναμιξ, κρατοῦντες ἀλλήλους ἐκ τῶν ὤμων ἢ ἐκ τῶν χειρῶν σταυροειδῶς, ἀποτελοῦσιν ἡμικύκλον, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου κᾶθηται ὁ παιανίζων τὸ μουσικὸν ὄργανον. Περὶ τοῦτον ὀρχοῦνται σεμνῶς καὶ τακτικῶς πάντες, τοῦ ἡγουμένου ποιοῦντος διαφόρους ἐλιγμούς· ὅταν δὲ οὗτος κουρασθῇ, ἢ ἀποχωρεῖ ἢ λαμβάνει τὴν θέσιν ἐσχάτου ἐν τῷ ἡμικύκλῳ, παραχωρῶν τὴν θέσιν αὐτοῦ εἰς τὸν ἀμέσως ἐπόμενον, τοῦτο δὲ πράττουσιν ἀλλεπαλλήλως οἱ πάντες.

—○○○○—
ΚΕΦΑΛ. ΙΒ'.

Διάλεκτος τῶν Ἰκαρίων

Λίαν περιέργος καὶ μελέτης ἀξία εἶναι ἡ τῶν Ἰκαρίων διάλεκτος,

διότι περιέχει πλείστας ὄσας λέξεις τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης, παρεφθαρμένας βεβλιώως καὶ παρεμμορφωμένας ἐνίοτε, αἰτινες ὁμῶς ἀλλαχοῦ οὐδαμῶς ἀπαντῶσιν: ἔκ παραδείγματος παρὰ τοῖς ἀγραμμάτοις κατοικοῖς τῆς νήσου τχύτης, αἱ ὀμηρικαὶ λέξεις ἄτη, θῶκος, αὔος, ἔτι δὲ καὶ αἱ ἀρχαῖαι αἰθήρ, ρύμη, ἠλακία, φιμόνω, ὑπήμενος, συλλήβδην, αἶξ, βουῖς καὶ ἄλλαι τοιαῦται εἰσι συνηθέσταται, τῷ δὲ δυναμένῳ νὰ νηθήσῃ αὐτὰς ὡς ἀπαγγέλλονται, πολὺν τὸ τοιοῦτο ἐξεγείρει τὸν θαυμασμόν. Ὁ Ἰκάριος λέγει ἄτη ἔλσει σοι εἴθε νὰ σοι ἐπέλθῃ ζημίᾳ. *Ἔασόν μου τὴν αἶα καὶ μολύνο σε, ἄφες τὴν αἶγα μου, διότι φονεύσω σε. Ἄλλε τὸν θῶκον γὰ καθήσῃ, δὸς ἔδρανον ἵνα καθήσῃ. Ἄμε γὰ γαλάσης τὴν γιστέραν καὶ πάστρεφον τὸν ἀγωγὸν τὴν αἰλακον, ὕπαγε νὰ ἀνοίξῃς τὴν κινστέρναν καὶ καθάρισον τὸν ἀγωγὸν τῆς αἰλακος. Ἐρε τὸν ἀρμόν ν' ἀρμέξωμε τὴν αἶα, φέρε τὸ προσδεχομενον τὸ γάλα δοχεῖον ἰν' ἀμέλξωμεν τὴν αἶγα καὶ τὰ τοιαῦτα* ἐρωτώμενος δὲ περὶ πράγματος, ὃ ἀγνοεῖ, ἀποκρίνεται ἐγὼ ἔδα; οἶδα ἐγώ; Ὅθεν δικαίως καὶ ὁ ἀειμνηστος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων ἐν τῷ περὶ προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, λέγει. «Πολλῆς παρατηρήσεως ἀξία εἶναι ἡ διχλεκτος καὶ τῶν κατοικούντων τὰ περὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον χωρία, τὰ ἀπὸ Φάσιος μέχρι πρὸς τὸν Θρηκτικὸν Βόσπονον παρχία, καὶ ἡ τῶν Ἰκαριωτῶν».

1. Ἐν τινι τῶν συνεδριῶν τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιστημονικῆς ἐταιρίας ὁ εὐπαίδευτος κύριος Γεώργιος Ν. Χατζιδάκης ἐμίλησε περὶ τῆς νήσου Ἰκάρου, ἣν δι' ἐπιστημονικοῦ σκοποῦς ἐπεσκεψάντο κατὰ τὸ θέρος μετὰ τοῦ γυμνασιάρχου τῆς Χίου κ. Ζολώτα. Καὶ τὴν φύσιν τῆς νήσου περιέγραψεν ὁ κ. Χατζιδάκης μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὡς ἄλλην Ἑλθεσίαν, τὸν δὲ ἀρχαῖον ἐθνησμὸν εἶδεν οὕτως ἐκπληκτικόν, ὥστε ὠνόμασεν αὐτὴν Πιμπήσαν μέχρι τοῦδε θαυμαμένην. Ὁ γλωσσικὸς πλοῦτος τῆς νήσου, λέγει, εἶναι κατὰ πάντα ἀρχαῖος, ἀχραντος καὶ ἀμίαντος ἔτι ἀπὸ τῶν νεωτέρων ξενισμῶν τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν χωρῶν. Ἡ ἀρχαία γραμματικὴ ζῆ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ. Πᾶσαι τῶν κλίσεων αἱ κλίσεις διασώζονται καὶ προσφέρονται οὕτω καλῶς ὑπὸ τῶν ἀμαθῶν καὶ ἀγορῶν τῆς νήσου κατοίκων, ὥστε, ἂν γελασθῆς καὶ προσφέρῃς διυλῶν τοὺς ναῦτες, τοὺς ψάλτες, ἐπιδορροητῆς σε ἀναφωνοῦσι τοὺς ναύτας, τοὺς ψάλτας. Αἱ κλίσεις, αἱ ἀντωνυμίαι, τὰ ῥήματα διασώζονται θαυμαστῶ τῷ τρόπῳ ἀρχαιοτρόπος. Οὐδεὶς ἐξενισμὸς ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν. Εἴαν τις Ἰκάριος ὡς ἀνθρακοπώλης ἢ ναυτῆς μετακομίσῃ εἰς τὴν Ἰκαρον νεοελληνικὸν τι, ἐγείρει τὴν περιεργίαν τῶν ἀκουόντων. Οὐδὲν τῶν τοπικῶν ὀνομάτων εἶναι ξενικὸν πλὴν τῆ: λέξεως π ο ὄ ν τ α. Αἱ δὲ φθογγολογικαὶ μεταβολαὶ εἶναι σπουδαιοτάτης προσοχῆς ἀξίαι, διότι δι' αὐτῶν λύονται πολλὰ μέχρι τοῦδε ἄλυτα ζητήματα καὶ ἀνευρίσκεται ἡ πρώτη καταγωγὴ πολλῶν λέξεων. Τὰ διπλᾶ σύμφωνα ἐκφωνοῦνται λαμπρότατα, πολλὰ δὲ τοῦ καλ' ἡμέραν βίου πράγματα. ἄπερ οἱ λοιποὶ Ἑλληνες διὰ ξένων λέξεων ὀνομάζουσι, καλοῦσιν οἱ Ἰκάριοι δι' ἀρχαίων γνησίων ἑλληνικῶν.

Τῶν Ἰκαρίων ἡ ἀλφάβητος στερεῖται σχεδὸν τοῦ γράμματος β, ἐν ὀλίγαις λέξεσιν αὐτοῦ προφερομένου

Μάρα μου, πάρ' μου γ τὴ ξανθή, τὴν εἶδα χθές ε' τὴ ρύσι

—*Γυιέ μου, μ' ἄν ἦν πολλὰ φτωχὴ καὶ πῶς θά σου τὴν πάρω;*

—*Μάρα μ' χρυσὸς λαίμοὺς φορεῖ, μαλαατέρια σκούφια,
εταξωτὰ ποκάμισα, καμοφαδέρια ροῦχα.*

—*Ἄν ἦν' ἀλήθει' αὐτὸ ποῦ λές, ἀλλε προξερητάδες,
ἀλλε τῆς Χιὸς τοὺς ἄργοντας, τῆς πόλις τοὺς φαγάδες,
τῆς Σμύρνης τοὺς πρεατικοὺς καὶ τοὺς πρσατεντάδες.*

Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ γ, τὸ ὁποῖον, ὀμιλοῦντες, ἐν ταῖς πλείεσταις τῶν λέξεων παραλείπουσι

*Πρῶτα τὸν πρωτινὸ καιρὸν ἤλεε μιὰ νραῖκα,
τὸν ἀ.απῆς περιπαίξε καὶ τὸν μισῆς χαιρέτα.*

Τὸ δ προφέρουσι μόλις προσεγγίζοντες τὴν γλῶσσαν εἰς τοὺς ὀδόντας τῆς ἄνω σιαγόνος.

Τὸ κ ἐν ἀρχῇ λέξεων προφέρουσιν ὡς γκ, ὡς ἔ! *γκάερε μου καὶ ἐκτραφῆς καὶ πέσσε γκάτω αἱ! καῦμένη μου, ἄν ἐκτραπῆς καὶ πέσσης κάτω* καὶ ἐν παροιμίᾳ

*Ἄνασηκῶρω μπάπ.λωα, ρίσκω δαοῦ.λό γκαέρο,
ἀνασηκῶρω τζάντζα.λο, ρίσκω ὄρηᾶν γκορτέσαρ,*

ἤτοι «αἶρων ἐφάπλωμα εὐρίσκω δαυλὸν κεκαυμένον, αἶρων ράκη εὐρίσκω ὠραϊαν κόρη», νοουμένου ὅτι πολλάκις ὑπὸ ράκη κρύπτεται ἀρετὴ ἢ καλλονὴ μεγίστη καὶ τανάπαλιν, καὶ ἐν ἄσματι

*Που.λάκιρ ἠκη.λάθησε ε' τοῦ γκα.λαμιοῦ τὴ φούτα,
ασι.λοπού.λα τοῦκουσε ἀπὸ ψη.λὸν πα.λάτιρ.*

—*Που.λίρ, νᾶχα τὰ γκά.λλη σου καὶ τὸ γκε.λαῖσμο σου!*

—*Τὶ ἤθε.λες τὰ γκά.λλη μου καὶ τὸ γκε.λαῖσμο μου·*

ἐγὼ τὸ ἴνω τὸ νερὸ ε' τῆς γῆς τὰ λαγκουνάκια,

καὶ σὺ τὸ ἴνεις τὸ νερὸ ε' τῆς γκρουστα.λέριας ρύσες.

Τὸ μ προφέρουσιν προσεγγίζοντες οὐχὶ τὰ δύο χεῖλη, ἀλλὰ τοὺς ὀδόντας τῆς ἄνω σιαγόνος εἰς τὰ χεῖλη τῆς κάτω.

Ἐπ' ἴσης δὲ καὶ τὸ π, ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν λέξεων ἰδίως, προφέρεται ὡς μπ, οἷον *μπαρτίδο* ἀντὶ *παρτίδο*, καὶ ἐν ἄσματι

Μπέρω τὴ μπερ.λουτίτσα μου καὶ μιὰν ἀ.λλ.λαγκίτα,

σέρω, πάω ε' τὸ μπέτα.λο, νὰ πα' νὰ λαγκυρίσω·

ἤτοι λαμβάνω τὴν τοῦ οἴνου κολοκύνθην μου μετὰ μιᾶς κολοκυνθίνης ἀντλίας καὶ ὑπάγω εἰς τὸν ληνὸν ἵνα ἐμπλήσω ταύτην οἴνου λαγκύρου.

Ἐπειδὴ προφέρουσιν ἀνοικτοῖς χεῖλεσι τὰς λέξεις, διὰ τοῦτο μόλις ἀκούονται τὰ ἐν ταύταις ἀπαντῶντα χειλεόφωνα γράμματα· ἐνίων λέξεων μάλιστα, ἀρχομένων ἀπὸ χειλεοφώνων δασέων, τρέπουσι ταῦτα εἰς τὰ ἀντίστοιχα οὐρανισκόφωνα. Τὴν φωνὴν λέγουσι *φωνήν*, τὸ φουμάρω λέγουσι *φουμάρω*, τὸν παπᾶ λέγουσι *φαφα*, ἔτι δὲ τὸ φηκάριον *θηκάριον*, τὴν φυλακοῦρα *θυλακοῦρα* ὅπερ καὶ *θυλάκι* λέγουσι, τὸ *περὸν* *θυρὸν* κλ.

Ἐπιτάσσουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς ἀντωνυμίας τοῦ, τῆς, τὸ τοῦ ρήματος, λέγοντες *ἔδειράν τους*, *ἔπιασέ τον*, *ἔδωκά του*, ὡς ἐν ἄσματι ἄδομένῳ ἰδίως κατὰ τὰς ἀπόκρως

Αὐταῖς ἢ μέραις ἔχουν το
κῆ αὐταῖς ἢ ἑβδομάδες,
ὅπ' ἔχουν φίλου κράζουν τους,
κῆ ἂν λείπουν κ' εἰς τὰ ξένα,
στέλνουν ἐκεῖ καὶ φέρουν τους.

Λίαν σπανίως χρωῖνται ρήμασιν ἀσυναϊρέτοις, οὐδὲ λέγουσὶ ποτε πλέουσι, δειψάει, πεινάει, ἀλλὰ πλοῦσι, διψᾷ, πεινᾷ· ὥστε κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἰδοῦ τύποι τινῶν διαλόγων Ἰκαριωτικῶν πρὸς κατανόησιν τῆς διαλέκτου αὐτῶν.

Στεφανῆ καὶ Γιαννάκη.

Στ. Καλῶς ὤρισες, Ἀννάκη. — Ὡς εὖ παρέστης, Γιαννάκη.

Γιαν. Νά 'σαι καλά. — Χαῖρε.

Στ. Ἰντα χαμπάριχ. Ἰντα γκάνε- — Τί καινόν; τί ποιεῖτε, τί μανθά-
τε, Ἰντα μαθένετε; νετε;

Γιαν. Ἰντα νά μάθω, γκαένε μου, — Τί νά μάθω, ὦ οὔτος; ἐγὼ πρὸ
ἐμουνοῦ ὄχουνοῦ ἤγκαψα· μικροῦ ἐπανῆλθον· ὑμεῖς δὲ τί
ἰσανᾶς ἐγὼ δὲ Ἰντα γκάνετε, ποιεῖτε; τί μανθάνετε;
Ἰντα μαθένετε;

Στ. Καὶ ἐν ἤμαθα τίποτε, γκακόε- — Οὐδὲν ἔμαθα, κηκόμοιρε. Σὺ
ρε. Ἐσονοῦ ἐν ἤκουσες τίποτε; δὲ δὲν ἤκουσές τι;

Γιαν. Ἐμουνοῦ ἔμαθα πῶς ἔχει — Ἐγὼ ἔμαθον ὅτι οἱ ἄνθρακες ἐ-
τράβιξι τὸ κάρουνο ς' τὴν τιμήθησαν ἐν Ἀλεξασδρείχ' δὲν
'Αλεξάνδρεια· ἔσουνοῦ ἐν ἤκουσες τοῦτο;
ἤκουσές το;

Στ. Ὁεσκέ. — Οὐχί.
 Γιαρ. Κημέ ἴντα κάθεσαι και γκο — Ἴνα τί λοιπόν κάθεσαι ἀργός,
 προσκυλιάζεις, νά σε γκάψη ὦ ἄξιε δεινοπαθείας;
 τὸ κρομμύδι;

Λεωνίδα καὶ Κωνσταντίνου.

Α. Ὀλιᾶ Κωστάντη. — Κύριε Κωνσταντῆ.
 Κ. Ὅρσε, Λεμονίδη. — Ὅριτον, Λεωνίδα.
 Α. Ἀπαντεχέ με. — Περίμενόν με.
 Κ. Ἔλα ὄχοου κῆ ἔχω δουλειά. — Ἐλθε ταχέως, διότι ἐπείγομαι.
 Α. Ἄκουσές τα, γκακόρε, τὰ κο — Ἦκουσες, ὦ οὔτος, τῶν μαθη-
 πελάκια; τῶν;
 Κ. Ἴντα και καλά; — Περὶ τίνος;
 Α. Ἐέρουσι και διάζουσι και Φρα — Γινώσκουσι και ἀναγινώσκουσι
 τζέζικα. γαλλιστί.
 Κ. Καλὸς ἄχρωπος εἶναι αὐτός — Καλὸς ἀνὴρ τυγχάνει ὁ διδά-
 ὁ δάσκαλος· χαλάλι του τὰ σκαλος και ἐπαξίως τὴν μισθὸν
 γρόσια ποῦ πέρνει, και πότε εἴ- λαμβάνει· ἀλλὰ πότε εἶχον ἐξε-
 χασι ζετάσεις; τάσεις;
 Α. Ὁψέ, γκαένε μου. — Τελευταίως, φίλε μου.
 Κ. Εἶναι διασμένος καλὰ ὁ δά — Εἶναι εὐπαιδευτος λίαν ὁ διδά-
 σκαλος. σκαλος.

Ἴδου και ἕτερον δεῖγμα Ἰκαριακῆς διαλέκτου.

*Πεῖταοῦς ἐπῆ' α' ἔς τὰς αἰας, ἠπῆρα τὰς μπερ.λοῦς και ὄχοουῦς τὰς ἐ-
 μωσα· τὴν ἀμπάδα, τὴν μπιλάδα και τὴν χειμεράδα και τὴν λαμπέ-
 λα ξεροκαβούρτισε, και ἀρ ἐρωτῆς ταῖς κουνδράταις, βόταρὲ ταῖς
 ἀπ' ἐδῶ. Ἄνοιξε και τὴν βιτίνα και ποταπῶς ἐν κουνδονάτη, γκακό-
 ρε, τὰς φάρας, τὴν εἶδασι.*

*Ἐπαρε τὰς αἰας, αἶ Κωσταντῆ, ὁποῦ τὰς ἔχω εἰς τὴν ἀγραμπελιά
 ἐμένας και γὰ τὰς φᾶς εἰς τὸ ρηάκι γὰ πιουοῦν ὕδωρ και γὰ χέρης τῆ
 γελάζουσα γὰ τὴν θηλάσουν τὰ παιδιὰ της. Χέρε και τὸν βοῦν, τὸν
 φωνάζεις ὄτρο, ὄτρο και ἔργεται. Δῆλον ὅτι*

*«Ἐπιτήδες ὑπῆγα εἰς τὰς αἰγας, ἔλαβον τοὺς ἀσχοὺς τοῦ οἴνου
 και εὐθέως ἐνέπλησα αὐτούς. Τὸ ἄκρω πρόβατον, τὴν λευκὴν οἴν,
 τὴν νεογέννητον (χρονίτρινη) και τὴν ἔχουσαν δέρμα παρδάλεως κά-
 λεσον σιγανῆ τῆ φωνῆ· ἀν δ' ἐρωτῆς διὰ τὰς αἰγας τὰς κωδονοφό-
 ρους, διεύθυνε πρὸς τὰ ὄδε. Ἄνοιξον και τὸ πῆλινον ἀγγεῖον. Ποίου*

δὲ εἶδους ἢ χρώματος εἶναι ἢ κωδωνοφόρος αἶξ, στρέψον ὀπισθεν τοῦ δυσβάτου μέρους τοῦ ὄρους, ἔνθα εἶδον αὐτήν, (δῆλα δὴ αὐτόθι θέλειε μάθει).

«Λάθε τὰς αἰγας, ὦ Κωνσταντῖνε, ἃς ἔχω δεδεμένας ἐν τῇ ἄκρῃ τῆς ἀμπέλου καὶ ὀδήγησον εἰς τὸν ρύακα ἵνα πίωσιν ὕδωρ· φέρε δὲ καὶ τὴν θηλάζουσαν, ἵνα θηλάσῃσι τὰ ἐρίφια αὐτῆς. Φέρε καὶ τὸν βοῦν, ὃν καλεῖς διὰ τοῦ φωνήματος ὄτρο! ὄτρο! καὶ ἔρχεταί».

Παρακατιόντες δημοσιεύομεν καὶ Ἰακριακὸν λεξιλόγιον, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κεφαλαίου τούτου.

Ἄβρωτος ὁ μὴ ἐσθιώματος, ὁ μὴ φαγωθεῖς.

Ἄγγάζω καίω, ἤγγανσε ἔκαυσε.

Ἄγγελωμαγῶ πνέω τὰ λοιόθια, εἰμι ἐν ἀγωνίῃ θανάτου.

Ἄγωγός αὐλαξ.

Ἄδωνίζω βυθίζω.

Ἄέλε ἀγέλη.

Ἄζωπηγῆ φρέρ ἢ πηγῆ ἀπεξηραμένη.

Ἄθερας κορυφὴ ὄρους καὶ πᾶν ἐν γένει ὕψωμα.

Ἄθηβόλι σχέδιον ὑπόδειγμα.

Ἄκόνι ὄριμον.

Ἄκοπρίζω κᾶθημαι νοχελῶς.

Ἄκονπέζω ἐλπίζω.

Ἄκράντουδος συνομίληξ, ἐπαῖρος.

Ἄκροδοσὰ ἀκρόδομος, αἱ ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οἴκου, πέριξ, τιθέμεναι πλάκες, αἱ δὲ ἐπὶ τῆς στέγης ἐν γένει τιθέμεναι καλοῦνται οὐραναί.

Ἄλλαλαγκίτα σίφων ἢ ἀντλία ἐκ κολοκύνθης.

Ἄλατάρι τράγος ἐνόρχης.

Ἄλάτζι ἄλας.

Ἄλαγώρω παραστρατῶ, ἐκβαίνω τῆς ὁδοῦ.

Ἄλεκάτη ἡλακάτη.

Ἄλεινδράδα ἀναδενδράς, τὸ ἐπὶ τῶν δένδρων κλήμα.

Ἄλιβεργτίζω λαθροχειρῶ, ἀφκίρῶ τι κρυφίως.

Ἄλιός καρκίνος.

Ἄλλιοῶροι μάνδρα βοῶν ἢ χοίρων.

Ἄλοτρο ἄροτρον.

Ἄμα ὑπάρεια· ἅμα ς' τὸ ρύακι ὄρογοῦν εἰν' τὸ σπῆτι του ἐν τῇ ὑπάρειά τοῦ ὄρους παρὰ τὸν ρύακα εὔρηται ὁ οἶκος αὐτοῦ.

Ἄμα λίκιστο μὴ κεκαθρισμένον κάρυον, ἀμύγδαλον κλ.

Ἀμῆρτα ἐπιβεβαιωτικῶς, οὕτως ἔχει.

Ἀμνάδα ἀμνάς ἐνὸς ἔτους.

Ἄμνια θεία.

Ἄμοργὸ τὸ δοχεῖον, ἐν ᾧ τίθεται τὸ ἀμελγόμενον γάλα.

Ἄμυρ' ἀρά, οἶον νά σε φά' ἡ θάλασσα.

Ἀμπάδα ἄκρω πρόβατον.

Ἀμπόχτη κρέας ἀλίπαστον.

Ἄραβα ἄνω κατ' ἀντίθεσιν τοῦ κάτω, δηλοῦντος κάτω.

Ἄραετός ὁ ἐν τῷ βαπτίσματι ἀναδεκτός.

Ἄρακαικίζομαι ἀναμνησσομαι, ἐνθυμοῦμαι.

Ἄρακούρκουδα φύρδην μίγδην.

Ἄρακουρακίζω βράζω.

Ἄραπέτασις ἐξέχουσα λεπτή πέτρα, ἰδίως ἐν ἀποκρήμνῳ μέρει, ἀλλὰ καὶ ὑψηλὸν μέρος.

Ἄραστατικὸ ἀγρός ξένος, ἐν ἐπιμόρτῳ καλλιεργίᾳ λαμβανόμενος.

Ἄρασυρτήρι τὸ δοράτιον τοῦ κλιβάνου.

Ἄραφαίνω ἐμφανίζομαι, παρουσιάζω.

Ἄράφαρτος λέγεται καὶ ἀνοφάντης ὁ φεγγίτης.

Ἄραγαλῶ ἀνοίγω, ἀποφράσω ἀραγάλακέ μου τὴν γαστήρα ἀπόφραζόν μου τὴν δεξαμενὴν.

Ἄρακαικίζω ὑπομνήσκω.

Ἄρακρεμῶ κρεμῶ ἑαυτόν· ἀρακρέμασεν ἡ αἶα ἡ αἰξ ἐκρεμάσθη ἐκ τοῦ ἑαυτῆς σχοινίου.

Ἄραμολόγος ὅπῃ ἐπιμήκης ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου, δι' ἧς ἐξέρχεται ὁ καπνός.

Ἄρα(μ)όφαρτος ὁ καταζητούμενος καὶ μὴ εὑρισκόμενος.

Ἄραρρίζω θρηνώ ἠγγέρισε τὸ παιδίον ἔκλαυσε τὸ παιδίον.

Ἄραραμπολιασμένος φίλερις, δύστροπος.

Ἄρατρακουρῶ ἀνθίσταμαι ἀνίσχυρος ὢν.

Ἄρω ἄπτω, ἄρω φωτῶν ἀνάπτω πῦρ.

Ἄρωβλι τὸ ἐν τοῖς τοίχοις παρεντιθέμενον πρὸς σύνδεσμον αὐτῶν ξύλον, τὸ κοινῶς χατῆλι λεγόμενον.

Ἄξάβουλα ἀκουσίως, ἐν ἀγνοίᾳ.

Ἄξόνη ἢ τὴν στέγην ὑποβαστάζουσα δοκός.

Ἄος ἅγιος

Ἄπ' πρόθεσις προτασσομένη διαφόρων λέξεων, οἷον ἀπ' ἀερέ ἀντί ἐπάνω μέρος, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ καερέ δηλοῦντος τὸ κάτω μέρος· ἀπ' ἀνέμου ἀντί πρὸς νότον, ὡς ἐξ ἀνέμου ἀντί πρὸς βορρᾶν, ἀπ' ἔσω ἔνδοθεν, ἀπ' ἔκει ἔπειτα.

Ἄσπαρτέγω λέγεται καὶ ἀσπαρτέγω ἀναμένο.

Ἄσπαρῆ ἴχνος βηματισμοῦ ἀνθρώπου ἢ ζώου

Ἄσπείκοτα ταχέως.

Ἄσποδύχι ὑπολήνιον.

Ἄσποκρυτίζομαι ταχύομαι.

Ἄσπομύχτουμαι ἀπομύσσομαι· ἀπομύχτου ἀπομύχθητι.

Ἄσραβημῶ πτοοῦμαι, φοβοῦμαι.

Ἄσρβελίζω διαμελίζω, κόπτω εἰς τεμάχια.

Ἄσργειος ἀργός.

Ἄσργόρα κόπος, μόχθος.

Ἄσρικοκλάς ὕδωρ ρέον χειμάρρου.

Ἄσρκάρι ἐρμάριον.

Ἄσρμαστή λέγεται καὶ γιανουκλοῦ ἢ ἐρωμένη καὶ εἰδικώτερον ἢ μνηστή.

Ἄσρόβλη αἰθάλη, σποδός.

Ἄσρόβλι νόμισμα, γρόσιον.

Ἄσρπα τόπος κρημνώδης.

Ἄσρσφὰς μεγάλη πέτρα ὀρθίως τεθειμένη.

Ἄσρτάγη ὕψωμα, βουνός.

Ἄσρτεκούφι λέγεται καὶ ἀθεκούφι, τέφρα, σποδός.

Ἄσρτζαρος λίθος λευκός.

Ἄσρτη ζημία, βλάβη, καὶ ἐν ἐπιφωνήματι α! τῆς ἄτης! βλαβὴ τῆς ζημίας!

Ἄσρτουδὰ αὐτόθι, ὡς ἐκεῖνὰ ἐκεῖ.

Ἄσρτὺ ὁ κάλαμος, δι' οὗ ἐξάχουσιν οἶνον.

Ἄσρτάραγγο ἄνευ σημείου, ἄνευ γνωρίσματος.

Ἄσρτλιὰ κονιορτός, τέφρα.

Ἄσρτωπος ἄνθρωπος.

Ἀρτινάδα πλάξ λεπτή, ἡ κοινῶς φτενάδα καλουμένη.

Βαϊλίντζω ὑπηρετῶ, ἐπιμελοῦμαι· βαϊλίντζει τὰ παιδιὰ ἐπιμε-
λεῖται τῶν παιδίων.

Βαρακή λέγεται καὶ βαράτικο δώρημα, προγαμιαία δωρεά.

Βαρεμένη ἡ ἐν γαστρὶ φέρουσα, ἐγκυμονοῦσα.

Βελοδοιτῶ ἐκφύω ὀδόντας, ὀδοντοφυΐα παιδίων.

Βέρα φωλεά.

Βεργάκι ἐνώπιον, ψέλλιον.

Βετζόνι αἰξ μετὰ τοῦ ἐριφίου αὐτῆς,

Βλοιοὶ λέγεται καὶ γλοιοὶ τὸ λέπιον.

Βολιτωμένο ὁ μῦς.

Βόρβοι σκορδαψός.

Βοσκὸς δίκροκος ἄλυσις πρὸς δέσιμον ζῶων.

Βότα περιδιάβασις, περιστροφή καὶ βοτάρω περιδιαβάζω, περιπλα-
νώμαι.

Βότσο βόθρος, λάκκος ἐνέχων ὕδωρ.

Βούβα μάγγανον ὑφαντικόν, ἡλακάτη.

Βουλεύγω διευθετῶ, διαρρυθμιζῶ.

Βουταρέλα περόνη.

Βρηῆγα πτέρη τὸ φυτόν.

Βρόχος θηλειά.

Βρώμακας βρώμη.

Βρωμοστύλωνω κατάκειμαι, κατακλίνομαι.

Βυτίκα πίθος.

Γεννέϊστρα γεννέτειρα γῆ, πατρίς.

Γῆμα μήτηρ.

Γημέλη κυψέλη.

Γκάονκα δικηγόρος.

Γκιστέρνα δεξαμενή, λάκκος πλήρης ὕδατος, κιστέρνα.

Γκορτέσα κόρη εὐρωστος.

Γλέγω συλλέγω.

Γλωσσίζω γεύομαι, δοκιμάζω τι τῆ γεύσει.

Γουργουκιάζω δράττομαι ἐκ τοῦ τραχήλου.

Γραι γραιά.

Γρόβω αίσχύνομαι, συστέλλομαι.

Γρυλόω αποπνίγομαι ἐν φαγητῷ.

Δαγκαριάριος ὁ διὰ τῶν ὀδόντων εὐνουχηθεὶς ταῦρος.

Δαμάλι μονοετής βοῦς, δάμαλις.

Δαουλὸ δαυλός.

Δεκατίζω σφακελῶ.

Δεξαμενὴ δεξαμενή.

Δεσπερόρομαι σκέπτομαι, διανοοῦμαι.

Δευτέρη ἀποθήκη.

Διαιεῖρον τὸ μακρὰν καὶ μόλις ὀρώμενον ὡς δι' ὄνειρου.

Διαιουμίζω διαρπάζω.

Διάτα καὶ διάταξι διαθήκη.

Διοβάζω ἀναγνώσκω καὶ διοβασμέτος ὁ εὐμαθής.

Διπλοστράτι ἀτραπός, τὸ ἀλλαχοῦ λεγόμενον μονοπάτι.

Δράκοτας ἀρχιερεύς.

Δρίνια καὶ δριναῖδα σίμβλος μελισσῶν.

Ἐγκάπτω κάμπτω, κλίνω· ἐγκάψαι πίσ' τὰς ράγας ἀπῆλθον, ἄφαντοι γενομένοι ὅπισθεν τοῦ ὄρους καὶ ἐγκαψθε ἀπὸ σπόδας παρεξέκλινε τῆς ὁδοῦ ἀπελθὼν εἰς Φανάριον. Ἔτι δὲ ὁ ἥλιος εἴγκαψε ὁ ἥλιος ἐκλινε πρὸς τὴν δύσιν αὐτοῦ, προφανῆς ἀόριστος τοῦ κάμπτειν, τροπῇ τῆς συλλαβικῆς ἀυξήσεως τοῦ εἰωνικῶς εἰς εἰ, ὅπερ σύνηθες παρὰ τε Ἰακάρους καὶ ἄλλοις νησιώταις, ὡς εἶφαγεν, εἴτρωγα κλ.

Ἐγκινας ξύλον μακρὰν, ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ὁποίου προσήρτηται ἀγκιστρον πρὸς σύλληψιν τῶν ἐριφίων.

Ἐγὼ δὰ τῇ λέξει χρῶνται καὶ ἀντὶ τῆς ἀντωνυμίας ἐγὼ ἐν ἐπιτάσει καὶ ἀντὶ τοῦ τοπικοῦ ἐπιρρήματος ἐνταῦθα, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ ἐκεινὰ καὶ ἐτκεινὰ ἐκεῖ. Τῇ γενικῇ τῆς ἀντωνυμίας ἐμοῦ, σοῦ, προστιθέασιν τὴν συλλαβὴν τοῦ λέγοντες Ἐμουνοῦ λέγεις γη;—Ἐσουνοῦ μαθ'. Ἐμοὶ οὕτω λέγεις; καὶ μάλα σοί.

Εἰκάζω συμπεραίνω, εἰκάζομουν το συνεπέρανα αὐτό.

Εἶναι ναὶ ἐν ἐπιτάσει.

Ἐμβάλλω ζητῶ.

Ἐμπλάσσω σκορπίζω καὶ παθητικῶς ἤμπλασαν διεσκορπίσθησαν.

Ἐρεκακίζομαι ἐνθυμοῦμαι, ἐρεκακίστικα ἐνεθυμήθη.

Ἐξ ἀνέμω εἶμι καὶ ἔρχομαι ἐξ ἀνέμω, λέγεται ἐπὶ τῶν ἐρχομένων ἢ οἰκούντων τὴν προσήνεμον πλευρὰν τῆς νήσου. Πόθεν εἶσαι;—Ἐξ

ἀνέμῳ δῆλον ὅτι ἐξ Εὐδῆλου ἢ τοῦ βορείου μέρους, ὡς ἐξ-σπόδα λέγουσι τὸ νότιον καὶ προεσπέρα τὸ ἀνατολικόν. Οἱ δὲ ναυτικοὶ λέγουσιν ἐπ' ἀνέ(μ)ῳ τὸ ἰταλοβαρβαριστὶ ὄρτζα καὶ ὑπ' ἀνέ(μ)ῳ τὸ ἰταλοβαρβαριστὶ μπότζα.

Ἐξαρτιῶμαι συντηροῦμαι· δὲν ἐξαρτιέται τὸ μοραστῆρι δὲν ἔχει ἡ μονὴ τὰ πρὸς συντήρησιν αὐτῆς.

Ἐπος ἡ ὑψηλοτέρα τοῦ ὄρους κορυφή.

Ἐρινὸς ἀστὴρ φαινόμενος ἐν ἡμέρᾳ.

Ἐρτόνω προφθάνω.

Ἐρυγὴ κορυφή.

Ἐφῆλιο ἄμπελος μικρά.

Ἐχειρὶ ἐχέτλη.

Ζαάρω κτυπῶ, πλήσσω.

Ζαβὸς λεπτοφυής, ἐξησθενωμένος.

Ζακόρι ἔθιμον.

Ζάλω κινῶμαι, σαλεύω.

Ζάρτζα λυκοπέρσιον, ἡ κοινῶς ντομάτα.

Ζίμα καὶ ἐν ἐπαναλήψει ζίμα ζίμα πορεύομαι κατ' εὐθεῖαν

Ζίρικα ἐπιρρηματικῶς μετὰ βίας, μετὰ δυσκολίας.

Ζομάρι σμῆνος, ἐσμός.

Ζούη πυράγρα, σιδηρᾶ λαβίς.

Ἴγυῶ! λέγεται καὶ ἡῶ ἐπιφώνημα θαυμασμοῦ.

Θάλασσι λέξις, ἢ χρώνται ὁσάκις ἐν τῷ εἰρμῷ τῆς ὀμιλίας λησμονήσουσι τὴν προσήκουσαν λέξιν ἕως οὐ ἀναμνησθῶσιν αὐτῆς· ἤγουν, τάχα. Χρῶνται δὲ αὐτῇ καὶ ὡς ἐπιφωνήματι θαυμαστικῷ ἐπὶ ἀπιστεύτων ἰδίως πραγμάτων.

Θάρφος θερμότης, θάλπος καὶ ἡ μεσημβρία.

Θέκω παρὰ γεωργοῖς τίθημι καταβολάδας.

Θέρμα ὀνομασία θέσεώς τινος, ἐν ἣ ἀναβλύζουσι θερμὰ ὕδατα· ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ἡ λέξις γίγνεται ἐκ τοῦ ἐπιθέτου δι' ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου, ὡς συμβαίνει καὶ ἐν ταῖς λέξεσι θερμὴ θέρμη, ἐχθρὰ ἔχθρα, κακὴ κάκη, ἀνυτὸς ἄνυτος κλ.

Θέσ καὶ εἶπε βεβαίως.

Θήκρα ὀπή ἐν τοῖς τοίχοις τῶν οἰκιῶν, ἐν ἣ ἀποτιθέασι σκευή.

Θλάβω ἔθλαψα, κρύπτω, ἐκρύβην. Πού θλάβει κείνο τ' ἀσκέριν
ποῦ κρυβέν ἀνεπαύθη τὸ πλῆθος ἐκεῖνο.

Θράψα ὄστρα ἀνθρώπων ἢ ζῶων.

Θρυμάζομαι πταρνίζομαι.

Θυλάκι σάκκος, μάρσυπος.

Θυράδι ἢ ἐπὶ τοῦ τοίχου θυρίς ἢ ἀφρακτον ἐρμάριον.

Θῶκος ἔδρα, κάθισμα.

Ἰλιγκράϊ πεπηγὸς ὕδωρ, κρύσταλλος.

Ἰσκιὰ λέγεται δὲ καὶ Ἰστιά πυρά, ἐστία.

Ἰρτα τί.

Ἰτζουπο κρέας ἐριφίου.

Καβουλεύομαι παραδέχομαι.

Καβουλιάζω ἀμφικαλύπτω, συσπειρῶ.

Κάερε κάτω μέρος, ἀντιθέτως τοῦ πάερε ἐπάνω μέρος.

Καζιφέρω ταλαιπωροῦμαι, υποφέρω.

Κάκαβρος ὁ πέρδιξ.

Καλόερος ὄριμος, ἰδίως ἐπὶ σταφυλῶν καλόερος ἐφάνη ὄριμοι ρᾶ-
γες σταφυλῶν ἐφάνησαν.

Καλομοῖρα νηρηίς.

Καλούδα κόρη περικαλλής, ἀγαπητή, ἐρωμένη.

Καμᾶς χαμεύνη, δάπις.

Καμιζόρα σακκίον ἐκ φλανέλης.

Καμνύω κλείω τοὺς ὀφθαλμούς.

Καμοφαδένιο τὸ καλῶς, πολυτελῶς ἐξεργασμένον ὕφασμα.

Κάμπτω δραπετεύω, ἀφαντοῦμαι.

Καριὰ τὰ ἀπὸ τῶν γονάτων καὶ κάτω μέρη τοῦ ποδός· λέγονται
δὲ οὕτω καὶ τὰ πτίλλα καὶ μαλλία.

Κάομαι συμπλέκομαι τι, ἔρχομαι εἰς χεῖρας.

Κάουζα ἐχθρότης, μῖσος.

Καπαρὸς στατήρ.

Καράμισι ἢ στέγη τοῦ οἴκου.

Κάρε καρυά.

Καρζακάς ὑπενδύτης.

Καρκινάγρα ὀνομασία παραλίς τινός, ἐν ἣ εὐρηγται καὶ ἀγρεύον-
ται πολλοὶ καρκῖνοι. Ἀξιοπαρατήρητος ἢ ἐν τῇ συνθέτῃ ταύτῃ λέξις

διατήρησις ἀμφοτέρων τῶν ἑλληνικῶν λέξεων καρκίνος καὶ ἄγρα ἐν τῇ σημασίᾳ αὐτῶν.

Καρλίφα μεγάλη μάχιρα.

Καρόνι σκίλλα τὸ φυτόν.

Καρποβολή ἄσκος ἐντελῶς ἀπεξηραμένος.

Καρτέρι τμήμα χώρας· τὸ καρτέρι τῆς Μεσαριᾶς ἡ περιοχὴ τῆς Μεσαριᾶς.

Κάρυφα ἄκανθα.

Καταγωγίδα ὑδρορροή τοῦ οἴκου.

Κατακόβω κακολογῶ, καταλαλῶ τινας.

Κατάλυ(μ)α ἡ ὑπὸ τὸ δάπεδον δοκός.

Καταφαένος διάβολος, ἐπικατάρατος.

Καταβάλλω λανθάνομαι, σβάλλομαι.

Κατάχωμα δοκός οἴκου καὶ κατάλυμα.

Καταχωνάρι στόμαχος.

Κατζιφᾶς σκαλιστήριον γῆς, ἐργαλεῖον γεωργικόν.

Κατοικόδημος γείτων.

Κανκί ἄγγεῖον, μέτρον ξύλινον χωρητικότητος τριακοσίων δραμίων· τριάκοντα δύο καυκία ἀποτελοῦσιν ἐν κοιλόν.

Κεραπᾶς ἀνάδοχος ἐν βαπτίσματι καὶ *κεραπατηρήρα* ἡ ἀνάδοχος.

Κερασουλὲ ἴρις, οὐράνιον τόξον.

Κιθαρί κτύπημα εἰς μέρος διάκενον

Κληρίκος μονόκερος.

Κλοράρα τεμάχιον κρέατος βάρους ὡσεὶ ἡμισείας ὀκάς.

Κόμτος κρέας καὶ *κομπόνω* τρώω κρέας.

Κοτριάζω ἐμβάλλω φύματα, προσβάλλομαι ὑπὸ λέπρας.

Κοπάνα μέρος, ἐν ᾧ πίνουσιν ὕδωρ τὰ ζῷα.

Κοπαριστή τυρὸς χλωρὸς ἠλατισμένος.

Κοπελάκι παιδίον καὶ *κοπελοῦδα* κοράσιον.

Κορμᾶς ρόπαλον, ξύλον χονδρόν.

Κορμόθεμα ἡ καὶ καταβολάς, μετεμφύτευσις κλάδου κλήματος.

Κομβαλιάζω τυλίσσω.

Κονηιάζω ἐλαύνω ζῷα, διὰ φωνῆς διᾶνω ζῷα.

Κουζουλὸς φρενοβλαβῆς καὶ πηρὸς τὴν ἐτέρην τῶν χειρῶν.

Κουεάρισμα ἐμπαιγμός, σαρκασμός.

Κοῦκλα αἰξ ἄκερως.

Κουμπλὸς ποδαλγός.

Κουρούκλα εἶδος φυτοῦ.

Κουργκούω κρατῶ.

Κουρὰ μάμμη.

Κουριαγάρει ἐν τριτοπροσωπεῖχ μέλλει· ἐν μὲ κουριαγάρει οὐ μέλλει μοι.

Κουρκουβέλα κροκόδειλος ἢ σάυρα.

Κουσιτάρω περιθάλπω, περιποιοῦμαι, ὑπηρετῶ.

Κουτέλα μάχαιρα κρεωπώλου.

Κουτζονάδα μήκων, τὸ φυτόν.

Κρασοκαῦκι τὸ ποτήριον, δι' οὗ πίνουσι ὕδωρ.

Κρασωπὸ πίθος, ἐν ᾧ τιθέασιν οἶνον.

Κράτζα περικνημῖς.

Κροταλῶ κρυγάζω, ἀφήμι φωνάς.

Κυσουρὰ προμητήωρ, μάμμη.

Κωδουρὰ λέγεται καὶ κωουῦδι κατ' ἐναλλαγὴν τῶν συμφώνων ὁ κώδων. Οὕτω λέγουσιν οἱ Ἰκάριοι ποράδι ἀντὶ ποδάρι, πορηγὸς ἀντὶ πονηρός, γρωνίζω ἀντὶ γνωρίζω κλ.

Λααῖζω ἐφησυχάζω, περιστέλλομαι.

Λάγκυρος στεμφυλίτης οἶνος, ὁ παρ' Ἡσυχίω λάκυρος, καὶ λαγκυρίζω πληρῶ ποτήριον ἐκ τοιοῦτου.

Λαγκρὲ ἐπιρρηματικῶς, μηδέν, ἔκφρασις ἀποτυχίας.

Λαζαρίνα ὁ σωλὴν τοῦ πυροβόλου.

Λακαρίδα ἢ σκάφη ἐν ᾗ ζυμώνουσι.

Λαλάδι ἄνθος· λέγεται δὲ οὕτω καὶ ὁ χάλυψ τῆς θαλάσσης.

Λαλῶ βόσκω, ἐλαύνω ζῶον.

Λαμπέλο ἐρίφιον ἔχον δέρμα κατάστικτον, παρδαλόν. Ἡ ἀρελὲ ἔκαμ' ἕνα λαμπέλο. Ἡ βοῦς ἔτεκε δάμαλιν παρδαλοχρουν.

Λατουράδα φλέψ.

Λατάρι τράγος.

Λαίνω περιστρέφομαι, γυρίζω.

Λάφι θρόλος, νεολόγημα.

Λειπάβουμαι εἰμί ἐπιδειξ πόσα λειπάβουται, πόσων ἔτι χρειᾶ ἐστί.

Λεμεντάρω ἐρίζω, περιέρχουμαι εἰς φιλονικίαν.

Λερώτρα τίθη.

Ληοπρίνι αἰθρία.

Λίγκρα κεκρυσταλωμένον ὕδωρ.

Λιζέρις ἀσθενικός, λεπτοφυής.

Λικμὸς πτύον, δι' οὗ τοὺς σίτους ἀπὸ τῶν ἀχύρων ἀποκρίνουσι.

Λιμπεράρομαι διημερεύω.

Λίμπρ βιβλίον.

Λοάζω παρατηρῶ, προσέχω εἰς τι.

Λουάρι πρᾶγμα πολύτιμον.

Λουμακιά τὸ ἐν τῇ θαλάσῃ μέρος, ἐν ᾧ περικλείουσι τοὺς ἰχθῦς.

Λουπάζω κρύπτομαι, λωφάζω· λέγεται καὶ *λουφιάζω*.

Λοῦπος λύκος.

Λουριά λοφιά, λειρίον.

Λοῦρος ὑψηλὴ ἢ μεγάλη πέτρα.

Λυπουργὸς ἢ κλεῖς τοῦ ἱστοβοέως.

Λυγναΐδι θρυαλλίς λυχνίας.

Μαῖμοῦνι ζύγωθρον θύρας.

Μαλάκα κάρυον ἀποκεκαθαμένον τοῦ ἐξωτερικοῦ φλοιοῦ.

Μαλαγτερε πλάθανον.

Μαλσαπῆς συνέταιρος, ἔχων ἐπίμορτον καλλιεργίαν.

Μανίζω ἐξοργίζομαι.

Μάντακας κυνορραϊστής.

Μαντυλοκαγιᾶτος τὸ ζῦον τὸ ἔχον λευκὰς κηλίδας περὶ τὸν τράχηλον.

Μαργόνω κρυδομαι, ριγῶ.

Μαργοῦνα δοχεῖον πλεκτὸν ἐκ κλάδων σχοίνου, χρησιμεῖον ἐν τοῖς ἐλαιοτριβείοις ἀντὶ σακκίου.

Μαρμαρίτα μέγας κοχλίας.

Ματζόβεργα δοράτιον πρὸς πλάσιν ἄρτου.

Ματζοῦνα σταγὼν ὕδατος.

Μάχσος ἐπιρρηματικῶς ἐπίτηδες.

Μεάλος δυνατός, ἰσχυρός.

Μεαλειωμένος πεφυσιωμένος, οἴησεως ἐμρορούμενος.

Μεσά συσφιγκτήρ τοῦ σάγματος τῶν ὑποζυγίων.

Μεσάρι τέταρτον κοιλοῦ.

Μεσοτάχυρο δύο ὥραι μετὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἀνατολήν.

Μεταγεράτο συνδρομή, συναντίληψις.

Μιγάδι ζύμη ἐκ κριθῆς καὶ σίτου ἀναμίκτων· λέγεται δὲ αὕτη καὶ *μέλεξη*.

Μισογειάτης φραγμὸς ρεύματος ἐκ ζύλων ὀρθῶς τεθειμένων.

Μισολάμπελο ἡμιώριμος σταφυλή.

Μισοπόρεια ἡμισυ τῆς ὁδοῦ ἢ τῆς πορείας.

Μονοβοῦκες δῶρον τοῦ ἀναδόχου.

Μοῦλι κτῆμα.

Μουρωμένος φέρων προσωπίδα.

Μουσουδιάζω μόλις φαίνομαι, μόλις διακρίνομαι.

Μουστράκι διπυρίτης ἄρτος, παξημάδιον.

Μούτουλα ἐπιρρηματικῶς ἀναντιρρήτως, χωρὶς ἄλλο.

Μοῦχρα ἐπαναλαμβανόμενον συνήθως δις *μοῦχρα* *μοῦχρα* σημαίνει τὸ σκοτίας ἔτι οὔσης, τῆς ἡμέρας μήπω διαγελασάσης· *μοῦχρα* *μοῦχρα* θὰ πὰ ἀπελεύσεται λίαν πρῶί.

Μπαγιάρω σαρκάζω, ἐμπαίζω.

Μπερλουή κολοκύνθη, ἣν πληροῦσιν οἴνου.

Μπέταλο ληνός.

Μπιλάδα λευκὴ οἶς.

Μπούδρα μέγα σάκκος.

Μπλάζω διασκορπίζω· ἐπὶ στερεῶν σωμάτων οἶον κυάμων, φακῆς κλ. ἐπὶ δὲ ὑγρῶν λέγουσι *χύννω*.

Μπονκρέτικο ἔρημον.

Μυλοκοπί ἐργαλεῖον λιθοζόου.

Μυταριό ζύλον τι τοῦ μύλου.

Ναίσκε ναὶ ἐν ἐπιτάσει, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ *οἶσκε* οὐχί.

Νάπος μέτρον σίτου ἴσον πρὸς ὀκάδας πέντε καὶ ἡμίσειαν.

Νεζάρω διαφεύγω, διασώζομαι.

Νεῖμα μήτηρ.

Νεπάζω ἐπιστηρίζω, ἐνισχύω.

Νέποτε ἀγγεῖον ὕδατος.

Νεροκράτης ὑδρία καὶ ὁ ὑδροφόρος.

Νεροσταλίδα βάτραχος.

Νηλέω ἀπατῶ, εἰμι ἀνηλεής, δὲν ἐκπληρῶ τὸν λόγον μου ἢ πράττω
τᾶναντία τῶν ὅσων λέγω.

Νίκαιη πέτρα ἐν θαλάσῃ.

Νίπτω σαρόνων, εὐπρεπίζω τὸν οἶκον.

Νίψα σάρωθρον.

Νοιάσιμο καλλιεργία γῆς, ὄργωσις.

Νοιαστής ὁ νοέμβριος μῆν.

Ντάγια τίθη, τροφός.

Νταγιαμᾶς στύλος.

Νυχτοβυλίζω παραφυλάττω, κατασκοπεύω ἐν νυκτί.

Νυχτομπάζω δέρω τινὰ ἐν νυκτί καὶ νυχτόμπασμα ἢ ἐν ὥρᾳ νυκτὸς
τοιαύτη πράξις.

Ξαγωγέω καθαρίζω τὸν διοχετεύοντα τὸ ὕδωρ ἀγωγόν.

Ξάμου ὄνειροπόλημα, κῆμα φαντασίας.

Ξαπωδίτης κατηραμένος.

Ξεβρουγιάζω λύω, ἐκβάλλω τὸν βρόχον, ἰδίως ἐπὶ ζώων.

Ξεγενάζω ἐκβάλλω τινὰ τῆς γεννεᾶς αὐτοῦ ἦτοι φονεύω· θά σε ξε-
γενάσω φονεύσω σε.

Ξεκίζω ἀφαιροῦμαι πάντα παρὰ τινος.

Ξελαστῶ ποτιζω αὐλακα.

Ξελιγκίζομαι κρημνίζομαι· ξελιγγίσου κρημνίσθητι.

Ξεροκαβουρντίζω ὀμιλῶ στυγνῶς.

Ξικισμένος ἀνόητος, ἐλλιπής τὰς φρένας.

Ξόδι ἐκφορὰ νεκροῦ.

Ξύδα ὀξύτης, ξυνίλα.

Ὅλια ὦ οὗτος, κύριε.

Ὅπιτὸ κρέας ὀπτόν.

Ὅρος καὶ ὄροστάσι τὸ ἔριον ἀγροῦ.

Ὄλος τύλος, ἄλγημα ποδῶν.

Ὄρανα χαιτη δώματος, πλάξ ἐπὶ τῆς στέγης πρὸς στερέωσιν αὐ-
τῆς τιθεμένη.

Ὄχοτοῦ ἀθωρεί, ἐν τάχει.

Ὀχτὴ τὸ τειχίον τῶν ἀγρῶν, πεζοῦλα.

Παγουριά παγετός.

Παζαυλὸς ὁ ἰσχνὰς τὰς κνήμας ἔχων.

Πάμποιο οἶνος ἐκ πολυειδῶν σταφυλῶν κατασκευασμένος ἢ ἔδεσμα σύνθετον ἐκ πολλῶν χόρτων.

Παραράσσω παρενοχλῶ.

Πάπας ἱερεὺς καὶ παπάδια ἢ τοῦ ἱερέως σύζυγος· ὦ πάπα, ὦ ἱερεῦ. Οἱ Ἰκάριοι συνήθως ἀναβιβάζουσι κατὰ μίαν συλλαβὴν τὸν τόνον ἐν διαφόροις λέξεσιν, ἰδίως δ' ἐν τοῖς κυρίοις ὀνόμασιν οἷον λέγουσι Παρασκευέα, Τριανταφύλλια, Λεμονία, Μάρια, Κάλη, ἀντὶ Παρασκευή, Τριανταφυλλιά, Λεμονιά, Μαρίχ, Καλή.

Παραματζουρῶ δὲν ἐνεργῶ τι μετὰ ζήλου, ἀποφεύγω νὰ πράξω τι.

Παράμερο μὴ ὄριμον, πρόωρον.

Παραμμάτης μονόφθαλμος.

Παρατζάγωμα μόλυσμα τοίχου.

Παράτζης ἀνεπιτήδειος πρὸς τι, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν σημασίᾳ τοῦ ρυπαρός.

Παραγάραλον παραρτήμα, ἐξάρτημα· τὸ σπῆτι μὲ τὰ παραγάραλά του, ὁ οἶκος μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

Πορτίγια μέρος ἀγροῦ.

Πασπαρίτα μικρὸς κοχλίας.

Πατερὸ λίθινον βράφι.

Πατουρμά κομβολόγιον.

Πελέμι ἢ ὀπή δι' ἧς ρεεῖ ὕδωρ ἐν δεξαμεναῖς.

Περιατίνα κρεββατίνα σταφυλῆς.

Περίπατο αὐλὴ κεκαλυμμένη ὑπὸ κλημάτων.

Περκάρω λογομαχῶ ἀλλὰ φιλικῶς, συζητῶ.

Πέταλο ληνός, πρὸς ἐκθλιψιν σταφυλῶν.

Πετροκοπεῖδ λατομεῖον.

Πετρομάχι δέλεαρ, λέγεται οὕτω καὶ τὸ ἐμβάλωμα σανδαλίου.

Πετῶ τρέχω, δραπετεύω· πέτασε ὄχρετο ἀπίων.

Πεῦκι δάπισ.

Πηκότο σάκκος γυνακεῖος.

Πήμουλο ψυχίον ἄρτου.

Πιθοστάσι οἶναποθήκη.

Πικουτζι πέλεκυς.

Πιταοῦ ἐπὶ ταυτοῦ, ἐπίτηδες, καὶ πότε· πιταοῦ ἤλθες; πότε ἤλθες.

Πλάζω σκορπιζῶ, διαμοιράζω.

Πλέξα πλόκαμος γυναικεῖος.

Πλημμελίζω ταχύνω.

Ποκάρι τολύπη.

Πολιταριοῦμαι ἀγωνίζομαι, προσπαθῶ ἡπολιταρίετον ὁ βοῦς γὰ κόψη τὸ σκοινίον, προσεπάθει ὁ βοῦς γὰ κόψη τὸ σχοινίον.

Πολλάφεινον οὐ πολλοὶ μετέχουσιν ἢ κυριεύουσιν, ἰδίως ἐπὶ κτημάτων.

Πόμα ἐπικάλυμμα πίθου.

Ποράδι ποῦς.

Ποριά θύρα κήπου.

Ποταπὸς ὁποῖός τις τὸ εἶδος ἢ τὸ χρῶμα.

Πουκάρια τὰ ἔρια τοῦ προβάτου.

Πουλιάρω λευκαίνω.

Πουρνίδι ἀγγεῖον ὑέλινον ἢ καὶ χόινον.

Πρασαρίζω βοηθῶ, συντρέχω.

Πρεαρέζω φθείρομαι, καταστρέφομαι.

Πριστακάκι εἶδος σύκου.

Πταπταμίδα φάλαινα τὸ ἀράχινον.

Πυροβολίθι καὶ πυροβολικὸ τὸ πυρέκβολον.

Πυρομάχι οἱ ἑκατέρωθεν λίθοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ λέβης· καλεῖται δ' οὕτω καὶ ἡ ἐστία.

Πυροχαύτης σιδηρουργός.

Ράδι οὐρὰ βοός. Αἰ! ποῦ γὰ γλαῆ τὸ ράδι σου! ἀρὰ ἀστείως ἐκφερομένη.

Ραθυμῶ φοβοῦμαι καὶ ἰδίως ἐν νυκτὶ ραθυμῶ τὴν νύχτα γὰ πασίγῳ ἔς τὸ χωρίον, φοβοῦμαι ἵνα νύκτωρ ὑπάγω εἰς τὸ χωρίον.

Ραὸς λέγεται καὶ ραγὸς βάραθρον, κρημνῶδες μέρος, ραγὰς.

Ράπη καλαμών.

Ράσσει ἐπὶ ὕδατος ρέοντος ἀπὸ ὑψηλοῦ μέρους.

Ρατζοῦκα σταγῶν.

Ργοῦδι νῆμα.

Ρέζω λέγεται καὶ ρέγω βήχω.

Ρέμπω κινδυνεύω νὰ καταπέσω, νὰ κρημνισθῶ.

Ριγῶ κρυώνω, ὅπερ καὶ *κρυαίνω* παρὰ τῶν Ἰακρίων λέγεται.

Ρικόπειρος ἄξιος, ἱκανός, ἐπιτήδειος.

Ρίφι ἔριφος.

Ριφιάζω θαυμάζω, ἐξίσταμαι.

Ρουζοῦρι ἡ ἀπὸ ὑψηλοῦ μέρους ροὴ ὕδατος.

Ρυγάκι ρύαξ.

Ρύμη ὁδὸς στενωπός.

Σαλλαγοῦ λέγεται καὶ *χαλλαγοῦ* ἴσως εἰς ἄλλα χωρῶ, πλανῶμαι, ἔρχομαι, καὶ ἐπιρρηματικῶς *σαλλαγοῦ* ἢ *χαλλαγοῦ* τὸ περιπλανωμένως ἔρχεσθαι.

Σάονω σιγῶ, τηρῶ σιωπὴν· *σάωσε* σίγα.

Σαρτεύω ἄλλομαι, πηδῶ.

Σάρδα θύσανος *ἀλλε* μου τὸ φεσάκι μου μετὰ τὴ χρυσή μου *σάρδα*, φόρεσόν με τὸ φεσιόν μου μετὰ τοῦ χρυσοῦ αὐτοῦ θυσάνου.

Σέλουμο κοιλάς, φάραγξ.

Σέμπρι συνεχῶς.

Σερβετάρισμα περιδιάβασις.

Σερδαρίζω περιδιαβάζω, περιπατῶ.

Σερίνικο δροσερόν.

Σιλβίρι χαλινός.

Σιμπρόνω καταγγέλλω, ἰδίως ἐπὶ μαθητῶν, εἰς διδάσκαλον ἕνεκα ἀτακτήματος.

Σιμάρι ἄρρεν μονοετὲς ἐρίφιον, ὄψιμάριον.

Σιρίκι χορδὴ ἐξ ἀγγείου δορᾶς, λέγεται καὶ *σιρίμι*.

Σισιλῶ ὀρέγομαι, ἐφίεμαι τινος.

Σιταρό πίθος ἐν ᾧ ἀποτίθεται σῖτος.

Σιφούρι κολοκύνθη ἔχουσα ἐκατέρωθεν δύο καλάμους, ὧν τὸν μὲν βυθίζουσιν ἐν τῷ οἴνῳ, διὰ δὲ τοῦ ἄλλου ροφῶσιν αὐτόν· λέγουσι δὲ καὶ *σιφοννίζω* ἤτοι ροφῶ οἶνον διὰ τοῦ σιφουνίου ἕκ τινος δοχείου.

Σκαδράκι κολοκύνθη μικρά.

Σκαμάγγι ἄδρακτος καὶ *σκαμαγγιάζω* νήθω.

Σκάμμα μικρὸς περίφρακτος ἀγρός.

Σκάνδαλο ζύγωθρον θύρας.

Σκαπτό ἄμπελος.

Σκαρδάκι μικρὰ κολοκύντη.

Σκιά φυτεία.

Σκίζω φωνάζω.

Σκληράρι δέρμα χρίρου κατειργασμένον.

Σκληρίζω κλαίω μεγαλοφώνως, ἐπὶ παιδιῶν.

Σκλούπα βύας τὸ πτηνόν.

Σκολεύγω καίω θάμνους, ἐκθαμνεύω.

Σκότομαι κτυπῶ αὐτὸς ἑαυτόν.

Σκοτόνω κτυπῶ ἄλλον διὰ τινος ὄργάνου.

Σκουρβούλα κλῆμα ἀνοικτὸν μετὰ βλαστῶν.

Σκοντέγω ἀναλαμβάνω.

Σκυλοπότι κοίλωμα, ἐν ᾧ πίνουσιν ὕδωρ αἱ ὄρνιθες, χοῖροι κλ.

Σμάρι τὰ γονίδια τῶν μελισσίων.

Σουπανιάζω δέρω, διὰ ξύλου ἰδίως.

Σπαγεῖα σφαγεῖον.

Σταλίζω διατελῶ ἡρεμος, ἠστάλισεν ὁ βοῦς, μένει ἡσυχος ὁ βοῦς.

Στάλος κοίλωμα ἐν τῇ ἀνθρακιᾷ, ἐν ᾧ θέτουσι τοὺς ἄρτους ἵνα ὀ-
πτηθῶσι.

Στάσιμο κατάστασις καιροῦ.

Στάσω πίπτω, ἔστασε ἔς τὸ λάκκο ἔπεσεν ἐν τῷ λάκκῳ.

Στέκα πῆρα.

Στέλε στερεόν, στειλειάριον.

Στία ἐστία, πῦρ ἠψησες τὰς στίας; ἦναψες πῦρ ἐν τῇ ἐστίᾳ;

Στιγκιὰ δῆγμα.

Στρακιάζω συσφίγγω.

Στραγγαλίζω στύπτω.

Στυλιαρὸν διδάσκω.

Συμπάλω συνδαυλίζω τὸ πῦρ.

Συμπεγάρης καὶ συμποιάρης, συμμετοχος, συγκύριος.

Συμπερόνω καταγγέλλω.

Συνερεῖα ὁμίχλη.

Σύρω ρίπτω μεθ' ὀρμῆς. "Εσυρα τὴν πέτρα μου καὶ πῆγεν ἕναν
τοξόβολο· ἔρριψα τὸν λίθον μου καὶ ἐξίκετο ὅσον εἰς βολὴν τόξου.

Συσκολολιάζω ἀφικνοῦμαι εἰς γῆρας βαθύ.

- Σφουγγιάζω πιέζω, στρεύγομαι.
Σύγαμπος ὁ νυμφευόμενος κόρην πατρός, ἔχοντος υἱόν.
Ταμπλάσω κενῶ τι χαμαί.
Τασίζω διώκω τὴν αἶγα διὰ κυνὸς καὶ στενοχωρῶ αὐτήν.
Ταυρὶ μόσχος δύο ἢ τριῶν ἐτών.
Τεφτίσω πράττω τι μυστικῶς.
Τζαγγὶ ὑπόδημα.
Τζαλαμαλλῶ θορυβῶ, ποιῶ τάραχον.
Τζάντζαλο ράκος.
Τζιγκρέδες τὰ ἀρχαῖα βιβλία, ἐν οἷς αἱ λέξεις εἰσι γεγραμμένα
συντετμημένως.
Τζιγκρόνω δεικνύω τοὺς ὀδόντας, γελῶ.
Τζικίου πυρεῖον χάρτινον.
Τζίκιος ἀκτηρὶς πυροβόλου.
Τζιρομέλε κικκιδέα τὸ δένδρον.
Τζιρὸς δαδίον.
Τζιτζά αἶξ ἀμελγομένη.
Τιναχτὸ ρῖγος, πυρεττός· μ' εἶρε τιναχτὸ πυρίσσω.
Τόξο ἴρις.
Τορνοπαιδεύω τορνεύω, καθιστῶ τι λεῖον.
Τοσιμάνης ἐχθρός.
Τοσίνου ἐπιρρηματικῶς ἐμπρός καὶ συνήθως ἐν ἐπαναλήψει τοσίνοσ
τοσίνοσ ἐμπρός ἐμπρός.
Τούμπα λάχανον.
Τούμπανος κόσκινον.
Τουφάκι πυροβόλον, τούφαξ.
Τραβουδιστής τραγωδιστής.
Τριὸ ἔλαιοτριβεῖον.
Τριχιά εἶδος κοσκίνου.
Τρούλα ὕψωμα καὶ τρουλόνω ὑψῶ τε.
Τρυὰ τρυγία, ὑποστάθμη βαρελίου.
Υπέρπυρο νόμισμα χρυσοῦν.
Φανδόνα σφιγξ.
Φα(μ)ανᾶ ἐπιρρηματικῶς ἐλαφρῶς.

- Φάντακας βρικόλακας.
Φαντέσκα ύπηρέτρια.
Φάρδη δάσος.
Φε.λαγούρας πήρα, διασάκκιον.
Φιά.λαγγας φαλάγγιον ή άράχνη.
Φιμόνω σιωπῶ.
Φλομιάζω πνευστιῶ, άσθμαίνω.
Φνήδιασμα διοιθήν.
Φουή έθος, συνήθεια.
Φούδα ύφρασμα άράχνης· τὰ καματερά μαμουρία έπ.λέξασιν αὐταίς
ταίς φουδαίς· τὰ φιλεργα ζώφια έξύφαναν ταῦτα τὰ ύφάσματα.
Φουφρευκιο δοράτιον τῶν ίπνῶν.
Φούστης κλέπτης, ό περιβεβλημένος φουστανέλλαν.
Φουτᾶς λέγεται και χουτᾶς μακρὸν πανίον έν εἵδει ρινομάκτρου, οὐ
ή μὲν μια άκρα χρησιμεύει άντι σακκίου, ή δ' έτέρα άντι ρινομάκτρου.
Φουρ.λάδο έστία, έξ ής αναθρῶσκει καπνός.
Φραξίμι κήπος, περιβόλιον.
Φυ.λάγω πήρα δερματινή, ή άλλαχου βούργια λεγομένη· ονομάζε-
ται δὲ και φυ.λακοῦρι.
Φυ.λακτάριον περιάπτον.
Χαδεύγομαι βαρύνομαι.
Χάκι μεριδιον, αναλογοῦν.
Χάλα—χώρα άνω κάτω.
Χα.λάω άπολύω χάλακέ μου τή δεξαμενή άπόλυσόν μοι τὸ ύδωρ.
Χα.λιτάρι χαλινός.
Χα.λκεύω συντριβῶ έγα.λκεύσαμεν τήν ύδρίαν συνετρίψαμεν τήν
ύδριαν.
Χά.λκωμα λέβης
Χά.τακας μεγάλη πέτρα έχουσα σχισμάδα.
Χαραή γνώρισμα, σημείον, χαραγή· άπό του χαράγματος τῶν αι-
γῶν του γιγνομένου όπως έκαστος διακρίνη τὰς αὐτῶ άνηκούσας.
Χαριστήριον δωρητήριον έγγραφον και έν γενεί δωρεά.
Χαστρι κυψέλη μελισσῶν.
Χειμάδι ή έξημερωθεῖσα αἴξ, ήτις, έγχειρομένη τὸ πρωί, άπέρχεται
πρὸς νομήν άνευ οδήγου.

Χειμεράδι ἐρίφιον μονοετές.

Χέρα—μέρα μικρὸν πρὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς. ἐσηκώθηκε, κακώρε, χέρα μέρα κῆ ἐπέτασε· ἠγέρθη, κακόμοιρε, πρὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς καὶ ὄχρετο ἀπιών.

Χερομάχος χειροβίωτος.

Χιλιμοντρίζω ἄλλομαι, πηδῶ.

Χνάριν δέρμα κατειργασμένον ἢ ἀκατέργαστον, ὅπερ τίθεται ὑποκάτωθεν τῶν σανδαλίων· ὅταν δὲ αὐτὸ τίθηται πλαγίως, τότε ὀνομάζεται ἀπεστρομάχι.

Χοιροσπάζω σφάπτω χοίρους.

Χόμαι ἢ καὶ χρώ νομίζω, οἶμαι.

Χόλεια φρόκαλα.

Χομέλι μικρὸν ξυλάριον, φρύγανον.

Χορεύω φονεύω.

Χοράρω καπνίζω, χρωμαι νικοτιανῆ.

Χούχλαρος ἢ καπνοδόχος τῆς ἐστίας.

Χοχλακιάζω λιθοβολῶ.

Χωλεῖα φωλεά.

Χωστοκέλλι κρυπταποθήκη.

Ψακωμένο πᾶν τὸ δηλητήριο ἐνέχον.

Ψαλλίζω ψάλλω.

Ψάχνω παρατηρῶ· ψάχνα ἴδε.

Ψαψαμιμίτι σαῦρα ἢ κοινῶς σαμιαμίθι λεγομένη.

᾽Ωργια νεᾶνις περικαλλής.

Ὀνόματα ἀστέρων

᾽Αησπερίτης ἢ ᾽Αφροδίτη, ἀνατέλλουσα τὴν ἐσπέραν· ὅταν δὲ τὴν πρωΐαν, λέγεται Αὐγερινός.

᾽Ιορδάνης ὁ Γαλαξίας.

Κάραβος ἢ μεγάλη ᾽Αρκτος.

Πῆγες οἱ τοῦ ᾽Ωρίωνος ἐξ ἀστέρες.

Πούλια ἢ Πλειάς.

Τίμιος Στανρός ὁ Σκορπίος.

Ἄραϊ Ἰκαρίων

Αἶ, ποῦ ρά σε γκάψῃ τὸ κρομμύδι. Αἶ, ποῦ ρά σε γκάψ' ἢ ἀ-
λουσά Αἶ, ποῦ ρά σε γκάψ' ἢ στιά. Αἶ, ποῦ ρά σ' ἐπάρουν οἱ ἐπτά.
Αἶ, ποῦ ρά σε γά' ἢ σέρφῃ. Αἶ, ποῦ ρά σε γά' τὸ γκακό. Αἶ, ποῦ
ρά σε γά' ἢ θάλασσα. Αἶ, ποῦ ρά σε γά' ἢ μπουκαριά. Αἶ, ποῦ ρά
σε γά' τὸ μυστήριον. Αἶ, ποῦ ρά σε γά' ἢ βλάτα. Αἶ, ποῦ ρά σε
γά' τὸ κασαντήρι. Αἶ, ποῦ ρά σε γά' ὁ φάντακας καὶ τὸ γκακὸ τὸ
φεῖδι καὶ τὰ βε.λήση ὁ κάραβός σου. Αἶ, ποῦ ράχης ἀνάγκασμα. Αἶ,
ποῦ ράχης πίσσα πισσάρῃ. Αἶ, ποῦ ράχης τὸ τρίς ἀνα-α-α. Αἶ, ποῦ
ρά σου δώκῃ ὁ Θεὸς ἄδικο θάνατο μετὰ τὸ κεφάλι. Αἶ, ποῦ ρά σου
δώκῃ ὁ Θεὸς πεντάλφα. Αἶ, ποῦ ρά σε γά' ἢ λουβιά. Αἶ, ποῦ ρά
σε γά' ὁ γκακὸς ὁ λούρος. Αἶ, ποῦ ρά σκελοκαμερήσης. Αἶ, ποῦ
ρά σε γά' ὁ μάρτακας. Αἶ, ποῦ ρά ἴχης τ' ἀνάθεμα σὺ κ' οἱ ταν-
ταρεῖς σου τὴν ὥρα ποῦ ἴχης ἔς τὸν κόσμον. Αἶ, ποῦ ρά σε φᾶσιν
οἱ μαῦροι ἀπύροι τοῦ Ἀμάλω. Αἶ, ποῦ ρά γκαῖ ἢ χωλειά σου. Ἄμε
θαλάσσωσε. Νά γκαῖ τὸ ρόδι σου. Νά σε γκουφῶνῃ ἢ θάλασσα.
Νά σε γκουφῶνῃ ὁ λύκος. Νά γκαῖ ἢ μοῖρά σου. Νά μὴ γκαμα-
ρώσης. Νά σε περιλάβουν οἱ ἐπτὰ διαβόλοι. Νά σε λουροσκιζ' ἢ
θάλασσα. Νά χτυποῦν τὰ κρέατά σου ἔς τοὺς λούρους.

Αἰνίγματα Ἰκαρίων

Ἄπάνω πετᾶ πουλι ἐν εἶναι, κάτω περπατεῖ λαὸς ἐν εἶναι, γυρί-
ζει γύρου γύρου κοσκιῶς ἐν εἶναι. Ἐχῖνος.

Ἄπάνω πετιέται πουλι ἐν εἶναι, ἔς τὸ κλαδὶ μπαίρει λαὸς ἐν εἶ-
ναι, κόσκινα περᾶ κοσκιῶς ἐν εἶναι. Μέλισσα.

Ἄψυχος ψυχὴ ἐν ἔχει καὶ ψυχὴν πέρει καὶ φεύγει. Πλοῖον.

Βαθρακούλα γαστρομέρη, τὰ θηρία τὴν τριυρίζουρ. Πίττα
πεπληρωμένη καὶ οἱ αὐτὴν τρώγοντες.

Δακτυλίδιν πυργωτόν, βρέχεται, χιονίζεται καὶ ποτ' ἐραΐζεται.
Κώδων.

Δύο ταυράκια παλαιστοῦσιν κῆ ἄσπρο γάλα καταβάζον. Μύ-
λη καὶ ἄλευρον.

Ἐνα βοῦδι ἠβουίστην καὶ ἔς τοὺς οὐρανοὺς ἠκούστην κ' οἱ ἀγγέ-
λοι τ' ἀπεκούσαν κ' οἱ κατηραμένοι σκούσαν. Κώδων.

Ἐς ἓνα γάλασμα ἤρα ἄρα θάμασμα, κέρατα ἔχε, βοῦς ἐν ἧτῳ.
Κοχλίας χερσαῖος.

Ἔγω το, ἔχεις το, ἃ δὲν τὸ πῶ, ἐν ρίσκεις το. Ὅνομα.

Ἡ ἀνα τὸ πετᾶ, ὁ ἥλιος τὸ θρέφει, σὰν γγυρίση καὶ τὸ δῆ, πο-
θαίνει. Ἄλας.

Ἡ ράγη μου ἔς τὸν οὐρανόν, ἡ μούρη μου ἔς τὴν πέτρα. Πεταλῖς.

Ἦσφαξα τὴν κατζίκα μου, ἔφαα τὴν κατζίκα μου κῆ ἀπ' τὸ μερὶ
τῆς κατζίκας μου ἠὲ γάλα τὴν κατζίκα μου. Σκόροδον.

Μακρὸς π.λατὸς καλόερος καὶ κόκκαλα ἐν ἔχει, κτυπᾶ ἐδῶ κτυπᾶ
ἐκεῖ καὶ τίπτα ἐν παθαίνει. Ἴστός ἐν ἠλακάτη.

Μαλαματέριο ἄλοορ τὰ μάρμαρα σαρτέβγει καὶ τὰ σῦκα διασκελῆ
καὶ τίποτ' ἐν παθαίνει. Ἰδωρ.

Μαυρομούτζου.λο ἀμάλι ἔς τὸν κῆπο ἐν πααίνει καὶ τὸν κῆπο κα-
τατρώει. Χύτρα.

Μαυρομούτζου.λο ἀμάλι ἔς τὸ ρουμάνι ἐν πααίνει τὸ ρουμάνι ἐξε-
θέει. Φούρνος.

Πέντε τὸν κρηνοῦν καὶ δύο τὸν πιάουον καὶ τὸν ἀλλουον ἔς τὰ
πλακάκια καὶ τοῦ πέρουον τὰ ψηγάκια. Ψύλλα.

Πετεινὸς κακαβρακάτος, σὰν ἀνοίξη τὰ γτεράν του, ἐν μπορεῖ
αεὶς γὰ πᾶ' κοιτά του. Ἄνευμόμυλος.

Σπῶ τὸ σεττουκάκιρ μου, βρῖσκω πεθερὸ καὶ πεθερά, γαμπρὸ καὶ
γέμψη. Κάρυον.

Στραοστρόγγυ.λ εἶν' ἡ ἀγα, κῆ ὀλοῖσα εἶν' ἡ κόρη καὶ δαιμονι-
σμέν' ἀγγόνι. Σίφων καὶ οἶνος.

Χαμοπετζᾶτος οὐρανός, γαμαὶ γαμαὶ γιωρίζει. Κόσκινον.

Χιλιοτρέπητο λαγήρι ποῦ σταλιὰ ρερὸ ἐν δίνει. Σπόγγος.

Παροιμίαι Ἰκαρίων

Ἡ κότα πᾶ' γὰ ξὲν τ' αὐτὴν της καὶ βγάλλει τ' ὀμμάτιρ της. Ἐ-
πι τῶν ἐξ ἰδίου σφάλμματος πασχόντων.

Μὲ τὴν βετόρα πᾶχει σάραρ μὴν τὰ ἀλλης' ἦτοι μὴ πράτ-
τε ἐναντίον τῶν συμφερόντων σου.

Τὸ σκυλλὴν ἐκεῖ ποῦ τρώει γαυγίζειν. Ὅτι παρ' ὧν τις ὠφε-
λεῖται ὑπὲρ ἐκείνων καὶ μεριμνᾷ.

ΚΕΦΑΛ. ΙΓ'.

"Ἄσματα Ἰκαρίων

Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ περὶ διαλέκτου τῶν Ἰκαρίων κεφαλαίου παρατίθεμεν ὧδε καὶ ἄσματα τινὰ αὐτῶν, ἅτινα οὐδὲ χάριτος στεροῦνται οὐδὲ ποιητικῆς ἐμπνεύσεως.

Τὸ τραγοῦδι τῆς Σούδας (Σωσάννης).

Ἄφουγκραστῆτε νὰ σᾶς πῶ τῆς Σούδας τὸ τραγοῦδι
ὁποῦ "χει τοῦ ν' ἀφουγκραστῆ καὶ λογισμὸν ν' ἀκούσῃ.
Ἡ Σούδαμας ἢ λιγερῆ, τοῦ κάστρου τὸ γκαμάριον,
ἠγάπαρ τὸ Σαριμπαλιῆ, τῶμορφο παληκίριον.
Ἡγάπαρ τον κ' ἠγάπα την χρόρους δεκατεσσάρους,
καὶ μέσ' ἔς τοὺς δεκατέσσαρους ὄνειρον ὠνειρεύτη.
Σ' τὴν κλίτη της ἐκάθισε, τὸ δάκρον της σφουγγίλει
ὁ κύρις της τὴν ἔθωρεῖ κ' ἢ μάνα της τῆς λέει
—"Ἰντα "χει τὸ Σουσάκι μου καὶ κάθεται καὶ κλαιεῖ.
—"Ονειρο εἶδα, μάνα μου, κῆ ὄνειρο θὰ πατήσω,
τὸν ἀδερφό μου τὸ Σρατιῆ εἶδα ξεσπαθωερό
ἦταν τὸ γιανελίκιον τοῦ ἔς τὸ αἶμα βουτηέρο.
Τὰ πράσα πρασολόγουντα, τὰ σκόρδ' ἀράργενεν τα
τὰ μαρουλάκια τὰ πικρὰ ἠράσπουρ κῆ ἔτρωγέεν τα
καὶ ἦρτεν εἰς τὸ σπῆτι μας κῆ ἔκοψεν τὸ βουζίν μου.
—"Ονειρον εἶναι, γκόρη μου, κῆ ἄφη'ς το κῆ ἄς περάσῃ
κῆ ἐσένα τὸ ἀδέρφον σου ἔς τὰ ξένα θὰ ἐράσῃ.
Πέφτ' ἢ Σουσα' ἔς τὴ γκλίτη της λίγο ὕπνο νὰ πάρῃ,
τζαλαμαλοῦν ἔς τὴν πόρτα της, χτυποῦρε ἔς τὴν αὐλὴν της.
καὶ με τὴν ὥραν τὴν πολλὴ πάλλιν ξαναχτυποῦν την.
—"Ποιός εἶσαι σὺ ὁποῦ χτυπᾶς τὴν πόρτα τειτοιαρ ὥραν;
μπὰς κ' εἶσαι τὸ ἀδέρφον μου ὁποῦ λειπε ἔς τὰ ξεναν;
—"Σήκω, Σουσα' μας κῆ ἀνοιξε μὴν γκάρης πῶς κοιμᾶσαι
κῆ ἔχεις τὰ μάτια σ' ἀνοιχτὰ κῆ ἐμέναν συλλοᾶσαι.
Σήκω, Σούσα μας, κῆ ἀνοιξε ποῦ θὰ "μπω νὰ πλαγιάσω
γιατ' εἶν' ὁ ὅπρος μου λυκός ἔς τὴν γκλίτη σου ἀπάνω.

- Σηκώνεται κῆ ἀνοίγειν του μὲ τὰ γκαῦμερα χεῖλη,
ὁ ροῦς της ἔσαλεύτηκε κῆ ἐθάμπωσε τὸ γῶς της.
- “Αἰε, Σουσαῖ, φέρε νερό, γιὰτ’ εἶμαι διψασμένος
κῆ ἀπὲ τῆ στρατά τὴν πολλὴ εἶμαι ξερογκαμμένος.
- Πέρει γυαλειοῦ μαστραπῶν καὶ πάει σὲ πηγάδιν
γιὰ τὰ τοῦ σύρη τὸ νερὸν τὰ πιῆ τὸ παληκάριν.
Κεῖνος νερὸ ἐν ἤθελε, τὸν μαστραπᾶ ἐν πιάρει,
μόνο μὲ τ’ ἄγριο μιλεῖ, μὲ τὸ γκακὸ τῆς λέει.
- Ποιὸς εἶν’ αὐτὸς ποῦ κείμεται ἔς τὴν γκλίρη σου ἀπάνω;
—Κοιμᾶσαι γιὰ ρειρεύεσαι, γιὰ ξάμον φαίνεται σου;
—Γιὰ δὲς τὴν τὴν παληόστριγλα καὶ τὴ γεβεττιομένη,
ὄμπρός με γκάνει γκερατῶν καὶ πίσου πέξεδέκριν
Μπᾶ καὶ θαρρεῖς πῶς πολεμῶ ταῖς τέχναις ταῖς δικαῖς σου;
Ἄπὸ τὸ χέρην τὴν ἀρπά καὶ πᾶ’ καὶ τῆς τὸν δείχνει,
εὐγάζει τὸ σπαθάκιν του καὶ κόφτει τὸ βυζῖν της.
Ἄπὸ τὸν πόρο τὸ πολυ ποῦ εἶχε τὸν γκορμίν της,
τὸ σπῆτιν ἐταράχτηκε, ἤρωισε τὸ πουλίν της.
Ἄφ’ τὸ χεράκι περεὶ τὴν κῆ ὄμπρός του τὴν καθίζει,
γκανέλα, μοσχοκάρυδο μασῆ καὶ τὴν ἀγγίλει
καὶ μὲ τὸ μαρτυλάκιν του τὸ αἷμα της σπουνγγίλει.
- “Αἰε, Σουσαῖ, ἔς τῆς μάρας σου τὰ γειάρης τὸ βυζῖν σου,
ἄρ σου υρέθουν καὶ πολλὰ, δίνει τα τὸ πουλίν που,
κῆ ἄρ σου υρέθουν κῆ ἑκατὸ καὶ χίλια πενταχόσα,
δίνει τα ὁ Σαρημπαλῆς κῆ ἄς ἦραι κῆ ἄλλα τόσα.
- Βγαίν’ ἢ Σουσαῖ, πέρει στρατίν, ἔς τῆς μάρας της παίρει,
—Γκαταῖθα, μάνα, κῆ ἀνοίξε ποῦ σοῦ φερα χαμπάρι,
ἀφ’ τὸν νιό σου τὸ Σρατῆ, ποῦ ἔταν μὲ τοῖς κουρσάροι,
Γκαταῖθηκε τῆς ἀνοίξε καὶ πάνω τὴν ἐπαίρει.
- Γκόρη, καὶ ποιὸς σ’ ἐθάρεσε καὶ κόψε τὸ βυζῖν σου,
ποῦ ράχη τὴν γκατάραν μου πάντα ἔς τὸ φυλαχτάριν;
—Ἀδέρφιν μ’ ἐμαχαίρωσε καὶ γκαμε τόσο χάλιν,
ποῦ ράχη τὴν γκατάρα σου πάντα ἔς τὸ φυλαχτάριν.
- Ἄφ’ τὸ χεράκι πέρει τὴν, καὶ τοῦ γιατροῦ τὴν πάει.
—Γιατρὲ καὶ γυτρεφέ μου το καὶ μέρα τὸ παιάδι μου

θέλεις καὶ ἄσπρα πάρει μου, πάρει καὶ τὴ ζωὴ μου.
Κὴ ἂν τοῦ βρέφους καὶ πολλὰ, δίνει τα τὸ πουλὶν του
κὴ ἂν τοῦ βρέφους καὶ ἑκατὸ καὶ χίλια πεντακόσια
δίνει τα ὁ Σαρμηπαλῆς κὴ ἂς εἶναι κὴ ἄλλα τόσα.
Καὶ μὲ τὸ στόμα ἔλεει ἐὼ θά τὴν γιαιτρέψω,
καὶ μὲ τὸ μάτιν ἤνευε τὸν τάγον της ῥ' ἀροῖξουν.
Κ' ἢ γκόρη τὸ γκατάλαε πῶς θεὸς νὰ ἀποθάγη.
— Ἀφηγραστῆτε νὰ οἴσ πῶ, ῥ' ἀφήκω καὶ γκατάρα,
ἀμῆτε νὰ με θάψετε μὲς τὴν ἀγία Βαρβάρη,
ἐκεὶ ποῦ θάβουν τῆς φτωγαῖς καὶ τῆς ξεριτεμένας,
ἀκόμη καὶ τῆς λεύτεραις τῆς μαχαιροσφαιμένας.
— Γκόρη μου, καλογκόρη μου, τί ρούχα νὰ σου βάλω;
θέλεις ἀφ' τὰ μεταξωτά, θέλεις τὰ ελουδέρια,
θέλεις τὰ λινομέταξα ποῦ ἔχεις τὰ διπλωένα,
θέλεις ἀπὸ τὸ γκάουκα ποῦ ἔχει χιλιάδες ἄσπρα;
— Ε! θέλω ὠ εταξωτά, μήτε τὰ ελουδέρια,
μήτε τὰ λινομέταξα ποῦ ἔχω τὰ διπλωένα·
μόν θέλω νὰ με θάψετε μὲ ρούχα ματωένα,
ποῦ μου τὰ ματοκύνισε παρασκευὴν ἡμέρα
καὶ θέλω νὰ με θάψετε εἰς τὴν ἀγία Βαρβάρη,
ἐκεὶ ποῦ θάβουν τῆς φτωγαῖς καὶ τῆς ξεριτεμένας
ἀκόμη καὶ τῆς λεύτεραις τῆς μαχαιροσφαιμένας.
Μόν πῆτε τοῦ Σαρμηπαλῆ, ποῦ εἶνε παληκάρη,
νὰ γκάμη τὸ μνημοῦρι μου ἀπὸ μαργαριτάρη·
νὰ πῆτε τοῦ Σαρμηπαλῆ νὰ βάλῃ γκυπαρίσσην,
νὰ γκάμη ἔς τὸ μνημοῦρι μου μιὰ γκρουσταλλέρια βρόσσην.

Ἡ γκόρη καὶ ὁ Χάρος

Μιὰ γκόρη τὸ κανχήστηκεν πῶς χάρος ἐν φοβάται,
γιατ' εἶν' τὸ σπῆτι της ψηλὸ κὴ ἄνδρας της παληκάρη,
εἶχε καὶ δώδεκ' ἀδερφοὶ ποῦ παιζαν τὸ λιθάρι.
Κὴ ὁ χάρος ὅταν τᾶκουσε,, πολὺν τοῦ βαρνάρη.
μαῦρο πουλὶν ἐγύρηκε κὴ ἐπῆε νὰ τὴν πάρη.

Καὶ μέσα τὰ μεσάνοιχα ἢ γκόρ' ἀγγελομάχα,
καὶ μέσα τῆς βαθειαῖς τυχταῖς τῇ γκόρη σαββαρώνου,
— Ἀρησ' με, Χάρ', ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ πιάσε μ' ἀφ' τὸ χέρι
ρὰ παραδώσω τὰ κλειδιά ε' τῆς μάρας μου τὰ χέρια,
— Μάρα μ' σὰν ἔστ' ὁ Γκωνσταρτῆς, μὴν τὸν πολυτικράνης
ἄνοιξε τὸ σεπτοῦκιν σου τ' ἀργυροκλειδωμένο
καὶ δός του τὰ βαράκιαν του καὶ τὰ βαράτικάν του,
ρὰ πὰ' ρὰ βρῆ γυναικάν του, ρὰ βρῆ πεθερικάν του,

Ἡ γκαλοῦδα

Ἀπὸ βραδὺν πατρύεται καὶ τὸ πρῶτ' μισέει
κ' ἢ γκόρη ποῦ τὸν ἀπαῖ κῆ ἀπὸ καλό του θέλει,
βαστᾶ γκερὶ καὶ φέγγει του, ποτῆρι καὶ γκερᾶ του,
καὶ κείνος λέ' τῆς μάρας του—Μάρα μου, τῇ γκαλούδα,
μάρα μου, τῇ γκαλούδα μου λῶνε καὶ χτένιζέ τη,
κῆ ἀπὸ μεροῦ τὴν προσέβγε καὶ τὸ ταχὺ τὴν δεῖπνα,
σὰ πέρν' ὁ ἥλιος τὰ στερά, στρῶνέ της ρὰ κοιμᾶται.
Ὡς ρὰ σηκῶση σίδερο, ρὰ λύση παλαμάρι,
ἀφ' τὸ χεράκι πέρει τὴν καὶ παρατέρα πὰ' τὴν,
ψομίρ, τυρὶν τῆς ἔδωσε κῆ ἔρα σιμίμιν σχίξει,
ρίφια κῆ ἀργία τῆς ἔδωσεν κῆ ἔρα μικρὸ σκυλάκιν.
— Αἶρτε, μωρὴ χωριάτισσα, μωρὴ χωριατοπούλα,
ρὰ πᾶς ἀπάνω ε' τὰ σνὰ ρὰ τὰ παραοσκήσης
κῆ ἂ ἐν τὰ γκάμης ἕκατὸ ε' τοὺς γκάμπους μὴ γκατέβης.
Καὶ θελ' ὁ Θεὸς κ' ἢ μοίρα της, τὸ θελ' ἀνάβρικας της
τὸν ἔρα χρόνο ἕκατὸ, τοὺς δύο τὰ γκάνει χίλια,
καὶ βγάλλει τὰ βραχιόλια της καὶ κουνουνιαῖς τὰ γκάνει,
καὶ βγάλλει τὰ βεργάκια της καὶ κουνουνιαῖς τὰ γκάνει,
καὶ βγάλλ' τὰ δαχτυλλιά της καὶ κουνουνιαῖς τὰ γκάνει.
Καὶ μιὰ λαμπρῆ, μιὰ γκυργιακῆ, μιὰ πίσσημη ἡμέρα,
βάλλει τοὺς σκύλους ἐμπροστὰ ε' τοὺς γκάμπους ρὰ γκατέβη,
δέξου κῆ ὁ ρὺς καὶ πρόβαλε γκατὰ ε' τοὺς ἥλιους γκάμπους,
— Ὡρα καλῆ, τζομπάνισα, καὶ τίπος εἶν' τὰ γέδια,

- καὶ τίρος εἶν' τὰ πρόατα τ' ἀργυροκουνδουράτα,
καὶ τίρος εἶναι κῆ ὁ βοσκὸς ὁ λειανοκαμωμένος,
καὶ τίρος εἶναι τὰ σκυλιὰ τὰ ματυλοκαγιάτα;
—Τῆς ἐρημιᾶς τὰ πρόατα, τῆς ἐρημιᾶς τὰ γίδια,
τῆς ἐρημιᾶς εἶν' ὁ βοσκὸς ὁ λειανοκαμωμένος,
τῆς ἐρημιᾶς καὶ τὰ σκυλιὰ τὰ ματυλοκαγιάτα.
Πάλιν ξανακνιτάζει την, πάλιν ξαναρωτᾷ την.
—Πές μου γὰρ ζῆς, τζομπάνισσα, καὶ τίρος εἶν' τὰ γίδια,
καὶ τίρος εἶναι τὰ πρόατα τ' ἀργυροκουνδουράτα
καὶ τίρος εἶναι τὰ σκυλιὰ τὰ ματυλοκαγιάτα;
—Δικός μου εἶναι κῆ ὁ βοσκὸς ὁ λειανοκαμωμένος,
δικά μου εἶν' τὰ πρόατα, δικά μου καὶ τὰ γίδια,
δικά μου ἔναι γκαὶ τὰ σκυλιὰ τὰ ματυλοκαγιάτα,
δικός μου εἶναι κῆ ὁ βοσκὸς ὁ λειανοκαμωμένος.
—Ἄρτε γὰρ ζῆς, τζομπάνισσα, γὰρ πάωμε ἀντάμα.
—Ὡρα καλῆ σου, μάνα μου, καὶ ποῦ ἔναι ἡ γκαλοῦδα;
—Ἐκείρη, γυνὲ μ' ἀπόθαρε, τόρα ἔναι τρία χρόνια.
—Μάνα μου, σὺν ἀπόθαρε, αἴντε γὰρ μου τὴ δειξῆς,
γὰρ γὰρ σταθῶ ἔς τὸν τάφορ της γὰρ τὴ μοιριολοήσω.
Καὶ τὸ σπαθίν του ἔβγαλε ἀπ' ἀσημέρια θήκη,
τὴ γκεφαλήν της ἔκοψε κῆ ἐκείν' ἀπεκοιμήθη.
—Ἄιντε καὶ σὺ, μαροῦλα μου, μαζὺ μὲ τὴν γκαλοῦδα.

—o-o-o—
Ἡ πλοῦδα γκόρη

- Ἄπὸν ἔς τ' ἀρχοτορέπιδα κάθε ἀρχοτοποῦλα,
τ' ἀρχοτορέπιδο βαστᾷ κῆ ἀρχοτορεπιδιάζει,
κ' ἡ πεθερά της ὀμιλεῖ κ' ἡ πεθερά της λέει.
—Ἄφρησ' τ' ἀρχοτορέπιδο, τὴν ἀλακάτη πιάσε.
Φεύγει καὶ πὰ ἔς τὴ μάνα της, τὰ δάκρυα φορτωμένη.
—Γιὰ πῆτε μ', ἀδερφάκια μου, καὶ σεῖς γκαλογονεῖ μου,
τὰ χρόνια ποῦ μ' ἐθρέφατεν, μ' ἐδώκατ' ἀλακάτη,
καὶ τόρα τὰ πεθερικά δίνουρ μου ἀλακάτη;
Κῆ ἀπ' τὸ χερᾶκι πέρονουρ τη ἔς τοῦ ἑπαρχου τὴν πᾶσι,

- Γιὰ πὲς μ' ἀρχοντοποῦλά μου, πόσα ἔραι τῆ προικιά σου;
 —Δώδεκα σταῦλ' εἰν' τᾶ.λογα καὶ δεκογτῶ τὰ βοῦδία,
 κ' ἐννιά χιλιάδες πρόατα, κάθε χιλιάδα χίλια,
 κ' ἐξήντα δρίναις μέλισσαις κάθε δρινάδα χίλιας,
 κ' ἐξήντα πέντε πετεινοὶ κ' ἐξήντα ἕξη κότταις.
 —Ἐσένα, γκόρη, πρέπει σου ἰ τὰ πένκια γὰ καθίσση
 τό ἴρα σου χέριρ γὰ μετρῶ καὶ τᾶ.λλο γὰ δαρεῖζη,
 καὶ πάλι ξαπαπρέπει σου καρέκλα καρυδένια,
 γιὰ ρ' ἀκουμπᾶς τῆ μέση σου τῆ μαργαριταρένια.
 Νύφη μαρμαροτράγηλη, κορώνα φορεμένη,
 ἰ τοῦ βασιλεῖᾶ τὴν γκάμαρι εἶσαι ζγοραφισμένη.

Τὸ Γκωσταντάκην

- Τὸ Γκωσταντάκην τὸ (μ)ικρόν τὸ (μ)ικροπαρτρειό
 (μ)ῆλο βαστᾶ ἰ τὸ χέριρ του, κυδῶνιρ ἰ τῆ ζωιάρ του
 Τὸ (μ)ῆλορ ἡμυρῖετον καὶ τὸ κυδῶνιρ τρώ' το
 —Χριστέ, καὶ γᾶγα πεθερά καὶ γᾶγα γυναικίτσα
 καὶ γᾶγα γυναικαδε.λφή, ὡσᾶρ κ' αὐτὸ τὸ (μ)ῆλορ!
 Ἡ (μ)ᾶνα του ξέστεκουρταν κ' ὄ τ' εἶπερ ἡκουσέν τα
 —Γυνέ (μ)ου, σὰ θέλῃς πεθερά, σὰ θέλῃς γυναικίτσα
 σὰ θέλῃς γυναικαδε.λφή, ὡσᾶρ κ' αὐτὸ τὸ (μ)ῆλο,
 θωρεῖς ἐκεῖνο τὸ ουνό, τὸ ὑψη.λό τὸ (μ)έγα,
 ποῦχει τὴν πρόσση γκορφή, τὴν γεραριά παγγιέρα;
 Ἐμπα καὶ δὲ καὶ (φ)ίλησε κῆ οὔλαις χαιρέτισέ ταις·
 κείνη ποῦχει τὰ γεραριά, (φ)υ.λάου μὴ (φ)υ.λήσης,
 γιὰτὶ τὰ (φ)ίδαζα ζώννεται, θεριά κααλικέβγει,
 τον οὔραρον (γ)υρῖζει τον, σᾶρ πίττα εἰς τὴν πλάκα,
 τᾶστρα περιαζώνει τα, σᾶρ πρόατα ἰ τῆ μάντρα.

Ἢταν ἀλήθωδιν ἄλευρον διὰ χειροῦ.λου

- Ἢλεσε, μῆλέ μ', ἄλεσε σιτάριρ καὶ κριθάριρ
 ἄρ ἡρ' καὶ ψυλα.λεσης το, γκου.λόρα θά σου γκά(μ)ω
 ἄρ ἡρ' καὶ χοττρα.λέσης το, τὰ πίτουρα σ' ἀγίρω.

ΚΕΦΑΛ. ΙΔ'.

Παιδιαὶ Ἰκαρίων

Φίλοι τῶν παιδιῶν εἰσιν οἱ Ἰκάριοι, ἡ δὲ φυσικὴ τῆς νήσου αὐτῶν κατασκευὴ συντελεῖ ἵνα οἱ παῖδες αὐτῶν ὦσιν εὐκίνητοι, ταχύποδες καὶ ζωηροί. Παρακατιόντες παραθέτομεν τὴν περιγραφὴν παιδιῶν τινων, ἐπιζομένων αὐτόθι.

Κοράκοι. Εἰς παῖς, ὁ εὐκίνητότερος καὶ ικανώτερος, γίνεται *πέρδικα*, ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ τάσσονται οἱ λοιποὶ παῖδες, λεγόμενοι *περδικόπουλα*. Ἄλλος δὲ τῶν παιδίων, ἐπ' ἴσης εὐστροφος, γίνεται *κόρακας* καὶ ἀγωνίζεται ἐν ἀρπάσῃ τὰ *περδικόπουλα*, ἅτινα ἢ μῆτηρ αὐτῶν προστατεύει. Ἐξακολουθεῖ δὲ ἡ παιδιὰ αὕτη, τοῦ μὲν *κόρακος* κρώζοντος κρά! κρά! τῶν δὲ *περδικοπούλων* κορώνα! κορώνα! ἄχρῃς οὐ ὁ πρῶτος ἐπιτύχη νὰ ἀρπάσῃ ἐν ἡ καὶ πλείω τῶν *περδικοπούλων*.

Κρυφτάκι. Ἐν τῶν παιδιῶν, τὸ καὶ *μάνα* λεγόμενον, μένει ἐν ὠρισμένῳ τινὶ μέρει *παρανεῦον*, τὰ δὲ λοιπὰ παιδιὰ κρύπτονται τῆδε κἀκεῖσε, μεθ' ὃ ἡ *μάνα* τρέπεται εἰς εὐρεσιν αὐτῶν· ὃ δὲ πρῶτον ἀνακαλύψει, λαμβάνει τὴν θέσιν τῆς *μάνας*, ἀφ' οὗ ὁμως αὕτη ἐπιτύχη νὰ ἀνεύρη πρότερον πάντα τὰ κεκρυμμένα παιδιὰ.

Μελίσσαις. Μεταξὺ πεντεκαίδεκα ἢ εἴκοσι παιδιῶν, δύο, τὰ μεγαλείτερα, κρύφα τῶν ἄλλων, προσλαμβάνουσι δύο διάφορα ὀνόματα, οἷον τὸ μὲν *Συκιά*, τὸ δὲ *Ἐληὰ* ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, μεθ' ὃ λαμβάνονται ἐκ τῶν χειρῶν ἀντιμετώπως· πάντα δὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ, ἡγουμένου ἐνός, ὅπερ λέγεται *μάνα*, σχηματίζουσι σειράν, τὸ ἐν ἐξ ὀπισθεν τοῦ ἐτέρου. Οὕτω δὲ τεταγμένα, διέρχονται κάτωθεν τῶν χειρῶν τῶν ἀλληλοκρατουμένων δύο πρώτων παιδιῶν, ἅτινα συλλαμβάνουσι τὸ τελευταῖον τῆς σειράς, ἐρωτῶντα αὐτὸ α' Σ τὴ *Συκιά* θὰ πῆς ἢ ἴ τὴν *Ἐληὰ*; Ἐκλέγον δὲ τὸ παιδίον, τάσσουσιν αὐτὸ ὀπισθεν ἐκείνου τῶν δύο παιδιῶν, ὅπερ ἔχει τὸ ἀντιστοιχοῦν ὄνομα. Τὸ τοιοῦτο δ' ἐπαναλαμβάνεται ἄχρῃς οὐ πάντα τὰ παιδιὰ ἤθελον ταχθῆ ὀπισθεν τῶν δύο πρώτων, καθ' ὃ ἤθελον ἕκαστον ἐκλέξει ὄνομα· τότε δὲ τὰ δύο μέρη ἀγωνίζονται ὅποσον νὰ ἐλυθή τὸ ἕτερον πρὸς ἑαυτὰ, παίζοντα τὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐλυκστίνδα.

Μποῦχοι. Ἐντὸς ἀγροῦ τινος ὀρίζουσι δύο σημεῖα, ἀπέχοντα ἀλλήλων δώδεκα ἢ πεντεκαίδεκα βήματα, μεθ' ὃ διαμοιράζονται οἱ παίζοντες εἰς δύο μέρη, ὧν ἕκαστον σύγκειται ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων παιδιῶν, καὶ καταλαμβάνει ἐκάτερον τῶν μερῶν ἐν τῶν ὀρισθέντων σημείων. Τότε ἕκαστον μέρος ὀρθοῖ ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ καταληφθέντι ση-

μείω ένα ὀπισθεν τοῦ ἄλλου τρεῖς ἢ τέσσαρας λίθους, μιᾶς ἢ δύο σπι-
θαμῶν τὸ μῆκος, ἐλαφροῦς ὁμως, οἵτινες καλοῦνται *μποῦκοι*· μεθ' ὃ
ἄρχεται ἕκαστον μέρος διὰ βολῆς λίθων, ἐναλλάξ ριπτομένων, νὰ κα-
ταρρίψη τοὺς *μπούκους* τοῦ ἐτέρου. Ἐκείνου δὲ τοῦ μέρους, οὐ οἱ
μποῦκοι ἤθελον καταπέσει πρῶτοι, τὰ παιδιὰ ὀφείλουσι νὰ ἄρῳσι τὰ
τῆς ἐτέρας ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν καὶ μεταφέρωσιν εἰς τὸ ἀντίθετον ση-
μεῖον, μεθ' ὃ ἄρχεται ἐκ νέου ἡ παιδιὰ.

Τσίμπι τσίμπι τὸν ἀτό. Παιδιὰ ἰδίως τῶν κορασιῶν, ἣν παίζουσιν
ὡς ἐξῆς. Τρία ἢ τέσσαρα τειαῦτα, ἐπιθέτουσιν ἕνα δάκτυλον τῆς ἐ-
αυτῶν χειρὸς ἐπὶ τοῦ γόνατος ἐτέρου κορασίου, ὅπερ ἄρχεται νύσσον
κατὰ σειρὰν τοὺς ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτοῦ δακτύλους, λέγον ἐν ἐκά-
στῳ νύγματι.

*Τσίμπι τσίμπι τὸν ἀτό
τὸν ἀτό τὸ σταυρωτό,
ποῦ τομποῦν οἱ ἀετοί,
καὶ βγαίρουν οἱ ἀγγέλοι.*

*Ἔβγα παραβάλασσαρ,
νὰ δῆς τὴν παραγκόρη σου
ποῦ παίζει τὸ χρυσό(μ)ηλο
μὲ τὸ (β)ασιλόπουλο
μὴ γγαβάθαν πίτουρα
ὅποιος φάη πειότερα.*

*Νὰ ἐώ, νὰ ἐσύ,
νὰ ὁ μπάρβα πίτσικας.*

*Ἐπαρε ψομὲν κῆ ἀγγούρι,
πέρα ἔς τὸ καρτοῦνι γρούλωρε σὰν τὸ γουρούνι.*

Ἐκεῖνο δὲ τὸ κοράσιον, οὐ, τελευτῶν τὴν λέξιν γουρούνι ἤθελε νύ-
ξει τὸν δάκτυλον, ἀποχωρεῖ εἰς τενα γωνίαν, ἐξ ἧς κραυγάζει ἕνα ἄ-
ρῳσι καὶ φέρῳσι πρὸς τὰ συμπαίζοντα κοράσια· ταῦτα δὲ ἀποκρι-
νονται αὐτῇ *Κά(μ)ε κοτσόν κῆ ἔλά!* ὃ καὶ πράττει.

Χοιρο(β)οσχός. Πέντε ἢ καὶ δέκα παιδιὰ σχηματίζουνσιν ἀλληλο-
κρατούμενα ἐκ τῶν χειρῶν κύκλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου μένει ἕν, καλού-
μενον *χοῖρος*, ἐν ᾧ ἐκτὸς τοῦ κύκλου μένει ἕτερον, λεγόμενος *χοιρο(β)ο-
σχός*, ὅστις, ἀπολέσας δῆθεν τὸν ἑαυτοῦ χοῖρον, ἔρχεται πρὸς ἀναζη-
τησιν αὐτοῦ. Ἀπευθυνόμενος λοιπὸν οὕτως πρὸς ἕν τῶν τοῦ κύκλου
παιδίων, ἐρωτᾷ αὐτὸ «*Εἶδες, γκαένε, τὸ χοῖρό μου;*» Τὸ δὲ λέγει!

Ποταπὸς ἦτο; Λέγοντος δ' ἐκείνου, Μαῦρος ἦτον κ' εἶχε καὶ μίαν σκαδοῦραν εἰς τὴν γάγην, τὸ τοῦ κύκλου παιδίον προστίθησιν ε! ποῦ γὰρ μὴ τὸν χαρῆ ποῦ τὸν ἔχει! κῆ ἐν ἦστε κῆ ἔφα μου τὰ σῦκά μου καὶ τὰ ψωμιά μου; ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ἀποκρίνεται ε! ε! ε! ἐσάκλωσές με! Εἶτα ἀπευθύνεται πρὸς ἕτερον τῶν τοῦ κύκλου παιδίων ἐρωτῶν; Εἰδες, γκαένε, τὸ χοῖρο μου; Τοῦ δὲ παιδίου, λέγοντος Ποταπὸς ἦτο; ὁ χοιροβοσκὸς προστίθησιν ἦτον φυρὸς καὶ ἐ τό γαρ αὐτίρ, μεθ' ὃ τὸ παιδίον λέγει ε! ποῦ γὰρ μὴ τὸν χαρῆ ποῦ τὸν ἔχει! κῆ ἐν ἦστε καὶ τρύπησε τὸ κουμπὶν ποῦ ἔχα τό λάδι κῆ ἔχυσέ μου το κῆ ἔφα μου τὸν κέχρο μου, τὰ κουκία μου, τὰ ασόλια μου; Τότε πάλιν ὁ χοιροβοσκὸς ἐπαναλαμβάνει ε! ε! ε! ἐσάκλωσές με! Ἄφ' οὗ δὲ ἀπευθυνθῆ καὶ εἰς ἄλλα τῶν τοῦ κύκλου παιδίων καὶ ὑποβόλη τὰς αὐτὰς ἐρωτήσεις, λάβη δὲ ὁμοίας ἀπαντήσεις, ἐπὶ τέλους, ὡς εἰ διέγνω τὸν ἀπολεσθέντα χοῖρον ἐντὸς τοῦ κύκλου, λέγει «Νά τον ἐῶ γά!» καὶ δεικνύει τὸ ἐντὸς τοῦ κύκλου παιδίον καὶ πρὸς αὐτὸ ἀπευθυνόμενον, προστίθησιν Ε! ποῦ γὰρ δώκης ἄδικο θάνατο καὶ ποῦ ἦσουν καί σε γύρεβγα; ἐσάκλωσές με! Μεθ' ὃ ὁρμᾷ ἵνα συλλάβῃ αὐτόν, ἀλλὰ τὰ τὸν κύκλον ἀποτελοῦντα παιδία δὲν ἐπιτρέπουσι τῷ χοιροβοσκῷ ἵνα ἐν τῷ κύκλῳ εἰσέλθῃ, ἐν ᾧ ἐτέρωθεν ὁ χοῖρος προσπαθεῖ νὰ διαφύγῃ τὴν σύλληψιν· ἐξακολουθεῖ δὲ ἡ καταδίωξις τοῦ χοῖρου μετὰ πολλῶν ἐλιγμῶν καὶ περιστροφῶν, ἄχρις οὗ ὁ χοιροβοσκὸς ἐπιτύχῃ νὰ συλλάβῃ αὐτόν.

ΚΕΦΑΛ. ΙΕ'.

Ἀρχαῖα ἔγγραφα Ἰκαρίων

Ἐντυχόντες ἀρχαίως τισὶν ἐγγράφοις ἐν Ἰκαρίῳ, οἷον διαθήκαις, προικοσυμφώνοις, πωλητηρίοις καὶ τοῖς τοιοῦτοις, δημοσεύομεν ταῦτα ὡδε κατὰ χρονολογικὴν τάξιν πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς περιεργίας τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν καὶ ὡς ἐπίμετρον τῆς περὶ τῆς νήσου ταύτηςπραγματείας ἡμῶν.

Διαθήκη.

1601 Αὐγούστου 20.

ἌΌταν εἶχε τὰς φρένας ἡ καλογραφεῖς ἌΝνα, ἔρητε συγχώρησιν τοῖς πᾶσις

Χριστιανοῦς, μισοῦντας καὶ ἀγαπῶντας, καὶ ἄφησε καὶ τὴν ἐσχλὴν τῶν παιδίων τῆς καὶ ἀφίνει τὸ Κουκουλικὸν ἀμπέλι τῆς Παναγίας νὰ ἐορτάζουσι τὸν Εὐαγγελισμὸν καὶ τὰ ψῶνια καὶ ἀφίνει τα τοῦ υἱοῦ τῆς τοῦ πατρὸς Λένου νὰ τὰς ἐορτάξῃ καὶ νὰ κρατῆ καὶ τὰ πράγματα. ἀφίνει καὶ τῆς Σταυατίνας δύο ἀμπέλια καὶ τῆς Χρυτῆς ἓνα νὰ τὴν τὰ δώσῃ ὁ πατὴρ ἀπὸ τὸ σπῆτι. Ἀφίνει καὶ τῆς νόμφης τῆς τῆς Παπκιδιάς, ἣτοι τοῦ πατρὸς Λένου τῆς πρεσβυτέρας, τὸ πεζοῦλι ἀπὸ τὸ ἱέταλον ἀπὸ μίαν μερέαν εἰς ἄλλην, καθὼς εὐρίσκεται, διότι τὴν ἐκύτταξεν ἀπὸ ὅλα τῆς τὰ παιδιὰ καὶ ὅποιος τὴν πειράξῃ ἀπὸ ὅλα μου τὰ παιδιὰ νὰ ἔχῃ τὴν κατάραν μου. Ἐτζι ἔγεινε τὸ παρὸν μὲ τοὺς ὑποκάτωθεν μάρτυρας.

Ἰωάννης Καρακατζᾶς μάρτυρας

Λέων Λαγῶς μάρτυρας

Ἰωάννης Γληγγόρης μάρτυρας.

Ἐγράφη παρ' ἐμοῦ τοῦ πατρὸς Ἰωάννου Κουλουλιά, Οἰκονόμου μὲ τὸ θέλημα τῶν παιδίων τῆς».

Προικοσύμφωνον.

1629 Δεκεμβρίου 29.

«Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀμήν. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς εὐλόγησον καὶ τὸ παρὸν συναλλάγμα, εὐλόγησον καὶ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ μακαρίτου Ἡλίου Τζακάλου ἔχοντα υἱὸν ὀνόματι Μιγάλη μετὰ τοῦ κυρίου Ἰωάννου Καρνέρη ἔχοντα θυγατέρα ὀνόματι Μαρία, βούλονται, Θεοῦ εὐδοκούντος, συζεύξουσι αὐτούς· ἔπειτα καὶ προῖκα τοῦ τάσσει αἰγίδια ὅτι καὶ ἂν ἦναι νὰ τὰ ἔχουσι μέσα δύο, ἀκόμη δίδει τῆς καὶ δύο αἰγίδια διὰ χριστιῆρι, πρόβατα ἕξ, μελίσσια ἕξ, κυψέλια ἕξ καὶ ἄλλα τρία κομμάτια εἰς τὸ Πλουμάρι καὶ εἰς τὸ Μονοκάμπι, ἓνα κομμάτι χωράρι εἰς τὸν Φάρον δύο πινακιῶν καὶ εἰς τὰ Νέγια εἰς τὴν Βίγλα ἐνὸς πινακίου καὶ εἰς τὴν Βαγόνα ἕς τὴν Παναγία, εἰς τὴν Περινετὸ τὸ μερίδιόν του ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκεται, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Βριχιά ἕς τὸ Πλουμάρι δύο πινακιῶν ποτιστικόν, ἕς τὰς Βρύσαις ἓνα κομμάτι, πιθάρια δύο, ἕς τὸ χωρίον νὰ ἔχῃ ἀδελφάτον ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκεται βῆδι ἓνα.

Μάρτυρες Βασίλης Βραχνὸς μάρτυρας

Ἐένος Λαγόκωστος μάρτυρας

Γεώργιος Κατζιμάτης μάρτυρας.

Πατὴρ Ἰωάννης Κατζιμάτης γράφω καὶ μαρτυρῶ».

Ὁμοιοῦν.

1640 Σεπτεμβρίου 6.

«Εἰς δόξαν τοῦ Χριστοῦ ἀμήν. Τὴν σήμερον ὁ πατὴρ Γεώργιος Κατζιμάτης

καὶ ἡ πρεσβυτέρα αὐτοῦ Μαρία, ἰδίᾳ γνώμη καὶ βουλῇ, πέρνου γαμβρὸν πρὸς τὴν θυγάτερα τους Καλὴν τὸν κύρ Ἐένον τοῦ παπᾶ Ἰωάννου καὶ δίδου δὲ πρὸς αὐτὸν εὐρῶν ὁ Κύριος αὐτοῖς ἐχαρίσατο, ἐν πρώτοις τὴν εὐχὴν τους καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ, μετὰ δὲ ταῦτα τὰ κάτωθεν γεγραμμένα. Πρῶτον, δίνου τῆς δύο ὄργαις ἐσπῆρι εἰς τὸν ἅγιον Ἐλευθέριον, χωράφια πινακίων ἑπτὰ εἰς τὰ κάτω μέρη, εἰς τὰ Ἀπηλάρια ἐνὸς πινακίου, εἰς Ἐαμπρᾶ ἐνὸς πινακίου, εἰς τὴν Μονοβολὲ ἐνὸς πινακίου, εἰς τὴν Καμωτὴ ἐνὸς πινακίου, ἀπ' ἔσθωθεν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ εἰς τὸν Ἀσπρόφυλλα εἰς τοῦ Μαρινᾶ τὴν πλάκα τριῶν πινακίων, εἰς τὸ Βαθὺ Σελάδι τὰ ὅσα εἶναι τὸ μερίδιόν τους. Ἀμπέλια εἰς τὰ Σκένια τρία κομμάτια μὲ τὸ ρεῖπιον ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὸ ἀμπέλι, εἰς τὸ Κλασσόκλι τὸ ἀπάνω καὶ κάτω, εἰς τὸ Μηλιοπὸ ἓνα κομμάτι, εἰς Σπόδα νὰ τὸ ἔχουν μὲ τὸν παπᾶ Ζαχαριάν, πρόβατα δέκα, αἴγας δεκαπέντε, πῆους κρατωπούς τρεῖς καὶ σιταρωπούς δύο, μελίτσια ὀκτώ, βῶδι ἓνα καὶ ἀγελάδα μισή καὶ κυφέλια (γαστριὰ) δώδεκα. Τὸν κῆπον εἰς τὴν Λάφνην νὰ τὸν ἔχουν μοναχικό τους, τὴν Καλαμὲν εἰς τὸν Κάμπον νὰ τὴν ἔχουν μὲ τὴν Φετοκοῦν ἀντάμα. Ἀκόμη δίδει τῆς καὶ ὁ παπᾶ Γεώργιος Γλυκᾶς τὴν προῖκα, τὴν ὁποίαν εἶχε τῆς γυναικός του, νὰ τὰ δουλεύῃ ὁ Ἐένος νὰ δίδῃ καὶ τοῦ παπᾶ τὸ ἐμισὸ ἕως ὅτου νὰ ζῆ καὶ ἀποθάνοντα του νὰ μένουν ἰδικὰ του ἀσάλευτα. Ἀκόμη ἐλθὼν τὰ τρία ἀδελφια ὁ παπᾶ Γεώργιος Κατζιμάτης μὲ τὸν ἀδελφόν του τὸν Νικόλαον καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ χαρίζου τοῦ γαμβροῦ των τοῦ Ἐένου τὰ χωράφια ὁποῦ ἔχουν εἰς τὰς Ράχας καὶ εἰς τὴν Προῖτπεραν καὶ εἰς τὴν Λαμάδα καὶ εἰς τὴν Ἀμάλου νὰ τὰ ἔχῃ καὶ νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ καθὼς εὐρίσκονται καὶ νὰ γείνη καὶ παπᾶς νὰ μᾶς μνημονεύῃ καὶ τὸν πατέρα μας, καὶ ὅποιον παιδί τὸν περαξῇ νὰ ἔχῃ τὴν κατᾶρα τῶν γονέων μας. Ἐτὶ ἔγεινε τὸ παρὸν ἐπὶ μαρτυρίας τῶν κάτωθι μαρτύρων.

Γρηγόριος ἐπίτροπος Σάμου καὶ Ἰκαρίας γράφω.

Παπᾶ Γεώργιος Κατζιμάτης στέργω

Παπᾶ Γεώργιος Γλυκᾶς στέργω

Παπᾶ Ζαχαρίας Κατζιμάτης στέργω τὰ ἄνωθεν.

Πωλητήριον

1700 Δεκεμβρίου 25.

Ἐτὴν σήμερον ἡμέραν ἐλθὼν ὁ Νικόλαος Κέφαλος καὶ Ἰωάννης Κέφαλος πρὸς ἐμὲ καὶ τῶν κάτωθεν μαρτύρων, πουλοῦν διὰ τελείας πούλησεως πρὸς τὸν Ἰωάννην Ἀμάξην τὸ χωράφι τὸ ἔχουν ἐν τῇ θέσει εἰς τὰ Καψάλα Ρήνα καὶ Σαρωπή τὸ ψωμάδικο ἀγάντια τῆς Παναγίας εἰς τιμὴν ἀσλάνια τρία, λέγω τρία, τὰ ὁποῖα ἔλαθεν ὁ πούλητὴς διὰ ἄνωθεν ἀγοραστῆ χειρὸς νὰ μὴ ἔχῃ ἀπὸ κἀνένα

πεύραξι ὡς θέλει καὶ θέλετε πουλήσει χαρίσει καὶ ἕτερα ὑποσχόμενα. Ἐτζι ἐγράφη καὶ ἐβεβαιώθη μετὰ τῶν ὑποκάτωθι μάρτυρες.

Ἐένος τοῦ παπᾶ Γεώργη Μουζάρη μάρτυρας
Νικόλαος Ντηπηδάς μάρτυρας
Παπᾶ Λέος Σακτᾶς γράφω καὶ μαρτυρῶ.

Ὅμοιον

αφα μηνὶ Μαΐου κ.

«Σήμερον πουλεῖ καὶ παραδίδει ὁ Βασίλης Βρουλιώτης τοῦ Λέου Ἀμάξη τὰ περιβόλια εἰς τὴν Ναξεμὲ τὸ σπῆτι νὰ τὰ ἔχουν ἀντάμα μέσα δύο καὶ δίνει τὴν πληρωμὴν ἄσλάνια τρία, λέω τρία, καὶ αὐτὸς ἔλαβε τὴν πληρωμὴν ἀπὸ χεῖράς του καὶ αὐτὸς κατεῖ τὸ πρᾶγμα τοῦ ἄνωθι ἀγοραστὴ πουλήσει, χαρίσει ὡς πάγει καὶ βούλεται. Ἐτζι ἔγινε τὸ παρὸν ἀπὸ τοὺς ὑποκάτωθι μάρτυρας ἀμολογήτους.

Νικόλαος Λουκάτζο μάρτυρας
Παπᾶ Ἰωάννης Κανέρης γράφω καὶ ὁμολογῶ.

Ὅμοιον

1703 Μαρτίου 25.

«Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. Ἡ Εἰρήνη τοῦ Ἰακοῦ παρὸν ἐμπροσθεν ἐμοῦ καὶ τῶν κάτωθεν μαρτύρων πουλεῖ διὰ τελείας πωλήσεως πρὸς τὸν Γεώργιον Νικολῆν τὰ κηπάκια εἰς τὴν Λάακα τέσσαρα κομμάτια ἀπὸ κάτω ἀπὸ τοῦ παπᾶ Ἰωάννη Ραντᾶ τοὺς κήπους εἰς τιμὴν καὶ ὄνομα ἀσιλάνη ἕνα, λέγω ἀσιλάνη ἕνα, τὸ ὅποσον τὸ ἔλαβεν ἡ Εἰρήνη ὑπὸ χεῖρός τοῦ ἄνωθεν ἀγοραστοῦ καὶ αὕτη παρατεῖ πρὸς αὐτὸν νὰ τοὺς ποιῇ ὅπως θέλει καὶ βούλεται, πουλήσει, χάριση καὶ ἔτεσα, ὑποσχομένη ποιουσι καὶ χοτζέτι καὶ ὅποιος εὐρεθῇ καὶ ἐνὸχλήση ἢ ξένος ἢ ἐδικὸς νὰ πληρῶνῃ εἰς τὴν εὐρισκόμενῃν αὐθεντίαν τὴν ἄνωθεν πληρωμὴν καὶ πάλιν τὸ πρᾶγμα νὰ ἴναι εἰς τὸν ἄνωθι ἀγοραστὴν· οὕτως εἶπον καὶ ὁμολογῶ, δι' ὃ ἐγράφην καὶ ἀνεγνώσθη μετὰ τοὺς ὑποκάτωθεν μάρτυρας.

Ἐένος Λουρέντζος μάρτυρας
Ἰωάννης Παπᾶ Ἐένου Κεφαλᾶς
Ἰωάννης Σταυρινὸς μάρτυρας
Παπᾶ Ἰωάννης Ραντᾶς γράφω καὶ ὁμολογῶ τὰ ἄνωθεν.

Προικοσύμφωνον

1710 Οκτωβρίου 13.

«Ἐὸρίε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐβλόγησαν ἡμᾶς ἀμήν. Εἰλόγησαν καὶ

τὸ παρὸν συνάλλαγμα, εὐλόγησον καὶ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ κύριον μακαρίτην Γεώργιον Τζακωνίτην, παρόντες καὶ ἡ συμβία του ἡ Καλὴ, συνάφη τὴν αὐτοῦ θυγάτηρ ὀνόματι Μαρίαν μετὰ τοῦ Ἀναγνώστη Παπᾶ Βασίλη Δινέρη ὀνόματι Γεώργι, βούλονται Θεοῦ ἐδωρήσατο, ἐπιτάττων καὶ προΐκα τὰ ὅσα ἔχει καὶ μετέχει ἡ Καλὴ ἡ ἄνωθεν, ἀμπέλια, χωράφια, πιθάρια, δένδρα καὶ ὀσπτήτια προΐκα τῆς καὶ ἀγοραίς τῆς ὅπου ἔχει καὶ μετέχει, κινήτὰ καὶ ἀκίνητα, τὰ δίνει τῆς Μαρίας καὶ τῆς δίνω καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνδρός τῆς Γεώργι τὰ ὅσα ἔχει καὶ μετέχει, τῆς τὰ δίνει τῆς Μαρίας μέσα δύο †, τὰ ἄλλα μισὰ ὅπου ἀπομένουσι τὰ ἀφίνω εἰς ταῖς ἐκκλησίαις μας, ταῖς δέκα ἑορταῖς ὅπου κάμνω τὸν κάθε χρόνον, καὶ ὅποιον παιδί ἀπὸ τὰ δύο παιδιά μου, εἴτε ἡ Μαρία εἴτε ἡ Εἰρήνη κάμνει ταῖς ἑορταῖς τοῦ κάθε χρόνου καὶ νὰ κουσμετάρη καὶ ἐμένα τὴν μάνα ἕως ὅπου νὰ ζῶ καὶ ἀποθανόντας μου νὰ ἐξοδιάσῃ νὰ με μνημονέψῃ, νὰ τὸ ἔχῃ καὶ ἐκεῖνο τὸ ἄλλο ἕμισὸ πρᾶγμα νὰ ἦναι μοναχικὸ τῆς. Ὅποια ἀπὸ τὰς δύο τὰ κάμη ἐτοῦτα ὅπου ἔβαλα καὶ ἔγραψα, νᾶναι μοναχικὸ τῆς. Τὸ πρᾶμα τὸ ἕμισὸ ἐξεχώρησα τὸ προυκὶ τῆς Μαρίας, καὶ ὅποια πάγει καὶ φέρει ὄχλησι εἰς ἐκείνη τοῦ με κουσμετάρει, νὰ ἔχῃ τὴν κατάρρα μου καὶ νὰ πληρῶνῃ καὶ τῆς κρίσις ἀσλάνια 10. Διὰ τὸ ἀληθὲς ἔγεινε τὸ παρὸν.

Νικόλαος Ἑραλιὰς μάρτυρας

Λέκας τοῦ Πεπανοῦ.

Γράφω Παπᾶ Ἰωάννης Γιούργας. Ἐξάχωρα τοῦ τῆς δίνω τῆς Μαρίας ἐγὼ καὶ εἰς τὸ χαριστήρι τὸ ἀμπέλι ὅπου εἶναι εἰς πόδα εἰς τὸ σπήτι ἀπὸ κάτω ὅλον τὸ κομμάτι καὶ ἕνα πιθάρι, εἰς τὰ κάτω μέρη δύο πάρτες χωράφια.

Παπᾶ Λέος Ραφὲς μάρτυρας

Δημήτρις Κουκάνας μάρτυρας

†

Πωλητήριον

αψκ'. μηνὶ Δεκεμβρίῳ 1.

«Τὴν σήμερον ἡμέρα πούλεῖ καὶ παραδίδει ἡ Ἀθήθινῃ Σταυρούδενα μὲ τὸν ἀνεψιὸ τῆς τὸν Σταματί τὰ χωράφια εἰς τὸν Φάρο ἔς τὴν Ἐρήνην παρακάτω καὶ παραπάνω ἔς τὰ Σκαμπουνάδικα ἀπὸ κάτω ὡς ἔχουν καὶ μετέχουν, καὶ εἰς τὸ Νύφιστο καυάρα ἀπὸ πάνω νὰ πάγῃ ὡς τὰ Χελωτάοικα τοῦ Λέου Ἀμάξη, ἡ τιμὴ ἀσλ. 3, λέγω τρία, τὰ ὅποια τὰ λαβεῖ ἡ Ἀθήθινῃ καὶ ὁ ἀνεψιὸς τῆς ὁ Σταματίς καὶ παραιτοῦν τὰ χωράφια πρὸς τὸν ἄνωθεν ἀγοραστὴν πούλησει χάρσει ὡς ποιεῖ καὶ βούλεται, μάρτυρας ἐξιόπιστοι.

† Ἰω. Ἀμάξης μάρτυρας

† Ἰω. Σάφρος μάρτυρας

† Παπᾶ Λέος Σαγίτη γράφω καὶ ὁμολογῶ τὰ ἄνωθεν».

Προικοσύμφωνον

«Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἀμήν. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν εὐλόγη-

σον ἡμᾶς ἀμήν. εὐλόγητον καὶ τὸ παρὸν συνάλλαγμα, εὐλόγητον καὶ τὸν Γεώργη ἔχων ὄνοματι Λέων μετὰ τοῦ Ἰω. Σάφου ἔχουσα θυγάτηρ ὄνοματι Μαρία, ἐν πρώτοις ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ἔπειτα δίνει καὶ προῖκα ἀρχὴ καὶ ὄνομα τῷ σπῆτι εἰς τὸ χωριὸν τὸ μερδικό μου τὸ ἔχουσι μετὰ τὰ κοπέλια, τὸ προυκί της χωράφι εἰς τὸν Φάρο, εἰς τοῦ Χόχλακα δύο πινάκια, ἀκόμη τὸ προυκί τῆς μάνας της ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ κάτω πεζούλι καὶ εἰς τὰ Μεγάλικα νὰ τὸ ἔχουσι μετὰ Γεώργη νὰ γείνουν ἐνδὸς μισοῦ μεσαριοῦ, ἀκόμη τὰ Μανόλικα εἰς τὰ Μυγδάλικα νὰ τὰ ἔχουν μετὰ τὸν Γεώργη, ἀκόμη ἔς τὸ Καταφύγι τὸ Ραφένδικο νὰ τὸ ἔχουν μετὰ τὸ Γεώργη, ἀκόμη ἔς τὸ Καλὴ τὸ μερδικό μου καὶ εἰς τὴν Καμάρα τὸ μοναχικό του νὰ ἦναι ἀνάμισυ πινακιοῦ, ἀκόμη ἔς τὴν Δασὰ τὸ σκάμμα ἐνδὸς πινακιοῦ, ἀκόμη τὸ Βουρδέλικον καὶ ἀποπάνω τὸ Κεφαλάδικο καὶ τὸ πεζούλι ἔς τὴν πηγὴν, ἀκόμη ἔς τὸ χωριοῦ ἐνδὸς πινακιοῦ τὸ προυκί τῆς μάνας της ἀμπέλι, εἰς τὴν Ὁξὰ τὸ προυκί της καὶ εἰς τὸ σπῆτι ἀπὸ κάτω τὸ Βρούλινο νὰ τὸ ἔχουσι ἀντάμα, ἀκόμη τὰ δύο πεζούλια εἰς τὸ σητότοπον παραῶν καὶ παραπάνω, ἀκόμη σ' τὴν Ἐλὲ παρακάτου τὸν κῆπον νὰ τὸν ἔχουν ἀντάμα, πιθάκια κρασωπὰ τρία, σιταρωπὰ δύο, γυψέλια δώδεκα. αψκ. ἔτος.

Βασίλεις Τριπόδης μάρτυρας
Γεώργιος Γιανουτζός μάρτυρας
Ἐγὼ παπᾶ Λέος μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.

Κρισόχαρτον

1768 Νοεμβρίου 9.

«Τὴν σήμερον ἐλεμενταρίσθησαν τὰ δύο μέρη ὁ Μαστροκωνσταντῆς ὁ Νικολῆς μετὰ τὴν παπαδιὰ τοῦ παπᾶ Ἰωάννη μέχρι τοῦ ἀξαδέλφου του διὰ τὸ χωράφι εἰς τὸ Πλακωτὸ καὶ ἐκρίθη εὐλογο εἰς τὸ Χαζιάνη τὸ βεκίλη τοῦ Χουσεῖν ἀγαθὸς εἰς κάποιον ἐνδὸς Χίου καὶ εἰς τοὺς εὐρεθέντας γέροντας καὶ εὐρέθησαν μάρτυρες καὶ ἐμαρτύρησαν τὴν ἀλήθειαν κατὰ Θεὸν ὅτι πῶς εἶναι τὸ χωράφιον τοῦ Μιχάλη τοῦ Μέχρη καὶ ἀπέμεινε εἰς τῆς παπαδιᾶς τὰ χέρια καὶ δὲν ἔχει νὰ πάρῃ ὁ Μαστροκωνσταντῆς ἀπ' αὐτὸ τὸ χωράφι καὶ ὅποτε δώση ἐνόχλησιν ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο εἰς αὐτὸ τὸ χωράφι εἰς τὴν εὐρισκόμενῃ κρίσει ἀσλάνια 33 καὶ πάλι τὸ χωράφι τῆς παπαδιᾶς νὰ ἦναι. Ἐτὶ ἔγινε τὸ παρὸν μετὰ τοὺς ὑποκάτωθι μάρτυρας.

Παπᾶ Χριστόδουλος Καφάκος
Παπᾶ Νικόλαος Κουτζούκης καὶ ἐπίτροπος
Παπᾶ Γεώργιος Κατζᾶς καὶ προεστῶς
Παπᾶ Βασίλης μάρτυρας
Παπᾶ Μιχάλης Σπυροῦδης
Παπᾶ Ζαχαρίας Τζαγκᾶς
Παπᾶ Λέων Κυργιτζῆς, γράφω καὶ μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.

Προικοσύμφωνον

1772 Ἰανουαρίου 2.

«Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἀμήν. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν εὐλόγησον ἡμᾶς, εὐλόγησον καὶ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ Ἰωάννην Πλάκαν, ἔχοντα υἱὸν ὀνόματι Νικόλαον, εὐλόγησον καὶ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ Γεώργιον Πατούγιον, ἔχοντα θυγατέρα ὀνόματι Μαρίαν, βούλονται, Θεοῦ θέλοντος, συζεῦξαι αὐτοὺς εἰς γάμον. Ἐπιτάττου καὶ προΐκαν, πρῶτον εἰς τὴν Πλαγίαν μίαν παρτίαν χωράφια, ἀναβα καὶ κάτω μετὰ τὰ παραχάχαλά τους, εἰς τὸ κάτω μέρος μίαν παρτίαν χωράφια ἀναβα καὶ κάτω μετὰ τὰ παραχάχαλά τους, σπῆτι δύο ὀργυιές, ἄσπρα ἀριθμὸν 50, γυψέλια πέντε, αἴγας δύο καὶ ἀγελάδα μίαν. πηθῶρια κρασωπὰ ἀριθ. 3, δίδει τῆς καὶ ἐκκλησίαν τὸν ἅγιον Γεώργιον εἰς τὴν θέσιν Πέρα Μερέαν νὰ βάνη εἰς τὴν μνήμην μισὸ κατζίκι καὶ ἓνα κάρτο ψωμιὰ καὶ μετὴν ἀλήθειαν ἔγεινεν ἡ παροῦσα ἀνεγκλαβὴ διὰ τοὺς κάτω μάρτυρας.

Παπᾶ Σταμάτης Μυλωνᾶς γράφω καὶ μαρτυρῶ
Δημήτριος Ἀθηναῖος μάρτυρας».

ΤΕΛΟΣ

1576

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Ἐἶχεν ἤδη ἐκτυπωθῆ τὸ βιβλίον, ὅτε ὁ ἐν Εὐδήλῳ τῆς Ἰκαρίας ἐλλόγιμος κύριος Ἰωάννης Πουλιανὸς ἀνεκοίωσεν ἡμῖν τὰς ἐπομένας ἐπιγραφάς, εὐρεθείσας αὐτόθι, ἐκ τῆς πρώτης τῶν ὁποίων γίνεται γνωστὸς ἕτερος ἐπίσκοπος Ἰκαρίας ὁ Σχολαστικός.

Ἐντὸς ἀρχαίου εὐκτηρίου ἀναγινώσκεται ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή.

Ἐπὶ τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Σχολαστικίου
εφ . . . ωθη τῷ εὐκτήριον τοῦ ἀρχαγγέλου
ὑπὲρ εὐχῆς *Ar* . . . ρίου διακόνου

Ἐπ' ἴσης εὐρέθησαν αἱ ἐπόμεναι ἐπιγραφαί

. . . κλειδος	Ἄρσαγόρας
Ἄριστοτέλους	Ἡροδώτου

Ἐν σελίδι 123 στιχ. 23 καὶ 142 στιχ. 1 τὰς λέξεις *χειμεράδα* καὶ *χειμεράδι* γραπτέον *χιμαιράδα* καὶ *χιμαιράδι*, καὶ παρ' ἀρχαίοις τῆς λέξεως *χιμαίρας* σημαίνουσης τὴν μονοετῆ αἴγα.

Ἐν σελίδι 129 στιχ. 7 ἡ λέξις *Ἐπος* γραπτέα *Αἶπος*, λέξις ἀρχειοτάτη ἀπαντῶσα ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν παρ' Αἰσχύλῳ, ἐν Ἀγαμέμνονι στιχ. 285 *Ἀεῶν* αἶπος καὶ στιχ. 309 *Ἀραγναῖον* αἶπος.

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

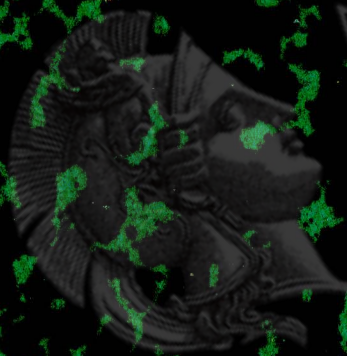
007000024188

ΒΟΥΛΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΓΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ